

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Gazdasági krízis felé.

Budapest, július 31.

A nyári uborka-szezont nagyon kelemetlenül szakították félbe a külföldi események, melyek bennünket is sokkal közelebről fognak érinteni, mint első pillanatban gondolk. Az egész világ egy falu, szokás mondani, de sehol annyira nem igaz ez, mint ha a világ gazdasági fejlődését nézzük, mert nem lehet olyan fontos külföldi esemény, mely a mi gazdasági helyzetünkre is nagy befolyást ne gyakorolna. Aki most a spanyolországi eseményekben nem lát egyebet, mint egy forrongó ország külső és belső zavarait, azt hisszük, nem mérlegeli eléggé azokat a fontos gazdasági következményeket, amelyek ennek a spanyol-kabyl háborúnak nyomában járnak fognak s amelyet mi éppugy meg fogunk érezni, mint Európa minden országa, ha közvetlenül nem vagyunk is érdekelve sem Afrikában, sem a spanyol pénzpiaczon.

Most egyelőre nem arról van szó, hogy mint tizenegy évvel ezelőtt, a spanyol-amerikai háboru idején, a spanyol járadék névértékének 37 százaléka süllyedjen. De ha ez be is következne, bennünket ez nem igen sújtana, mert hisz mi Spanyolország hitelezői nem vagyunk, s így bennünket azon a réven nem igen érne számbaveendő veszteség. De a háboru rengeteg költ-

séggel jár, Spanyolország szegény s azt a sok száz milliót, amibe ez a háboru kerülni fog, sem adóemeléssel, sem pedig belső kölcsönnel fedezni nem tudja. A háboru révén tehát az internacionális pénzpiac új papírral fog megterhelteni, amely épen azért, mert ma a spanyol járadék alacsony árfolyamu s mert háboru céljaira az emissio mindig nagyon drága, rengeteg tőkét fog elvonni a világpiacszról. Az orosz-japán háboru majdnem hat milliárdnyi tőkét kötött le, s ennek hatását még ma is érezzük. Franciaország politikai szerződést kötött Spanyolországgal s szükség esetére fegyveres segítséget is helyezett kilátásba. De ha a szerződést nem publikálták volna is, kétségtelen, hogy Spanyolország most előharczosa csak Afrikában Franciaországnak, s hogy Franciaország morális kötelezettségben van vele szemben, hogy a háborus költségek előteremtésében is segélyre siessen. A francia pénzpiac tehát okvetlen megnyílik az ujonnan kibocsátandó spanyol járadék számára. De az a rokoni kötelék, mely a spanyol királyi családot az angolhoz fűzi, valószínűvé teszi, hogy Anglia is, amely különben is mindig hajlandó az exotikus papirok befogadására, szintén sok milliót fog ismét spanyol járadékba fektetni.

Ha tehát a spanyol-kabyl háboru nem lesz is oly nagyarányu, mint volt az orosz-japán, s ha a francia és an-

gol piac nem is vesz magára akkora terhet, mint vett akkor, kétségtelen, hogy egy fél milliárd lesz az a minimális összeg, amire Spanyolországnak részint közvetlenül a háboru céljaira, részint pedig a tönkrement és még tönkre menendő hadiszerek pótlására szüksége lesz. Azt a fél milliárdot pedig, melyet ily hirtelen vonnak el az európai piactól, a gazdasági élet egész Európában meg fogja synyleni.

De azt sem szabad elfeledni, hogy Anglia egy millió font sterlinget szavazott meg a napokban újabb flottaszaporításra, hogy tehát ez a tőke is elvonatik legközelebb a gazdasági produkciótól. Az orosz czár nyugoteurópai látogatásának is egy újabb orosz kölcsön lesz az eredménye s Japán is már hónapok óta tapogatózik Angliában, hogy egy újabb kölcsön elhelyezése az angol tőzsdén rövid időn belül lehetséges volna-e.

Európa két kincstára, Franciaország és Anglia az ősszel előreláthatólag nagyon igénybe lesz véve.

Ilyen körülmények közt igazán aggodalommal gondolhatnak Ausztria és Magyarország kormányai arra, hogy azt az ötszáz milliót, amit az annexiók költségei fedezésére kölcsön útján kell majd előteremteniök, hogyan, és hol szerzik majd be. Olyan ma a helyzet, hogy számunkra az egyedüli piac most Németország, ha a német pénzpiac

A Bubos, a Fidi és a Micz.

Írta: Déri Gyula.

(Utánnyomas tilos.)

A *Bubos* egy kedves rüpdök volt, hogy ne mondjam: toladok trubadur. Nemcsak hogy hivatalosan részt vett az ebédünkben és beléköstölt a tányérunkba, de néha a szánkából is ki akarta venni a falatokat. Különösen a cukros süteményféléit. Azonban volt benne némi zsiványbecsületérzés is, mert ha jól lakott, nem sajnált megszolgálni érte. Elhelyezkedett velünk szemben a legmagasabb pontra, az ebédő diván faragványaira s onnan hegedült és fuvalázott. Mint valami eldugott colhárfa, olyan halak és diszkrétül kezdte és ennél is maradt, amíg csendben hallgattuk. Ilyenkor el lehetett volna szunyókálni a nőtai mellett, olyan lágyan, édesen és szívhezszerűen füttyült el a kis begye érzéseit. De tengernyi önértzet is lakott e kis trobadurban, ami nyomban kitetszett, mihielyst észrevette, hogy nem hallgatják kellő figyelemmel. Ilyenkor kidüllesztette a kis tokáját és torkaszakadtából kezdett csattogni, hogy megtelt az egész ház zengéssel, bongással, csengéssel, jeges tél közepén napsugárral, zöld lombokkal, tavaszi levegővel, s az a néhány cserép virág az ablakon meg a zongora mellett lebzselő állványon mind fölemelte az álmos fejét és kíváncsian nézegetett szét, hogy kicsoda varázslat és igézet történt körülöttük — hirtelen megszületett talán a tavasz és márcól hónapra véget ér az ő szobafogságuk? Egy sötétkék árvácskára emlékszem különösen, a közepén mogorónyi

nagyságu szemefehérje volt s azzal ilyenkor úgy tudott nézni, hogy az embert szinte zavarba hozta. A leányom egyszer tisztán látta, hogy még pislogott is a gyönyörtől, amíg a bubos trillázott nekünk. Ilyen boszorkánymester volt ez a Bubos.

De semmit sem tetszik róla tudni, ha az ötleteit el nem mondom. Például megtörtént, hogy rossz kedvem volt és egyáltalában nem akartam hallgatni több zenét. Miért is bevonultam a dolgozó szobámba és betettem magam után az ajtót. Karosszékre ültem az íróasztal elé és reményteljesen néztem a tintatartóba. Hátha sötét és rejtelmes öble valami nagy és szép gondolatot rejteget számomra? Amit érdemes lesz kihalászni, s mint a gyöngyöt, remek foglalatba szoritani? Hát mikor javában keresem, nem megszólal a könyvszekrényem tetejéről a kis betyár? A kulcslyukon bujt volna be? Erre csak én gondoltam az első csodálkozásomban, míg ellenben neki több esze volt. Tudniillik bölcsen tudván, hogy azon bebujni nem lehet, meglátta, hogy szökni akarok tőle, nesztelenül utánam szárnyalt s a hátam mögött a fejem fölött észrevétlen beurrant a szobámba. Mikor betettem az ajtót, már ő akkor a helyén ült és onnan vigyorgott rám gunyosan, hogy tuljárt az eszemen. Aztán ne bomoljon az ember az ilyen madár után?

Illetőleg nem csak mi emberek bomlottunk utána. Bizonyosság rá a *Fidi*, egy öklömnyi kutya, mely arról volt nevezetes, hogy sohasem lehetett vele veszedelem nélkül az utcára menni, mert lépten-nyomon ellopták. Igenis, ellopták. Olyan kicsi, olyan furcsa és olyan kedves volt, hogy a legbecsületesebb embere-

ket bünre csábitotta. Egész jó családból való fiuk, sőt leányok is egyszer csak felkapták az ölükbe és elszaladtak vele. És mikor utólrérték őket és a Fidit elvették tőlük, nemhogy szégyeltek volna magukat, és bocsánatot kértek volna, de keversen sirtak és zokogtak, mintha valami nagy igazságtalanság lenne, hogy elveszik tőlük. Némelyik kérésre fogta a dolgot és szivettépően rimánkodott, hogy adják neki, jól fogja gondját viselni, az ágyában hálaltja, a tányérról eteti. És efféle koldus-kuncsorgással egész a lakásunkig kísérték a Fidit, s mikor a kapu lezárult mögötte, még ott leskelődtek utána egy-egy félórraig. Volt egy öreg kisasszony az utcánkban, az annyira belebolondult, hogy átlag minden héten becsalta magához egyszer, néha kétszer is. Ugy, hogy ha a Fidi elveszett, a házmesterné teljes nyugalommal ment az öreg kisasszonyhoz és rövidebb-hosszabb tárgyalás után, tanukra való ravasz hivatkozással, rendőrral való fenyegetéssel, végre is mindig visszaperelte tőle.

A Fidi elejétől fogva őszinte csodálattal volt a Bubos iránt. Az ő tanyája egy szögletben volt egy puha skót kendőn, melylyel művészi módon tudott bánni. Szerette tudniillik a kényelmet, a nyugalmas alvásokat, s hogy holmi családi nesz és zaj, emberek, gyermekek beszédje, jövése, menése ne háborgassa, becsokta göngyölni magát a skót kendőbe. Amikor a bubos muzsikálni kezdett, egyszerre megmozdult a skót kendő. Előbb lágyan mozgott, hullámozott, azután hirtelen előbukant alóla egy furcsa kis fekete fej, gömbölyű, mint egy alma, melybe mintha valami kacsa csőrét dugták volna. És ez a fej is pislogott a

helyzete most olyan volna, hogy számunkra ekkora kölcsönt nyújthatna. Németország még ma sem heverte ki az 1907. évi gazdasági krízis pusztításait s a német birodalmi és a porosz kölcsön elhelyezésének hihetetlen nehézségei még mindig lehetetlenné teszik azt, hogy a német pénzpiac legjobb akarata mellett is teljes mértékben rendelkezésünkre álljon.

Az új kölcsön felvétele tehát kormányaink számára igen nagy nehézségekkel fog járni. Pedig a kölcsönre okvetlen szükség lesz. Nemcsak azért, mert hitelezőinket ki kell fizetni, hanem azért is, mert refundálni kell azokat a milliárdokat, melyeket a két kormány a közös hadügyminiszternek előlegképpen rendelkezésére bocsátott.

Főleg Magyarországra nehezdednek óriási súlyal az annexió költségei, mert az összes pénztári készlet s a legszükségesebb vasúti beruházásokra megszávozott összegek is a közös pénzügyminiszternek adtak át háborús célokra. Ezeket okvetlen vissza kell még az őszszel téríteni, mert máskülönben olyan vasúti mizériáknak nézünk elébe, melyekhez képest gyerekként volt az 1907. évi, pedig akkor majdnem megállt az egész vasúti forgalom.

Ilyen kényszerítő körülmények közt felveendő kölcsön, még ha sikerül is, előreláthatólag nagyon drága. Ennek kamat és amortizációs terhe tehát óriási lesz. Ha mindehhez még hozzá számítjuk az idej rossz termést, mely Magyarország lakosságának bevételeit majdnem kétszáz millióval csökkenti a tavalyihoz képest és figyelembe vesszük, hogy állami költségvetésünkben a deficit már évek óta csak lepleztetik, akkor mindenki átláthatja, hogy gazdasági krízis elé megyünk s hogy egész iparpártolási akciónk és az egész beruházási program, melyet a képviselőház olyan lelkesedéssel szavazott meg, pusztán illúzióvá süllyed.

nagy fehér szemével, mint a fentemlített árvaska virág.

A Bubos hamar felfedezte az ő négy lábú bámulóját. A barátkozás azon kezdődött tudniillik, hogy a Fidi is nagy barátja volt mindenemű nyalánkságnak. Szerette a jó édes kávét, (a tejjel rá sem nézett) a cukrot, gyümölcsöket, s annyi esze volt, hogy például a cseresznyének, meggynek sohasem nyelte le a magvát. A vendégeinknek mindig be kellett ezt mutatni, nyáron nyers gyümölcsössel, télen befőttel. A Bubos, bárha neki mindene volt is, a kaliczkája sodronyai közé csiptetve, és az asztalunknál is mindig terítettünk neki, még is legjobban szeretett lopni járni a Fidire. Ráült csészéje szélére, és amíg a kutya habzsolva kávézott, ő szemben vele, negédesen bókólvá beleütögette az orrát a zamatos italába. És csodák-csodája, bárha, amint alább ki fog tűnni, a Fidi sem tagadhatta meg a fajtáját, és alapjában véve egy irigy kutya volt, még sem morgott sohasem a szárnyas vendégére, sőt a fogát sem vicsozította rá soha. Pedig megtörtént, hogy a Bubos beléköstött az olyan süteménybe is, amit ő már a foga között tartott. Ilyenkor még is megtett annyit, hogy valami ágy alá odalgott, ahol nyugodt falatozást ígért magának. Csakhogy a Bubos hamar kifogott rajta: rászállt tudniillik a hátára és így mindenhová elvitette magát.

Ez volt a Bubos és a Fidi barátságának kezdete. S hogy ez nem holmi érdekszövetség, vagy affektált divatérzelgés volt, hanem komoly vonzalmon alapuló őszinte ragaszkodás, nemsokára kiderült. A fiam tudniillik egy napon egy kendermagos macskával jött haza az iskolából. Hogy hol találtak egymásra?

Hosszu időre egész gazdasági erőnket le fogja kötni az elmúlt esztendő pusztításainak helyrehozása, de gazdasági életünk erőteljes fejlesztésére még csak gondolnunk sem lehet.

Budapest, július 31.

Wekerle a királynál. Bécsi forrásból jelentették, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök augusztus negyedikén Ischlben kihallgatáson jelenik meg a király előtt, hogy jelentést tegyen a folyóügyekről. A miniszterelnökhöz közel álló helyről jelentik most, hogy mint minden évben, úgy az idén is elmegy ugyan Ischlbe a miniszterelnök, azonban utazásának időpontja még nincs megállapítva, s csak annyi bizonyos, nem fog a legközelebb napokban megtörténni.

Burián báró a királynál. Ischlből táviratozzák, hogy báró *Burián* közös pénzügyminiszter ma Ischlbe érkezett és 11 órakor a királyi villába hajtatott, hol a király 11 órakor kihallgatáson fogadta. A kihallgatás két óra hosszat tartott. *Burián* kihallgatásának elsősorban az volt a célja, hogy boszniai szemleutjáról a királynak jelentést tegyen. *Burián* ma este innen Salzburgba utazott, hol neje várja. akivel együtt nyári tartózkodásra Madonna di Campiglioba utazik. Augusztus végén *Burián* báró visszatér Bécsbe és újból átveszi a közös pénzügyminisztérium vezetését.

A kihallgatás után *Burián* báró a *N. Fr. Pr.* tudósítóját fogadta, akivel a következőket közölte:

— A királynak folyó reszort-ügyekről tettem jelentést. Természetes, hogy jelentéseim kiegészítő-részt a boszniai ügyek képezték és előterjeszttem ő felségének azokat az észrevételeket, melyeket Boszniában legutolsó szemleutam alkalmával tettem.

Burián kihallgatása után *Mérey* nagykövettel értekezett. A pénzügyminisztert a mai udvari ebédre is meghívták. Beavatott körökben elterjedt hírek szerint eredetileg az volt a szándék, hogy az új alkotmányt a király születése napján, augusztus 18-án fogják kihirdetni és azután az általános választásokat szeptember hó második felében megéjtetni, ami lehetővé tette volna, hogy az első bosznia-hercegovinai tartománygyűlés már október hó folyamán összeüljön. E terv végrehajtása azonban kétséget szenved, mert a két kormány még nem volt abban a helyzetben, hogy az alkot-

soha sem sikerült hitelesen megállapítani. A szomszédfiúk állítása szerint őt üveggolyóért és három japáni bélyegért cserélte egy házmeister fiától, aki a II. B. osztályba járt, mások esküt kínáltak arra, hogy a macskát igen kényes helyzetből szabadította ki a fiam mint életmentő; utána mászott tudniillik egy akáczfára, hova mérgeesen ugató utcazi kutyák elől menekült. Fiam a két verzió közül nem tudta, melyik ellen lenne több kifogásom s ezért hallgatott. Szerettem volna kivallatni, de ekkor megszólalt az anyja: ne *tanítsd* hazugságra azt a gyereket! Ez az érv, hogy tudniillik a vádlott föllentéseért erkölcsileg a vizsgálóbíró a felelős, annyira imponált nekem, hogy a homályos eredetű macska minden további firtatás nélkül belépett a családi körbe, hol is a Micz nevet kapta.

Pedig bizony jobban meg kellett volna ezt a dolgot gondolni. Mert a Micz igen hamar felserdült, s ugyancsak kellemetlen kamasszá nőtte ki magát. Bár voltak kedves tulajdonságai neki is. — Például megtanult szolgálni és jól megfért a Fidivel. — Mikor keltében egymás mellett álltak és várták az ebédet, nagyon mulatságos látványosság volt az. Máskor a kis lányom beleültette egy kétkerekű babakocsiba, egy vörös sállal átkötötte a derekát, vörös pamutból horgolt sípkát húzott a fejébe, és a bolond Micz mindezt szó nélkül tűrte, és állotta. Egyszer a kocsi belefogták a Fidit, felöltöztették a Miczet, beleültették és kivonultak az utcára. Az első szögletig se érték, már tele lett az utca mindenféle kora gyermekkel, akik ujjongva és tánczolva kísérték a furcsa fogatot utcahosszat, akkora lármát csapván, hogy

mánytervezettel szemben véglegesen állást foglaljanak. *Burián* báró e kérdésben Boszniából hazajövet értekezett ugyan a külügyminiszterrel, ki most a két kormánnyal fog érintkezésbe lépni.

Szterényi Kossuthnál. *Szterényi* József kereskedelmi miniszteri államtitkár ma reggel 7 óra 50 perczkor Brassóból Budapestre érkezett *Leszner* Richárd dr. miniszteri titkár kíséretében és a pályaudvarról egyenesen svábhgyei nyaralójába hajtatott, ahol az egész napot töltötte. *Szterényi* államtitkár *Kossuth* Ferencznél teendő látogatását elhalasztotta, miután a miniszter wiesbadeni kurláját befejezvé, a napokban Karlsbadba utazik, s *Szterényi* ott fogja felkeresni.

Désy Zoltán mandátuma. *Simkó* Józsefet, az oláhfalusi kerület országgyűlési képviselőjét, amint azt már említettük is, legközelebb középiskolai tanárnak fogják kinevezni. A megüresedett kerületben már most megindultak a választási mozgalmak. Értesülésünk szerint a kerületben *Désy* Zoltán pénzügyminiszteri államtitkár fogják felépíteni függetlenségi programmal. Az államtitkár egyhangú megválasztását a kerületben biztosra veszik. Megválasztása esetében *Désy* Zoltán a politikai államtitkárok sorába lép.

Mérsékelt román párt alakítása. A kolozsvári „Ungaria” a politikai helyzetnek az őszszel leendő alakulásáról írva azt mondja, hogy a románokra nézve a legjobb lesz, ha a többséghez csatlakoznak. A román népen csak úgy lehet segíteni, ha politikai vezetői a kormánypártban lesznek. A nevezett lap ennélfogva azt ajánlja, hogy a román intelligencia alakítson egy mérsékelt román pártot. A szervezés munkáját már most kell megkezdeni, hogy a választások idején sikerrel lehessen megküzdeni a román ultraistákkal, akiknek politikája a parlamentben teljesen megbukott.

Beszámoló. *Brázy* Zoltán, az illyefalvi kerület országgyűlési képviselője ma beszámolóit mondott a kerület választmánya előtt. A választmány *Kiss* Lajos ref. lelkész indítványára bizalmat szavazott *Brázy* Zoltánnak. *Kossuth* Ferencz minisztert táviratban üdvözölte.

Szterényi Romániáról. A *Minerva* című bukaresti lap tudósítója Sinaiában beszélgetést folytatott *Szterényi* államtitkárral, aki ezeket mondotta:

Már 25 éve ismerem Romániát. A román nép a legjobb népek egyike. Örömmel látom Románia kereskedelmi és ipari fejlődését. A magam részéről híve vagyok annak a politikának,

végre is a rendőr beavatkozott, tudniillik hazakergette az egész tisztelt társaságot. Amit a fiam mai napig ragyogó szemmel szokott emlegetni, mint első komoly összecördülését a magyar királyi rendőrséggel.

Egy másik összecördülés is történt nálunk nemsokára. Ugyanis a Fidi és a Micz közt, akik egy tából falatoztak, egy napon véleménykülönbség tört ki. A Fidi megfogta egy csontnak az egyik végét, a Micz a másik végét. Fidi irigyül morogni kezdett, közben a fogát vicsozította, mire Micz ideges lett és pofon vágta a Fidit. Jó körmös pofon lehetett, mert a Fidi gyáván eleresztette a csontot és visítva megszaladt. A Micznek se kellett több, vérszemet kapva, három lábom utána iramodott, a negyediket feltartotta s a Fidi hátuljára lépten-nyomon lecsapott vele. A Fidi sirt, a gyermekek ellenben hahotáztak.

Ettől kezdve a Micz mindjobban rákapott szegény gyáva Fidire és vadászni kezdett rá. Például ha a Fidi egy szék alá kuporodott, Micz rátelepedett az ülődeszkájára, s a jobb első lábával kecsesen lenyulva, akkora barackot nyomott az örökké szunyókáló Fidi koponyájára, hogy csakugy koppant. Villámgyorsan történt ez, s a legmulatságosabb az a buta pofa volt, amit a megriadt Fidi mindezekhez vágott, megzavarodott tekintettel keresve a veszedelm kuforrását.

Hát jól van, nevezzük ezt mind csak egyszerű pajkosságnak. De a Micz nem maradt ennél, ő nemsokára átlépett a kézzelfogható gonoszságok terére. Kiváló figyelemmel kezdte tudniillik részesíteni a Bubost. A gyermekek rajtakapták, mikor kidülleszt potával farkas-

mely az erdélyi magyarok és románok közti béke helyreállítására törekszik.

A hirlaptudósítónak arra a kérdésére, hogy ezt a kibékülést milyen eszközökkel véli elérhetni. *Szterényi* azt válaszolta, hogy nem politizálni jött *Sinaia*ba.

Az önálló bank mellett. Az önálló bank mellett — mint megírtuk — szeptemberben nagygyűlés lesz Temesvárott. A gyűlésen részt vesznek *Justh Gyula*, a képviselőház elnöke, gróf *Balványi Tivadar*, *Holló Lajos* és még számos képviselő. A népgyűlést a Temesmegyei Függetlenségi Párt készíti elő, melynek választmánya tegnap tartott ülést ebben az ügyben. Dr. *Fülöpp Béla* elnök üdvözlöi a megjelenteket és megemlíti, hogy a mai gyűlés célja megbeszélni a jövőben elfoglalandó álláspontot. A régi elv, a régi reczipe szerint most is elposványosítani akarják a válságot. Az ország közvéleményének túlnyomó része állást foglalt az önálló bank mellett, a nemzet többsége óhajtja azt. A temesmegyei függetlenségi és 48-as párt csatlakozik ezen mozgalomhoz, mert kívánja a nemzeti bank felállítását és az alkotmányos kibontakozást. (Élénk helyeslés.) *Dobroszláv Péter* dr. országgyűlési képviselő, mint a párt főtitkára, javaslatot terjeszt elő, hogy a párt rendezzen Temesvárott nagy népgyűlést az önálló bank mellett. Vissza kell utasítani a fuziót, melynek az volna a célja, hogy a függetlenségi párt egy részét kiszorítsák a pártból. Olyan határozatot hozzon a népgyűlés, — indítványozza, — mely a fuziót elítéli és követeli az önálló nemzeti banknak 1911-re való felállítását. A népgyűlés szeptember tizenhétedikén vagy huszonhatodikán lenne. *Fülöpp Béla* dr. elnök: A rendkívüli közgyűlés szeptember első napjaiban lenne. Addig is meg volna bizandó az elnökség az előmunkálatokkal. (Helyeslés.) *Hajdu Frigyes* dr. orsz. képviselő: Feltétlenül hozzájárul dr. *Dobroszláv Péter* országgyűlési képviselő javaslatához, mert annak keresztülvitelét szükségesnek tartja. *Brettnér Ernő* felszólalása után dr. *Stura Szilárd* két fődolgot lát a titkári javaslatban. Az egyik az, hogy a fuziót feltétlenül perhorreszkálja és hogy követeli az önálló bank feltétel nélküli felállítását 1911. évre. Nézetük szerint a fuziót feltétel nélkül elítélni nem lehet, mert lehet a függetlenségi párt programja alapján is fuzió. Elvben elfogadják, hogy az önálló nemzeti bankot 1911. évre fel kell állítani. Előreláthatólag azonban pénzügyi akadályok fognak a megvalósulás elé járulni. Ajánlja, hogy a kormány vagy még ebben az évben, vagy legkésőbb a jövő évben terjesszen a képviselőház elé egy törvényjavaslatot, melyben kimondja a parlament, hogy a közpénzek tartalékainak, a gyámpénzek, a gyámpénztárak rendelkezésére álló tartalékokhoz ötven százalékát kötelesek magyar állampapírokban és magyar záloglevelekben elhelyezni. — Dr. *Dobroszláv Péter*: Örömmel látja, hogy elvben nincs

nézetkülönbség. — A fuzió nem szükséges, mert a függetlenségi párt többségben van. — és *Andrássy* a mérsékelt elemekkel azért szeretnék megcsinálni a fuziót, hogy a bankkérdést kikapcsolhassák *Hajdu Frigyes* dr.: Ma van egy erős, nagy függetlenségi párt és egy erős, bár nem aktív Tisza-párt, alkotmánypárt nincs. *Andrássy* személyes hívei képezik az ő pártját, amely addig áll fenn, míg guvernementális párt lehet, míg az udvar kegye feléje fordul. Ha ez a helyzet megváltozik, *Andrássy* rokonságával egyedül marad. A kérdés ezután csak az lesz, hogy az alkotmánypárt tagjai hova fognak belépni. Abba a pártba, amely kormányra fog kerülni. (Derűtlenség.)

Sztura Szilárd dr.: Nem úgy értelmezte a dolgot, hogy az osztrák támadásoktól meg kell rettenni, hanem idején kell ellenük védekezni.

Fülöpp Béla dr.: Megállapítja, hogy elvi ellentét nincs és a javaslatba hozott népgyűlés tekintetében teljes az összhang. Indítványozza, hogy fontos indítványát dr. *Sztura Szilárd* a népgyűlésen terjeszsze elő. (Helyeslés.)

Nyugdíjazott főispán. Zágrábból jelentik: A hivatalos lap mai száma közli dr. *Gavrenics* *Pero* *Modrus-Fiume* vármegye főispánjának nyugdíjaztatását.

A házbér.

Budapest, július 31.

A népmesék ismert ijesztő réme a sárkány, aki hegyek között a nádasban lakik. És meghatározott napokon jön, tátogó szájjal, orrlíkából tüzet okádva, hogy évi szüléni adóját megkövetelje. Es sir az egész város, az anyák mellüket tépik föl bánatunkan, az apák átkozódnak, nincs orvosság. A sárkány jön, könyörtelenül viszi a szüzeket. S az emberek gondolni sem mernek rá, hogy egyszer megtagadják tőle az adót, mert hiszen akkor vége lenne az egész világnak, a sárkány elpusztítaná a várost, fölfalja, rémítő tüzesövel agyon pörkölné mindenkit.

Az a sárkány ma is él Budapesten. Házbérnegyednek hívják. Holnap szomoru elseje lesz itt minálunk! Mert jön a sárkány! Azért, hogy nem nádasból jön, azért, hogy egy szelidképű tót házmester áruházában jár, azért, hogy borralalóért nyújtja a tenyerét, s a borralalót szépen megköszöni, nem kevésbé kegyetlen és féltelmetes, mint az a másik, a

mesébeli. S akárki elhiszi, ez is emberhussal él: megeszi a húst, melytől az asszony, a gyermekek szép piros pozsgások lehetnének, így azonban sápadtak maradnak; megeszi a pihenő időt, mely új erőfeszítésre edzené a család fő idegeit; megeszi hosszú éjszakák nyugodt, gondtalan álmát. Gyalázatos, gonosz bestia! Megezik ez mindent, ami az életet széppé, vidámmá, kellemessé tehetné és sanyargó gályarab sorsához teszi hasonlatossá a budapesti családfőntartók életét.

Kalendárium függ a falon, nagy betűs számmal rajta a dátum. S már három héttel előbb szivszorongva szakítja le a budapesti polgár. Még tíz nap, még öt nap, még három nap. Végre annyi se: az utolsó lap alatt rejtőzve, vigyorogva lesi a másrapot a sárkány névjegye. Nagy, fenyegető, egyes. Olyan mint egy fölkiálójel. S azután bealkonyodik, meg megint megvirrad, a lépcsőn egykedvűen botorkálva jön föl a flegmatikus tót ember. Szerencsés családok leszámolnak vele: kezébe adják a pénzt, az utolsó bankót, azután savanyu képpel néznek szembe az új kinos problémával: mit esznek egy egész hónapig? mit mondjanak a mézárósnak, a szabónak, a fűszeresnek, aki épen most, mind veszett erélylyel követel: „Uram, házbér van, nekem is élnem kell.“ A sok szegény ember egymástól huzza ki a pénzét, marakodnak, veszekednek, a sárkány pedig hizik, a sárkány mindig megkapja, amiért jött, elégtelen megy, hogy három hónapot átszundítson a legközelebbi évnegyedig. Azokról az igazán szerencsétlen családokról, akik nem tudják az utolsó bankót előteremteni, még beszélni is szomorúság. A sárkány könyörtelen, amikor éhes. Előbb a házmester szájával, azután a háziur szájával ordít, végezetül pedig a végrehajtó szájával fölfalja az egész koldus bagázst.

A népmesékben mindig akad egy fehér paizsos lovag, aki nagy merészen kiállva dár-dájával leszurja a falánk fenevadat. Csak mi szegény agyonsanyargatott budapestiek, mi várjunk örökkéig hiában a megváltó szent György lovagra?

Amilyen nagy ez a hatalmas, majdnem

szemet nézett vele. A Bubos fent ült egy képek a rájáráján és sipogott, közvetlenül alatta pedig ólálkodott a Micz. Most a Micz kapott pofokát, mert nyilvánvaló volt, hogy a Bubost megkergette s az ijedteben menekült a képre. Mászor egy másik képen sipogott a szegény Bubos, a Micz pedig a szekrény tetejéről ijesztgette, erősen méregetvén, hogy át tudna-e ugrani hozzá. Talán át is ugrik, ha a gyerekek véletlenül rájuk nem nyitják az ajtót.

És ekkor mesébe illő csoda történt. Tudniillik a gyerekek után beödalgott a Fidi is és az okos kerek fejével rögtön felfogta a helyzetet. S mint a Bubos hű pajtása és szövetségese, azonnal éktelenül mérges ugatásba tört ki. Valami addig sohasem hallott rikácsoló hangon szidta és piszkolta a közös ellenséget, ami hogy mire volt jó, kiderült mindjárt másnap. Tudniillik másnap megint így ugatott s mikor a gyerekek berontottak a szobába, látták, hogy a Bubos kaliczkája a Micz valahonnan ráugrott és a kezével a drótok közt benyulkált hozzá. A Fidi azonban vészjelt adott s a Micz ismét kikapta a maga részét.

Ettől fogva aztán megilletődéssel vegyes csodálkozással tapasztaltuk, hogy a Fidi állandóan szemmel tartja a Miczt és éber óvatossággal őrizi tőle a Bubost. Ha ez benn volt a kaliczkájaiban, állandóan alája telepedett, s amint a Micz csak az orrát is be merie dugni, megadta a vészjelt.

Am a Micz megmutatta, hogy neki is van esze. Ne tessék hinni, hogy ez tréfa, ami most következik, bárha némileg hihetetlenül hangzik is. Egy napon tudniillik a Micz a kamrából ellopott egy darab tepertőt. Eilopta és eldugetta. Azután megvárta, amíg az ajtó nyílik s a

tepertővel végig sétált a kaliczkás szobán, jó közel a Fidi orrához, hogy a finom zsiros illatot jól érezhette. Utána is kullogott a Micznek, megfedkezvén a kaliczkáról és az ő Bubos barátjáról. A fondorlatos Micz néhányszor el is ejtette előtte a tepertőt, míg csak a negyedik szobába nem értek. Ott aztán nem vette fel többet, nagy ravaszul átengedte a Fidinek. Ő maga pedig eltűnt. A Fidi gyanutlanul harap a pörccbe, ami izlik neki szerfölött, ám egyszerre rémülve látja, hogy egyedül maradt. Rögtön otthagyja a lakomát, rohant be a Buboshoz és se szó, se beszéd, ráveti magát a Miczre, amely éppen mászni akart föl a szekrény tetejére. Fele utjáról huzta vissza a farkánál fogva. Soha azelőtt ez a két állat össze nem marakodott, csak most először. A Fidi leküzdötte a gyávaságát és vitézül boszút állott az ellenc és a Bubos ellen intézett merényletért.

A Micz is érezte, hogy a döntő küzdelem pillanata érkezett el és lefőzetésének szegényében nagyon megcsufolta a szegény Fidit. Mikorára kivették a körmei közül, vérezett az orra, a füle, az ajka, még a szeme is tele lett vérrrel. A gyermekek kórusban siratták, és a francia kisasszony kíséretében konflison szállították be a Rottenbiller-utcai klinikába.

A Miczre ellenben ki lett mondva a statárium: öt kitalizották a család köréből. Zsákba kötötték és a házmesternével elszállították a tizenkettedik utcába. Ijesztgesse azontul az ottani kanárimadarakat.

És milyen a végzet! Amint a Micz kivonult a házból, a Bubos ismét szabadon röpkedhetett a szobában s ez lett szegénynek a veszte. Takarításkor nyitva feleítették az abla-

kot s a his oktalan kirepült. Két egész napig remélték a gyermekek, hogy még vissza jön, mert folytonosan ott énekelt a ház körüli kertben. Ki is akasztották a kaliczkáját egy fára, és a Bubos megismerte az ő ősi hajlékát! Rászállott tudniillik, de bizony az ajtaján be nem bujt. Még éjszakára sem, pedig azelőtt a szobában mindig magától kereste fel benne a kis fészket.

Mikorára a Fidi hazakerült a kórházból, egyedül találta magát a házban. Sem a barátját, sem az ellenségét nem látta többé viszont. Leült busan a kaliczka alá, mely visszakerült a szegre és látszott a kémlő tekintetén, hogy a lakóját keresi.

— Ez a Fidi még utána busulja magát a Bubosnak, mondták a gyermekek egy nap. És ime, másnap a Fidi nem volt sehol.

A házmesterné ment ismét az öreg kisasszonyhoz, de az menyre-földre esküdött, hogy színt se látta a Fidinek. Helyszíni szemlét is engedett, s a házmesternének minden szobáját megmutogatta. Tessék elhinni, most az egyszer nem ő lopta el a Fidit.

Két napig tartott az izgalom és a gyász a Fidi eltűnéseért. A harmadik nap reggelén levelet hozott a posta s abban hir volt a Fidiről. Az állatkórház orvosa írta, hogy a Fidi ismét ott van. Ugy látszik megint összemarokodott valami ellenségével, az arcza számos sebtől vérzik. De ami a legfőbb: s amire még aligha volt eset, a Fidi, miután összemarták, visszamelekezett a kórházi ápolásra és saját maga jelentkezett újból felvételre.

egy milliónyi város, olyan gyámoltalan és élhetetlen. Felnövekedve és megizmosodva kis gyermek katusában szorong, holott csak rajta állana, hogy egy erélyes mozdulattal letépve magáról ezt a tavalyi gunyát, új szabásu, méltó díszbe öltözzék. Tere és módja lenne hozzá. Le- és fölfelől a Duna jobb partja mentén itt van egy végtelen síkság. Nekieredt fantáziával jól esik elképzelni azt, hogy ezt a sikot telerajzoljuk egy terjeszkedővilágvároskonturjaival. És a Duna másik partján, tíz percnyi járásra a város szívéből itt van a budai hegyvidék, önként kínálkozva rá, hogy a legszebb, legtermészetesebb keretben épüljön föl rajta egy gyönyörű kertváros.

Kertváros! Mily idegen fogalom ez nekünk, kötömbök közzé szorított budapestieknek! Ebből a városból mintha teljesen hiányoznék az az expanziós erő, mely más nagyvárosok perifériáin a legszebb luxusos negyedeket növeszti ki a földből. Sokkal kedvezőtlenebb viszonyok közt, mint a miénk. — A müncheni, a londoni, a new-yorki kereskedő és hivatalnok, akinek a központban van dolga, egy óráig utazik, amíg lakásából az üzletébe érkezik. — Mégis megszerzi családjának az olcsó, egészséges, levegős lakás örömét. Londonban a City üzleti zárás után egészen kihalt, az embertömeget a perifériákon szétszórt családi házakba lökte ki az élet huszonnégyóránként váltakozó hullámlása.

A budapesti ember, aki néhány belső városrészben zsúfol össze üzletet, lakást, hivatást, mennyivel kényelmesebben szerezhetné meg mindezt, hiszen átlépve a Dunát, már is ott volna a legszebb, legegészségesebb hegyvidéken.

A Lágymányoson látunk némi biztató példát. Alig tíz esztendeje, hogy a Ferencz József-híd fölépült s a budai oldalon egész új város tornyosodott föl, az alig elsimitott mocsarak és szeméttücsök helyén. Az Erzsébet-híd néhány év óta ugyanígy, sőt még jobban kapcsolta a város szívéhez a Gellért-hegy vidékét. Itt azonban öt perc járásra a hídfőtől már gyomot és száraz kőrot terem a föld.

S ezen a ponton rekriminálnunk kell a város vezetőinek egy mulasztását. Helyes adminisztráció megsejti, hogy a város fejlődésében milyen irányu a gravitáció és lerombolja az akadályokat a fejlődés elől. Nálunk mégis elnézik, hogy a hid vakon neki megy a hegynek s nem gondolnak rá, hogy utat nyissanak a még szűz területen. Utat, mely természetes folytatása volna a hid irányának, végig, a Gellért éjszaki lejtőjén, be a Naphegy és a Svábhegy felé. Aki járatos erre, látta, milyen kulturálan, elhanyagolt ez a terület. Daczára annak, hogy kőhajításnyira van a város tengelyétől, nem is lehet más, csak ilyen, mert kínai fallal elzárva olyan messze esik a központtól, mint egy uttalan vadon. Pedig milyen hatalmas terület, milyen gyönyörű háttérrel áll itt rendelkezésére a villaépítőknek, a családi háza vágyakozóknak. Különösen a Svábhegy Duna felé és Gellérthegy felé eső oldala önként kínálja hátát, hogy pompázó hegyi város épüljön rajta.

Mindennek előfeltétele, hogy az a sugárut, mely merészen szelné át ezt a hegyvidéket, kiharasszák. Bárczy polgármester, aki olyan helyes érzéssel és nemes törekvéssel keresi a budapesti lakásínség megoldását, korszakalkotóvá tehetné a nevéhez fűződő rezsímet, hogyha figyelmét erre fordítaná.

Ó lehetne a Budapestet megadózató, oltahatatlant étvágyu házbér-sárkány-kivégző szent György lovagja.

A spanyol forradalom.

— Barcelona csendes. —

Budapest, július 31.

A ma érkezett jelentések szerint a katonaságnak sikerült levérni a forradalmat Barcelonában. A forradalmárok állítólag megadták volna magukat és fegyvertüket kiszolgáltatták a katonaságnak, mely a forradalom vezéreit statáriális uton nyomban agyonlőtte. Catalonia többi városaiból is megnyugtatóbb hírek érkeznek, úgy, hogy a kormány most már a helyzet ura lett.

Melillából is jobb hírek érkeztek ma. A kabilok ugyan még mindig megszállva tartják Melilla környékét, de támadásaik már nem olyan hevesek, mint az első napokon. A csapaterősítések egyrésze ma megérkezett és néhány nap múlva nagyobb haderő fog rendelkezésre állni Melilla parancsnokának. Madridban remélik, hogy akkor a csapatok rövidesen támadásba mennek át és a kabilokat könnyű szerrel szétszórják.

Mai híreink a következők:

A forradalom leverése.

A barcelonai forradalom letörése.

Madridból táviratozzák, hogy a barcelonai forradalom le van törve. A fölkelők megadták magukat és vezetőiket a katonák azonnal agyonlőtték. Figuerásban a karlisták gyűlést tartottak és azt hiszik, hogy don Jaime élükre fog állni. Maura Madridban való megérkezésekor mindenekelőtt visszaállította a telegráf- és telefonforgalmat, de a cenzurát meghagyta egész szigorúságában. A háboru ellen való izgatás fokozódik, de a katonai fegyelem kitűnő és katonák szökése alig fordul elő. A mozgósítás simán megy. A katonák zendüléséről szóló hírek alaptalanok, csak a lakosság tiltakozik a háboru ellen. Az egész országban véres zavarak várhatók. Maura és Marino tábornok azt hitték, hogy a riff-kabilok nem fognak ellenállást kifejteni és hogy a spanyolok a tartományt puskalövés nélkül szállhatják majd meg. Az egész spanyol hadsereget hadilábra állítják és legközelebb százezer katonára lesz fegyverben. Aragóniában, Katalóniában és Valenciában egyre nagyobb mértékűt ölt az izgatás. Loma tábornok megsebesült. Bilbaóban megérősítették a helyőrséget három vitóriai és burgoszi ezreddel.

Ujabb jelentések is megerősítik, hogy Barcelonában halotti csend van. A pusztulás képe rémitő. A legelőkelőbb és legszebb utcák romokban hevernek csak úgy, mint a munkásvárosnegyed síkatorai is, melyeket az ágyugolyók elsöpörtek. Negyven bérpalota és középület hever romokban. Az asszonyok még most is halálmegvetéssel harcolnak a férfiak oldalán. A vérfürdő, melyet a tüzéség véghezvitt, valóságos mészárszék volt.

A megölt és statárium útján kivégzett forradalmárok száma meghaladja a kétszázat, a sebesülteké sokkal nagyobb ezernél is. A lázadás még messze sincs bevégezve. Bilbaóban és a cantabriai bányavidékeken már várják az általános sztrájk kihirdetését.

Barcelonában hetven forradalmárt, kiket pénteken fegyverrel a kezükben elfogtak, sommasan elítélték és agyonlőtték.

A forradalom terjedése.

A forradalmi mozgalom Madridban és Valenciában is terjed. Hétfőre várják Madridban az általános sztrájk proklamálását, jöhetnek Madridban kevésbé fogékony a nép a forradalmi propaganda iránt, mint Barcelonában és nem lehetetlen, hogy a forradalmárok az általános sztrájk megkísérlésével kudarcot fognak vallani. A hatóságok bezárták az összes népklubokat és a republikánus egyesületeket. Azok a határozatok, amelyek a republikánusok legutóbbi gyűléstől hoztak, nem elégitették ki a mérsékeltbb elemeket. Nem lehetetlen, hogy hétfőn kihirdetik az általános sztrájkot. Két ezredet, amelyet Melillába akarnak elküldeni, visszatartot-

tak. Az újságírókat a legszigorubb büntetéssel fenyegetik, ha a spanyolországi vagy a harcztéri helyzetről híreket küldenek a vidéki vagy külföldi újságoknak. Barcelonában négyszáz fölkelő esett el. Egy gyalogezred és egy kisebb szakasz lovasság Madridból elment Katalóniába és Valenciába. A malagai kikötőbe százával érkeznek Afrikából a sebesült katonák. Arról panaszkodnak, hogy Melillában nincs elég hadiszem és hogy nagy a rendtelenség. A király lemondott malagai és melillai utazásáról.

Bilbaóban tegnap véres összeütközés volt a polgárőrség és a sztrájkolók között. A csapatok több sortűzet adtak, mire a sztrájkolók megfutamodtak. Sok menekülő a folyóba ugrott, hogy uszva meneküljön a golyózápor elől. San-Sebastianból jelenti egy mai távirat, hogy a katonaság leverte a forradalmat. A tüzéség olyan pusztítást vitt véghez, hogy a forradalmárok kénytelenek voltak magukat megadni. A holtak és sebesültek száma légió.

A forradalmi napok Barcelonában.

A barcelonai forradalmi napokról a következő tudósítást kaptuk:

Vasárnap minden csendes volt és semmi felűnő dolog sem történt, legfőleg az, hogy a forradalmárok fölgülekező helye zsúfolva volt és hogy ott folytonosan jöttek-mentek az emberek. Hétfőn számos gyárban és műhelyben megszűntek a munkák. A boltokat kinyitották ugyan, de délben bezárták. A rendőroket már korán reggel revolveren kívül Mauzer-puskával látták el. A közuti kocsik rendszeren közlekedtek. A közuti kocsik eljutottak egészen a plaza Garciaig, de onnan nem tudtak tovább menni. A fölkelők fölborították a kocsikat, sőt kétőt meg is gyújtottak. Egyszerre kúrtszó haláláztott és a rendőroket, akik eddig tizenkét lépés távolságban kettesével haladtak, most szorosabban csatlakoztak és futó lépésben nyomultak előre, célzásra tartva puskájukat. A nép széjjelrohant. Ekkor történtek az első lövések. E közben az anarchisták ujabb torlaszokat hevenyésztek. Eddig még senki sem tudta, hogy mi történik. A polgári kormányzó az utcára ment és utasításokat adott a rendőroketnek. A fölkelők rálőttek és a kormányzó sietve menekült. A katonai kormányzó délután négy órakor kihirdette az ostromállapotot. A fölkelők tovább építették torlaszaikat, hogy a munkásnegyedet a belvárostól elzárják. Hétfő óta nem jelentek meg újságok. A helyzet kedden sem változott meg. A rendőroket és a polgári őroket folytonosan tüzeltek, de a forradalmárok semmire sem vállalkoztak. Csak negyednégykor jelent meg az első ezred katonaság, amely mellékutcákon nyomult előre és egészen az eltorlaszolt városrészig jutott. Szerdái azután nem történt lövés. A forradalmároknak legfőleg a rendőroketekkel gyűlt meg a bajuk. Templomok és kolostorok égnek; hír szerint huzz szerzetes és apáca meghalt és háromszáznál többen megsebesültek.

Egy angol lap tudósítója, a kikötőben lévő és Marseillebe indulni készülő észak-német Lloyd-hajója ment, hogy Londonba utazzék. Egyszerre az utcán körülbelül tízezer főnyi csapattal találkozott, amelynek vezetői hosszú póznákon véres fejeket, elégett kezeket és lábakat és más emberi testrészeket hordoztak. A nép a Marseillaiset énekelte és sem a rendőroket, sem a városi őroket, de még a katonák sem merték útjukat állni. Így vonultak el a főkormányzó palotája előtt is, a nélkül, hogy a kormányzó tüzelésre parancsot mert volna adni.

A Matin-nek Barcelonából elmenekült tudósítója jelenti: Kedden láttam, amint a csendőroket a St.-Martin külvárosban a torlaszokat megtámadták. A fölkelők vasdrótot feszítettek ki, a lovak elestek és forradalmárok majdnem az összes csendőroket fölre agyonszúrták. A forradalmárok kifütyültek és kigunyolják a rendőroketet és a polgári őroketet, ellenben a katonákat borral és szivarral kínálják. A katonák vonakodnak a fölkelőkre löni s ezért az asszonyok és a gyermekek kendőlobogtatással üdvözlik őket mindenütt.

Pénteken késő éjjelig tartott az utca harc. 9000 fölfegyverkezett sztrájkoló bekerítette a várost.

A háboru.

A melillai harcsterről.

Ezerhatszáz főnyi gyalogság és négyszáznyolcvan főnyi tüzérség ma Mellilába partraszállt. További erősítéseket is várnak. Kétszáz sebesültet szállítottak Malagába.

Az Imparcial az albucesmaszi eseményekről a következő e hónap 27-iki táviratot közli:

Mintegy öt-hatezer embere az e vidéken lakó törzseknek ide visszatért, hogy a halottakat, amelyeket Melilla előtt elvesztettek, eltemessék. E célból a Suk-on gyülekeztek. Az albucesmaszi katonai hatóságok fölhasználják az alkalmat, hogy az ellenséget megbüntessék, amennyiben az erőd ütegeit az ellenséges csapatra irányították. Már az első bombának leirhatatlan hatása volt. A mörök minden irányban szétfutottak. Megkísérelték ugyan puskatűzzel válaszolni, de eredménytelenül, miután a távolság igen nagy volt. A bombázás tovább tart.

Spanyol kémek, akik visszatértek a cabylok táborából, hírül hozzák, hogy az ellenség békét akar, de a fanatikusok kényszerítik őket a háboru folytatására, míg Melilla meg nem adja magát.

A városban döglétes a levegő. A város falai alatt heverő és rothadó holttestek türelmetlenné teszik a városban a tartózkodást s ezért a holttesteket garmadával égetik el. Az élelmezés hitvány, a kórházak szükek és a betegszállító kocsik nem képesek a sebesülteket idejében eltakarítani.

A veszteségeket tulozták.

Ugy látszik, megerősítést nyer, hogy az e hó 27-iki melillai csata nyomán keletkezett zavarban tulozták a veszteségeket. A tényleges veszteségek bizonyára kisebbek s inkább azon adatoknak felelnek meg, amelyekről 28-án érkezett Melillából jelentés, amely napon ott nem volt új harc.

Morina tábornok visszahívása.

Morina tábornokot gyűlölik a katonák s a kormány ezért határozta el visszahívását. Most 14.000 embere van Morina tábornoknak, míg az ellenség 30.000 emberből áll. A kormány Lendenben sürgősen rendelt az új találmánya Markenale-féle puskából és kézigránatókból.

Kivégzett katonák.

Az utolsó napokban magánlevelek szerint Melillában 30 katonát lőttek agyon, mert megtagadták az engedelmességet feljebbvalóiknak. Azt a körülményt, hogy oly sok tiszt esik el, még pedig mindjárt azután, hogy Melillába érkeznek, arra magyarázzák, hogy a katonák lelővik a tiszteteket.

Legajabb hireink.

Madrid, július 31. Mint hivatalosan jelentik, Barcelonában a rend teljesen helyreállott.

Melilla, július 31. A város nyugodt. Két vadászszázalaj partraszállt. A Pinson nevű ágyunaszád bombázza az ellenséges hadállásokat. Egy lég-hajóosztály ideérkezett.

Berlin, július 31. (Saját tudósítónktól.) A Lokalanzeigernek táviratozzák San-Sebastianból: Hivatalos jelentés szerint Arragonában és Saragosában helyreállott a nyugalom. Santiago tábornok azt táviratozza Barcelonából, hogy a lázadók le vannak verve. Melillában a spanyol segédcsapatok megérkezése a cabylokat megerősítette. Itteni diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a jövő hét elején a külügyminiszter visszatér Madridba és ha a nyugalom tartós lesz, akkor a király is visszajön.

EGYHÁZAK.

— (Loyola Ignác emlékezete.) A katolikus világ Loyola szent Ignácznak, a Jézus-társaság alapítójának emlékeztétét ünnepli a mai napon. A budapesti jezsuiták a Jézus szent szíve templomban ma délelőtt hódoltak alapítójuk Loyola Ignác emlékeztetének. Egész héten ünnepi ájtatosságok is voltak, míg ma délelőtt 10 órakor ünnepi misét tartottak, amelyet Ott Ádám esperes-plébános celebrált. Az ünnepi mise után szent beszéd volt.

amely Loyola Ignác életét és működését ismertette meg a templomot zsufozásig megtöltő hívőkkel. Az ünnepi misén az összes fővárosi katolikus egyletek és társulatok képviselve voltak. Loyola szent Ignác emlékeztetének ünnepe ma délután litániával ért véget.

A francia válság.

Budapest, július 31.

(K.) Briand miniszterelnök lett, kabinetet alakított, bemutatkozott a parlamentnek s a parlament szívesen fogadta — a francia miniszterválság ezzel elintéződött. Franciaország válsága azonban nem, sőt igazában e minisztériumban s e minisztérium által jelentkezik. Mert Franciaország válság előtt áll s a „kibékülés-minisztériuma“ valójában egy elszánt harcot kezdő minisztérium.

Az ellenfelek: a francia polgári köztársaság — és a forradalmi munkásság. Innét, a messzeségből, egy kicsit furcsán hangzik a dolog. Még nem oly régen volt, hogy kéz a kézben együtt haladtak. Még nem oly régen volt — a Dreyfuss-pör és az egyházpolitikai harcok idején — hogy szoros szövetségben támogatták egymást. Kétségbeesett erőfeszítés volt ez a klerikális monarchia elkövetkezése ellen, az arisztokrácia visszatérése ellen. A harc sikerült, véget ért, a nagytökések nyugodtan dolgozhattak tovább, a kispolgárok meg épen uralomra kerültek — és ma mint két halálos ellenfél áll szemben a két egykori szövetséges.

A dolog azonban nem csodálatos és bekevekeztése nem meglepetésszerű a viszonyokat ismerő előtt. A francia munkásmozgalom ugyanis néhány esztendő óta új csapásokra lendült. Már az egyházpolitikai harcok idején élt ez az új irány s azóta szinte szédületes sebességgel tör előre. A forradalmi szindikalizmus ez az új irány, s ma már Párisnak szinte egész munkássága a szindikalista zászló alatt sorakozik.

A szindikalisták pedig nem hiába nevezik magukat forradalmároknak. Ez esetben a „forradalmár“ szó nem frázis. A szindikalisták ugyanis elvetik a parlamentarizmust, mint ami a korrupciónak a melegágya s mely a munkásságot alkudozásokra, egyezkedésekre szoktatja, — hivi ellenben az „action directe“nek, közvetlen cselekvésnek. Ez alatt pedig az értendő, hogy a munkásság ne bizza képviselőire az ügyét, hanem, ha akar valamit, vigye ezt maga keresztül, még pedig ne csak egyszerűen sztrájkjal, hanem lehetőleg minél nagyobb terrortal. Az állam csak az erőszak előtt hátrál meg! — ez a jelszó. Az állandó és folytonos zaklatása a mai rendnek a célja tehát ennek a mozgalomnak, melyhez természetes kiegészítésként járul azután az erőteljes antimilitarista mozgalom, megakabályozandó a katonaság felhasználását a zavarásokkal szemben.

A kezdetén nem törődtek a mozgalommal, a nagymértékű közszabadság pe ig segítette a terjedését. Az egyházpolitikai harcok után pedig már oly nagyra nőtt, hogy nem lehetett ellene semmit sem tenni. Sőt ellenkezőleg. Az agkori munkásbiztosításról szóló törvényjavaslat éppugy megbukott, mint a progresszív adó tervezete, sőt a szocialista parlamenti képviselőt még az általános vasárnapi munkaszünetet sem tudta keresztülvinni. Mindez olaj volt a tüzre s a parlamenti békés irány képviselői maguk is kénytelenek voltak a legutóbbi pártkongresszus alkalmával elismerni, hogy Páris és a legtöbb város munkássága közt elvesztették befolyásukat, ellenben diadalmaskodik Hervé iránya és a szindikalizmus. És néhány hétre erre az állami postások is a szindikalistákhoz csatlakoztak, a táviródrótokat szétvagdalták, a berendezéseket elpusztították, aztán jött az autelli támadás, s még jóval ezelőtt a katonaság engedtlensége a délvidéki forrongás alkalmából . . .

Ez a helyzet — és látnivaló, hogy ez éppenséggel nem rózsás a francia polgárság szempontjából. Ha a francia proletáriátus a parlamentre bízna a dolgát, miként a német teszi, ugy bizonyára nem kellene a polgárságnak félnie. A parlament jó alátörszer s még egy

esetleges szocialista többség esetén — pedig hol van az még! — se jelent sokkal többet, mint éppen azt a pár száz embert. Ha a munkásság tömege mindig rábizta magát a parlamentre, ugy ennek a többségnek a szétkergetése se igen mozgathatná meg, és ha mégis: könnyen el lehetne vele banni . . . Igy azonban már most élére állított helyzet következett be. A francia polgárság bármerre tekint: szorongató ellenségtől látja magát körülveve — és a hadsereg napról-napra több szimpáthiát árul el Hervé tanításaival szemben. A francia polgárságnak észre kellett vennie, hogy döntő útközvet előtt áll, hogy meg kell vinnia a maga csatáját minél hamarább, ha még egyáltalában bele akar szólni sorsába. És megkezdődött a nagy világtörténelmi folyamat, amelyet Marx már ötven évvel ezelőtt megjósolt. A francia polgárság között leomlottak a válaszfalak és az egész polgári rend tömör falankszként sorakozik. A progresszisták — a nagy tökések és klerikálisok képviselői — békejobbót nyújtottak a radikális szocialistáknak — akik a kispolgárokat képviselik, — s míg ez utóbbiak lemondanak a szövetekezés fejében a progresszív adóról, az előbbieket megnyugosznak az egyházpolitikában s vállvetve segítik a kormányt „minden erőszakos mozgalom megtörésében és a hadseregnek a hazafiság számára való megtartásában.“ A monarchisták természetesen segítik a blockot, ha nem is csatlakoznak hozzá.

Ez a helyzet s amint látnivaló: ez a helyzet: hadüzenet. A minisztérium tényleg „a kibékítés-kormány“ hiszen a polgári köztársaság valamennyi pártját összefűzte a legszélsőbbtől a legkonzervatívabbkig, de ez a béke a harcot szolgálja. És éppen ezért Briand miniszterelnöksége nem egyszerű személycsere: vele Cocherynek, a progresszív adó ellenségének kellett jönnie, míg Clemenceau bukásának osztályosa kellett, hogy legyen Caillaux is, aki tényleg radikális reformot akart e téren. Ők a kispolgárság emberei voltak, akik nem egyezkedtek a nagytökével. Az új kormány az egész polgári rend kormánya, amely szükségszerűleg paktumokkal dolgozik. Hogy néhányan szocialisták voltak közülük: az a francia élet bizarrságaihoz tartozik; hogy az agkori munkásbiztosítást is meg akarják csinálni: az programjuk természetes kiegészítése. Meg kell mutatniok, hogy a munkásság kényserítése nélkül is cselekszenek annak érdekében.

KÜLFÖLD.

A csár és Fallières találkozója.

Az orosz hadihajók ma délután 2 óra 20 perczkor 21 ágyulóvés által üdvözölve érkeztek Cherbourgba. Fallières elnök a külügyi, hadügyi és tengerészeti miniszterek, valamint az orosz nagykövet társaságában a Standard-yachtra ment.

A yachton Fallières elnök üdvözölte az orosz czári párt, Miklós csár Fallières társaságában a Galilei nevű francia czirkálóra ment, ahol szemlét tartottak a francia hajóraj fölött. A csár ezután látogatást tett az elnöknel, aki a Verité panczéloson fogadta vendégét, aki ezután visszatért a Standard yachtra.

Fallières elnök a Standard fedélzetén üdvözölte az orosz czári párt és meghívta a czárt, hogy szemlélje meg a flottát. A két államfő ezután a Galilei czirkálóra ment, amely végighajózott az orosz és francia hadihajók arcvonala előtt. A francia flotta 6 panczélosból, 7 nagy czirkálóból, 2 felderítő czirkálóból és 20 torpedó-zóból áll. Az uralkodó hajójának érkezésekor a tengerészlegénység hurráh-kiáltásokkal üdvözölte a czárt s a zenekarok az orosz himnuszt játszólták. A félóráig tartó flottaszemle után Miklós csár visszatért a Standard yachtra, majd pedig a Verité panczélosra ment, ahol viszonozta Fallières elnök látogatását.

A késő délutáni órákban Miklós csár és Fallières elnök a Verité panczéloson találkoztak és egy óráig beszélgettek egymással.

A párisi lapok jelentik Cherbourgban, hogy egyetlen hajónak sem szabad közeledni az orosz flottához, még azoknak sem, amelyek ele-

séget szállítanak az orosz hajókra. Egy gőzös, amelyet egy párisi lap bérelt, a megállási jelekre nem ügyelve, közeledett ma délelőtt az orosz flottához, mire a hadihajók vaktöltéssei rálöttek. Erre a gőzös visszafordult. A szociáldemokraták, akiknek a cherbourgi községtanács nem engedte meg, hogy a városháza termében tartanak czárellenes gyűlést, az este lármás utcái tüntetést rendeztek.

A Russ értesítése szerint a francia kormány a cherbourgi uralkodótálalkozás alkalmából az orosz-francia kereskedelmi szerződés egy némely pontjának revízióját kívánta és az orosz kormány elvileg hozzájárulását fejezte ki.

A Paris Journal nézete szerint a cherbourgi találkozás főkérdését a balkáni ügyek alkotják. Franciaország Oroszországgal szemben ugyan sohasem volt hűtelen, de mindenkor előrelátó volt és Pichon jól teszi, hogyha az eredmények okait kellő világításba helyezi. Franciaország és Oroszország érdeke volt, hogy a monarchia ellen ne tanúsítsanak konok magatartást, Oroszországnak reorganizációja szempontjából pedig időre és anyagiakra van szüksége, másrésről Franciaország nem hálálhatta meg a monarchiának az algecirasi eset idején tanusított jóakarát ellenségeskedéssel. Épp ezért Franciaország mindjárt kijelentette Pétervárott, hogy semmiesetre sem gondol háborúra. A monarchia és Szerbia közti viszály ne forgassa fel Europa békéjét, annál kevésbé, mert a szintén érdekelt Törökország is hallgat. A monarchiának oly megoldást ajánlottunk, amely kiméli Oroszországot és így részben minket is illet az érdem, hogy a Balkán békéje meg van mentve.

Elégedetlenség Szerbiában. Politikai körökben nagy az elkeseredés a kormány és a király ellen azzal kapcsolatosan, hogy a bolgár tisztek Konstantinápolyban látogatást tettek s ott testvériesülési ünnepet ültek a török tisztekkel s ugyanekkor a szófiai szerb követ jelezte, hogy Bulgária és Törökország között politikai szövetség készül. A nisi helyőrség tisztikara, de általában a vidéki helyőrségek tisztjei fel vannak háborodva, amiért a kormány és a király még mindig barátságos közeledést kíván Bulgária irányában. A nisi helyőrség tisztjei, számszerint százhatvanan, titokban feliratot küldtek a volt trónörökösnek és felszólították, hogy lépjen fel erélyesen a bolgár törekvések ellen, szálljon szembe a király és a radikális miniszterek szándékaival, mert különben ők saját szakálukra tiszta helyzetet fognak teremteni.

Az amerikai tarifatorvény. A képviselőház elnöke holnap törvényjavaslatot nyújt be a Háznak, amelynek célja, hogy a szenátus és a képviselőház egyesült bizottságát fölhatalmazza, hogy a cipőre és bőrkészítményre megállapított vámt mérsékelje. Taft ma kijelentette, hogy a tarifatorvénnyel ennek mai alakjában meg van elégedve és az abban megállapított vámtételeket kész aláírni és megvédelmezni.

A perzsa helyzet. Tifliszből hírek jönnek, hogy Perzsia belsejében ellenforradalom tört ki, amelyet szintén a bachtíarok indítottak meg, hogy visszahelyezzék trónjára Mohamed Alit. Az ellenforradalmat Emir Mefzad khán vezeti és a sereg készül Siras ellen. Saristan lakossága is a trónjavesztett sah mellett van. Tebris és Urmia között rabló kurd törzsek garázdálkodnak. A teheráni orosz követség utasítást kapott kormányától, hogy tiltakozzék a teheráni kabinetnél és követelje a rend sürgős helyreállítását. A hadügyi kormány elrendelte, hogy 6000 főnyi gyalogság és kozákság készüljön a Perzsiába való indulásra.

Pétervári diplomáciai hírek szerint, ellenében a teheráni lapjelentésekkel konstatálható, hogy az új perzsa kormány magatartása Oroszországgal szemben egyáltalában nem ellenséges. Sőt a nacionalisták között egy frakció keletkezett, amely az orosz-perzsa közeledést propagálja. E frakció teheráni bizottsága a vidék endsümenjeit határozottan utasította, hogy az oroszellenes agitációt szüntessék be. A kozák bandák feloszlásáról szó sincs. Ez tovább teljesíti eddigi szolgálatát és a kormány teljes bizalmát és becsülését bírja.

Tegnap volt az ünnepélyes fogadtatás az usahnál és a régensnél. Oriási néptömeg tolongott késő éjjelig a hadügyminiszterium előtti lévő térségen és várta a további kivégzéseket, de a mai ünnepnap miatt a haditörvényszékek elhalasztották a kivégzéseket.

A török események. A nagyvezér a „Turquie”, kiadójával folytatott interviewben megcáfolta azon híreket, hogy Törökország tárgyalásokat folytat a hármasszövetségbe való belépés dolgában. Törökország érdekei ezt egyenesen megtiltják. Törökországnak teljesen semlegesnek kell maradnia a nagyhatalmi csoportok közt és első sorban hadseregét és flottáját kell megerősítenie s csak azután várhat szövetekezésre való felhívásra. Törökország mindenkinél barátságosabb, de senkinél szövetségese nem lesz. Barátsági viszonyait a Balkán-államokkal szemben azonban meg kell erősítenie.

Arábiából érkező hírek szerint Jemenben terjed a fölkelés. Egy titokban tartott jelentésből a „Berl. Tagbl.” levelezője a legjobb forrásból kövekezőket tudta meg: Az arab seik százezer emberrel Manahe kerület felé tart. Hatalma, miután sok törzs csatlakozik hozzá, egyre növekszik. Az arab mecsetekben Abdul Hamid nevét még mindig belefoglalják az imákba. A török kormány csapatokat gyűjt, hogy a fölkelést elnyomhassa. Pireusból pár nap előtt egy görög gőzös indult el, átlötözött görög katonákkal, kik néhány török sziget lakói közt fegyvereket osztogatnak. A török tengerészeti miniszter több hadihajónak megparancsolta, hogy a szigetek közelében cirkáljanak.

A Turquie szerint Ferdinánd bolgár király augusztusban meglátogatja a szultánt.

Salonichiből táviratozzák, hogy egy idő óta montenegrói rablók nyugtalanítják a török határ mentén a lakosságot. Csapatostul törtek be török területre és a török határőrség kénytelen volt fegyveresen fellépni. A katonai hatóságok jelentették, hogy háromszáz montenegrói megszállott egy órházat és sürgősen kértek segédcapatokat. A határőrség és a montenegrói bandák között küzdelem fejlődött ki, amely három óra hosszat tartott.

A kolosszus.

A kolosszus nagytestű, nehezen mozgó, idomtalan massa, tele magamegfojtó zsírral, elernyedtt izmokkal. Amerre elterül, világokat fog át a testével, ha a karját kinyújtóztatja, szélesen elterülő mezőket és mélységes tengereket ér el, ha megmozdul, életeket nyom össze és ha nagyot, haragosat lélezkzik, népetket szór szét a lehelletével. A kolosszus széles, messze földeken terpeszkedő ország, száz milliónyira sorakoznak egymás mögé a népei és két világrészt átér a szélső határa. És ha az egyik szélétől, csillogó tornyos Péterről megindul a gyorsvonat és kattogva, nézőtmegecsédítőn rohan a beláthatatlan síkságain által, akkor két hétnél is tovább tart, amíg berobog a vladivosztoki pályaudvarba. A kolosszus egy egész világ és a kolosszust emberi látással megmérni nehéz. És ha fölmege valaki az Ural egyik csucsára, vagy az egyik kacskaringós tornyára és Moszkvának és szétméz ebben a földi világban, akkor minden föld, minden tenger, minden hegy és minden mező a kolosszusé. És a merre a fantázia szárnyal, amerre a lélek vágatva elszáll, az még mind, mind a kolosszusé. És belevész a nagysága a végtelenekbe...

Valamerre pedig elfáradnak az egymásból kilöködő síkságok, valamerre pedig meghal az orosz nap és ami a szomszéd földeken csillog, az már másik darabja a világnak, az már külön világ. És ott már nem beszélnek az oroszok barbár, de nem kemény nyelvét. És ott már más népek lakják a piczi falvakat és a nagypalotaju városokat. És a világnak van egy darabja, amely nem a kolosszusé.

A rengeteg testű kolosszus pedig mostanában rásandít a nem orosz földekre. Görbe, alattomos nézéssel, meghajlott alamuszi pis-lantással. És elgördít az olyan hal-kan és biztosan gördülő rubelpénzeiből egy csomót arrafelé, amerre nézett, és kibocsát magából egy-egy raj embert. A pénzek pedig halommá nőnek odakint, a rajok megfészkelik magukat rajta és megállanak barbárkeményen, csökönyösszilárdul. És azokban az államokban, amelyek nem a kolosszusé, sőtétlen fölbukkan egy-egy darab oroszország. Megfigyelő, néző, várakozó. És keményen összeálló. Olyan, mint valami fekete tömb világoskék vagy nevelőpiros mezőben. Vagy mint valami tompa dobörgés a hegedük unisónója között.

A kolosszus kibocsátotta rajok oroszok. És oroszokat figyelők. Ugy hívják őket, hogy rendőrség. Persze orosz rendőrség. És mert sötétek és mert feketék és mert tompán dolgozók, hát titkos rendőrség. És a földadatuk az, hogy figyeljék az egyes oroszokat. A nagy testből kiváltakat. A sötétségtől megundorodottakat. A hóhérdobörgést elkáromlókat. A feketeséget vérrel pirosra festőket. A szépeket, a keserűn nevetőket és barrikádemelőket. A forradalmárokat.

Az együvé gurult rubelhalmon állók pedig figyelik a kolosszus renegátjait. Figyelik a francziák földjén, ahol behálózták a szabad republikát pókpizkos szálakkal. Figyelik a kaczagos egü olasz földön, ahonnét ki akarják verni Gorkijt, a poétát. Figyelik a büszke németek között, ahol aktát hamisítanak Königsbergben. És figyelik mindenütt, ahová csak elüldözött, elfáradt, forradalmi nótāju oroszok elvetődtek. A kolosszus behálóztta Európát. Az oroszország befészkelte magát a nem-orosz Európába.

Mert a kolosszus fél. A kolosszus érzi, hogy fuldoklik. Érzi, hogy megnyomja a zsírja. És látja, hogy a szürke-zöld síkságon föllobbannak vörös tüzek. A feketék pedig félnek a vörös tüzeketől. A kenetes zsoldozók félnek a szabadnótājuaktól. A zsarnokok félnek a rab-szolgáktól. A menekültektől, akik megizmosodnak a szabad francia levegőtől, akik teleszívják magukat pezsgő olasz melódiákkal és akik megacézóznak a német erőttől. És félnek, hogy onnan kívülről beröptül az első csóva a puskaporral meghintett tetőkre.

Europa pedig, a kolosszusszalaktól behálóztott, megmozdul. Francziák, németek, olaszok kirugdossák a sötét nézésű barbárokat. Visszaröpitik a rajt a kolosszusba. És a megfojtókat és a titokban gyilkosokat előklözik a sötétség felé. És amerre már nem ér az orosz nap, frissen, diadalmaskodva, csillogón emelkedik ki a fényességes Nihil és a harcos forradalom.

A kolosszus fél. A kolosszus érzi, hogy az erői megbomladoznak. És a messziről szürödő Marseillestől megremeg, mintha annak a vérrel megitatott hangjaitól gyászinduló sötétednék a számára.

A kolosszus tudja, hogy az apró tüzek megtalálták a száraz, lobbanó rőzsét. A kolosszus tudja, hogy a Forradalom odakint megtalálta azt az archimedesi pontot, amelyből a levegőbe röpti az ő egész rengeteg világát.

... A kolosszus fél ...

Az EGYETÉRTÉS

Szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatti van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

Párisi levél.

Közeleg az új szezon; legalább erre enged következtetni az a lázas készülődés, mely a párisi színházaknál észlelhető. A legtöbb színházban már befejezték a renoválási munkálatokat, sőt már megjelentek a hirdetések is, melyek a jövő szezon tervezetét mutatják be a közönségnek. Egyelőre két színház van teljesen elkészülve a megnyitásra: a Comédie-Française és a Sarah-Bernhardt, ami nem is nagyon különös, hiszen tudott dolog, hogy ezek szokták a szeptemberi szezont megnyitni. Az előjelekből ítélve, úgy látszik, az idei szezon váratlan meglepetéseket tartogat a közönség számára; Marinetti iskolája ismét munkába fogott, hogy a télen szenvedett csorbát kiköszörölhesse.

Természetesen Marinetti iskolájának tagjai még most többé-kevésbé ismeretlenek irodalmi téren s ezért fog majd a színházlátogató közönség egyik bámulatából a másikba esni. Másikülönben azt hiszem, hogy a szívós, köelvei mellett hűien kitartó Marinetti-iskolának az idén, ha nem is nagy, de elfogadható sikerei lesznek és pedig azért, mert habár a közönség a múlt szezon alatt nagyon idegenkedett az új eszméktől, az iskola fáradhatatlan törekvése s folytonos terjedése következtében kénytelen volt figyelmét feléjük irányítani, s az új elveket részletesebben megismerni. Talán most már a közönség pusztá kíváncsiságból is figyelemmel fogja kísérni Marinetti azért, hogy megláthassa; ugyan mit is lehet olyan elvek mellett teremteni.

Térjünk azonban vissza az eredeti tárgyhoz s számoljunk be a két szezonnyitó színház készülődéseiről és újdonságairól.

A Sarah-Bernhardt jelenleg is működik; Dumas fils „Kaméliás hölgy“-ét sorozatos előadásokban mutatja be a kiváló művész a közönségnek. Ez a körülmény azonban nem gátolja meg abban, hogy az augusztus végén kezdődő szezon újdonságaira a legszükségesebb előkészületeket tegye s így a műpártoló közönségnek érdeklődését már ily korán felcsigázza. A megjelent tervezet szerint a nagy művész a szezont Jean Richepin „Chemineau“ című darabjával fogja megnyitni, mely darabban már a múlt szezonban is nagy sikereket ért el. A színház első premiére-je szeptemberben lesz, de már most beszéd tárgya s a párisi színházlátogatók minden körében érdeklődést keltett annál is inkább, mivel tárgya a francia forradalomból van merítve, melynek megkapóbb jelenetét tizenhárom képből összegezi. A darab szerzői Arthur Bernède és Henry Cain, a párisi közönség előtt már jól ismert írók s új darabjuk kiválóságáról nem csak a saját, hanem a Sarah Bernhardt neve is kezeskedik. Az öt felvonásban és 14 képben megírt darab „La révolution française“ ezímen fog színtre kerülni s felöleli az egész forradalom történetét; főmotívuma Danton tragédiája. Talán egyelőre elég a Sarah Bernhardt titkaiból ennyit elárulni, s szélszerül lesz áttérni a Comédie Française; annál is inkább, mivel a budapesti közönséget ez valószínűleg jobban fogja érdekelni, mert tudvalevő, hogy a nálunk oly nagy sikernek örvendő Bernstein darabok majdnem mind itt kerülnek színtre először. A Comédie Française valamivel későbbben nyit az idén, mint a Sarah Bernhardt: szeptember elején. Ez is, épp úgy, mint a Sarah Bernhardt, reprise-vel nyitja meg a szezont és pedig Brioux kiváló, nálunk is jól ismert darabjával a „Robe Rouge-val (Vörös talár)“. A Comédie Française a darabot a Vaudeville színházról vette meg s az érdekességet növeli az a körülmény, hogy csupán a darab kedvéért szerződtette Huguenet-et, aki annak idején a legkiválóbban kreálta a darab főszerepét.

Ha megfigyeljük azt a nagy érdeklődést, melyet a közönség a Comédie Française szezonnyitása iránt mutat, okvetlenül reá kell jönnünk, hogy nem ez a darab a tulajdonképpeni szezonnyitó, hanem Henry Bernstein új darabja, mely valószínűleg egész szeptemberben uralni fogja a Comédie Française színpadát.

Azt hiszem érdemes lesz erről a darabról né-

hány szót szólnom, annál is inkább, mert a magyar színházlátogató közönség is jól ismeri a „Bakarat“, a „Tolvaj“ és „Izrael“ zseniális szerzőjét s nem lehetetlen, hogy talán még e szezon folyamán a mi színpadainkon is uralkodni fog az a darab.

Bernstein e darabjában az emberi önzés okozta családi boldogtalanságot mutatja be s újszerűség, eszméleti kiválóság és színpadi technika tekintetében e darabjával sem marad a többi mögött sőt egy kis jóindulattal sikerültebbnek is mondható.

Az „Après mois“, — ez a darab címe — (magyarra azért nem fordítom le, mert az „utánam“ szó itt nem fődi teljesen az értelmet, más cím adására pedig nem érzem magamat jogosítva) szintén három felvonásos színmű s nagyjelenete épp úgy, mint a többi Bernstein darabnak, a második felvonásban van. Az újdonság érdekességét még növeli, hogy a főszerepeket Bartet asszony és Le Bargy adják, kik a Bernstein darabok főszerepeinek legkiválóbb kreálói az egész kontinensen.

A Comédie-Française még egy újdonsággal fogja szeptemberben meglepni a közönséget, Henry Bataille új darabjával „Le souge d'un soir d'amour“-al (Egy szerelmes éjszaka gondjai) melyről azonban egyelőre nem akarok semmit sem elárulni és pedig azért, mert magam sem tudok róla semmit.

Plakátművészet.

— Töredékek. —

Budapest, július 31.

... Mindezt pedig, amit most akarok elmondani, eimondhatnám minden ötlet nélkül is, csak úgy, mert épen most jutott eszembe, mert most épúgy aktuális mifelénk plakátokról, meg művészetről beszélni, mint holnap, tegnap, vagy holnapután. És hogy az embernek az eszébe jusson, arra épen elég az, hogy végigrójjá az utcáinkat, amelyeknek a színe szürkélő szürke, a ház egy mintára csapódtak a kövezet szélére, s vonalai pedig kegyetlenül fászszerűk és unalmasan kiczirkalmazottak. És elég, hogy egy színlapot akarjon az ember megnézni, a szemébe tolokodnak irdatlan hirdetések, ordító plakátok, ötletelenekek és egy sablonra csináltak, amelyek a legjobb akarat mellett sem csalogatják az embert. A szappanhirdetések olyan piszkosan szellemtelenekek, hogy az embernek elmege a kedve mosakodni, gyertyákat és csillárokat óbégató plakátok sőtétlen ügyetlenek, a nadrágokat hirdető meg olyan siralmasan művészietlenek, hogy inkább — sit venia verbo — nadrág nélkül járok, mint az ilyen diszgulálóan plakátirozottban. A hirdetésnek, különösen pedig a rajzzal és még különösebben a plakáttal való hirdetésnek mifelénk annyi köze sincs a művészethez, mint ahogyan a plakátrajzolóinknak nincs hozzá közük. Ami ötletet fölhajkurász az üzleti élelmesség, az legtöbbnyire száraz és sajttalan, — olyanforma káposzta, amely csak mákosztának elég savanyu. Valóságos oázis, ha itt-ott feltűnik a látóhatáron egy friss szín, egy merészebb vonal, rajz, amely egy szemernyre kinőtt az ábc-klisékből, témamegfogás, amely csak valamennyire is új, — az ember úgy pihenheti rajta a szemét, mint valami oázison. És ritkák az ilyen oázisok, mint a friss vízű kut a sivatagban. A legtöbb plakátunk egy kaptafára készült: izléstelen, visszataszító, régi és boszantóan kiabáló. Az ósajjuk idegenből való, csakhogy amíg a külföldi minták régen meghaltak, mielőtt még belefultak volna a közönség utálatába, addig nálunk még mindig virágnak az ós plakátfajták. Aminthogy a szellemiekben, de meg különösen a művészetben föltámasztó ország vagyunk. Nálunk szeretnek a művészet utkaparóveteránjai sokáig élni, ami nem vehető fölük rossz néven. De rossz néven vehető, hogy tudnak is sokáig élni. Öreg, kiélt, untig megutált formák nem tudnak meghalni; — nálunk a művészet, ilyen oldalról nézve, csakugyan halhatatlan. És az ügyesebb tehetségtelenségek

képesek ércznel maradandóbb művészeipofonvágásokat produkálni.

Arra pedig rájönni elég nehéz, hogy a plakát művészet is lehet. Legalább a mi plakátjaink után csakugyan nehéz. És ha a piketúrában, abban, amit tárlaton szokás kiállítani és amihez ilyenformán erőszakkal odaverik a tömegek orrát, csak mindig nehezen akar eljönni a Götzendämmerung — hát van-e joga akárkinek is csodálkozni, hogy a plakátművészet terra incognita a mi utcাজারóink előtt?

Igaz, amivel kezdtem: ezeket a művészeti sirlalmakat mindig aktuálisan lehetne elsírni. Hogy mégis most mondom el ezeket a rég kikivánczozott panaszokat, annak még külön aktualitása is van. Angliában most csinálták meg a legszebb plakátreklámokat: piketúrát, par excellence festőművészetet állítanak be a reklám szolgálatába. Az angol vasutakon festményeket akasztanak ki legközelebb a coupékba, tájképeket, amelyekre oda van rögzítve egy-egy darab abból a természetből, amelyet mozgófényképfelvételekben lát meg csak az ember a vasuti ablakból. Ez művészet is, reklám is, annál reklámabb, minél több művészet van a képekben.

Nem vagyok annyira tökkelütött, hogy áhitozni merjem ezt a nekünk nagyon is utópisztikus állapotot. Magunkhoz tudom redukálni még a művészethez kapcsolódó vágyakozásaimat is és a reklámművészetből megelégedném egyelőre a plakátművészetrel is. Azzal, ami másutt megvan, de ami nálunk meg a messi álma. Azzal, amely a reklámnak is használ és ami a folyton felütődő esztetikai érzékünket is jól lakatja. Meg tudok állni itt is a vágyaimmal, de amint egyszer nekifekszem az utcáknak és megjárja a szemem a plakátos oszlopokat, akkor keserűen, szomorúan, egy garas ára művészetre való farkasétvágygyal kell megvallanom, hogy nálunk az emberek nemcsak festeni nem tudnak, de hirdetni sem.

A vasuti plakátokról jut az eszembe:

Aki valaha járta Svájcot, vagy a kulturküllöld akármelyik turista-országutas darabját, az nagyon sokszor tapasztalhatta, hogy a plakát csalta el ide, vagy emide, ahová pedig eredetileg esze ágában sem volt menni. A vasuti plakátokba a svájcziai, angolok, németek annyi művészetet, annyi ötletet, annyi szépséget tudtak belevinni, hogy az ember szinte kábulva megy egyik-másik előtt. A színeik frissek, az ötleteik merészek, a vonalaik megkapóak: tele van mindegyikük színművészettel. És nem pózosak és nem plakátstílusuk. Vagy helyesebben: nem a régi plakátstílusuk. Több van bennük, mint otromba, sántító példázat. Nem ábrás hirdetések, amelyeknek a barbársága és az üzletszaga már messziről elkergeti az embereket. Művészet van bennük, művészember csinálta őket és aki nézi, művészi gyönyörűségeket élvez.

Alapjában véve persze gazdasági probléma ez is. Kint a nagyobb, plakátiroztató cégeknek van annyi pénzük, hogy művészemerekkel csináltassák meg a plakátjaikat. Angol cégek évenként tízezreket áldoznak arra, hogy minél szebb, frissebb, ötletesebb plakátokon hirdethessenek. Plakátpályázatok vannak nagy díjakkal, amelyekre művészek pályáznak. És ezeket a pályázatokat magánczégek és nem hivatalos hatóságok hirdetik.

Erre természetesen nálunk gondolni is alig lehet. Ennyi pénz nálunk nincs és egyelőre nem is lesz, mert ehhez exportáló ipar és hatalmas, lüktető kereskedelem kell. De már például a vasutnak igenis lenne annyi pénze, hogy művészetet is vigyen bele a plakátjaiba. És tessék elhinni, hogy ehhez nagyon sok köze van az idegenforgalomnak.

Az üzletre is tartozik: bántóan művészietlen plakátok sose érnek semmit. A plakátban egy új ötlet, egy merész színhatás többet ér, mint ezer öles mondatok.

A művészii plakát: tökebefektetés.

Községek köréből.

Budapest, július 31.

A törvények fölött is uralkodik egy nagy ur: az idő. A legeszszerűbb intencióju, a közfelfogást legjobban fedő törvény. törvényes intézkedés is elavul, mint a gyermekruha mikor kinő belőle a fejlődő fizikum. Talán egy törvénynél sem annyira szembelelő az, mint éppen a községekről szóló 1886: XXII. törvényzikknél. Csupa ósdiság, csupa túlhaladott álláspont majd minden felfogása. De nem is csoda már, hiszen huszonkét esztendeje szolgálja jobban-rosszban a közérdeket. A községi illetőségre, választási eljárásra, az előjáróság fegyelmi ügyére vonatkozó részeket gondoljuk csak át s azonnal belátjuk e törvény revizióra megérett voltát. S nem is valami szelid revizióra! Hadd pusztuljanak a genyes, sérelmes paragrafusok, rövidlátó, idejét mult rendelkezések és hadd jöjjen helyükbe egészséges, a változott és pedig nagyban változott viszonyoknak megfelelő országos intézkedés.

Itt vannak például a szegényügyi igazgatás hiányai.

A szegényügyre nézve a községi törvény majdnem a teljesen hatályon kívül helyezett 1871. XVIII. törvényzikk intézkedéseit vette át. Ennek 131. §-a rendelkezett arról, hogy a község a helyi viszonyokhoz képest gondoskodni tartozik mindazon szegények eltartásáról, kik magukat közsegély nélkül fenntartani nem tudják. — Ha pedig az ellátás csak a községi lakosok módfelelt súlyos megterhelésével lenne eszközölhető, a község kivételével a törvényhatóság s ha ez nem bírná, az állam segélyét veheti igénybe. A szegények eltartása körüli állandó, vagy ideiglenes kiadásokat a község csupán akkor tartozik viselni, ha a közsegélyre szorult illetőségére nézve a község kötelekébe tartozik, ha valóban vagyontalan és nincsenek olyanok, akik a törvény alapján eltartására kötelezhetők volnának. A községben ápolás, vagy eltartás alá került oly egyének, lelcsek, kiskorúak, ügyefogyottak eltartására fordított költségeket, kik más községben illetékesek, az előjáróság az illető községtől követelheti. Ha még hozzátesszük, hogy a törvény nyomán országosan szervezett községi szegényalap gyümölcsöző kezelését rendeli el a végrehajtó miniszteri rendelet, a szegényügy jelenlegi állását az elviekre nézve kimerítően vázoltuk.

Az intenció tehát, amint kiviláglik az, hogy a közsegélyre szorultak ellátást kapjanak egyrészt és hogy a községi szegényalapot gazdaságosan kezelje az intézkedésre jogosult hatóság másrészt.

Megállapíthatjuk, hogy a jelenlegi kezelés mellett egyik ellenlábasa a másiknak, amennyiben az alapok gyümölcsöző kezelése kizárja az összes szegények ellátását. A községi szegényalapot csöppek, alig figyelembe vehetők s emellett annyira igénybevettek, hogy csak lézengenek és céljuknak ha csak hozzávetőleg is megfelelni akarnak, folyton kopnak, mindinkább közelde a nullához, ha pedig nem felelnek meg, csak kezelési munkatöbbletet okoznak produktív létjogosultság nélkül.

Már maga a két törvény is kilátásba helyezte a szegények eltartása körül törvényhatósági, állami beavatkozást, ha a község azt nagyobb megterhelhetőség nélkül ellátni nem tudná. A községi törvény 145. §-a pedig több község szegény alapjának a szegények intenzívebb ellátása céljából való egyesítését megengedi, sőt fel is hatalmazza a törvényhatóságokat, hogy az összes községeknek a szegények ellátása céljából való egyesítését elrendelhessek, ha azt a szegényügyi kiadások könnyebb fedeztetésére óhajtanónak tartják.

Ennek nyomán a szegényügy egységesítésre már régóta kísérget.

Nem is lehetne jobban, egészségesebben és minden irányban kielégítőbben megoldani a szegényügyi kívánni valókat, mint éppen ilyen egyesítés által. Az alapok törvényhatósági egyesítése ellen azonban kifogás merülhet fel. Könnyíteni könnyítene ugyan a községeken, de

megoldásnak nem tekinthetnénk. A vármegyei kezelés, utalványozás, kiadás hosszadalmaságán keresztül bizony minuszra redukálnék jó szempontjainak értéke. Údvösebb, helyesebb, rövidebb lenne a járásonkinti egyesítés, a járási szegényházak felállítására. A járási kezelésnek fontossága ugyanis mind jobban-jobban szembetűnik. Hovatovább erőssége, lendítő kereké lesz az adminisztrációnak. Ha valaha megtörténik a közigazgatás államosítása, nem lesz fontosabb szerve a községi előjáróságon kívül az özsadminisztrációnak a járási hatóságnál. Addig azonban még sok telegráf póznája van a közigazgatás fejlődésének. És a szegényügy járási egyesítése bizonyára egyike lenne ezeknek, ha valahogyan létre tudnánk hozni . . .

A községi igazgatás egyik fontos és a nagyközönséget igen közelről érdeklő reszortja a birtokrendészet, körülírva: a községi tisztviselők odaírányuló tevékenysége, hogy az ingatlan kataszteri nyilvántartása a tényleges birtoklással konszonáns legyen. Fontos a birtokrendészet az adózó publikumra nemcsak magának a tulajdonjognak teoretikus szempontjából, de anyagilag még inkább, hiszen a földadó egyénekenkénti kivétele e nyilvántartások, kataszteri birtoklevelek alapján történik, így az esetleges rendtelenség, a kataszteri és tényleges állapotnak bár a legcsekélyebb különbözete is pengő pénzben kifejezhető. Sőt, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a földadó, mint törzsadó a jó ég tudja miféle állami, megyei, községi pótladónak és pótlékoknak kivételei alapja, könnyen beláthatjuk, hogy még csekélyebb földadókülönbözöt is mily csinos kis összeggel növeli, respektíve csökkenti jogtalanul, törvényellenesen az adók summa summárumát.

A telekkönyvi hatóság végzéseit közli az illetékes kir. pénzügyigazgatósággal. A pénzügyigazgatóság 20/30 végzést összegyűjt és egyszerre lead a községi tisztviselőnek átvezetés végett. A végző elegendő segédmunkaerő híján nyakig lévén végrehajtási, anyakönyvi, adminisztratív stb. hivataltól dolgai mellett még a napról-napra fölös számmal jelentkező ügyes-bajos emberekkel is, bizony félreteszi a végzésesomót. Ez így történik kevés kivétellel mindenütt. A birtokváltások átvezetésére csak a földadó kivétellel kapcsolatosan kerül a sor. Na, de akkor hajrá!! Itt is becsuszik egy kis hiba, ott is, mert sietni kell vele. Országszerte nagyobb parcellázások történnek mostanában. Dobra került zsentrifundusok, vagy az örökös kölcsönzést megunt nagyobb földtulajdonosok fekvőségei egymás után kerülnek feldarabolva kisbirtokos kezekre. Kerüljön egy-egy ilyen telekkönyvi végzésmonstrum a maga homályos, rosszul hektografált, olvashatatlan szakalábjával a szegény nótárius tolla alá. Hozzá még ha adminisztratív elfoglaltsága miatt kénytelen a nyilvántartás kezelését többé-kevésbé használható segédmunkaerejére bízni. Megcsinálódik bizony az a birtokváltás átvezetése úgy, hogy sirva nézhet utána a vevőpublikum „És a felügyelet, felülvizsgálat?” mondaná valaki. Számtalanszor megtörténik, hogy a felülvizsgálat alá kerülő földadó kivételei munkálatokban számadási hiba van, azért a jegyzéket rendszeren végigpírosintázva, jóváhagyva adja le a számvétség. Holtbiztos, hogy érdemileg bele sem kukkant a felülvizsgálat korpusba a számliszt. Ezt minden vád nélkül, csupán konstatálni akarom. Megengedem, hogy ha okát keresnénk, nem a tisztviselőben, hanem elfoglaltságukban találunk meg. „És az adózók? . . .” Kétkedhetnénk tovább. Az adókivétel annyira szakérteimet, gyakorlatot, hozzáértést kíván, hogy még a legintelligensebb földtulajdonos sem lehet teljesen tisztában adóinak helyes, jogos kiszabásával. Maga az adózás nagyja talán úgy, ahogy rémlik előtte, a részletekre nézve azonban, hacsak külön szorgalomból nem próbál gyakorlatot szerezni a közadózás labirintusában, bizony épp oly laikus, mint az a negyedtelkes szántóvető.

Több munkaerőt!

Helyesebben: elegendő munkaerőt a községeknek, akkor lehet szó rendezett birtokviszonyokról, elfogadható birtokrendészetéről.

Pestvármegye törvényhatósági bizottságának egyik határozata ilyenformán oldja meg elvben a munkaerőkérdést: Minden ezer lélek egy szakképzett munkás.

Szinte tökéletes megoldás lenne. De hol találjuk meg ezt tényleg is?

Elegendő munkaerőt! Akkor aztán nem fog felsőbb hatóságoknak annyira szembetűnő munkatöbbletet okozni a késedelmes, soha kurrensbe jutni nem tudó községek sürgetése, riasztgatása. És majd akkor beszélhetünk birtokrendészetéről is.

Molnár Béla.

Harcz a levegőért.

— Zeppelin röplése. A jövő háboruja. —

Zeppelin, Wright Orville, Santos-Dumont, Bleriot, csaknem valamennyien, akik eddig sikereket értek el a levegő meghódításával, megint munkában vannak. Friedrichshafenből táviratozzák, hogy a „Zeppelin II.” léghajó ma reggel 3 óra 40 perczkor felszállt és Ulm felé vette útját. Ulmi távirat jelenti, hogy a „Zeppelin II.” léghajó reggel 4 órakor Ravensburg, 4 óra 40 perczkor Biberach, 4 óra 50 perczkor Laupheim és 5 óra 15 perczkor Ulm felett haladt el. Egy későbbi távirat közli, hogy „Zeppelin II.” léghajó ma reggel 4 óra 45 perczkor megkezdte távrepülését a frankfurti nemzetközi léghajókiállításra. A kora reggeli óra daczára a kíváncsiak nagy tömege gyűlt össze a manzelli léghajó-csarnok körül. Az utóbbi napokban a bodeni tó körül lévő városokból sok idegen érkezett, hogy a látványt tanulmányozni. Amikor a gömb felszállt, százezres hurrákiáltás hangzott fel. A léghajó felszállása simán ment végbe. A távozó léghajó utasai felé lelkesen bucsut intettek. 6 óra 36 perczkor a léghajót, melynek még az éles nyugati szél ellen kellett küzdenie, Ulm felett látták. A távolság Ulmból Frankfurtba 100 kilométer, melyet a Zeppelin-léghajó 1 óra 45 percz alatt tett meg. Seidlingen közelében a „Zeppelin II.” több fordulatot végzett a levegőben és erre tovább röplött Göppingen felé. Az ellenkező szél daczára a léghajó útja eddig programmszerűleg folyt le.

A Zeppelin II. léghajó 10 óra után Kannstadt mellett átrepülte a Neckar-völgyt, anélkül, hogy Stuttgartot magát érintette volna. Amidőn a léghajó a kannstadti gyakorlóter felett lebegett, Gollsmann igazgató a következő táviratot dobta le: Ulmig simán ment az út, itt zivatar és jégeső ért utol, mely ballastkönyvitést szükségessé tett. Az egyensúly létrehozása céljából az előlő gondolába kellett mennem. Geisslingen előtt 35 perczig nem mozdulhattunk egy helyből. A völgyben a szél csekélyebb volt. De sokáig tartott, amíg leérhettünk. Most ismét simán megyünk.

A Zeppelin II. délután félhárom órakor megjelent Frankfurt láthatárán. Rengeteg közönség töltött a kiállítás területére, ezer meg ezer ember rohant a város környékére, mert senki sem tudta, hol fog leszállani a léghajó.

Sok ezerre menő embertömeg várta délután a nemzetközi léghajó kiállítási társaság helyiségeiben az északi irányban láthatóvá vált Zeppelin II. léghajót. Eleinte a meglehetősen magasan járó léghajó alig volt megkülönböztethető a szürke felhőktől. Majd azonban láthatóvá vált, hogy különböző mozdulatokat végez és eközben mindig mélyebbre száll. Végül mintegy 100 méternyi magasságban lebegett a város háztengere felett és az utcákon tolongó embertömeg viharos ünneplésének volt tárgya. Mindig közelebb jött a kikötési helyhez és a propeller zugása mindig hallhatóbbá vált. Nyilsebesen szállott a léghajó a kikötési hely felé. Hurrá-kiáltások hangzottak fel, kendőket és kalapokat lobogtattak az emberek. A zenekar a Deutschland, Deutschland über Alles! dalra zendített, amihez az embertömeg lelkes éneke csatlakozott. A tribün előtt volt Frigyes Károly hesszeni herceg és neje, valamint a görög trónörökös és gyermekei. Miután a léghajó a tribün előtt a közönség szünni nem akaró lelkes-

dése közben különböző mozdulatokat végzett, 1/4 óra felé simán kikötött.

Délután 3 óra 30 perczkor kötött ki a Zepelin II. léghajó a nemzetközi léghajó-kiállítás területén, a tribünnel szemben. Zeppelin gróftól élénken köszöntötték és lelkes óvációkban részesítették.

Washingtonból táviratozzák, hogy Wright Orville ma léghajójával egyenes vonalban öt mérföldnyi utat tett és ugyanezen az uton repült vissza. A készülék a kormány által megszabott feltételek értelmében még egy utast vitt magával. — Gr. Lambert, aki csülörtökön Vissant mellett folszállási próbákat tett és eközben repülőgépe megsérült, elhatározta, hogy a La Manche-csatornán át tervezett útját szeptemberre halasztja. Wright-féle repülőgépét Reimsba küldi s ott részt vesz a repülőversenyen, amelyet augusztus 22-étől 29-éig tartanak meg. A versenyen összesen száz ezer franknyi díj kerül szétosztásra. — Latham szintén részt vesz a versenyen s ő is csak szeptemberben kísérel meg újra a La Manche-csatorna átreptetését. Doverből táviratozzák, hogy Santos-Dumont és Bolotov gróf odaérkeztek, hogy legközelebb megkíséreljék a csatornán át való repülésüket Calaisba. Repülőgépeik is Doverben vannak. — Párisból táviratozzák, hogy a község-tanács ma ünnepies fogadást rendez Bleriot tiszteletére s a város nevében aranyérmeket ad át neki. A kormány Thevenot festőművésztel megfesteti egy nagy képen azt a jelenetet, amint Bleriot az angol partra, ahol Fontaine újságíró a francia trikolt lobogtatja, leszáll a földre.

A léghajók és repülőgépek tökéletesebbé önként felveti azt a kérdést, hogy mily hatással lesznek ezek a jövő háboruk sorsára. Növelni fogja-e a háboruk borzalmaikat, avagy pedig korlátozni fogja a háboruk veszedelmét, mert néhány léghajóval, amelyek robbanószereket dobhatnak le, meglehetősen akadályozni lehet a hadseregek betörését. A hágai békekonferenciák már foglalkoztak e kérdésekkel. Az 1899-iki első hágai konferencia nyilatkozata kijelentette, hogy öt éven át tilos a léghajókról vagy hasonló uton-módon (a francia eredeti szöveg szerint: du haut de ballons ou par d'autres modes analogues nouveaux) lövegeket és robbanószereket az ellenséges csapatok ellen dobni. A léghajókról dobható lövegekre vonatkozó nyilatkozat egyébként kimondja, hogy kötelező ereje csupán az azt elfogadott hatalmakra nézve van, nem pedig, ha az esetleges háborúban olyan hatalom is részt vesz, aki ezt a korlátozást magára nézve el nem fogadta. A harc alapelve, hogy egyforma fegyverekkel küzdenek az ellenfelek. Az egyik lehet ügyesebb, bátrabb, szerencsésebb, mint a másik, az egyiknek lehet a hadereje nagyobb, de küzdelmének alapfeltétele, hogy szemtől-szembe álljon ellenfelével. Ez ki van zárva a léghajóból dobott lövegeknél, mert nem tekintve azt, hogy a léghajó ellen, ha az a magasból pusztító munkát kezd, védekezni alig lehet, az stncs kizárva, hogy a békés polgárokat, vagy a minden művelt nemzet által védett kórházakat, egészségügyi intézeteket stb. is pusztításai körébe vonja a léghajóból kidobott robbanószer. Anglia mégis megtagadja a nyilatkozathoz való hozzájárulását. Különböztetve arra, hogy a tilalom csupán öt évre szól (valószínűleg azért, mert annyi idő alatt a léghajó fejlődése terén oly haladást reméltek, mely az egyezmény korrekcióját tette volna szükségessé), annak ma már szintén csak akadémikus értéke van. Ennek a nyilatkozatnak a hatálya 1905-ben lejárt. 1907-ben ült össze a második hágai konferencia. Ezen 44 állam vett részt. Tizenhárom egyezményt hoztak s ezenkívül a záróokmányba foglaltak még egy nyilatkozatot, amely a lövedékeknek és robbanóanyagoknak a léghajókról való ledobási tilalmáról intézkedik. Hivatalos francia czime a nyilatkozatnak: „Declaration relative à l'interdiction de lancer des projectiles et des explosifs du haut de ballons.” Ez a deklaráció nem pozitív megegyezést, hanem egy elvi jelentőségű megállapodást tartalmaz. A nyilatkozat szerint a hatalmak egyöntetűleg elhatározzák, hogy a majd ösz-

szehivandó harmadik békekonferencia befejeztéig (amikor tehát módjukban áll a hatalmaknak esetleg ettől eltérő határozatokat hozhatni) tilalmasnak tartják lövegeknek vagy robbanóanyagoknak az ellenségre léghajókról vagy más hasonló módon való ledobását. Ez azonban szintén csak a nyilatkozatot aláíró hatalmakkal szemben érvényes. Az 1907. október 18-án aláírt záróokmány kimondja, hogy a konvencziók ratifikálási határideje 1908. évi június hó 30-ika. Ausztria-Magyarország képvisletében Mérey Kajetán és Macchio báró, miután a konvencziókhoz úgy a magyar királyi, mint az osztrák császári kormány hozzájárult, 1908. június 20-án Hágában aláírták az egyezményeket s így a ratifikáció részünkről megtörtént.

TÁVIRATOK.

Eduard király Marienbadban.

Marienbad, július 31. (Saját tudósítónktól.) Néhány nappal Eduard királynak ideérkezése után Károly román király is Marienbadba jön négy heti fürdőkurára. Biztosra veszik, hogy a két uralkodó látogatást fog tenni egymásnál.

A dán kormány lemondása.

Kopenhága, július 31. A kabinet lemondott. A király elfogadta a lemondást és megbizta a minisztereket az ügyek ideiglenes továbbvezetésével.

A déli vasut pénzügyi szanálása.

Páris, július 31. (Saját tudósítónktól.) A napokban jött meg a bécsi külügyi kormány válasza a déli vasutnak francia elsőbbségi kötvénytulajdonosainak ügyében. A bécsi külügyi kormány Ausztria-Magyarország készségét fejezi ki, hogy hajlandó a déli vasut pénzügyi szanálására közreműködni, amennyiben az elsőbbségi kötvények tulajdonosai szintén engedékenységre hajlandók.

Az orosz czukergyárszövetség.

Petersvár, július 31. (Saját tudósítónktól.) A czukergyárak szövetségének jelentése szerint a szövetségbe tartozó gyárak közül 275 van üzemben. A czukorrépa-ültetvények kiterjedése 508.231 deszatin. Az első szüret kedvezőnek mondható.

Közzgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárlatai.

New-York.		jul. 29.	jul. 30.	jul. 31.
Buza	locobuza	116 ¹ / ₂	114 ³ / ₄	117 ³ / ₈
	juliusra	134	140	—
	szeptemberre	113	111 ³ / ₄	112 ³ / ₈
	decemberre	—	—	—
	májusra	—	—	—
Tengeri	juliusra	80	80	—
	szeptemberre	75	74 ³ / ₈	74
	decemberre	65	65 ¹ / ₂	65 ¹ / ₂
Chicago.				
Buza	juliusra	108 ³ / ₈	107 ¹ / ₂	—
	szeptemberre	104 ⁷ / ₈	103 ³ / ₄	104 ³ / ₈
Tengeri	juliusra	71 ¹ / ₄	70	68 ¹ / ₈

Newyork július 31. Gyapot Newyorkban helyben 12.80 (12.85 tegnap), gyapot aug.-ra 12.23 (12.84), gyapot októberre 12.30 (12.34), gyapot Neworleansban helyben 12.3¹/₈ (12.3¹/₈), petroleum Stand white Newyorkban 8.25 (8.65), petroleum Stand white Filadelfiában 8.20 (8.25), petroleum Refined in Cases 10.65 (10.20), petroleum Credit Blancas at Oil City 1.58 (1.58), zsir Western steam 11.80 (11.75), Zsir Rohe és Brothers 12.00 (12.00).

Chicago, július 31. (Zárlat.) Zsir júliusra 11.27 (tegnap 11.20), zsir szeptemberre 11.25 (11.25), szalonna short clear 11.68 (11.68), sertésuhaz júliusra 20.45 (20.32).

A bochumi bányák.

Berlin, aug. 1. (Saját tudósítónktól.) A bochumi bánya és aczellöntő részvénytársaság igazgatósága elhatározta, hogy a közgyűlésnek ez 5,114.000 márka bruttó nyereségből 1²/₃ millió márka leírások után 12⁰/₁₀₀-os osztalék kifizetését fogja ajánlani és a nyugdíjpénztárnak 50.000 márkát utal ki. Tavaly 15⁰/₁₀₀ volt az osztalék. A mai tőzsde nagyon kedvezően fogadta a mérleget és rohamosan 5⁰/₁₀₀-kal emelkedtek a bochumi részvények.

UJDONSÁGOK.

Az uralkodás, mint tudomány.

Valamikor könnyű dolguk volt az uralkodóknak. Nem nagy tudományra volt szükségük. Biborban születtek s már akkor hitték el velük, hogy isten kiválasztottai, amikor öklömmnyi kicsinyek voltak és pelenkában feküdtek. Főcseperedve minden ember, akár szemtől-szemben állt velük, akár sohasem látta őket, csodát látott bennök. S mikor a koronát rátették a koponyájukra, igazán oly magasan álltak az emberek fölött, hogy megremegett a világ, ha a lábukkal dobbantottak.

Minden bölcs és jó volt, amit mondtak, vagy tettek. A népek nem gondolkodtak még akkor sem, ha az uralkodók háboruba küldték őket. Az özvegyek jajveszékelték ugyan, mikor férjeik elhullottak s az anyák sirtak gyermekeik halálán. De elvégre is a fejedelem akarta így és ez azt jelentette, mintha isten akarta volna így.

Ilyenformán az uralkodás tudományára igazán nem volt szükség. Minden uralkodási tudomány kimerült ebben a szóban: „Akarom!” Az akarat és a tudomány fogalmai közt különbség nem volt. No bizony, még az uralkodáshoz is kellett volna tudomány!

Csodálatos módon az újabb idők népei azt követelik uralkodóiktól, hogy értsenek az uralkodáshoz. Szóval, az uralkodók akarata és tudománya már nem egy és ugyanaz a fogalom. Nem igen lehet már uralkodni anélkül, hogy a fejedelem ne értsen az uralkodás tudományához.

Mert a népek kutyául gorombákká lesznek abban az esetben, ha tudománytalan fejedelem ül a trónon. A szerbek is csunyan gorombáskodtak Sándorral és — ha jelek nem csálnak — Péterrel is gorombáskodnak. A braziliai udvariasak voltak ugyan, de egyszerűen hajóra ültették császárukat és leemelték a trónról. A norvégek is röviden bántak el királyukkal; a portugálok pedig majdnem olyan gorombák voltak, mint a szerbek.

Minden körülmények közt az uralkodók arra a tudatra ébredtek, hogy az uralkodás sajtószerű tudomány, mely abban az arányban válik súlyossá, majdnem kifürkészhetetlenné, amily arányban a népek haladást tesznek a gondolkodásban. Majdnem képtelenek lépést tartani a népek gondolkodásával és nagyon sok ország uralkodója már igen kényelmetlenül érzi magát a trónszékben s csunyan nyomja a fejét a korona, mert nem győzi az uralkodást tudománytal.

Most is arra ébredt egy uralkodó, hogy jó volna valamicskét érteni az uralkodás tudományához.

Alfonz spanyol király eddig azt hitte, hogy könnyű dolog uralkodni. Ha valamely kormánya nem tetszett neki, azt egyszerűen elcsapta. A népek — legalább látszólag — hódoltak neki. Amit akart, az történt és gondatlanul ült a trónon, mint aki jól ért az uralkodáshoz.

S elérkezett egy időponthoz, amikor jónak látta háborút indítani a kabilok ellen. Végre is ez valamikor igen könnyű volt. A népek kötelességüknek tartották háboruba menni, ha a király akarta. Nem is gondolkodtak tovább a dolgon. Csak mentek.

És most lám: egyszerre azt kérdezik: miért mennénk mi háboruba? Mi hasznunk lesz belőle? ... Az életünk a miénk. És legszentebb jogunk van az élethez. Nem puffantatjuk le magunkat a harcztereken, ha nem tudjuk a célját.

És nem mennek háboruba. A katonák megtagadják az engedelmességet. A népek rázák az öklüket és ezzel a kiáltással tisztelik meg királyukat, hogy: „Pfüj!” Alfonz nagyon rosszkedvű, sőt dühös. A népek ezzel sem törődnek.

És mindinkább megerősödik Alfonzban a tudat, hogy nem ért az uralkodás tudományához és ez nagy baj. Hogy mi lesz a vége, azt

nem tudjuk, de még kevésbé tudja Altonz király.

Igaz, hogy nehéz elképzelni valamely uralkodói iskolát, ahol tudós professzorok oktatják ki az uralkodó, vagy leendő királyokat az uralkodás tudományára. De azért hovatovább a fejedelmek mégis rájönnek majd, hogy jó lesz valahogy szert tenni az uralkodás tudományára.

És ez olyan nagy tüneménye ennek a kor-nak, hogy a nap és az idők krónikásának érdemes feljegyezni ezt a tüneményt.

Sötét óra.

— Ezt a költeményt *Petőfiné Szendrey Julia* 1861-ben írta. —

Naponként árvább egy reménnyel,
S egy csalóddással gazdagabb,
Szívünkben ekként fogy az élet,
Cseppenként így fogy, így apad.

S így lesz kietlen pusztaság, hol
Előbb virágos kert vala,
Hol úgy megdalolt, füttyűrészelt
Az életkedvnek madara.

S lesz temető a szív, hol nyugszik
Annyi szép és ifju halott,
Kiket az élet csak gyilkolni,
De feledetni nem tudott.

Holttesteinken ott élődnek
— S gyötrelminket ez növeli —
Az emlékezet telhetlen,
Szüntelen éhes férgei.

És e keservtől, gyötrelemtől,
Mít mi életnek nevezünk,
Nincs szabadulás, nincs menekvés,
Míg a földben nem pihenünk.

Óh, örök álom, miért késele,
Mért nem fogod be szemeim?
Nem róttam még le tartozásom,
Vannak még sirni könnyeim.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, augusztus 1. — Róm. kath.: Vas sz. P. — Prot.: Vasas P. — Görög-orosz: jul. 14. Mukr. — Zsidó: Ab 14. — A nap két reggel 4 óra 37 perc, nyugszik este 7 óra 34 perc. — A hold két este 7 óra 54 perc, nyugszik éjjel 3 óra 25 perc.

Miniszterek nem fogadnak.

Az „Összetartás” társaság nyári mulatsága a Sós-füredben. — Nyári multság a Kőbányai régi sörházban. — Bajnoki uszóverseny a millenári verseny pályán délután 3 órakor. — Bucsú a Vizvárosban. — Emlék-ünnepély Petőfi halálának évfordulóján a Baross-utca 45. szám alatti vendéglőben este 8 órakor. — A kat. Tisztviselőnk és Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetségének hajókirándulása a Pokolszigetre; indulás délután fél 2 órakor a Petőfi-térről. — A Magánalkalmazottak Sportegyletének kirándulása a Zugligetbe. Indulás 6 órakor a nyugati pályaudvarról. — Az építőmunkások gyűlése a Népszínház-utca és Tisza Kálmán tér sarkán levő vendéglőben délelőtt 9 órakor. — A Budapesti Athletikai Klub házi atletikai versenye délután 3 órakor. A „Magyarok bejövetel”, Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Nemzeti Szalon kiállítása. Nyitva 9—1 óráig. Belépődíj 1 korona. — Állandó kiállítás a „Könyves Kálmán” szalonjában. Nyitva 9—1 óráig. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum összes tárai 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum 9—12-ig és 3—6-ig. — A Fővárosi Múzeum 9—fél 2-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. A Történelmi Képcsarnok 10 órától fél 2-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma 10—1 óráig. — A Közlekedési Múzeum 9—12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — Az Erzsébet-Múzeum 9 órától 1/2-ig. Nyitvalevő könyvtárak: A Fővárosi Könyvtár 9—12 óráig. — A Paedagogiai könyvtár és tanszer-kiállítás 9—12-ig.

Naptár: Hétfő augusztus 2. Róm. kath. Lig. Altonz. A. — Prot. Gusztáv. — Görög-orosz jul. 20. Illés próféta. — Zsidó Ab 15. — A nap két reggel 4 óra 38 perc, nyugszik este 7 óra 32 perc. — A hold két este 8 óra 30 perc, nyugszik reggel 4 óra 42 perc.

A pénzügyi államtitkár fogad 12—2-ig. A főváros közigazgatási bizottságának ülése az Ujvárosban délután 5 órakor.

— **Az Egyetértés Vasárnapja.** Az aktuális események fényképeinek egész sorozatával kedveskedik olvasóinknak az *Egyetértés Vasárnap-*

jának legújabb száma. A világesemények csúcspontján *Bleriot* szenzációs röplése áll. Gvö-nyörű fölvetelben.

Bleriot mutatjuk be röplőgépén, majd *Bleriot-t aeroplanját* a nyílt tenger fölött, amint az *Escopette* torpedó kísérő újját nagyobb sebességével elhagyja.

Bizonyára feltűnést fog kelteni az idei *bayreuthi Wagner-előadások* közrűmüködő művészeinek nagy csoportképe. Ott látjuk a világhírű előadások összes szereplőit. Másik két képünk

a *newyorki nagy meleg* elleni védekezést mutatja be,

a *háztetőn alvó fiatal missel* és az *utcai fekvőhelylyel* a newyorki városháza hűs oszlopu csarnokában.

Érdekes felvétel a német kancellárság történetéből *Bülów volt kancellár* kiköltözése a kancellári palotából.

A *Schlück-gyár égését* két mozgalmas felvételen mutatjuk be, míg többi képünk a *Kassai és kolozsvári javítóintézet*ről hoz szép és érdekes felvételeket.

Irodalmi közleményeink rovatából kiemeljük *Tóth Kálmán* és *Vétesy Gyula* dolgozatait, valamint a műkedvelői előadásra alkalmas teljes egy felvonásos vigjátékot.

Tarka Mozaik állandó rovatban a háztartás köréből olvashatunk hasznos tudnivalókat, míg *rejtvény pályázatunk* bizonyára a szokott nagy érdeklődést fogja fölkelteni.

— **Személyi hírek.** *Firczak Gyula* v. b. t. t. munkácsi görög-katolikus püspök székhelyéről a fővárosba érkezett. — *Montecuccoli* gróf tengerészeti parancsnok szemleutjaról visszatért Bécsbe.

— **Házasság.** *Andrássy Gyula* gróf belügy-miniszter, mint értesülünk, házasságot kötött özv. *Andrássy Tivadarné* szül. *Zichy Ella* grófnővel. A polgári szertartást a II. kerületi anyakönyvvezető végezte, míg az egyházi esketés a II. kerületi plébánián ment végbe.

— **A király nyári programja.** A király augusztus 28-án Ischből Innsbruckba utazik a Hoffer András-ünnepre. Augusztus 29-én megkoszorúzza a Hoffer András-szobrot. A szobor koszorúzása után 30.000 tirolai vadász vonul el előtte az 1809-iki szabadságharcból való zászlók alatt. Augusztus 30-án Bregenzbe utazik a vorarlbergi hasonló ünnepére s a következő napon körutat tesz a badeni tavon. A württembergi király *Friedrichshafenben*, a badeni nagyherceg *Maynauba* fogja üdvözölni. Nincs kizárva, hogy alkalma lesz *Zepelin* léghajójának felszállását látni. Este visszautazik Ischbe s szeptember 7-én utazik *Gross-Meeritschbe* a hadgyakorlatokra. A német császár előreláthatólag szeptember 8-án érkezik ide a német vezérkar főnökével. Valószínűleg a román vezérkar főnöke is eljön a hadgyakorlatokra, melyek szeptember 11-éig fognak tartani.

— **József főherceg ajándéka a Nemzeti Múzeumnak.** A kisenjői főhercegi birtokon nemrégben igen érdekes románkori leltre bukkantak egy dombon való ásás közben. A lelet a 11—12-ik századból származó aquamanile, amelyet József főherceg a Nemzeti Múzeumnak ajándékozott. Az aquamanile teljesen jókarban levő bronz lovasalakot ábrázol, amelynek lovasa az akkori kor iovagruhájában, balkarján tojásalaku, hosszú pajzsával, fején a római sisak, a kancsó kupakjával szolgál. Az egész alak 35—40 cm. magas és annak idején az öblös kancsót víztartó edényül, vagy kézmosó kannául használhatták. A ló szája szolgál az edény kiöntőjével. A lovas háta mögött a lovon — nyilván a lovagi hűség jelképezéséül — egy kutya ül. A színté művészileg kidolgozott szoboralak a múzeum régiségtani gyűjteményébe kerül, de egyelőre helyszűke miatt — lehetetlen azt olyan módon elhelyezni, hogy a nagyközönség láthassa. A Múzeum igazgatósága most levélben köszönte meg a főherceg ajándékát.

— **Az osztrák magyar alkonzul elleni merénylet.** A prizrendi osztrák-magyar alkonzul elleni merénylet ügyében a vizsgálat megkezdődött. A mutesszarif sajnálatának adott kifejezést az alkonzul előtt.

— **Az abessziniai népus betegsége.** *Djihutiból* érkezett telegramm jelenti, hogy *Meneliket* Abesszinia császárat szélütés érte és ennek folytán elvesztette beszédképességét. Ennek daczára kihallgatásokat tart. Az orvosok féltik a császár életét. Általános az aggodalom, hogy *Menelik* halála meg fogja akasztani a reformerzésekétől athatott császár munkáját. Különösen attól tartanak, hogy a császárnénak idegen-ellenes szelleme fog érvényesülni.

— **Tanügyi kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Vargha László* kisbudaki állami elemi iskolai tanítót a tergovesti állami elemi iskolához helyezte át, és *Vargha Lászlóné Papp Erzsébet* okleveles tanítónőt ugyanezen állami elemi iskolához rendes tanítónővé nevezte ki, *Szabó Géza* okleveles tanítót pedig a kisbudaki állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, továbbá *Herschkovits Natália* okleveles kiseddóvónőt az árpástói állami kiseddóvodához kiseddóvónővé nevezte ki.

— **Gróf Sternberg becsülete.** Bécsből jelentik: Gróf Sternberg képviselő, aki tudvalehetőleg 1902-ben egy tisztí becsületbírótság ítéléte alapján elvesztette tisztí rangját s akit akkoriban a becsületbírótság párbajképtelenség nyilvánított, ma az osztrák honvédelmi miniszteriumból értesítést kapott, hogy felségfolyamodására a tisztí becsületbírótság újabban megvizsgálta ügyét és arra a meggyőződésre jutott, hogy személyes érimetlensége és kifogástalan becsülete tisztázva van.

— **Falk Henrik jubileuma.** *Falk Henrik*, a Kassa-oderbergi vasut vezérigazgató-helyettese ma ünnepli a társaság szolgálatában eltöltött negyvenéves működésének jubileumát. *Falk Henrik*, néhai *Falk Miksa* testvéröccse. 1869-ben, a vasut megalakulásakor lépett a társaság szolgálatába és évtizedeken át kiváló szakértelemmel vezette a társaság pénzügyeit, az utóbbi években pedig a vezérigazgató-helyettesi teendőket végzi. Kiváló érdemeiért a király a II. osztályú vaskorona-renddel tüntette ki. *Falk* vezérigazgató-helyettes ezidőszent Karlsbadban tölti el szabadságát és ez okból a társaság igazgatósága, valamint ruttkai *Ráth Péter* udvari tanácsos, vezérigazgató, továbbá a vezérigazgatóság főtisztviselői egyelőre levélileg üdvözölték a vezérigazgató-helyetteset.

— **Változások a minoriták-rendben.** A magyar conv. minoriták tartományi főnöke, *dr. Lakatos Ottó* a jövő 1909—10. tanévre a következő áthelyezéseket eszközölte a rendtartomány területén: *Bagary Norbert* Szilágysomlyóról Kézdivásárhelyre. *Beregi Bertalan* Imregről Nyirbátorba. *Kausz Leó* Nyirbátorból Aradra. *Koppán Miklós* Aradról Miskolcra. *Kovács Bernandin* Aradról Nyirbátorba. *Papp Asztrik* Kolozsvárról Aradra. *Scheller Béla* Miskolcra Szilágysomlyóra. *Schmál* Rezső Kézdivásárhelyről Nagybányára. *Straubert* Benedek Lugosról Pancsovára. *Takács Vida* Nagybányáról Egerbe. *Tizedes Tóbiás* Nyirbátorból Szegedre. *Török Teofil* Aradról Nyirbátorba házifőnökek választatott meg.

— **Zászlóértő katonák.** A békéscsabai ismeretes zászlóértés ügyében *Szemeré Kálmán* békéscsabai állomásfőnök úgy nyilatkozott, hogy zászlóértés nem történt. Tény az, hogy a katonák a kupé ablakából kidobtak két zászlót, egy nemzetiszínűt és egy sárga-feketét, mert *Vigh András* vonatvezető nem engedte meg a zászlók kitézését. A főnök engedélyével azután ismét kitézték a zászlókat. Kétegyházaan a csendőrök jegyzőkönyvet vittek fel az esetről.

— **A Rákóczi-múzeum igazgatója.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a kultuszminiszter a volt kassai városi múzeum, újabban felsőmagyarországi Rákóczi-múzeum államosítása során *Varju Elemér* dr. magyar nemzeti muzeumi segédőt, a kassai múzeumnak jelenlegi miniszteri biztosát e múzeum igazgatójává nevezte ki. Kinevezte egy-szersmind a miniszter *Rösler Elemér*t, a volt városi múzeum tisztjét tollnoká és *Kulhanek Jánost*, a volt várdsi múzeum szolgáját szolgává.

— **Báró Luzsenszky Félix felolvasása.** Báró *Luzsenszky Félix*, ki mint parancsnok végigküzdötte az angol-bur háborút, az utolsó években a Kaukázusban és Perzsiában tartózkodott. *Luzsenszky* most vidéki körútra indult, hogy élményeiről felolvasást tartson. Annak idején *Luzsenszky* báró az angol-bur háborúról is igen élvezetes felolvasásokat tartott és így érthető, hogy mostani felolvasó körútja elé is nagy érdeklődéssel nézzenek.

— **Csalás a nábob nevével.** Mai számunkban megírtuk, milyen fufangos módon akartak eddig ismeretlen családok *Dungyerszky* Bogdán nevében 130.000 koronát kicsalni. Ki nem derített módon, elejétől végig még le nem leplezett emberek, akik közül az egyik a *Dungyerszky*-név milliókat érő crejével tűzte nagyszabású széhhámosságait, a Kereskedelmi Banktól százharmincezer korona kölcsönt akartak felvenni *Dungyerszky* Bogdán bácskai milliomos nevére. Az ismert szereplői az esetnek: köztisztviselőben álló emberek, akikről most még nem tudni, hogyan, miképpen mentek lépésre a rejtélyes csalóknak. Az óbecsei járásbírósgától még július elején Szabadkára kérték, Lizpravníc Szevér nevére *Dungyerszky* Bogdán dúsgazdag birtokos ingatlanainak a telekkönyvi kivonatát. A kivonatot, mivel szabályszerűen kérték, a telekkönyvi hatóság ki is állította és át is küldte július 8-án a járásbírósgára. Tegnap reggel pedig valami *Brestán* Emil nevű, Szabadkán ismeretlen ember jelentkezett dr. *Milkó* ügyvédnél és átadott neki egy minden forma szerint kiállított adósslevelet, amely százharmincezer koronáról szólt és *Cotelly* fővárosi közjegyző által láttamoztatott. *Breslin* Emil azt kívánta, hogy dr. *Milkó* kebelezesse az összeget *Dungyerszky* birtokaira és a kebelezési végzést huszonnégy órán belül szerezze be. *Milkó* azonnal el akart járni a dologban, s hogy könnyebben végezhesen vele, megbízatását elmondta dr. *Vojnovics* Vladárnak, *Dungyerszky* ügyvédjének is. *Vojnovics* nagyon elcsodálkozott az adósslevélén, semmit se tudott róla, sőt *Dungyerszky* kölcsönvevő szándékáról sem volt fogalma. Utána jártak tehát a dolognak és kiderítették, hogy csak csalásról lehet szó. A csalást Budapesten kezdték el, ahol két ismert budapesti ember jelent meg *Cotelly* közjegyzőnél és igazolt egy harmadikat, aki nyilván széhhámos volt. Szabadkán, természetesen, óriási szenzációt keltett az eset. A rendőrség azonnal keresni kezdte *Brestint*, aki azonban nem volt található. A nyomozást átadták a budapesti rendőrségnek is, hogy halgassa ki *Cotellyt* és nézzen utána, mi történt a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál, ahol a kölcsön fölveendő lett volna. Ma délelőtt *Breslin* Emil letartóztatott.

A fufangosan kiesztelt csalásnak legérdekesebb része az, hogy *Dungyerszky* személyazonosságát Budapesten hogyan igazolták a csalók a közjegyzői irodában. A kölcsön megszerzésére *Weisz Vilmos* budapesti pénzügyi vállalatát akarták felhasználni. Többször járt fenn az egyik család a vállalatnál s ott *Dungyerszky*-nak mutatkozott be s hogy minden kétséget elhárítson, jövetelét előzetesen egy ügyvédi levéllel jelentette be. A személyazonosság igazolásánál aztán a teljesen jóhiszemű *Weisz Vilmost* és vállalatának egyik hivatalnokát használta fel. *Weisz Vilmos*, az Általános Pénzügyi Vállalat igazgatója ez ügyre vonatkozóan kérdéseinkre a következőket mondta:

— **Julius** elején beállított hozzám egy magát *Dungyerszky* Bogdán földbirtokosnak nevező, uriasan öltözött egyén és benyújtotta az ingatlan telekkönyvi kivonatát azzal, hogy 130.000 korona kölcsönt eszközöljek ki. Az illetőt előzetesen nem ismertem, hanem érkezése előtti napon egy levelet kaptam dr. *Mándics* szabadkai ügyvédőtől, amelyben jelzi, hogy *Dungyerszky* földbirtokos érkezik hozzám. Ennre az ügyet folyamatba tettem. A Kereskedelmi Bank meg is szavazta a kért kölcsönt, melyről én értesítettem a felet és a bank által beküldött adósslevelet hitelesítés végett *Cotelly* közjegyzőhöz vittem, ahol előttem és irodafőnököm, *Popper Jenő* előtt írta alá az illető, akinek személyazonosságát mi igazoltuk is. Ezt annál inkább megtehettük, miután a dr. *Mándics* ügyvéd által feladott levél is igazolta, hogy az illető személyazonossága megfelel. — A család egy fiatal, piros képi, szőke hajú 28-30 év körüli férfi volt. Állítólag a *Royal*-szállóban lakott. Ma azonban kérdézősködésemmre ott azt felelték, hogy ily nevű egyén nem lakott a szállóban. Tőlem kétszáz korona előleget kért s hogy megtagadtam, azóta felém sem jött. A közjegyzői költséget, nyolczvan koronát szintén én fizettem le, hogy majd az ügy lebonyolítása után a jutalékkal együtt fogja megtéríteni.

A rendőrségen *Egry Pál* kapitány vezeti a nyomozást, aki az egész délelőtti tanukihallgatásokkal töltötte el. Elsősorban *Cotelly Géza* közjegyzőt idézte be, akinek kihallgatása igen rövid ideig tartott. Utána *Szethlo Róbert*, a Pesti magyar kereskedelmi bank igazgatójának tanukihallgatása következett. Délután két órától négy óráig tartott a egyik személyazonossági tanukihallgatás, *Weisz Vilmos*-nak az Általános Pénzügyi Vállalat tulajdonosának kihallgatása. A kapitány délutánra beidézte a másik személyazonossági tanut, dr. *Mándics* Ede ügyvédet. A vallomások tartalmát a rendőrség titokban tartja.

— **A kispesti munkástelep építkezései.** *Wekerle* Sándor miniszterelnök kedvenc terve, a kispesti munkástelep létesítése nagy arányokban halad megvalósulása felé. Miután minden előkészület megtett már, az építkezések is megkezdődtek. Az építkezésekhez szükséges anyagokat vasuton szállítják oda. Erre a célra a ferencvárosi pályaudvarból elágazólag külön iparvágányt építettek. Az ezen a vágányon közlekedő vonatot a munkástelep építkezéseinek befejezése után valószínűleg személy- és élelmiszerszállításra fogják használni. A pénzügyminiszternek azt a tervét, hogy a munkástelepekhez fővágány vasut menjen, különféle akadályok miatt megvalósítani nem lehetett. Ezért az anyagok szállítását csak átrakódással lehet lebonyolítani. A pénzügyminiszternek ebben a tekintetben azonban az az aggodalma támadt, hogy az átrakódás alatt a nagyértékű anyagok hiányos közbiztonsági intézkedések következtében könnyen elkallódhatnak. Ezért leiratot intézett a budapesti államrendőrséghez, amelyben arra való hivatkozással, hogy az átrakódási végpont tulajdonképpen Budapesthez tartozik, államrendőrségi kirendeltséget kér az átrakódások színhelyén. *Boda* Dezső dr. főkapitány a leirat értelmében azonnal intézkedett, s már július közepé óta az átrakódásoknál rendőri őrszemek czirkálnak, amelyeknek az a kötelességük, hogy az építkezésekhez érkező anyagokat lopás ellen megvédjék. Ez az intézkedés egyébként beköszönője annak, hogy rövid időn belül Kispeszt és környéke az államrendőrség hatásköre alá fog tartozni.

— **Aki a magyar koronát elrejtette.** Érdekes öreg asszony lakik pár napja a Podmaniczky-utca 45. számú házban: *Berzenczey* Lászlóné, annak a honvédtisztnek az özvegye, akire *Kossuth* Lajos Orsovától meneküléskor rábízta a magyar koronát, hogy rejtsen el. Az asszony, egy osztrák állami hivatalnok leánya, korán árvaságra jutott és Szeminába került, ahol testvérelével együtt nyelvlecke adásával tartotta fenn magát. Konstantinápolyban ismerkedett meg *Berzenczey*-vel, aki több emigráns társával élt ott. *Berzenczey* megszerette a szép, fiatal, művelt leányt, elvette és négy évig napvon boldogan éltek egymással. Mikor az emigráltaknak megengedték, hogy Magyarországra visszatérjenek, *Berzenczey* is visszatért hazájába. Úgy volt, hogy felesége később utána megy. Közben azonban a férfit *Klagenfurt*-ba csukták, mert megszegte a filamat, hogy nem szabad politikáznia; ott beteg lett, majd kórházba került és meghalt. Az özvegynek ezután nagyon hiányt élt. Bejárta egész Romániát és Bulgáriát, egyik városból a másikba vitte sorsa és mindenütt nyelvlecekét adott, hogy megélhessen. Vidinben szemét gyengülni érezte és ismerősei egy orosvai szemorvoshoz utasították. Az asszony el is ment Orsovára és kilenc hónapig volt ott. Szabadkóművesek gyógyították és most Budapestre hozták, hogy a miniszteriumban segítséget eszközöljenek ki részére. Az öregasszony még mindig pompás egészségnek örvend és szellemi képességei csodálatosan frissek. Négy nyelven beszél: francziául, románul, bolgáruul és angolul. Jól emlékszik a nagy idők eseményeinek minden kis részletére.

— **Katonacsiznák —** hór nélkül. *Garin* szenátor intézkedésére éjnek idején a pétervári intendatura nagyszállójánál házmozásokat tartottak s többek között *Alafusew* ismert milliomosnál is, akinek irodájában és lakásán elkobozták az egész kereskedelmi levelezést és átadták *Garin* szenátornak. Ezek a házkutatások pétervári kereskedelmi körökben nagy rémületet keltettek. Kiebben *Garin* szenátor a megszokott sikkasztásokon kívül kiderítette, hogy a hadsereg számára 40.000 pár csizmát szállítottak és a csizmák egytől-egyig *papírból* készültek.

— **Asztalosok sztrájkja.** Debreczenben az asztalosmunkások ma sztrájkba léptek, mert a munkaadók nem hajlandók az augusztus elsején lejáró kollektív szerződést meghosszabbítani.

— **Emberpusztulás.** Mexikóból táviratozzák: Akapulközi távirat jelenti, hogy ott egy nagy földrendés a külvárost elpusztította. Santa-Julianban tizenöt ember életét veszítette. A nyugati part és az ország belső része között megszakadt az összeköttetés. — Egy később érkezett távirat szerint a földrendés Mexikó különböző részében nagy pusztításokat okozott. *Akapulko* város nagy része tönkrement. Számos ember életét veszítette, vagy megsebesült.

Chilpancingo és *Filipa* községek elpusztultak és ez alkalommal száz számra veszték el az embereket. Nagy volt a pusztítás *Iguala Guerrero* állambeli városban, de itt emberélet nem vesztett el. *Akapulko*-ban a víz felé eső egész házorsó beomlott. Egyetlen épület sem maradt meg. *Vera Cruz*-ból és más városokból is nagy pusztításokat jelentenek.

Éjjel a földrendés okozta kárról csak igen kevés újabb hír érkezett. *Chilpancingo* városa elpusztult. Középmexikó számos városa tönkrement. Az ország északi és déli részében is nagy károkat okozott a pusztító elem.

Mandsuriából óriási vízáradások híre érkezik, melyek alkalmával ezernél több ember életét veszítette. Hír szerint 7000-nél több ház víz alatt áll. Az ár egyre emelkedik. — *Osaka*: A városban óriási tűzvész pusztított. Ezernél több ház leégett, többek közt a gyönyörű *Buddha*-templom is. Sok emberélet odavesztett.

— **Beszélgetés a perzsa gyermek-császárral.** Egy moszkvai lap teheráni levelezője a *Kamerati* kastélyban beszélgetést folytatott a perzsa gyermek-császárral. A hírlapíró a következőképpen írja le ezt a beszélgetést:

A palota terraszán egy fekete szemű, okos tekintetű, igen rokonszenvesnek látszó ifjú fogadott. Fehér ruhába volt öltözve s a fején briliáns diadém ragyogott. Szeretlemtelően mosolyogva jött felém, kezét nyújtotta s azt kérdezte tőlem:

— Nos, mit irnák az újságok? Ezt a kérdést nagyon sokszor intézi a környezetemben levőkhöz is és tanítóit is mindig nógatja, hogy fordítsák le neki az újságokat. A fiatal sahi azt a benyomást tette rám, hogy korához képest szellemileg nagyon kifejlődött és helyzetével teljesen tisztában van. Szavai öntudatosak és meggyőződéssel beszél, ami gondos neveletésének tulajdonítható. Minden perzsa trónörökös államférfiak vesznek körül, akik már ifjú korában beavatják a politikai és pénzügyi kérdések titkaiba.

Mikor a sahnak trónralépése alkalmából szerencsekívánataimat fejeztem ki s megmagyaráztam, hogy népe mily lelkesedéssel és várakozással kíséri a trónváltozást, így felelt az ifjú fejedelem: — Én szeretem a népemet és reményelem, hogy környezetem segítkezett fog nekem nyújtani ahhoz, hogy megértessem tisztá szándékaimat. Biztosítom önt, hogy atyám nem oka annak a szerencsétlenségnek, ami népemet érte; inkább tanácsosait lehet hibáztatni.

Azután megkérdezte tőlem a sahi, hogy olvastam-e a medsihi lehető gyors összehívására vonatkozó határozatot.

— Ez az én művem, — tette hozzá, s e szavakat különös hangnyomattal, büszkén ejtette ki.

Beszélgetésünk ideje alatt távolról lövések hangzottak. A sahi egy pillanatig sem nyugtalankodott, csak utasítást adott arra nézve, hogy tudakozzák meg, honnan erednek a lövések? Aztán folytatta a beszélgetést. Szerkesztőségem nevében átnyújtottam az ifjú sahnak *Puskín* összegyűjtött műveit és a „*La Roussa*” czlmű atlasz francia kiadását. Megköszönte az ajándékot és kijelentette, hogy a szerkesztőségnek táviratban fog érte köszönetet mondani.

Távozásomkor az ifjú uralkodó erősen megszorította a kezemet és e szavakkal vonult vissza:

— Kérem, fejezze ki köszönetemet mindazoknak, akik velem rokonszenveznek. Igyekezzim fogok, hogy mindenkinek rokonszenvére méltóvá tegyem magamat.

— **Tüntető orvosok.** *Laibachból* jelenti tudósítónk: A krajnai orvosegyesület a szláv orvosegyesületekkel egyetértőleg elhatározta, hogy az idén Budapesten tartandó nemzetközi orvostudósülésen nem fog megjelenni, mert a magyarok elnyomják a szlávokat. Az ilyen orvosoknak úgy sem venné nagy hasznát a tudomány és jobb is, ha otthon maradnak.

— **Meglopott plébános.** *Rostaházy* Kálmán apátplébános följelentést tett a főkapitányságon, hogy *Placsnik* Henrik bécsi születésű 22 éves szabóság ellopja 500 koronát érő zseboráját. A olvajt nyomozza a rendőrség.

— **Oross agitáció Magyarországon.** Nagyszabású orosz agitációról rántja le egy pétervári levél a leplet: Az agitáció célja az, hogy a szlávok és germánok világharczában a magyarságot a szlávok oldalára állítsa. A feltűnő értesülés többek között ezeket mondja:

A „Novoje Vremja” nemrégiben cikket közölt, amelyben közeledést kísérel meg Magyarországhoz. Ez a tény maga is eléggé feltűnő, amennyiben a „Novoje Vremja” főorgánuma a pánszlávoknak és több mint egy éve töle indulnak ki a pánszláv körök heczeit Magyarországgal szemben. Még feltűnőbbé válik ez az állítólagos szívalváltozás az által, hogy a fentemlített közléseket ugyanaból a forrásból származik, amelyből az utóbbi idők heczeit és rágalmozási kísérletei származnak Magyarországgal szemben: a cikk szerzője ugyanis nem más, mint *Gabriel Wesselitzy Bocsidarovic*, a „Novoje Vremja” ismert londoni levelezője, ugyanaz a férfiú tehát, aki megteremtette a neo-szláv mozgalmat és több mint egy éve valóságos perfid módon hecczelt és izgatott szláv körökben Magyarországgal szemben.

Kérdésünk kell tehát, mi bírhatta rá ezt a férfit erre a frontváltásra és arra, hogy megközelíteni igyekezzen azt a Magyarországot, melyet ő mindentelje hangnomban gyalázni szokott. A magyarázat a következőkben rejlik: Wesselitzy ama leleplezések folytán, melyeket a magyar sajtó tett multjáról és tevékenységéről, veszélyeztetve látja a szláv világban szerzett pozícióját.

Először diplomáciai uton próbálkozott az ellen tiltakozni, hogy a magyar sajtó oly kiméletlenül rántja le róla az álarcot. Mint annak idején már jelentették, csakugyan sikerült kitűnő összeköttetése révén a bécsi angol- és orosz nagykövetség révén a bécsi külügyi hivatalnál, hogy milyen eredménnyel, azt nem lehet tudni — de hír szerint ennek az eljárásnak eredménye ugyszólván nulla volt. Erre — és csakis erre vezethető vissza a Novoje Vremja frontváltása, amely kitűnően közönséges ámbás. Wesselitzy azért ajánkozik fel Magyarországnak, hogy a magyar sajtó szüntesse be az ő magyarellenes ténykedéseinek üldözését, a ravasz róka ily módon akarja ekerülni a további leleplezéseket és így akar védekezni az ellen, hogy a magyar sajtó teljesen szétrombolja a szláv világban szerzett nimbuszát.

A „Novoje Vremja”-ban megjelent nyilatkozat azonban még nem minden: Wesselitzy ur magában Magyarországon is agitációt szándékozik ez irányban kifejteni és már legközelebb néhány általa fizetett orosz ügynököt fog Magyarországra küldeni, hogy ott hívókat toborozzon a Novoje Vremjában közölt legújabb eszméjének. Ezek az ügynökök a Tscherep-Spiridovic hírhedt orosz operett generális vezérlete alatt álló „szláv-latin liga” köréből kerülnek ki, amely liga a Wesselitzy és Tscherep Spiridovic közt Londonban tolytatott megbeszélés alapján megbízást kapott, hogy tevékenységét a magyar nemzetre is kiterjeszse és a magyarokat is igyekezzen meggyőzni a „germanizmus elleni harc” számára. Angol megnőzínál természetesen ez az új ötlet is tetszést fog aratni és ki fogja nyitni előtte penzfortárait, mert a beteges féltelenség folytán, mely Angliában Németország ellen uralkodik, szívesen látnak ott mindent, ami a germanizmus ellen irányul és amely Németország elszigetelését szem előtt tartja.

Ennélfogva tehát Magyarországon bizonyára kellő tartozkodással fogják fogadni Wesselitzy Bocsidarovic ur tisztára személyes alapokon nyugvó vállalkozásait, amelyeknek szándékai nem tiszták, nem is lehetnek tiszták, amennyiben csak súlyosan kompromittálnak felfelé Magyarország megbízható hűségét a német szövetséghez.

— **Abdul Hamid levelesempészetei.** Az Allatini-villában internált *Abdul Hamid* ex-padisah alighanem kényelmetlenül tartja a fogságot és — ha a jelek nem csalnak — szökni szerezne. Konstantinápolyi távirat szerint az ex-szultán két háremhölgyet kiutasított az Allatini-villából, mert a két hölgy állítólag folyton civalodott egymással. Ezeket a háremhölgyeket, mielőtt eltávoznak volna, megmozdították a motozás alkalmával kompromittáló iratokkal találak náluk. Azt hiszik, hogy *Abdul Hamid* maga rendezte az egész kiutasítási komédiát, hogy csempészett levelek által hűvelve szökési terveket kovácsoljon.

— **Magyar találmány.** Vikár Béla, a budapesti szabóiparosok termelő szövetségének elnöke néhány hetet Londonban fog eltölteni. Ez alkalommal bemutatja majd Anglia mestereinek a nálunk szabadalmazott szabályozható és rugalmas nadrágszorítóval felszerelt, az ő saját reform-szabása szerint megkonstruált nadrágot.

— **As ácsicsata emlékezete.** Komáromból írják: Augusztus 3-án lesz hatvanadik évfordulója az ácsi csatának melynek megünneplésére nagyban készül a komáromi függetlenségi kör, mint az emlékünnepr rendezője. Kedden délután négy órakor indulnak Komáromból a résztvevők az ácsi erdőbe, hol megkoszorúzzák az emlékoszlopot.

— **A budakeszi erdő titka.** Napok óta hajmeresztő, rémregénybe illő szenzáció izgatja Budapest és környékének nyaraló és nem nyaraló közönségét. Az idegeket izgató esemény onnan kell származnia, hogy egy Budakeszin nyaraló magánzó 15 éves kisleánya, *Kálmán Emma* beszélte el, hogy a budakeszi erdőben mintegy huszonöt percnyi távolságra, ott levetkőztették, csak az ingét hagyták rajta, azután összekarmolták a karját, meg az arcát és elmenekültek. A leánya egy ingben bement a Szép Juhászéhoz címzett vendéglőig, megtámadtatását elmesélte az ott időző társaságnak. A história nagy izgalmakat keltett és a budapesti rendőrségben dr. Nagy Károly rendőrfelügyelő ragyarányu nyomozást indított. Tegnapi 160 gyalogos rendőr körülvárta az erdőt és teljesen átkutatta. E közben az állítólagos cigányasszonyokat nem találta meg, de egyéb érdekes leletre bukkant. Egy sziklahasadék szélén megtalálta a kis *Kálmán Emma* ruháit. Gondosan egymásra voltak rakva. A sárca cipő szépen begombolva, a szoknya zsebében pedig benne volt a leánya pénze is. A ruhákat lehullott falzelekekkel betakarva találták. A lelet bonyolultta tette az esetet. Felette különös volt, hogy a „rabló cigányasszonyok” nem vitték el magukkal az „elrabolt holmit”, még a pénzt se vették ki a ruha zsebéből, sőt a lezuhzott cipőt gondosan be is gombolták. Ma beidézték a főkapitányságra a kis *Kálmán Emmát* és dr. *Boda Dezso* főkapitány maga hallgatta ki. A leánya elmondotta izgalmas kalandját épp úgy, mint az első alkalommal:

— A rabló cigányasszonyok 25 percnyire hurröztök az erdőbe.

— És maga nem kiabált? — kérdezte a főkapitány.

A leánya zavarba jött, de ijedségével mentegetőzött. A leánya jobb karján és az arcán zuzódáshoz hasonló sérüléseket találtak. A sérülések azonban nem karmolástól erednek, hanem azt a gyanút kelti, hogy zuhanás közben valami kiálló szikla horzsolta fel. Kiderült ugyanis, hogy a kisleány bogycát szedett a sziklahasadék mentén. Valószínű, hogy lezuhant és megsebezte magát, továbbá összetépte a ruháit. Balesetét nem meré otthon elmondani és kitalálta a rablóhistoriát. De más oka is lehetett erre. A nővére ugyanis mindennap Budapestről jár ki Budakeszire. Mindig a kis Emmát küldték ki nővére elé a Szép Juhászéhoz címzett korcsmaig. Ez nem tetszett a furfangos kisleánynak. Ugy a csendőrök, mint a budapesti rendőrök rendes őrszolgálatokat teljesítenek azon a környéken, de sem az erdőben, sem a vidéken hetek óta nem láttak cigányokat. A nyaraló közönség nyugalmát felzaklató rablóhistoriát nem egyből, mint egy furfangos kisleány meséje.

— **Kivégzések Dinghra Madart?** Londonból jelentik, hogy *Dinghra Madart*, a i most a Pentonville-fogházban van, augusztus tizenhetedikén végzik ki a fogház udvarán. Bár a kivégzésnek a napját is megállapították már, mégis lehetséges, hogy elmarad s az ítéletet életfogytig tartó fogságra változtatják. A kormányt több oldalról figyelmeztették, leginkább az újságokban, hogy *Dinghra* kivégzése pusztító lángra lobbantana a tulzó nácionalista indusokat és kiszámíthatatlan következtetése lehetne. Az a párt, amely Indiában *Dinghrát* vallja vezérének, egy emberként állna talpra, hogy megboszulja a vértanu halálát. *Dinghrának* sokkal nagyobb pártja van, mint Angliában gondolják s ha mégis kivégeznék, egy angol embernek az eleje sem lenne biztos Indiában, mert a hatóságok sem tehetnének semmit az angolok megvédésére.

— **Orvosi körökből.** Gróf *Apponyi Albert* valóságos közoktatásügyi miniszter dr. *Müller Vilmo*nak, a látványos tüdőbeteg-szanatorium igazgató-főorvosának őszinte köszönetét nyilvánította „nagylelkű áldozatkészségeért” azon alkalomból, hogy a szanatoriumban tüdőbeteg-tanulók részére harmadik földijai helyet létesített.

— **A Technikus Kollegium első tanfolyama.** Ez az új diákintézmény augusztus 2-án kezdi meg működését egy előkészítő tanfolyammal, amelyen a szeptemberi vizsgákra és vizsgálatokra készülők vehetnek részt. A tanfolyamra jelentkezettek hét-főn, augusztus 2-án találkoznak a Kollegium I., Kruspér-u. 5. sz. a. III. emeleten lévő helyiségeiben (az új műegyetem mögött), hol az órabeosztást beszélnek meg. Ugyanott lehet még jelentkezni.

— **A fuvarozó-munkások mozgalma.** A fuvaripari-munkások ezen a héten kerületenként mindennap gyűléseket tartottak, amelyeken a szervezkedés módjairól és egy esetleges bérharccal esélyeiről tárgyaltak. A gyűléseken igen izgatott hangulat uralkodott, s a nagy számmal megjelent munkások elkéseredett hangon fakadtak ki a munkaadók ellen. Végül egyöntetű taktikában állapodtak meg, amelynek egyelőre az lesz a látható jele, hogy a szervezkedést és a sztrájkolni kész munkások számanak összeírását lankadalánul folytatják.

— **Vallatás szellemidézéssel.** Az amerikai rendőrség új eszközt vitt bele a nyomozási szolgálatba: a szellemidézést. *Siegel Elza* gyilkosát lázasan keresi. A gyilkosság egyik letartóztatott állítólagos szemtanúját, *Chong Singet* igyekeztek lelkileg annyira befolyásolni, hogy mindent töredelmesen bevalljon. Az erre vonatkozó híradás így szól:

Chong Singet, aki első pillanattól kezdve azt állította, hogy *Siegel Elzát Leon Ling* gyilkolta meg, azzal gyanúsították, hogy ennél a vallomással sokkal több nyomja a lelkét és valószínűleg neki is, valamint még több társának is része van a gyilkosságban. A rendőrség tehát azt eszelte ki, hogy az amugy is nagymértékben babonás és lélekvandorlásban hívő kínait a meggyilkolt leány szellemével fogják megrémíteni és ennek révén töredelmes vallomásra bírni. Ezt a tervet aztán a következő módon hajtották végre: Amikor a kínait egy titokzatosan elhomályosított teremben újra vallatni kezdték: a misztikus háttérben, — de oly módon, hogy a kínainak okvetlenül látnia kellett, — egy-egy pillanatra egy lenge szellem-alak jelent meg, mely a családtagok hasonlított a meggyilkolt *Elsie Siegel*hez. Az ide-oda mozgó szellem-alak természetesen egy megfelelő termélt és erre a célra kitűnően betanított és maszkírozott fiatal nő volt; de a kínait ez nem sejtethette és rémülten, tágranyilít szemekkel bámult a föltűnő, majd ismét elsuhanó különös látományra. Mikor aztán a dektívek és a jelenlevő rendőrök látják, hogy a kínait lelki felindulása a legmagasabb tetőfokát érte el: akkor intettek a szellemet játékos leánynak, ki hirtelen halk, elhaló hangon szólalt meg:

Oh ne öl meg, *Chong!* — Oh ne... ne bánts, az Isten szerelmére! Oh *Leon*, ha legálabb te segítenél!

A kínait hirtelen egy székre rogyott; arcát rémülten kezébe temette, majd hirtelen magából kikelve, kiabálni kezdett:

— A szel em! Oh, *Elsie Siegel!* Ott... ott... Ti nem látjátok őt és nem halljátok beszélőni?

A rendőrség emberei tettelett csodálkozással felelték, hogy ők semmit nem látnak és semmit nem hallanak és felszólították a kínait, hogy mondaná el, amit látott és hallott. A kínait rémült, halál-sápadt arccal mesélte el, hogy a meggyilkolt leány szelleme folyton előtte lebeg és arra kérte őt, hogy ne gyilkolja meg... Ekkor a rendőrorvos tettelett borzongással szólította fel a kínait, hogy valljon be mindent töredelmesen, mert a látottak és hallottak azt bizonyítják, hogy már igen közel van az éjtelme boszúállása. A kínait megtörtén rogyott térdre és zokogva erősítette:

Csak azt mondhatom, amit már eddig is mondtam: *Leon Ling* volt a gyilkos és én siettem először *Elsie* segítségére...

A rendőrségre nagy hatást tett a kétségbeesett kínait vallomása és a vallomást most már teljesen őszintének tartják. A rendőrség szerint tehát az eddigi nyomozás helyes irányban folyt, mert most már kétségtelennek tartják, hogy a gyilkosságot egyedül *Leon Ling* követte el.

— **Ujság és Maripit** Illés Józsefnek, Az Ujság igazgatójának leányát eljegyezte *Roos Rezső*, kiváló talentumu és kedvelt népszerűségű kollégánk, a Magyar Hírlap belső munkatársa.

Haldésv Gyula cs. és kir. huszárfőhadnagy nőül vette Nagykorösi örszögleti *Némay Ferencz* cs. és kir. huszárezredes leányát, Böskét A vőlegény tanúja *Nyirák Lajos* nyug. min. számtanácsos, a Park-klub titkára, a menyasszonyé *Némay Antal* fővárosi bizottsági tag volt.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterepén, Budapest. VII. Erzsébet-körút 20., 1. em. szerethetők be. Nagy képei album árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Kifosztott földbirtokos.** Ravasz szélhámosok kezébe került egy trencsénymegyei földbirtokos, akit bécsi szélhámos-szövetkezet pénzéből, birtokából, mindenéből kifosztott. A nagyszabású csalási pörben most a budapesti rendőrség erélyes vizsgálatot folytat. A múlt év elején történt, hogy *Onody* Dezső földbirtokosnak a trencsénymegyei Felsőzáron levő kastélyába beállított két ur. Az egyik a szomszédifalu jegyzője volt, a másik tulságosan előkelően öltözködött pesti utas volt s nyomban megérkezésekor így mutatkozott be:

— Grósz Márk vagyok Budapestről. Földbirtokos, házbirtokos. Több előkelő bank tulajdonosa, illetve képviselője. Több báró, gróf és herceg barátja. És Domonyi Brüll leendő apósa.

Grósz Márk mindenáron nyélbe akarta ütni a birtokvételt s végül *Onodyék*, akiket a kissé bizarr vendég előkelő fellépése és csodálatos rábeszélő képessége elkábított, végül ráállottak az eladásra. Ötven ezer koronát eladási árban egyeztek meg.

Grósz váratlanul a következő ajánlatot tette:

— Nagyon megszerettem önöket, azt akarom, hogy sokkal jobb üzletet csináljanak ezzel a birtokeladással. Dub barátom értesített, hogy készpénz helyett kintünően jövedelmező bécsi bérházat ajánljak fel *Onodyék*nek cserébe a felsőzárosi birtokért.

Addig beszélt *Onodyék*nek Grósz Márk, amíg ezek elhatározták, hogy tényleg jobb lesz a készpénz helyett egy jól jövedelmező Bécsi ház.

Grósz, *Onody* és a felesége felmentek Bécsbe. Itt már várta őket *Dub* Albert és ennek a fia, dr. *Dub Vilmos*, aki ügyvéd az osztrák fővárosban. *Dubék* majd hogy el nem olvadtak a nagy szíveségtől és örömtől. Reggeltől estig fogat állt a rendelsükre, a színházakban *Dubék* páholya várta őket. Így tartott ez pár héttig, mikor aztán *Onodyék* többszöri sürgetésére megkötötték az üzletet. Ugy egyeztek meg, hogy a házat továbbra is *Dubék* fogják kezelni, de a fizetési jövedelmeit, legalább hatszáz koronát havonta, pontosan elküldik *Onodyék*nek. Az első hónapban tényleg pontosan megkapta *Onodyék* a kikötött pénzt, de aztán egészen elmaradtak a havonta esedékes üszregek. Hiába sürgette meg a pénzt *Onodyék*, mindig kitérő választ kapott. Erre aztán már gyanút fogtak *Onodyék*. Kényserítették Grósz Márkot, hogy utazzon fel velük Bécsbe s vonják közösen felelősségre *Dubot* a szerződés be nem tartása miatt. Ez meg is történt. A házaspárt azonban kellemtelen meglepetés érte.

A bécsi ügyvédnél levő szerződésből kiderült, hogy *Onodyék* nem is *Dubék* házat vették meg. Egészen más házat irattak velük alá. Az a ház egy *Elisabeth Kraft* nevű nőé volt s annak a házat vették meg velük, mintha az *Dubé* volna. Kiderült az is, hogy ezt az üzletet *Dub Vilmos* és Grósz Márk közösen intézték. De még ennél is nagyobb veszedelem következett be. *Onodyék* házat elárveresték. A vakmerő módon becsapott *Onody* és neje nemesak a trencsénai birtokukat veszítették el, de a bécsi háznak is bottal ütötték a nyomát. Most már világosan látták *Onodyék*, hogy egy szélhámos szövetkezettel van dolguk. Egyelőre Grósz Márk ellen tettek bünvádi följelentést a budapesti rendőrségen. Grószról kiderült, hogy sem földbirtokos, sem bankigazgató, ellenben közismert és veszedelmes pénzügynök.

— **A „Diákotthon” lakói.** A József főherceg védősége alatt álló Általános Egyetemi Segélyegylet által létesített Diákotthonban szeptemberre megüresedő helyek a következőknek adományozták: Bagyó János bh., Beller Péter oh., Berencz János oh., Bickel András oh., Cserenyey Géza bh., Csete Lajos bh., Dragán Mihály bh., Geffert Béla bh., Gorzó Nándor mh., Hirschberg Leó bh., Jaschik Samu bh., Kaprinay János bh., Kocsis János oh., Kozslik István jh., Luffor Károly oh., Mankovics Branko bh., Marczinko Andor bh., Pascádi János jh., Pechtol Jakab jh., Pintér Jenő oh., Reim János bh., Rozner Mihály oh., Schág Károly jh., Schiff Péter bh., Schmidt József bh., Schummel Nándor bh., Schummel Rezső oh., Steiner Emil jh., Steiner Sándor jh., Streit Béla oh., Szabados Sándor oh., Szalai Adolf oh., Szalai Miksa oh., Zipser Henrik bh.

— **A szepesiek kongresszusa.** Igó város ünnepi díszben várja a szepesiek országos kongresszusára érkező vendégeket, akiknek a száma a bel- és a külföldről ezerre tehető. A házak fel vannak díszítve és lobogózza, az utcák diadalkapukkal vannak ékesítve és a vendégek elszállásolására nézve minden intézkedés megtörtént. A vendégek egy része már ide is érkezett. A színházi díszelőadásra már minden jegy elkelt. A kormány képviselőjében Günther Antal igazságügyminiszter fogja a vendégeket üdvözölni.

— **Megsemmisített ezresek.** Nem mindennapi okokból követelt el Bukarestben öngyilkosságot a vasúti igazgatóság egyik pénztárosa, *Domitreszku* Miklós. Szublimátot ivott és meghalt. Az igazgatóság nyomban megvizsgáltatta a pénztárt, a melyben hetvenkilencezer lei hiányt talált. Mindenki sikkasztásra gondolt, a míg az öngyilkos pénztáros egy levelét meg nem találták. Ebben azt írja az igazgatóságnak, hogy azért lett öngyilkossá, mert fölebbvalói üldözték. A pénzt nem sikkasztotta el, hanem megsemmisítette bosszúból, azért, mert az igazgatóság olyan tisztviselőknél, a kiknek kezén naponként háromszáz ezer-négyezer lei fordul meg, évenként három ezer lei fizetést ad. *Domitreszku* az öngyilkosságot egy kis folyó partján követte el. Az igazgatóság vizsgálatot indított.

— **Vidéki hírlapírás köréből.** Braun Henrik szabadkai hírlapíró, ki néhány hónappal ezelőtt megvált a Bácskai Hírlap szerkesztőségétől, most ismét átvette ennek szerkesztését. Társ szerkesztő Havas Emil lett, a lap eddigi felelős szerkesztője.

— **Magyarország etnográfiai viszonyainak tanulmányozása.** George A. Dorsay, a chikágói „Tribuna” szerkesztője, a chikágói egyetem antropológiai tanára és az ottani természettudományi múzeum antropológiai osztályának kurátora ma Budapestre érkezett. A nevezet publicista és tudós Magyarország etnográfiai viszonyait tanulmányozza és evégből két hónapot fog nálunk tölteni. Ez idő alatt bejárja Magyarországot különböző vidékeit és az amerikai kormány intervencziójára a magyar hatóságok ezen törekvésében támogatni is fogják.

— **Tevédés,** ha valaki azt mondja, hogy osztrák czég jobb kávéval, vagy olcsóbban számít, mint *Frattelli* Deisinger fiúmai czég Budapesten, a királyi bérpalotában.

— **Tűzhatal öngyilkosságból.** Szabadkán Szloboda Béláné férjével összeveszett. Elkieseredésében leöntötte magát petróleummal és férje szemeláttára meggyújtotta magát. Súlyos sérülései következtében most a halállal vívódik.

— **A Szent-Lukácsfürdő nagy látogatottságáról** tanúságot tesz a július havi vendégnévsor, melyből felemeljük a következőket: Peabody Miké, magánzó, Newyork, D. Agostini Luigi és neje, Constantinopol, Cardiano Elza, Bucarest, Moscovitz E. Fridericke, Newyork, Militschevits Mária, Belgrád, báró Maltzahn Albrecht, nagybirtokos, Rojdin, Braun Margarethe, Newyork, Kyparitis Margit, Budapest, Carabanu Nicolae és neje, kereskedő, Braila, Constantinescu és neje, szászados, Bucarest, Zelenka Sidonia és leánya, Newyork, Lemansky Vincze és neje, ügyvéd, Warschau, Magdalinescu E. Dimitrie és neje, földbirtokos, Craiova, Ujhelyi Kálmán és neje, cs. és kir. kamarás, Sopron, Kemény Manó és neje, gyárigazgató, Besztercebánya, dr. Banics Száva, ügyvéd, Fehérlételek, dr. Olescher Emil, kir. járásbíró, Abrudbánya, dr. Popper Alajos és neje, orvos, Debreczen, Finka Sándor, földbirtokos, Zólyon, dr. Mannheim Amin, ügyvéd, Topolya és még számos kül- és belföldi vendég, akik e kiváló budai gyógyfürdő szállodáiban a kúra használása végett tartózkodtak.

— **Halál a divatru üzletben.** Ma délelőtt *Lamm* Árpád 45 éves takarékpénztári titkár nyakendőt vásárolt az Andrassy-ut 9. számú divatruüzletben. Éppen távozni akart, amikor hirtelen a szívéhez kapott s a következő pillanatban holtan esett össze. Valószínű, hogy szívszélhűdés ölte meg. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Utcai botrány.** A József-köruton, a Hazám-kávéház előtt ma este egy részeg ember beiekötött egy arra menő katonába s a közlegényt ütlegelni kezdte. Csakhamar óriási népesödület támadt a verekedők körül s teljes szakasz rendőr is alig tudott az általános kavarodásban rendet teremteni. Vége is szétoszlatták a tömeget s úgy a részeg embert, mint a katonát bevitték a tavaszmező-utcai kapitányságra.

— **A szerelmes lelkes drámája.** Titokzatos családi dráma tartja most lázas izgatottságban *Holics* határszéli falu lakosságát. A faluban agyonlőve, szétrombolva koponyával találják meg *Sentger* József római katolikus káplánt és édesanyját. A csendőrség, amely azonnal kiszállt a helyszínére, a káplán utításkájában egy szerelmeslevelet talált, amely még csak fokozza az eset rejtélyes voltát. Általában azt hiszik, hogy a káplán, aki *Garamujfaluról* jött anyja látogatására, szerelmes volt egy leányba, akit nőül akart venni. E végből ki kellett volna lépnie a katolikus egyházból, ezt azonban anyja, aki bigott, vallásos asszony volt, ellenezte. Ugylátszik, hogy e miatt támadt szökváltás közöttük, amelynek során a pap, az állandóan magával hordott revolverrel agyonlőtte anyját s azután önmagát sebezte holtra. A nyomozást az ügyben még folytatják. Az esetet komplikálja, hogy az öreg asszonyt közvetlen közelből lötték agyon, míg a káplánt ért lövés bizonyos távolságból irányult. Mind a kettőt felboncolták s a község nagy részvéte mellett eltemették.

— **Új műsor a Béketo-czirkuszban.** Augusztus elsején a műsor teljesen megváltozik a Béketo-czirkuszban az összes régi számok távoznak, hogy újaknak adjanak helyet és Béketo igazgató ismét csak a legjobbat szerződtette. Vasárnap, úgy a délutáni, mint az esti előadásban fellépnek: *Mizard* és *Dreestone*, a jelszór legnagyobb csodája, gépkereken a szabadon lógó földgömb körül, *Brice Bolton*, a leghíresebb hasbeszélő, automata családjával. A két *The Beros*, kiváló egyenlőző művészek, *The Grunatos*, mesés akrobaták, 6 hölgy, 1 ur, *Balasschoff* kaukázusi táncosok (igazi orosz táncművészek), 5 nő, 1 férfi. A vasárnap délutáni előadásban a teljes, új műsor.

— **Öngyilkosság.** Dr. Balogh Elek főorvos fia, dr. Balogh Elek a Ludovika akadémia tanára Nagyszalontán mellbe lötte magát és meghalt. Nejétől elváltan élt és öngyilkosságát ezzel a körülménnyel hozzák kapcsolatba.

— **Új program az Amerikai-parkban.** Augusztus elsejére teljesen új, világhírű attrakciókat szerződtetett *Friedmann* A. igazgató az Amerikai-park nagy varieté színháza számára s a Moulin-rougeban is új szereplők kezdik meg a mai napon működésüket. Nagy anyagi áldozatok árán szerződtette a varieté számára *The Maiss* drótkötelművészeket, *Olms* és *Carbeth* komikus szonglőröket, *Fred Marion* világhírű zeneimítátort, *L. A. Street* amerikai labdajátékos, *Jakab Dogs* kutyaidomítót az ő mesés mutatványokat produkáló kutyáival, továbbá *Osrani* pantomimistát. A Moulin-rougeban *Stella Joulette*, a *Derby duó*, *Les Delys* a leghíresebb új számok, akik eddig is a világ legelső színpadain működtek. Ma vasárnap, az új műsor bemutatása napján Magyar Souvenir-ünnepélyt rendez *Friedmann* A. igazgató. A belépésnél minden látogató emléktárgyat kap. Delután a nagy varieté-színházban gyermekelőadás lesz teljes nagy programmal.

— **Halálos eset.** Özv. báró luznai és reglicei *Luzsénky* Gusztávné, szül. verébélyi Marssó Mária életének 65-ik évében meghalt Budapesten.

— **Id. Jójárt** Jánosné, szül. Fejér Mária, Jójárt János újvidéki rendőrkapitány édes anyja 87 éves korában Újvidéken meghalt.

— **Lukács** Károly híres cigányprimás, a zemplénmegyei mágnásvilág kedvence, a sátorajuhelyi közkórház elmegyógyosztályán meghalt. Közadakozásból összegegyült pénzen temették el. Temetésén sokan voltak jelen.

— **Papp** Miklósné, szül. Gombos Ágota, Papp Miklós, a nagyváradi pénzügyigazgató neje, 52 éves korában Nagyváradon meghalt.

— **Rázi** Ferenc csókai földbirtokos 62 éves korában Csókán meghalt.

— **Özv. Remény** Józsefné, szül. Fok Mária e hó 28-án, életének 77-ik évében, hosszas szenvedés után meghalt Budapesten.

— **Kovács** Gyula, Légrad nagyközség jegyzője; Zala vármegye községi és körjegyzői egyesületének elnöke, törvényhatósági bizottsági tag f. hó 30-án hosszas szenvedés után, életének 47-ik évében elhunyt Légradon.

— **Kalmár** Pistike, Nagyállón elhunyt.

× **Minden** lakót, háztulajdonost és házfelügyelőt érdeklő könyv jelent meg, a Budapesti Székesfőváros Új Lakásbérleti Szabályrendelete. Kapható minden dohánytözsdeben, hírlapelárusítónál és a kiadónál V., Honvéd-utca 10. (Ára 40 fillér.)

× **Tamássy Park-Szantatórium** Dunaharaszliban, Pestmegye. Elsőrangú gyógyító-intézet alkoholisták, morfinisták és idegbetegek részére. Prospektus kívánatra küld az igazgatóság.

× **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

× **Bob** hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

× **Új cimbalom.** Mogyoróssy Gyula hangszergyáros, Budapest, VIII., Kerepesi-ut 71. feltalálta az acélszerkezettű cimbalmot s így a cimbalmot a legököltebb hangszerek közé emelte. Bő ismertetést ingyen küld a feltaláló.

× **Szolgálatot** vélnék teljesíteni, ha felhívjuk a t. olvasóink figyelmét *Guttermuth* János (Baross-tér 2.) mai hirdetésére. E fogspezialista szájpádlás nélküli fogszorokat a természetes fogaktól meg nem különböztető módon, 10 évi szavatosság mellett készíti.

Ibsentől D'Annunzióig.

Budapest, július 31.

Az ember azt hinné, hogy az irodalom olyan abszolút, olyan szuverén valami, amelyen, hogy az igazolt alapigazságokon épülő fizikából válaszsam a terminus technikust — kémiai változások nem eshetnek meg. Kémiai változások alatt érti a fizikus azon változásokat, melyek az anyag lényegét, tehát ízét, szagát, sulyát, kémiai képességeit, színét változtatják meg, ellentétben a fizikai változásokkal, melyek az anyag lényegét nem érintik, ilyen például az alak- vagy a helyváltozás. Ha ezt a témát az irodalomra is alkalmazni akarnók, és a séma szerint megállapítanók a fizikai és kémiai változások határait az irodalomban, azt vennék észre, hogy az irodalomban is vannak kémiai változások. Fizikai változásoknak vehetjük az irodalomban az irodalmi termékek azt az alakját, amelyben azt papírra vetették.

Egy költeménynek a tárgya megvolt a gondolatban és rimelő sorok alakjában vettem papírra. Egy regényt az ismeretes regényformából az ismeretes színműalakra változtathatók át.

Mindezen változásoknál csak az anyag, a megjelölt szellemi termék külső alakja szenved változást, lényege nem, mert a tartalom mindig ugyanaz maradt, bármilyen formában vettem is papírra a szellemi terméket. Fizikai változásoknak vehetjük továbbá az irodalomban azokat a változásokat, melyeket valamely téma, mikor azt az író formába önti, az író egyénisége által szenved. A tenger például hányféle érzéssel tölthet el bennünket: egyikünk irtózik tőle, másikunkat vonzza. Ugyanezt a témát egyéniség szerint más-más ember, más-más íróember másképpen láthatja. Ezek még fizikai változások, valamint-hogy ugyanazon szavakkal sem írhatja le két ember ugyanazt a témát.

Amint azonban egész írócsoportok mindennapi életükhöz közelfekvő témáról az egyéniség megőrzése mellett is természeti és lelki motívumok által magyarázhatóan egyformán éreznek vonzódást vagy ellenszenvet, szóval egész geográfiai helyhez kötött írócsoportok felfogásában naturalis, öntudatlan tervszerűség mutatkozik, akkor ugyanaz a téma és az irodalmi nyelv accentusa már kémiai változást szenved. A határt, azt hiszem, a laikusnak is észre kell vennie.

A tengerről egyéniségek szerint különbözőképpen gondolkodhatunk, viszont bizonyos, hogy akiket lakóhelyük egész életükre vagy hosszú időkre a tenger mellé köt, azok semmiesetre sem éreznek borzalmat láttára, inkább vonzódnak hozzá. Itt már egész nagy csoportoknak geográfiai és lelki motívumokkal magyarázható, szóval naturalis, tervszerű felfogásáról van szó, melynél az egyéniség háttérbe szorul és hogy a példánál maradjak, már nem a tengerről való felfogásban, hanem másban nyilvánul. Hasonlóképpen: egyéniség szerint lehetünk sanguinikusak, kolerikusak, melankolikusak és ez meglátszik írásaikon is. Petrarca az ujjongó szerelem lantosa volt, Leopardi a lemondóé. Ismét azonban: amint egész, nagy csoportok geográfiai és ezáltal ignervált lelki motívumokkal magyarázható, naturalis és öntudatlanul tervszerű temperamentumáról van szó, melynél az egyéniség háttérbe szorul és inkább másban nyilvánul — befejezve a hasonlatot, — megint kémiai változásokkal állunk szemben. Bizonyos, hogy ott, ahol állandóan napsütés és csillós van, ahol a kutató szem akadály nélkül tekinthet a végtelen messzeségbe, ahol a tiszta kék ég ölelkezik a napsugár fényében csillogó termésben dus, illatos, zöld földdel, ott az embereknek ugyanazon a tájon élő összessége nagyjában és általában vidámabb, dalosabb, derűsebb, sanguinikusabb, optimistább, mint ott ahol örökké felhőkbe burkolt kopár hegyek ormán hatalmas hószönyegek terülnek el, míg ugyanakkor odalenn délen, narancs és citrom virul. A hegyek közt, az örök hó és köd hazáiban, a fjordok és a gleccserek között talán több a poézis és mélyebb a kedély. A soha meg nem járható hegyóriások millió szakadékában titokzatos, ijesztő

és vonzó ismeretlenség lakik. A sziklákról lezuhogó vizek morajában költői lelkű emberek csodálatos asszonáns hangokat vének felfedezni. Északon kifogyhatatlanabb a mesevilág és zárkózottabb, komorabb a gondolat. Északon inkább és általában melankolikusok az emberek. Swinburne a hegyvidék rajongó fia, Petőfi pedig a délibábos, végtelen Alföldnek állított lelkünkben soha nem muló szép emléket. Lehetetlen a különbséget tisztán az egyéniségnek tulajdonítani, itt az egyéniség egy nagy, geográfiai helyhez kötött tömegben lakik, melynek az író is fia. Ezen a tömegben belül azután az írónak megvan a maga egyénisége. Valamint egy elem számtalan, külön-külön atomok összessége, melyek mind egyformák és mindegyiknek megvan a maga sulya. Egy másik elem ismét más, bizonyos invitálásra egyformán reagáló atomokból épül fel.

Ime, állítsuk szembe ezt a két nevet: Ibsen a D'Annunzio. Nem akarok velük semmi mást kifejezni, mint az általánosan elismert északi és az általánosan elismert déli író nevének említésekor önkéntelenül agyunkba tóduló disszonancia tudatát. Éppen ezért a cikk fölött álló cím helyett általánosított és egyetemlegesebb cím lett volna ez: Észak és dél irodalmának motívumai. Mivel azonban reális és kézenfekvő fogalmakkal jobban társulnak az ember képzetei, azért észak képviselőjéül Ibsent, dél képviselőjéül D'Annunziót állítottam be. Lehetetlen fel nem ismerni észak borongós, sűrű hangulatosságát és dél elragadó, meleg sanguinikus párhosztát. A téma közös — mindkettő drámairó. A variáció kémiai változás, észak ködös-borongós hangulatossága délen teljesen átalakul, szenvedélyes, tiszta, napsugaras lesz. Mindezekben belül megvannak az egyéni tulajdonságok: Ibsen jobb drámairó, D'Annunzio jobb költő. A bizonyítás teljessége kedvéért Ibsen mellé állítom Björnstjerne Björnson, Gustav af Geijerstamot, Zelma Lagerlöföt, Swinburnet, Rudyard Kiplinget, D'Annunzio mellé pedig Petrarcat, Heinet, Göethe, Petőfit, Lilien-cront és Otto Julius Bierbaumot.

Forbáth Sándor.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

A zene művészete.

Budapest, július 31.

Meghallgatott valaki nemrég egy ének-quartettet, mely Koschat-nívóju zenével kedveskedett. Eleinte követni próbálta az előadást, de lassacskán észrevétlenül elvesztette a hallgatás fonálát és egyhangu zugássá egyszerűsödött benne a zene beszéde. Ez a hallgató nem áll egyedül izlésével; aki belekóstolt Tokaj életvízébe, nem hevíti annak keblét a homoki megkeresztelt.

Az ilyen zene tulajdonképpen „hallgatósa” pedig két főrészből áll: 1. akiknek csak Tafelmusik ul szolgál, vagyis beszélgetnek és esznek közben, a zene pedig csak kellemesen zsongó háttér, bufelejítő, 2. akikben több érzést is kelt, mert muzikálisabbak, csakhogy kellő nevelés híján szorult ilyesmire az izlésük. Ezek a darabok tehát olyanoknak készülnek, akik vagy közönyösen veszik az egész művészetet, vagy — ha nem, — hát műveletlenek. A művészet az ember szellemi munkájának koronája, s csak a megfinomodott lélek emelkedik hozzá. A napi haszonleséssel készülő darab a művészet elemeit adja annak célja nélkül; megcsalja a kezdetleges fület, telezenéli üres külsőséggel és nyom nélkül elröpül. A művészet pedig nem vállalkozhatik a cirkuszi bohóc szerepére, a mulattatásra; erős vágyakozásból fakadó megnyilatkozás az, mely rokonlélekre vár és a megértést gyönyörrel fizeti meg.

A műveletlen embert kellemesen érinti és kielégíti a gyöngé vers is: a rimék csengése, az egyenlően folyó sorok kedveznek az emberi léleknek. De művészet az? Nem, csak annak ruhájába bujtatott élettelen báb, és mint a gyermeknek a bábszínház, úgy lehet szórakoztatója

a művelődés gyermekeinek. A zene alapelvei, váza: a ritmika, harmónika, melódika és dinamika, az emberi lélek magasabbra vágyó érzéskitörésének önkénytelen eszközei és jól hatnak reá elszigetelten is, együtt is, magasabbrendű összeolvadás nélkül is. Művészet azért az a kép, mely vonalak, színek, alakok, távlat tekintetében kifogástalant nyújt, de hiányzik benne az összetartó eszme, a megalkotás belső oka? A fényképezést is csak akkor nevezzük művészetnek, ha a kiválasztott tárgy vagy körülményei a fényképező lelki életére jellemzők és hangulatok. Az adott elemek ugyalkossák meg a nagy egészet, hogy az magasabbrendűt végezzen az elemek összetartásának szerepénél.

A művészetek csodás hatását magyarázza, hogy a valamiképpen célszerű egyesül bennük az eszmével. Az épületek, a mi kedves védőink, szimmetriával, egységességgel, jellegzetességgel szolgálnak lelkünknek. A szobrokban önmagunk széppé tételét látjuk, vagy nagyjainkat üdvözöljük, és miközben a formák varázsán legel szemünk, magasabb törekvések elevenednek meg bennünk. A vonalak, színek összhangja jól esik szemünknek, de mi mélyebbre látunk és az ábrák játéka mögött életet találunk. A vers bájos libbenése kedvez érzelmeinknek, de a sorok közötti hangulatot is kiérezzük és hatásuk alatt százososan élvezzük az élet javait. A zenében épp úgy megkivánjuk azt a hangok mögötti valamit, mely fölhevít, lelkesülté tesz, mely művészté teszi a művészetet. És ez az, ami az énekes-quartett népszerű darabjaiban hiányzott. A zene alapelvei megtették mindenkor hatásukat, de a művészi érzékű hallgató nélkülözni volt kénytelen mindazt, ami lelkét tidíti, az érzelmeken fölül állót, az eszmét.

Ha idegenből jönne hozzánk valaki, olyan helyről, ahol egészen kezdetleges a zene állapota és meghallgatná Beethoven valamelyik szimfóniáját, tanulságos volna kikérdezni, milyen hatással volt rá. Tanulságos volna abból a szempontból, hogy mi is az a zene alapjában véve. Képzelnék csak el, bizonyára így szólna:

— „Egyszerre játszottak sokan és mind mást és mást, de ebben a lármában volt valami egységesség, kellemesen hangzott a hangszerek együttcsengése. Sokszor utánozták is egymást úgy, hogy amit az egyik játszott, átvette a másik és akkor az előbbi megint mást játszott. Nem mindig működött az összes egyszerre, legtöbbit a vonások dolgoztak, melyeknek lágy és nem tuiságosan erős a hangjuk. Ha már sokáig gyöngén szólt a zene, akkor erősödni kezdett és viszont. Egészen véve érdekes gondolat és szépen hangzó dolog ez a nagy együttés, csak nem tudom, hogy miért van így és nem amugy; hogy miért végződik itt s nem ott.”

Ez a képzeletbeli vélemény visszaküld bennünket a zene kohójába. Hogyan vegyülnek benne a kész anyagok, hogy az eszme lüzében életre kelte a hangulatok bőditő füstjét onthassák? Jól hangzás, ismétlés, arányos beosztás: mit jelentenek ezek? Azt, hogy a zene alapjában véve a csengés-bongás művészete, hogy elsősorban fülünk szükségleteit adja. Az a kellemes hatás, melylyel az egyszerre megszólaló hangok, a szólamok játszi mozgása, a dinamika jóleső szereplése, a hangszerek változatos alkalmazása szolgál, építi meg a zene tulajdonképpen élvezésének hidját. Ez az a magától értetődő rész, mely — mint a festékek a képen — nélkülözhetetlen ugyan, de mivel sokkal magasabbrendű elemeket urálnak, csak élvezetünk háttérében állhatnak.

A zene beszél nekünk, nyelvét megértjük s azonfölül, hogy jólesik a hangja, annak értelmé a mi igazi kincsünk. Nem jóleső láрма, amit a szimfóniában hallunk, hanem témák föllépésének színtere, zenei gondolatok olyan összekapcsolása, hogy a lelki élet rejtelmeiben mozgunk, ha beléjük merültünk. A darab eleje bevisz abba a zenei gondolatvilágba, melyben az egész lefolyik (téma), a továbbiak mintegy erről társalognak, mignem megelégtették az első hangulatot, aztán átvezetnek egy másikba, amely valamiféle ellentét segítségével

kellemesen érint (melléktema) és így tovább a művészi ízlés vezette arányosság segítségével. A témák, az alapfogalmak a nagy épület oszlopai és némileg eligazítanak az egésznek berendezésére nézve is, mint a valóságos épületek oszloprendjei. Jellemek a témák, melyekből a darab sorsa folyik. Es ahogy ezek egymással, földolgozásukkal egy nagy egészzé, a formává összecsalnak, azt egységessé, elválhatatlanná a nagy érzésekből fakadó hangulat teszi. Ez az az eszme, miről följebb szó volt.

Ennek elemeiben kell a változatot keresnünk, azoknak gazdagságában a zenemű értékét. A szövegek játéka tehát mellett, hogy elszigetelten is sokatmondó, egy nagy életnek a fontartója legyen. A magasabbrendű elemek, a gondolatok és formák vezelnék a stílus, egyéniség fogalmához is, minden művésztől tükörbe. Mert az érzések őszinte kiöntése mindig karakterisztikus, a művész önálló világ s mennél nagyobb, annál önállóbb.

A művészi zenedarab részletei változatos és jellemző hangulatokat árasztanak, az egészet a lélek egyéni ereje tartja össze. Témái, fölépítése nyomot hagy a lélekben, megtermékenyíti a gondolkodást és érzést. Tagadhatatlan, hogy értékelése a tetszéstől függ és föléletes ítéltre a nagy tömegeknek készülő zene kapná az elsőséget; hiszen aki nem érti, képzelődésnek is hívheti a művészi meggyőződést! De ez a főtevés a hallgatás módjának különbözőségein dől meg: az érzéki és a lelki megértés nagy távolságán. Az előbbi jobban kielégítheti a katonabanda harsogása, melynek hallgatósága nem is sejtí, milyen kincseket hallgat el ez az alkalmas gépezet. Aki pedig megpillantotta Beethoven lelkét hangjainak tükörében, az tudni fogja, hová helyezze a szépen csengés, „fölbemászó” tematika értékét. Fölbemászó: mintha egy bogarat is így hívának!

Atádi Sámuel.

(*) **A Király-színház megnyitása.** A Király-színház megnyitó előadása augusztus 7-én, szombaton este 7 és fél óraker lesz, amely alkalommal „Jánoska” kerül hatvanadszor színpadra. A nyári szünet alatt az igazgatóság a Király-színházat újra kifestette, több alakítási munkát eszközöltetett. Jegyek a megnyitó-előadásra csütörtök délelőtt 10 órától kedvező válthatók.

(*) **Hangverseny Balatonalmádiban.** Ováry Ferenc országgyűlési képviselő fényesen sikerült hangversenyt rendezett e héten Balatonalmádiban, melyen nemcsak a fődohány, hanem a környék egész előkelősége is jelen volt. A hangversenyen fellépett Thomka Istvánné zongoraművész, a Nemzeti Zenede igazgatójának felesége és Drumár László tanár, hegedűművész, akik együttesen adták elő *Buttykay* Akosnak, kitérő zeneszerzőnek egy szonátáját óriási tetszést kelte. *Drumár* ezenkívül előadta *Csalkovszky* és *Vinyavszky* egy-egy koncertjét és briliáns művészi előadásáért rengeteg tapsot kapott, úgy hogy műsorát alaposan meg kellett toldania. Fellépett még a hangversenyen *Kutassy* Ida Párisból hazatért énekesművész, aki szintén igen szép sikert aratott.

(*) **A műcsarnok őszi-téli tárlata.** A Képzőművészeti Társulat őszi-téli tárlatát, mint mindig, a következő művészeti évadban is november 15-ikétől január 15-ikéig rendezte a városi galériában. A tárlat ezúttal nemzeti és az összes kiállított mű pályázik. 2. A kétezzer koronás *Ipolyi* Arnold-féle díj, amelyre egyházi szent, vagy nemzeti történelmi kész olajképek, valamint hasonló tárgyú kész szoborművek pályáznak. 3. Néhaj *Rudics* József báró alapítványainak 1910 és 1911-re esedékes kamataiból 6951 korona 60 fillérből álló ösztöndíj, amelyre legalább huszonegy és legfeljebb harmincöt éves festő-, szobrász- és építőművészek pályázhatnak kiállított műveikkel. 4. Az ezerkétszáz koronás *Ráth*-féle díj, amelyre csakis megállapodott kész művészek pályázhatnak, ezúttal pedig csakis szoborművekkel. 5. Az *Eszterházy* Miklós Móróc gróf által alapított hatszáz koronás díj abszolút becsült vízfestményekre. 6. A Liót

városi Kaszinó ezer koronás díja, festészeti és szobrászati művekre. — A tárlatra művészeink igen erősen készülődnek, s az így a legnagyobb és legérdekesebb kiállítás lesz az évadnak. Legnagyobb része hazánk festői, vidéken tölti a nyarat és ott dolgozik, de igen sokan közülök a külföldön időznek.

(*) **Lillian Nordica esküvője.** A híres amerikai primadonna mint Londonból jelentik nekünk, negyedszer is férjhez ment. Az esküvő a Kingsweigh-House-templomban tegnap délután történt. A művésznő negyedik férje a newyorki ifj. Washington György. A polgári házasságkötést Ridgely Carter, az amerikai követség első titkára végezte. A csöndes ünnepen csak kevés meghívott vendég vett részt. Nordica asszonyon pompás fehér atlasz-ruha volt. Se kalap, se fátyol nem volt a fején, csak egy nirtuszkoszoru; egy gyöngyvirág és egy gyöngyfülbevalóján kívül nem volt rajta semmi dísz. Az esküvő után a Claridge-szállóban lakoma volt. A házaspár egy hónapig tartó jacht-utazást tesz. A művésznőnek, aki most az 50-ik évében van, első férje egy Gower nevű léghajós volt. Négy esztendő házasság után azonban Gower a csatában átvaló léghajós-utjában nyomtalanul eltűnt. Nordica asszony 1894-ben Döhme Zoltán tenoristához ment nőül, akitől azonban 1904-ben elvált, hogy a következő évben de la Mac „kapitány”-nak, a volt matróznak és buvárnak nyújtsa kezét, aki szerencséje révén több milliót tett szert.

(*) **Felvételi vizsgálatok a Színészegyesületben.** Az Országos Színészegyesületben a pót-felvételi vizsgák napjait szeptember hó 6-ára, hétfőre tűzték ki. A jelentkezés határideje szeptember 4-iké. A vizsgálat díja 10 korona.

(*) **Budai Szinkór.** A Budai Nyári Színházban holnap, vasárnap, hétfőn, szombaton és jövő vasárnap a „Színésznő” című új operette kerül színpadra. Kedden „A bitoros” című drámát adják. Szerdán „A kis boszorkány”, csütörtökön „Tiszt urak a zárdában”, pénteken pedig „A madarász” operettek vannak műsoron. Előkészületben van a „Don Quijote” című eredeti dalkötet, melynek zenéjét Garami Béla, szövegét Liptai Károly írta.

(*) **Városi galériai tárlat.** Vasárnap rendezes helyárrakkal adják a szépségű „Erdészleány” című operettet. Délután félhárom óraker mérsékelt helyárrakkal, este pedig *Küry Klára* fellépésével rendezes helyárrakkal. Ugy a délutáni, mint az esti előadásra tömeges előjegyzés történt. E héten is mindennap *Küry Klára* fellépésével az „Erdészleány” kerül színpadra. A második jubileum, az 50-ik előadásra, mely pénteken, nagy ünnepek keretében lesz megtartva — jegyek már mártól fogva válthatók.

Nyílt-tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma
Budapest, IV., Magyar-utca 3.
Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

A Budai Szt.-Lukácsfürdő
Nagy-szállójában és Thermal-szállójában
fürdés teljes előkötéssel naponta 10 koronától feljebb. Minden szoba kátfalással a Dunára. Kénes iszapfürdők és iszapborogatások. o o o o o o o o
„Szt.-Lukácsfürdő” Részv. Társaság.

Serravallo China-hora vassal.
Kapható a gyógyszerárakban 1/2 liter 2-60 K., 1 liter 4-80 K. palackokban.

KRONSTEINER K.-féle szab. vilarálló, szobadalm. mész.
Homlokzat festék
50 arnyalatban, illője 24 fillér és feljebb. Évtizedek óta legjobban bevált, utánozhatatlan, egyetlen eszközre való mészolaj anyag színhagyott homlokzatra. Mintakönyv és árjegyzék ingyen és bérmentve.
Krayer E. és Társa Bpest, V., Váci-körút 6. szám.

IRODALOM.

* **A Nyugat legújabb száma.** A Nyugat 15. száma most jelent meg a következő tartalommal: Gellért Oszkár: Bleriot, Wright, Latham (vers), Karinthy Frigyes: L'homme qui volc. Fürst Milán: Gondolatok vázlata a külső és belső szemléletről. Ady Endre: Versek. Kortsák Jenő: The Tennysons (novella). Elek Artur: Poe Edgár költeményei (III.) Babits Mihály: Poe Edgár „Valakinek a paradicsomban”. Balázs Béla: Művészetfilozófiai töredékek (II.). A figyelő-rovat tartalma: Kozma Lajos rajzai (Lengyel Géza.) Tátray Lajos (Bárdos Arthur.) Peterdi Andor versei (Karinthy Frigyes.) Szcso Vilmos: „Rákosi Jenő drámái” (Juhász Gyula, Mach Ernst, Láncki Jenő.) A kiadóhivatal Rákóczi-ut 9. szám alatt van a II. emeleten.

* **Az én örökségem.** (Kárpáti Aurél versei.) A mai magyar lírának, amely — egyik tiszta látásu esztétikusunk szerint — általában sokkal értékesebb, mint néhány évtizeddel ezelőtt volt, jellemzően közös sajtósága van. S ez az élet minden jelenségének sötét színben való nézése és látása, valami buskomorság, szinte beteges szomorúság. A világuk kopár pusztaság, amelynek tompa hangulatlanlansága fölött olmos felhők kárpítja lomhán terjeng s fekete árnyékok széles rajzával fáradt, megcsétt emberekre nehezülnek, akiknek teste roskadt, vére megaludt. Valósággal a véghetetlen szomorúság megelevenedett szobra. Hogy a mai magyarok lelkületének általános hangulatából és a mai levegő és a viszonyok hatása alatt fakadna ez az örökös busongás, az nem fogadható el. Igaz ugyan, hogy a magyar fajnak jelme a sirvavigadás, de ha sirva is, azért mégis csak vigad a szítya ösök késő unokája, míg ellenben a mai kobozverők csak sirnak. Valaki behozta s nagy erővel megütötte ezt a szomorú hangot s azóta a legtöbb fiatal lírikus ebben a hangnemben játszsza le a maga változatait. Ezeket eddig csak általánosságban mondtuk el. De azért nagyrészen ráillenek *Kárpáti Aurélra* is. „Az én örökségem” című verseskötönyvében őt is a szomorúság költőjeként ismerjük meg.

Elvitatni a szerző kiválóan finom hatásokat támasztó, költői értékeit nem lehet, de nem tudunk megbarátkozni ezzel a végtelenül fájdalmas lemondással, amely bizonyára tulzott s ilyen fiatal embernél szinte csak képzeltnek látszik. Nem tudja értékelni az ifjúságát, mintha ő is koravénon jött volna a világra. A témái mindig sötétek, nap-sugártalanok és bánatosak; a hangja fátyolosított, tompa, szinte nőiesen lágy. (S ez a nőies vonás szintén közös a többi fiatal lírikusokéval.) Még a szerelme is szomorú, abban sem tud fölmelegedni, nem tud, vagy nem mer élni.

A czimeit, melyek a misztériumok sejtelmes határain mozognak, szintén az általános komor alaphangulat visszafükröződi, mint a: Halott szerelmek sirvirágai. Midőn falura kerül, ott sem tudja hatalmába keríteni a nagy egészség, hanem utána nyul a város és beteges vagyakozások gyötörrik. A mélyen bugó hárfának, vagy a szordinós hegedűnek mindig egy hurján játszik, sohasem szólal meg kezében és ajkán a harsona.

Kötetében egy vers sincs, amelyben forróságot, napfényt és vörösvirágokat találunk. Az életörömmel csak egy diadalmas rikoltásat hallanók tőle, bármily artikulálatlan volna is; szívesen elnéznék neki, ha nem is volna a technikának akkora fejlett művészetével megcsinálva, mint valamennyi verse. A maga megszabott körében tökéletesen hajlékony anyag kezében a nyelv, amelynek illetén való alkalmazása Kosztolányi Dezsővel vonult be győztesen a magyar lírába. Bár egy hangot variál, mégsem válik egyhanguvá.

A versei mind tökéletesen megformált képek, csak éppen nem általános emberi dokumentumok. Kárpáti Auréltól igen sokat és sokoldalú mély lírát várunk s ezért foglalkozunk vele ezzel a mélyebb ható komolysággal. A könyvhöz *Major* Henrik készített rajzokat, de ezeket a vonalakat, az angol illusztrált lapoktól kezdve Falus Elekig, már Magyarországon is tulontul ismerjük.

* A diadalmas asszony. Mélységes írói műveltséggel fejtegeti Biró Lajos ezt a témát az Uj Idők-ben megjelenő új regényében. Most már az ötödik folytatását olvassuk a nagyérdemű regénynek, melynek érdekessége minden folytatással fokozódik. Ezt követi „Utravaló gyanánt” címmel Szabolcska Mihálynak magas színvonalú verse, valamint Dingha Bélának egy mély érzésű költeménye „Levél” cím alatt. Az Uj Idők e heti számának gazdag tartalmából még a következőket soroljuk fel: Nász, írta Lengyel Menyhért; Egyiptomról át Szudánba, írta Vojnich Oszkár; Judit és Eszter, írta Moricz Zsigmond; Hét krajczár, írta Farkas Pál. Idegen írók: Anatol le Braz: A varázsló. Rovatok: Mindenféle. A szerkesztő üzenetei. Fordított regény: Bálványok, írta Willirm S. Locke. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal VI., Andrássy-ut 10.

* Az „Ország Világ” e heti (31-ik) számában a szövegrészben Csáhi Károly, Fligl József, Szabó Lajos, Versényi György, Péterfy Tamás, Nagy András, Jászi Alfonz és Németh Andor nevével találkozunk, akik részint nevellát, cikket vagy verset írtak. Külön folytatásos cikk foglalkozik a sakk rejtelmeivel, azonkívül ismertető cikk keretében Major J. Gyula egyik most megjelent boszniai dalát hangjegyekben is bemutatja az „Ország-Világ”. Az illusztrációk nagy számából kiemeljük az orosz trónörökös, dr. Preysz Kornél, Horváth Sándor és Zsedényi Aladár arcképét, a székesfővárosi hatósági kenyérgyárat ábrázoló képeket, több képet a budapesti Schlick-gyár égéséről, a Croquet-játékról stb., egy kép pedig egy Dreadnought hatalmas hármastűzű árbóczát mutatja be. Több más kép, apróbb cikkek és tartalomdus rovatok egészítik az „Ország-Világ” e heti számának érdekes tartalmát.

* A „Vasárnapi Ujság” augusztus elsei száma gróf Zichy Géza méltatja, hatvanadik születése napja alkalmából. A többi képek aktuális eseményekkel: a bolgár királyi család magyarországi nyaralásával, a perzsa forradalommal foglalkoznak s időszerű szövegeket mutatnak be a budapesti nyárról, Czirkveniczáról stb. Szépirodalmi olvassmányok: Mikszáth Kálmán regénye, Telekes Béla verse, Zoltán Vilmos műfordítása Shakespeare szonettjeiből, Bársony István tárczacikke a vadászó nőkről, Krudy Gyula novellája s Williamson angolból fordított regénye. Egyéb közlemények: cikkek Mária Luizáról, Napoleon nejről, tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkronika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. kerület, Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* Az Igazság legújabb számaiban a következő közlemények jelentek meg: Pataj Sándor: „Kedves barátom Kovács András”. — Alba Nevis: „Haláltánc”. — Barabas Béla: „A nemzeti akarát”. — Dr. Olivecrona Kanut: „A halálbüntetés”. — Gács Teri: „A csend beszél”. — Szerkesztői jegyzetek: „A bajai törvényszék bajai”. — „Utilapu”. — „Török világ Magyarországon”. — „Csodagyermek”. — „Az új bankkormányzó”. — „Te is”. — „A tegeződés”. — Irodalom. — Színház, Művészet. Továbbá: Kovács András: „Kedves barátom Pataj Sándor”. Biró Lajos: „A mohácsi csata”. — Szerkesztői jegyzetek: „Aspern”. — „A Kardosok”. — „Holló miniszterisége”. — „Az Alkotmány baja”. — „Külföldi képviselőnk”. — Seidl Róbert: „A jövő iskolája”. — Vértessy Gyula: „Igazi ítélet”. F. Galambos Margit: „Gunyolható”. — Farkas Imre: „A templomban”. Gács Teri: „Egy óra”. stb. Az Igazság egész évre 1 frt. Budapest, VI., Teréz-körút 6.

* A Pikkoló e heti 20. száma ismét gazdag tartalommal jelent meg. A változatos s mindvégig deczens családias szöveget a jönné magyar művészek, Földes, Polgár, Józsa Antal, Major, Zorád, Wollemann, Benkó stb. rajzai teszik élénkkel. A magas színvonalon álló éleclap előfizetési ára negyedévenként 2 korona 50 fillér, egyes szám ára 20 fillér s minden pályaudvaron s dohánytözsdében kapható. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal Budapest, VII., Rákóczy-ut 16.

FŐVÁROS.

Elemi iskolai építkezéseink.

Budapest, július 31.

Mióta dr. Bárzy István polgármester áll a főváros élén, azóta a nagyszabású alkotásoknak egész tömege van állandóan napirenden. Ilyenek a fővárosi tisztviselők és tanítók nyugdíjazabályzata, a Tabán városrész rendezése, olcsó lakás építése, iskolák emelése és annyi egyéb. Az iskolák építése főleg azért látszott szükségesnek, mert azoknak egy jó nagy része még ma is bérházakban kutorog. Ami már gazdasági szempontból sem lehet előnyös. Mert bérletük is drága. Ezenfelül átalakítási és visszaalakítási költségük is tetemes összegre rug. Mindezeknek dacára sem felelnek meg egy a közoktatás nagy feladatának, mintha kifejezetten erre a célra emeltetiek volna. Ezeknek a mizériáknak a megszüntetésére irányuló törekvés tehát mindenestre csak dicsérni való dolog.

Az elemi iskolák építésével kapcsolatban azonban minden elismerésünk mellett is egy-két észrevételünk lesz. Es ezeknek egyike az, hogy ezeket a terveket elemi iskolákat végre-valahára más-képpen kellene már egyszer építeni, mint az eddigieket. Az eddigiek ugyanis mind olyan monstruozus alkotások, amelyek ilyen nagy méretükben sehogysen felelhetnek meg egy modern értelemben vett elemi iskola igényeinek. Azért hozzuk fel itt ezt a nehézséget mert az elemi iskoláknak tulajdonképpen nem szabadna másféléknek lenniök, mint földszinteseknek. Állván ugy a dolog, hogy már az egyemeletes épületnél is mutatkoznak azok a hátrányok, amelyek a gyermekeknek az órák közötti kiszellőztetését megnehezítik. A kétemeletesnél ez pláne egyenesen lehetetlenné is válik. Pedig erre az órák közötti kiszellőztetésre ugy a tanítás, mint az egészség szempontjából szükség van egyaránt. Az iskoláknak mostani kolosszális volta mellett is felhasználja ugyan a tanítás ezt az órák közötti kiszellőztetést, de csak a folyosón. Mert a második emeletről az udvarra lemenni, valóságos odisea. A folyosón való eme szellőztetés azonban nem annyira hasznos, mint inkább káros hatású a gyermeki szervezetre. Még pedig azért, mert az utcáról magával felhozott fertőzött port, sarat a lábáról tulajdonképpen itt veri le. És így ugrálásával ugyszólván maga-magát fertőzi meg. A monstruozus iskoláknak abbahagyása azért már csak ebből a szempontból is okot ad a gondolkodásra.

Az elemi iskoláknak eme szokványos építkezése azonban nemcsak ezen a ponton: az egészség terén érezteti káros hatását, hanem ott is, hogy aránytalanul nagy territoriumokat ölel fel. Mennél nagyobb ugyanis az iskola, annál nagyobb területet foglal el, mint az elemi iskolánál nem szabad megengedni. Mert a nagy körzetek periferiáiról iskolába menő 6-8 éves gyermekeket nagy veszedelem érheti. Ez is mutatja, hogy a ulságos centralizáció sehogysen felelhet meg a józan ész követelményeinek.

Az elemi iskolák építésénél tehát első kívánságunk, hogy azok lehetőleg kis arányban és legfőleg 12 osztályra épüljenek. De kívánságunk másodsor az is, hogy nagy tágas udvarokkal birjanak és földszintesek legyenek. Mert csak az ilyen építkezés és udvari terjedeleme felel meg ugy az egészség, mint az eredményes tanítás szempontjából az elemi iskola követelményeinek.

Az erdei iskola eszméje, mint elérhetetlen utópia grasszált ma a lelkekben. Utópiának nevezük ezt az eszmét azért, mert ez nagy városokban, mint Budapest, szinte kivihetetlen. Ha már most ez Budapesten meg nem valósítható, akkor legalább azt a részt kell belőle megvalósítani, ami megvalósítható. Megvalósítható pedig belőle a földszintes épület és a terjedelmes nagy udvar. Ez biztosítaná habár mérsékelt is, a játékot is a jó levegőt is, az eredményes tanítás, postulátumát kitegye a gyermekek időközti fel-frissülését is. Ugyanazért a jövő elemi iskoláit mind eszerint az elv szerint kellene építeni. Mert

csak mi tanítók látjuk, hogy mennyire degenerálódott már a budapesti gyereknevelés. A szegény gyerekek például sokszor otthon sincs. Vagy ha van: a se a. Otthon levegője sincs. Vagyha van: a se a. Az iskolában sincs levegője. Vagyha van: a se a. Tehát tulajdonképpen mindene meg van, még sincsen semmije. Legyünk rajta, hogy egészsége konzerválására legalább az iskolában legyen valamije.

Az elemi iskolák építésével kapcsolatosan van még egy harmadik kívánságunk is. És ez az, hogy az elemi iskoláknak legyen meg már egyszer a külső nemzeti karakterök is. Ha valakt ugyanis jártában-keltében egy fővárosi elemi iskolát meglát, tulajdonképpen semmit se lát. Legalább valami különöset nem, hanem csupa banalitást. Nemzeti vonalat, ha a szeme kidülled is, nem vesz rajta észre. Pedig a nemzeti iskolához külső nemzeti karakter is kellene. Mert a kettő harmonikusan csak így csengene. Az igaz, hogy teljesen kialakult nemzeti architektúránk még nincs. Da vannak magyaros motívumaink bőven. Amelyeket kezdenek is már egyes lelkesebb és képzetesebb műépítészeink egymással organizációba is hozni. Egyiknek-másiknak sikerült is ez, ha nem is egész teljesen. Ami nem is csoda. Mert hát eleinte a buza is csak fü, csak azután lesz belőle buza. De ebben a fűben már benne van azért a jövő buzájának a durványa. Ugy van ez a magyar stílus építkezéssel is. Itt is még csak a kezdetnél vagyunk. De ez a kezdet már magában hordozza a jövő magyar építészeti durványait. Ápolgassuk, öntözgessük azért ezt a szép reményekre jogosító durványt. Mert ebből reméljük kihajtani a magyar építészeti fáját. Hol nyilna pedig erre alkalmasabb tér, mint az elemi iskoláknál. Ahol már a belső szellem is megkívánja, hogy külseje is nemzeti tetőt kapjon. Ezt az eszmét mi már régebben is felvetettük. Mivel most szinte önkénytelenül kinálkozik rá az alkalom: ismét felvetettük. Reméljük, hogy talán most már lesz is foganatja. Szívünkbenkő örülnénk, ha ez így volna!

Szabó Kálmán.

(Ó-budaiak a polgármesternél. Az ó-budai törvényhatósági bizottsági tagok testületének megbízásából nagyobb küldöttség tisztelt ma délelőtt Rózsavölgyi Gyula h. polgármesternél. A küldöttség, melynek szónoka dr. Botzenhardt János orsz. képviselő volt, memorandumot nyújtott át a polgármesternek, amely kimerítően foglalkozik az ó-budaiak kívánságaival. A küldöttség különösen a főgyűjtő csatorna ügyének gyors megoldását, az aranyhegyi árok szabályozását, a III. kerület közlekedésügyének javítását, a lakásviszonyok rendezését és kis lakások építését, iskolák létesítését kérte a polgármestertől, aki válaszában kifejtette, hogy a memorandumot alapos tanulmányozás tárgyává fogja tenni és minden tőle telhetőt el fog követni, hogy az ó-budaiak jogos kérései teljesüljenek.

(A fővárosi házak jövő adóterhe. A főváros háziurái a jövő év január 1-től fogva már az új házádó-törvénynek megfelelő mértékben fognak adót fizetni s így talán nem érdektelen, ha megvizsgáljuk, hogy az új törvény rendelkezései minő pénzügyi kihatással lesznek a budapesti házak adóterhére.

Az új törvény azoknak a házaknak adóterhén, amelyek 15 évvel ezelőtt vagy még régebben 30 évi rendkívüli adómentességben részesültek s ennek élvezetében még jelenleg is vannak, nem változtatott. Ezeknél a házaknál tehát az új törvény hatása csak az adókedvezmény lejáratát után fog megnyilvánulni. Változatlan marad továbbá a III. kerület ó-budai részen fekvő házak adóterhe mindaddig, amíg a Hungária körut irányában építendő hid a használatnak át nem adatik. E tekintetek alá mindössze 1730 ház esik. A házak tulnyomó része, számszerint 14.180, már a jövő évben meg fogja érezni az új törvény hatását. Az új törvény tudvalevően leszállította az állami házbéradó mértékét és pedig akként, hogy míg eddigelé a nyers bérjövdelem minden 100 koronája után 17.60 kor. kellett fizetni, addig a jövőben csak 16.42 kor. lesz fizetendő. Ez az 1 korona 60 fillérszerű mérséklés már a jövő évben 1,026.253 korona 26 fillér veszteséget jelent az államkincstár. Amikor pedig majd a jelenleg rendes adómentességet élvező házak is adóköteleseké válnak, a kincstár vesztesége további 730.300 korona 38 fillérral emelkedik. Mnthogy pedig a jövő évben még érvényben lesz az általános jövedelmi pótdó, az

államkincstárt a házadó leszállítása folytán az általános jövedelmi pótdónál is veszteség fogja érni, amely az adóköteles házaknál 307.876 korona 20 fillérré, az adómenteseknél pedig 146.660 koronára fog rugni. Az adóköteles házak után ugyanis a folyó évben 3.386.635 korona 80 fillér vehető ki általános jövedelmi pótdó fejében, a jövő évben pedig csak 3.078.759 korona 60 fillér, míg az adómentes házak után a kivethető összeg 1.606.660 korona 80 fillérről 1.460.600 korona 80 fillérré apad.

(Az Erzsébet sugár-ut. A fővárosnál legközelebb tárgyalás alá kerülnek az Erzsébet sugár-ut tervei s ezek közül különösen két terv fog a tanácskozás alapjául szolgálni. Az egyiket a mérnöki hivatalban Mottl János mérnök, a másikat Bedő Géza magánmérnök készítette.

(Csikágóli főmérnök Budapest. Edward H. Walker, Csikágó város főmérnöke Budapestre jött fővárosunk általános csatornázásának tanulmányozására. A vendéget Martin Ottó műszaki tanácsos és Darvas Károly főmérnök kalauzolták. Tegnap délelőtt Budapest általános csatornázását, délután pedig a főváros szivattyú-telepét tekintették meg. Walker főmérnök kijelentette, hogy a budapesti csatornahálózat az, amely Csikágó város követeleményeinek a legjobban megfelel. Eppen ezért részletes leírásokat és terveket kér, amiket a főváros a legnagyobb készséggel bocsátott rendelkezésre.

(A Batthyány-téri plébánia. A főváros tanácsa a II. kerület Batthyány-téri római katolikus plébánia-templom külső és belső helyreállításához szükséges és 15.607 korona 70 fillérben előirányzott közművesmunka vállalatba adása céljából nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet. Az ajánlatok augusztus 9-én délelőtt 11 óráig nyújtandók be Déry Ferencz dr. tanácsjegyzőhöz (Középponti városház, II. em. 213-216. sz.)

(A budai nyaralók lakbérének bevallása. Az új adótörvények közül a házadóról szóló 1909: VI. t. cz. 1910. január 1-én lép életbe. Az új törvény úgy intézkedik, hogy a házadót a jövőben nem három évi érvénnyel, hanem évente külön-külön kell kivetni és ahhoz képest arra kötelezi a háztulajdonosokat, hogy évente újból vallják be házaik jövedelmét. Így tehát a háztulajdonosoknak már a folyó évben is új vallomást kell adniok. A vallomások határidejét a pénzügyminiszter a Sváb-hegyen, a Zugligetben és a Hűvösvölgyben fekvő nyaralókra (szezonalakásokra) vonatkozólag a törvényben nyert felhatalmazás alapján ez év augusztus 30-ában állapította meg. Vagyis eddig a határnapig kell az illető nyaralótulajdonosoknak bérjövödelmeiket bevallani. A pénzügyminiszter rendelkezésének foganatosítása céljából a főváros tanácsa utasította az I. és II. kerületi előjáróságokat, hogy az érdekelte háztulajdonosokat a vallomások beadására hirtelmény útján hívják fel s minden egyes tulajdonosnak, akinek vallomást kell adnia, egy erre a célra szükséges űrlapot kézbesítsenek. A vallomási űrlapok miként való kitöltésére nézve az űrlapokra nyomtatott figyelmeztetés ad utbaigazítást. Hogy a többi háztulajdonosnak mikor kell majd az idei bevallást beadni, erre nézve a miniszter még semmiféle irányban nem intézkedett.

Nyári mulatságok.

A Honvéd-bál 100-as bizottsága minden előkészülettel már megtett, hogy az e hó 7-én a Margitszigeten rendezendő nagy művészhangverseny és bál erkölcsileg és anyagilag minél fényesebben sikerüljön. A mulatságon úgy a főrendiház, mint a képviselőház, valamint a 48-as központi honvéd bizottság számos tagja részt vesz, ami ez ünnepély fényét csak emelni fogja. A bálra szóló belépőjegyeket eddig a következő notabilitások fizették felül: Vaszary Kolos hercegprimás, Báro Fejérváry Géza, Gróf Festetics Tasziló, Báro Hatvány Deutsch Sándor, Gróf Vigyázó Sándor. Idősb. Gróf Zichy N. János, Báro Harkányi Nándor, Gróf Dessewffy Dénes, Gróf Dessewffy Béla, Báro

Wodianer Albert, Ludwigh Gyula, Gróf Erdődy Gyula, Ordody Vilmos stb-en.

A délutáni Tarka Szinpadon az összes jelenlegi gyermekművészek, közöttük: Lakos Vilma és Fényes Annuska lép fel. Az esti nagy művészhangversenyen biztos fellépésüket megígérték: Fodorné Aranka, a magyar kir. Operaház tagja, Varjas Antal, Vámos Hugó, Ocskai Kornél, Csengery Böske, Déry Rózsi, Bálint Béla, Somlay Artur, Lendvay Miczi, Márkus Aranka, Bánóczy Dezső, Kárpáty Sándor és többen. A művészhangversenyt tánc követi, melyhez a zenét Vörös Elek, a Fővárosi Orfeum cigányprimása tizenkét tagu zenekarával fogja szolgáltatni. Éjeli 12 órakor a lámpások ezrével kivilágított területén fényes tűzijáték, a Dunán pedig hajón, éjjeli szerenádo lesz, amelyen egy fővárosi dalárda fog közreműködni. Az agilis rendezőség dr. Lengyel Zoltán orsz. képviselő élén mindent elkövet, hogy a közönség jól és kellemesen érezze magát és a honvédeket szép összeggel támogassa. A személyjegy ára 1 korona 20 fillér, a családjegy 2 korona 50 fillér. Jegy minden dívatáru üzletben és dohánytözsdében kapható. A Honvéd-bál rendezőség, a Remény-társaság (VI., Andrassy-ut 51.) készséggel szolgál meghívóval és további felvilágosítással.

A Nótisztviselők hajókirándulása. Ebben a rekkenő hőségben stilszerűbb mulatságot nem lehetne tervezni, mint a hajókirándulást. A Nótisztviselők Nrszágos Egyesülete mulatságát a vizen tartja. Augusztus 7-re hajót bérelt, amely Budapest környékén csirkál majd néhány órán. A hajón humoros tombola lesz, amelyre egy-egy ingyen tombolajegy jár a belépőjegyhez. A rendezőség két kitűnő cigányzenekart szerződtetett. A hajóünnepély tisztá jövedelmét a Nótisztviselők Balaton melletti üdülőtelepe javára fordítják. Jegyek kaphatók az egyesületben (Andrassy-ut 83.) és a vilámbizottság tagjainál.

EGYESÜLETEK.

(A Magyar Történelmi Társulat vándorgyűlése. A Magyar Történelmi Társulat lipótvármegyei vándorgyűlésének programja már véglegesen meg van állapítva. Eszerint augusztus 28-án, szombaton reggel 7 óra 5 perczkor indulnak Budapestből, a nyugati pályaudvarról a gyűlés tagjai. Megérkezés Lipótszentmiklósrá d. u. 3 óra 57 perczkor. A vasutállomáson ünnepélyes fogadtatás a vármegye részéről. Elszállás. Délután 6 órakor szervezködő ülés s a bizottságok megválasztása. Hét órakor ismerkedőestély. Második nap, augusztus 29-én, vasárnap délelőtt 10 órakor ünnepélyes megnyitó ülés a vármegyeház nagytermében. Tárgyai: 1. Gróf Teleki Géza elnök megnyitó beszéde. 2. Thaly Kálmán első alelnök előadása Lipót vármegye szerepléséről a Rákóczi korban. 3. Horváth Sándor választmányi tag felolvasása a lipóti regesztrumból. Az ünnepélyes ülés után disztrakoma, délután 5 órakor kirándulás a közeli Okolicsnóra. az ottani Hunyadi-kori szép templom megtekintése végett. Harmadik nap, augusztus 30-án, hétfőn reggel 8 órakor a bizottságok megalakulnak és kijelölök előadókat. A vármegye levéltárának és a vármegyei székhelyre szállított levelesládáknak átvétele. A kispalugyai, esetleg németlipcei, rózsahelyi stb. bizottságok kirándulása az ottani levéltárak megvizsgálására. Negyedik nap, aug. 31-én, kedden, a bizottságok folytatóságos működése. Esetleg kirándulások a vidékre. Ötödik nap, szeptember 1-én, szerdán, a reggeli vonattal utazás Rózsahegyre. A város levéltárának megtekintése. Délelőtt 11 órakor ünnepélyes záróülés. Tárgya: 1. Zsilinszky Mihály ügyvezető-alelnök megnyitó beszéde. 2. Földi-Doby István rendes tag bemutatja atyja, néhai Doby Antal irodalmi hagyatékát. 3. A bizottságok előadói rövid szóbeli jelentést tesznek munkálkodásuk eredményéről. Délután kirándulás a likavai vár romjaihoz. Este, vagy másnap reggel visszautazás Budapestre.

Dr. Borovszky Samu, a Történelmi Társulat főtitkára ezt a programot, amint a m. kir. Al-lamvasutaktól a kedvezményes utazásra szóló vas-utú igazolványok, amelyeket a kereskedelmi minisz-ter a legnagyobb előzékenységgel engedélyezett a

vándorgyűlésen résztvevők részére, meg fognak érkezni, ezekkel együtt minden jelentkezőnek meg fogja küldeni.

TÖRVÉNYSZÉK.

A nagyszerb-pör.

Zágráb, július 31.

A nagyszerb felségárlók bünpörének mai száznolczadik napi tárgyalását az elnök azzal nyitotta meg, hogy felszólította a védőket, tegyék meg javasataikat Nasztics vallomására vonatkozólag addig, amíg Nasztics jelen van. Hunkovics védő bejelentette, hogy neki vagy tizenötrendbeli javasata volna, de rosszullete miatt egyelőre csak egyre terjeszkedhet ki. Fejtegette, hogy Bosznia-Hercegovinának a monarchiához való igazi közjogi viszonya miatt a vádnak jelentékeny része el-esik. Indítványozta, hogy felolvastassák idevágó bizonyítékait: a berlini szerződés becikkelyezéséről és a Törökországgal létrejött egyezségről szóló törvénycikket, meg a Bosznia bekebelezésére vonatkozó manifesztumot.

Az ügyész beható beszédben elutasításra ajánlotta az indítványt.

Erre dr. Budiszavljevics védő emelkedett szó-lásra. Mindenekelőtt kérte, hogy vezessék be a vádlottakat. Az elnök megengedte, hogy az a huszonhárom vádlott, aki eddig nyugodt magaviseletet tanusított, jelen lehessen. Majd a védő indítványozta több tanu kihallgatását annak igazolására, hogy a szerb gazdasági egyesületek nem szolgáltak politikai, hanem csupán gazdasági célokat. Dr. Mazzura és dr. Gáj védők is több tanu kihallgatását javasolták. Ezután az elnök elrendelte a déli szünetet.

Szünet után Budiszavljevics védő folytatja beszédét. Beszédében indítványozza több tanunak a beidézését minden kerületből, hogy ezek a tanuk megismertessék a bírósággal a helyi viszonyokat. Tanukat kell megkérdezni arra vonatkozólag: miért nem akart az egyik vádlott katolikus nőt feleségül venni, s arra vonatkozólag: a vád tanui közül némelyiknek miért nem adott kölcsönt a szerb gazdasági szövetkezet. Kéri továbbá a védő, idézze be bíróság tanunak Franges Ottót, a zágrábi kormány titkárát, a gazdasági osztály főnökét, akit meg kell kérdezni, milyen viszonyban volt a kormány a szerb gazdasági szövetkezetekkel a megalakulás napjától a mai napig. Kéri tovább egy rendőr-főnök, két főispán és két alispán beidézését, akik mint a kormány, vagy mint a hatóság kiküldöttel jelen voltak a szerb gazdasági szövetkezeteknek azokon a kongresszusain, amelyeket a vádlel már inkriminál. Ezeknek a kihallgatásából ki fog tűnni — mondja a védő — hogy azoknak a kongresszusokon csak gazdasági kérdésekről beszéltek, ott szó sem esett a politikáról, még kevésbbé a nagyszerb propagandáról. Indítványozza tovább Janda ügyvédnek, a horvátországi parasztiok gazdasági szövetkezte vezetőjének és a zágrábi horvát szövetkezet titkárának a beidézését, akiket a szerb gazdasági szövetkezetekre vonatkozólag kell megkérdezni. Kéri tovább a védő néhány hírlapi cikknek a felolvasását, melyeket a szerb gazdasági szövetkezet vezető emberei irtak, mert — mondja a védő — ezekből meg lehet állapítani, miként vélekedtek a szövetkezetek a horvátok és szerbek egységes gazdasági munkájáról.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés esz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólomnal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Videki megrendelések naponta postantánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védőjeggyel ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan hátsóer mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Videki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védőjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Végül indítványozza a védő, hogy olvastassa fel a bíróság Povacsics Józsefnek gyorsíróilag felvett beszédét, melyet a szerb gazdasági szövetkezeteknek 1908. szeptember 18-án tartott kongresszusán a kormány képviselője a legnagyobb elismeréssel szolt a szerb gazdasági szövetkezetek működéséről és különösen kiemelte Matievics elnök működését és áldozatkészségét, egyúttal örömeinek adott kifejezést afelett, hogy ily kedvező jelentést küldhet a kormánynak és a bánnak, Rauch bárónak. (Mozgás)

Dr. Gáj védő ezután harmincz tanu beidézését kéri.

A tárgyalást holnap folytatják.

§ **Legfelsőbb elismerés.** A király legfelsőbb elhatározásával megengedte, hogy Jeney György és dr. Szacsavay Elemér debreczeni kir. ítélőtáblai bíráknak nyugalomra helyzetetük alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálataikért legfelsőbb elismerése tudtul adassék.

§ **Az ügyvédi kamarák köréből.** A kolozvári ügyvédi kamara dr. Traudafir Béla kolozvári ügyvédét, önkéntes lemondása folytán, az ügyvédek névjegyzékéből törölte; a miskolci ügyvédi kamara dr. Gál György, dr. Gimes Jenő és dr. Kovács Kálmán ügyvédek kamarájának lajstromába, Miskolc székhellyel, bejegyezte; Kovács Lajos Miskolci ügyvéd pedig — lemondása folytán — kamarájának lajstromából kitörölte s iratait dr. Kovács Kálmán miskolci ügyvédnek adta át; a pécsi ügyvédi kamara dr. Beck Alajos ügyvédét, Mohács székhellyel, dr. Sándor Béla ügyvédét Paks székhellyel és dr. Eisenberg Bernát ügyvédét, Bonyhád székhellyel, a kamara ügyvédlajstromába folytatónak felvette; a szabadkai ügyvédi kamara dr. Fehérvári Dezső ügyvédét Baja, dr. Strasser Miksa ügyvédét Kula, dr. Dukay Adolf ügyvédét Magyarokanizsa, dr. Palócz Simon ügyvédét Ada, dr. Mamusich József ügyvédét Szabadka, dr. Bruck Aurél ügyvédét Baja, dr. Dimitrijevic Sándor ügyvédét Palánka, dr. Groszmann Adolf ügyvédét Újvidék székhellyel, az ügyvédek lajstromába iktatta; továbbá dr. Rajcsich László apatini, dr. Landauer Adolf szabadkai és dr. Krónits István zombori ügyvédek önkéntes lemondásuk folytán törölte; dr. Rajcsich László apatini ügyvéd az iródájához tartozó iratokat dr. Rapp András apatini ügyvédnek, dr. Landauer Adolf szabadkai ügyvéd dr. Dohány Sándor szabadkai ügyvédnek, dr. Krónits István zombori ügyvéd pedig dr. Bugarszki Koszta zombori ügyvédnek adta át, végül dr. Kozics Elemér magyarokanizsai ügyvéd a lakóhelyét Zentára helyezte át.

§ **Kiáltások.** A király, Günther Antal igazságügy miniszter előterjesztésére Unger Gusztáv debreczeni és Zaborszky Ferencz pécsi ítélőtáblai bíráknak a kuriai bírói címet és jellegét adományozta.

§ **Kinevezések.** A király, Knorr Kálmán magyarokanizsai törvényszéki bírót a pécsi és dr. Fehér Tamás budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéki bírót a budapesti ítélőtáblához bírákká kinevezte.

Szappanyos József máramarosszigoti járásbíró, Lahner Antal máramarosszigoti, dr. Schmidt Sándor beregszászi és Drisnyey László budapesti törvényszéki bírót, Péterfi Albert székelykereszturi járásbíró, dr. Gallé Tamás beregszászi törvényszéki bírót, Kosinczy Károly ökörmezői járásbíró, Harsányi Elemér szegedi, Dániel Imre gyulafehérvári, dr. Melocó János fiúmei és dr. Bíró Kálmán budapesti ügyészeket, Csengey Kálmán balassagyarmati törvényszéki bírót, dr. Tanczos Miklós kunszentmártoni és Táborzky Károly balassagyarmati járásbírákat, Uzonyi Géza budapesti ügyészt, Bereznay János nagymihályi járásbíró, Eperjessy Ferencz sátoraljaújhegyi törvényszéki bírót, dr. Horváth János pestvidéki ügyészt, Baló Lajos budapesti büntető járásbíró és Hrabovszky Aurél székesfehérvári ügyészt a VIII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírákká, járásbírákká, illetve ügyészekké nevezte ki.

Pankovics Aladár betétszerkesztő, Fojtik Gyula csaczái, dr. Gerevics Ernő nagyszőlősi, Kotai Károly halmi, Dombó Kálmán németbogsányi, Perényi Rezső nagykálói, Bedő Joakim kézdivásárhelyi és dr. Rázel István temesvári járásbíró, Ehemleitner Gyula nagyváradai törvényszéki, Fajth Gáspár kiskunhalasi járásbíró, dr. Ilykovich Endre betétszerkesztő, Szommer Béla orosházi, Makai Kálmán élesdi, Hirt Frigyes törökkanizsai és Vidor Ferencz kaposvári járásbíró, Kaló Miklós egri tszékbi, Bóth István eszanádi bíró, Botár János kékesi, Szongott Tivadar felsővizsolyi, Radu Tivadar a temesvári ítélőtáblához ta-

nácsjegyzőül berendelt temesrékasi, Densz Sándor ilosvai, dr. Vásárhelyi Béla magyarláposi, dr. Kramolin Ernő budapesti VII. kerületi, dr. Szobonya Béla Kolozsvár-városi, dr. Koszka Imre a kassai ítélőtáblához tanácsjegyzőül berendelt ungvári, Szébeny Gerő gyergyószentmiklósi, Noszlópy Ferencz tóti, dr. Pop Miklós algyógyi és dr. Eder Hugó budapesti VII. kerületi járásbíró, albirákat jelenlegi székhelyükön járásbírákká, törvényszéki bírákká, betétszerkesztő-bírákká, illetve ügyészekké nevezte ki.

Dr. Szilassy Pál szolnoki törvényszéki jegyzőt a máramarosszigeti ügyészséghez alügyészé, dr. Tóth László adonyi járásbíró, jegyzőt a székelykereszturi, Tribus Béla érsekújvári járásbíró, jegyzőt a mohácsi, Kohári József máramarosszigeti törvényszéki jegyzőt pedig a szilágycsehi járásbíróhoz albirákká nevezte ki.

§ **Áthelyezések.** A király Bulla Antal gyulai kir. törvényszéki bírónak a beszercebányai, dr. Körtvélyessy György, a kir. kuriához tanácsjegyzőül berendelt aradi kir. törvényszéki bírónak a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszékhez, dr. Schirilla Achill budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszéki bírónak járásbírói minőségben a budapesti kir. büntető járásbíróhoz, dr. Csekmanek Rezső módosi kir. járásbíró, törvényszéki bírói minőségben a nagybecskerekéi és dr. Simon Antal kőhalmi kir. járásbíró, ugyancsak törvényszéki bírói minőségben a kézdivásárhelyi kir. törvényszékhez saját kérelmükre leendő áthelyezését legkegyelmesebben megengedte.

§ **Agyonlőtt főmérnök.** Remenyik János bányafőmérnöknek sok kellemetlensége volt Kracsuny János bányamesterrel. A régebben tisztességesen viselkedő és szorgalmas bányamester az év eleje óta állandóan részegeskedett és munkáját hanyagul végezte. A főmérnök többször megdorgálta ezért Kracsunyt és végül ez év elején 4 korona bírságra ítélte. A bányamester a bírság kiróvása alkalmával is alaposan be volt csipve és ezért szidalmazni kezdte főnökét. Amikor aztán a főmérnök rendre utasította, Kracsuny előrántotta revolverét és egy lövéssel agyonlőtte Remenyik főmérnököt. A nyitrai esküdttörvényszék gyilkosság bűntette miatt 15 évi fegyházra ítélte a vádlottat. A kir. kuria szüneti tanácsa most a semmiségi panaszok elutasításával hozzájárult az esküdttörvényszék marasztaló ítéletéhez.

§ **Új beosztás a büntetőtörvényszékeken.** A m. kir. igazságügyminiszter 1908. évi augusztus 17-én kelt rendeletének értelmében a fiatalokorak bírósága számára a budapesti büntetőtörvényszékeken a helyi viszonyokhoz mérten végre ki lehetett jelölni és megfelelően be lehetett rendezni a külön tárgyalási helyiségeket. Ennek az intézkedésnek következménye az, hogy a többi tárgyalási tanácsok részére kijelölt termek beosztásában is változás állott be. A rendelkezésre álló tárgyalási termekre nézve tehát folyó év augusztus hó 1-től fogva Zsitvay elnök a következőképpen intézkedett: I. sz. terem (első emelet) két tárgyaló tanács: első főtárgyaló tanács: elnök Tholt; kedd, csütörtök, szombat. Második főtárgyaló tanács: elnök Szepessy; hétfő, szerda, péntek. II. sz. terem. Fiatalokorak bírósága; 1. törvényszéki tanács: elnök Bakonyi; kedd, csütörtök; 2. járásb. egyes bíró: Wiener; szerda, péntek, szombat. III. sz. terem, két tárgyaló tanács: 1. negyedik főtárgyalási tanács: elnök Jamnitsky; kedd, csütörtök, szombat; 2. ötödik főtárgyalási tanács: elnök Füzzessy; hétfő, szerda, péntek; IV. sz. terem, két tárgyaló tanács: 1. a harmadik főtárgyalási tanács: elnök Makucz; hétfő, szerda, péntek; 2. az esküdttörvényszék mellett működő főtárgyalási tanács: elnök Mikovich; kedd, csütörtök, szombat. V. sz. teremben naponta a büntetőtörvényszék és pestvidéki törvényszék esküdttörvényszéke tárgyal. VI. sz. terem a törvényszéki felelősségi tanács számára van; rendelkezik felette Tóth tanácselnök.

§ **A plébános fegyelmi ügye.** Platthy Zsigmond Liptószentiványon plébános volt, amidőn Párty Sándor szepesi püspök megtette azt az ismert feljelentést Kovács Klótdil és társai ellen zsarolás és hamis tanúzás miatt. A plébános ekkor állásáról leküszönt és Budapestre jött, ahol a fővárosnál hitoktatói állást nyert. Midőn a budapesti törvényszék Kovácsék ügyét tárgyalta, a bíróság tanuként hallgatta ki Platthy plébánost. A plébános kihallgatása után a kir. ügyész indítványozta a plébános megesketését, azonban a bíróság elhalasztotta addig, amíg a püspököt is ki fogja hallgatni. Ennek megtörténte után azonban az ügyész tekintettel a per anyagára és a püspök kihallgatására, ellenezte a plébános megesketését, mert ő a zsarolásban és hamis tanúzásban

mint bűnpártoló gyanus. Ezen alapon a bíróság nem is vette ki az esküt a plébánostól. Mikor ezt másnap közölték a lapok, az érsekség felfüggesztette a hitoktatót állásától és feljelentést tett az esztergomi érseki főszentszéknél, ahol azzal vádolta őt, hogy infámia factiba (tényleges becstelenségbe) esett és ennek folytán őt ki kell közsíteni a keresztény anyaszentegyházból. Közben a királyi táblán is megfordult Kovácsék ügye, ahol Adameto Géza dr., Kovácsék védője különösen arra helyezte a súlyt, hogy az első bírósági végzésnek Platthy megesketésére vonatkozó része helyesbítették. A kir. tábla kimondotta, hogy Platthy nem gyanus a hamis tanúzásban, mint bűnpártoló, legfeljebb a zsarolás kísérlete tekintetében merülhetne fel gyanu ellenében. E táblai végzés alapján a főszentszék kimondotta, hogy Platthy Zsigmond nem esett az infámia factiba. Azonban mégis bűnösnek mondotta ki őt IX. Pius pápának egy konstitúciója alapján, amely exkommunikációval sújtja azokat a papokat, akik püspököket, vagy egyházi főhatóságukat üldözik, avagy vagyonuk ellen konspirálnak. Ezen az alapon a főszentszék a hitoktatót egy heti kolostorba vonulásra ítélte. Az ílet ellen Platthy a primási szentszékhez felebbezett annál is inkább, mert a kiszabott büntetés maga után vonja, hogy az elítélt pap a büntetés kitöltése után a pápához folyamodjék feloldozásért, már pedig, ha ezt megtenné, elismerné bűnösségét. A primási szentszék legközelebb fog Platthy felebbezésével foglalkozni.

§ **A prágai antimilitarista-pör.** A prágai törvényszék büntető szenátusa ma hirdette ki az ítéletet az antimilitarista perben. A 46 vádlott közül 35-öt fölmentettek, 11-et elítéltek.

SPORT.

() **Magyarország 100 yardos nősbajnoksága.** A Magyar Úszó Egyesület vasárnapi uszóversenyének keretében dől el Magyarország 100 yardos bajnoksága. Sokat veszít a bajnokság érdekességéből az által, hogy Halmay Zoltán nem startol. Világ-bajnokunknak kettős oka van a starttól távol maradni. Tavaszai balesete folytán tenyerét megoperálták és így nem trainezett, nem lehet tehát olyan formában, hogy a tőle megszokott nagy stílusban és rekord mellett nyerje meg a bajnokságot. — Mostani ellenfeleit ugyan kevés tréning után is könnyen verné, de ez már nem lehet ambíciója. Távolmaradásának másik oka az, hogy a Magyar Úszó-Szövetség, mely eddigi működésével több galibát okozott, mint hasznot, épen csak az utolsó pillanatokban tartotta érdemesnek Halmayt arra, hogy a versenyzési jogába visszahegyezze. Halmay távollétével a bajnokság sorsa nagyon kétesre válik. Valószínű az osztrák Scheff zsákmánya lesz, mivel szemben színeinket legjobban Las-Torres és Munk képviselhetik. A 880 yardos Porzsolt emlékversenyben Scheff és Hajós küzdenek majd az elsőségért. A versenyt a csömöri-úti pálya uszómedenczében tartják meg.

() **Az ostendei vívóversenyre Krencsey Géza, Mészáros Ervin és Werkner Lajos kedden délelőtt indultak utnak és szombaton, 31-én mérkőznek a csapatversenyben.** Mindhárom vívó teljes kondícióban van. Tréningjüket a Margitszigeten, kavicstalajon fejezték be. Rajtuk tehát a győzelem nem fog mulni.

() **A Tátra Club lawn-tennis versenyeinek befejezése** tegnapelőtt folytak le, amelyek a páros versenyekben és hőlgyszámokban izgalmas fordulatokban bővelkedtek. A hőlgy egyes bajnokság reális kimenetelét megzavarta az, hogy az előmérkőzés alatt Lekky Áldáska, a bajnokság favoritja, a nagy melegtől hirtelen oly rosszul lett, hogy vissza kellett lépnie s így elesett attól, hogy a döntőben az első díjért küzdhesen. A hőlgybajnok Desseffy Duli grófnő lett, aki erős ütéseivel, biztos és nyugodt játékával méltó viselője a szép címnek.

A férfi páros nyílt verseny döntője ismét magyar és cseh fegyverek mérkőzésére adott alkalmat. Zsigmondy ismét fényesen játszott, nagy szerű adogatásával és smash ütéseivel brillírozott. A második setben ugy látszott, mintha feljűk hajlana a győzelem pálmája, ekkor azonban Razny —Handa teljes erővel befeküdték a játékba s 10:8 arányban javukra billentették a mérleget.

Este gróf Zichy Géza Lipót a Tátra Klub igazgatója fényes lakomát adott a versenyzők tiszteletére, amelyet a TC. helyiségeiben ünnepélyes díjkiosztás követte. Az éppén 60 darab szebbnél-szebb díjat gróf Zichy Géza kezéből vették

át a győztesek A díjkiosztás után a férfiversenyzők nevében *Lauber Dezső* rózsacsokrot nyújtott át a grófnőnek köszönetül ezért a szíves fogadtatásért, amelyben a versenyzők a TC vezetősége révén részesültek. Az ünnepélyes aktust *Pege Károly* zenekarának játéka mellett hajnalig tartó iánccz követte a *Palace Hotel* disztermében, amely méltó befejezése volt azoknak a szép és kedélyes napoknak, amelyek a TC. lawn-tennis pályáin lezajlottak.

Az utolsó döntő nap eredményei a következők:

I. Női egyes *Tártra bajnokság* Weiss Marianne—Lakky Áldáska $\frac{5}{10}$ $\frac{3}{10}$ $\frac{1}{10}$ W. O. Döntő: Dessewffy Duli grófnő—Weiss Marianne $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$. II. Férfi páros. Döntő: Razny Handa Zsigmondy, Takáts $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{8}$. III. Vegyes páros. Döntő: Zsigmondy, Lekky Áldáska—Razny, Lekky Stefike $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$. Férfi egyes *hcp I. oszt.* Sacellary Handa $\frac{1}{2}$ $\frac{3}{8}$. Döntő: Razny (0-40) Sacellary (0) $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$. Női egyes *hcp*: Weiss Marianne ($\frac{1}{2}$). Dessewffy Duli grófnő (0 $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$). Döntő: Weiss Daisy—Weiss Marianne W. O. Vegyes páros *hcp*. Döntő: Handa—gr. Dessewffy Duli Razny, Lekky Áldáska $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$. Női páros *hcp*: gr. Bissingen Giza, gr. Dessewffy Marika—Lekky Áldáska és Stefike W. O. Döntő: gr. Dessewffy Duli és Ilonka—gr. Bissingen Elza, gr. Dessewffy Marika $\frac{1}{2}$ $\frac{3}{8}$.

Kottingbrunni versenyek.

— Nyolczadik nap. —

Talán még sohasem érvényesült annyira a papírforma, mint a mai napon, mert minden egyes futamban a chance-os lovak győzedelmeskedtek.

A *Schlosspark-handicap*, ez az 1000 méteres flyer-verseny a nagyon „kieresztett“ *Vincenz Albert* zsákmánya lett a német *Rauhreif* előtt, mely erős finish után maradt csak le a második helyre óriási súlyával s ezen teljesítményével igen szép formát árult el. Gyenge harmadik a pehelysúlyu *Gyere rózsám* lett. Meg kell említenünk, hogy a vert mezőnyben igen jó társaság volt együtt.

A *Wittmansdorff-dyban*, mint előrelátható volt, csak három ló startolt s *Kondor* játszva hagyta maga mögött *Györgyikét*, míg a reás tavorit *Grammaire* egy pillanatra sem volt veszélyes.

Részletes eredmény a következő:

I. Kétéves nyeretlenek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Br. Springer G. sm *Gavache* 57 kg (Broadwood). 2. Blaskovich E. sm *Mátra* 56 kg (Cockeram). 3. Mr. Wood pk *Galloway* 54 $\frac{1}{2}$ kg (Carslake). Futottak még: Jap (Hewitt), Doper (Aylin), Rubberneck (Szilágyi), Karmazyn (Krouzil), Rákóczi (Miles), Goldi (Pretzner). Biztosan egy és fél hosszzal nyerve, két hosszzal harmadik. Tot.: 10:30, 20:25, 25.

II. Eladóverseny. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Capt. Horval 56 pm *Sepoy* 56 $\frac{1}{2}$ kg (Carslake). 1. Gr. Trauttmansdorff L. 66 pher *Palkám* 52 kg. (Seiler), 3. g. Lubomirsky Gy. 66 sipm *Waiperl* 55 kg. (Janek). Futottak még: Isotta (Klein), Foglalo (Miles). Holtverseny, háromnegyed hosszzal harmadik. Tot.: 10:14, 17, 20:35, 47.

III. *Schlossberg handicap*. Díj 5000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dreher A. 46 pm *Vincenz Albert* 52 és fél kg. (Vivian.) 2. Graditz ménes 36 sm *Rauhreif* 60 kg. (Bullock). 3. Lehman A. 36 pk *Gyere rózsám* 39 kg. (Fetting). Futottak még: Ridolfi (Carslake), Katz im Sack (Pretzner), Folyta (Janek), Lepke (Cockeram), Aladin (Seiler), Hanna (Hewitt), Mayenne (Horan), Paula (Guttman), Julietta (Gulyás), Autumn Berry (Finan), Adige (Peschka), Gaiety (Jones). Küzdelem után öt-negyed hosszzal első, egy és fél hosszzal harmadik. Tot.: 10:78, 20:78, 130, 107.

IV. *Wittmansdorff* díj. Díj 500 korona. Táv 1600 méter. 1. Geist G. 56 sm *Kondor* 57 kg (Janek). 2. Jankovich-Bécs Gy. 36 pk *Györgyike* 51 és fél kg (Smejda). 3. Br. Springer 36 pk *Grammaire* 53 és fél kg (Carslake). Könnyen négy hosszzal nyerve, fejhosszzal harmadik. Tot.: 10:24

V. Kétévesek eladó handicapja. Díj 2000 K. Táv. 1000 méter. 1. Br. Harkányi A. pk *Mortola* 54 kg (Janek). 2. Br. Springer G. pk *Bobálka* 57 kg (Carslake). 3. Gr. Wenckheim D. sk *Aligharem* 48 kg (Jones) Futottak még: Dash (Miles), Whist (Pretzner), Dorrit (Heid), Amberg (Vivian) Julia (Blades), Serantini (Seiler), Szépség (Schersin), Vezér (Cockeram). Küzdelem után fejhosszzal nyerve, 4 hosszzal harmadik. Tot.: 10:45, 20:35, 61, 90 Vezér, mely küzdelem után fejhosszzal nyert, nekilovaglás miatt diszqualifikáltatott.

VI. Háromévesek pályaversenye. Díj 3000 korona. Táv. 2400 méter. 1. Mr. Lincoln pk *Paff* 61 kg (Fries). 2. Hg Taxis S. sipm *Dont care* 62 kg (Heavy). 3. Gr. Meran I. pm *Hochschwab* 62 kg

(Fejes). Futottak még: Polpenta (Haxtable) Pancsoló (Lawton), Hanara (Dillon), Mirabeau (Slinn) Biztosan 3 ho zszal nyerve, fé hosszzal harmadik. Tot.: 10:20, 20:27, 146, 43.

VII. Háromévesek handicapja. Díj 5000 kor. Táv. 2000 méter. 1. Br. Springer G. sm *Tengelleo* 59 kg. (Carslake) 5. Baitos E. pm *Orgazda* 42 kg (Fetting), 3. Zangen I. pk *Dav Star* 51 $\frac{1}{2}$ kg. (Hewitt). Futottak még: Kaiseruhlan (Ho an), Tanár (Cockeram), Blitzmädel (Finan), Viro nia (Peschka), Fruska (Gulyás), Sisa Pista (Grabi c). Könnyen 1 hosszzal első, nyakhosszzal harmadik. Tot.: 10:40, 20:30, 55, 34.

— Kuenczedik nap. —

A kétévesek egyik legjobban díjazott futama a *Helenenthal* díj, továbbá a *Schneebergi* díj, mely handicap-jellegű és zászlok közt futják, a *Gainfahni* díj, mely kortéher-verseny és a *Kaiserbrunn akadályverseny-handicap*, a na kiemelkedő számai és amint láthatjuk, el g változatos és elsőrendű sportjelentősége is van.

A 40 000 korona díjazásu *Helenenthal* díj tudvalevőleg oly kétévesek számára van nyitva, melyek a nyilvánosság előtt még nem szerepeltek s ezen propozíciónál fogva a verseny kombattánsaival csak képtelenen foglalkozhatunk s jóformán csak az istálló-hírekre alapíthatjuk számításainkat. Idén az indulóknak jelzettek javarészeről igen jó hírek keringenek s így nagyon nehéz a győztest megállapítani s teljesen nyílt verseny előtt állunk.

A verseny valószínű indulói ezek: Kopie (Aylin), Fr ponne (Miles); Balaton (Warne), Irrlicht (Hewitt), Korsarz (Krouzil), Cynthia (Janek), Péponnet (Carslake), Paradenia (Blades), Trafalgar (Cockeram)

A fogadási listát nézve, Trafalgar, Péponnet, Cynthia, Irrlicht, Balaton egyforma pártfogásban részesülnek. Az utolsó napok *Trafalgar* nevét hozták előtérbe, melynek kitünően sikerült trialja volt, de ugyanez áll *Péponnet* és *Cynthia* ia.

Az értékes díj eredeti favoritja: *Irrlicht* nem elégit ki a munkánál s ezért istállója *Balaton* is felnyergeli, mely napról-napra feltünő javulást árul el.

Határozott győztest megjelölni a versenyre jóformán képtelenség s csak az istállóhírekhez és a fogadási piacchoz vagyunk kénytelenek alkalmazkodni, mikor *Balaton* jelöljük első sorban *Trafalgar* és *Cynthia* előtt, azon megjegyzéssel, hogy *Péponnet* mindenesetre ott lesz a frontban.

A *Schneebergi* díj 2800 méterén hároméves hurdlerok mérhetik össze erejüket. A skála élén *Maillart* nevét látjuk 70 kilóval, ami csöppet sem riaszt el minket attól, hogy bizalmunk ne feléje forduljon, ha tekintettel a veszszük multikori imponáló győzelmét jóképességi társaságban. Erős ellenfele lesz mindenesetre *Dictator*, melynek a Mindig-mén tizenhöz fontot czedal és különben is folytonos javulásról tesz tanúságot. Nagyon jó hírek vannak forgalomban a *Mauiner*-istálló egyik pályázójáról: *Selmáról*, melyet ugyan még gáton nem láttunk szerepelni. Meglepetést *Finstergrün* szerezhet.

A *Gainfahni* díjban hároméves és idősebb telivérek állhatnak starthoz. Nagyon jóképességi társaság, melyek közt ott látjuk a német *Feuerlärm* is és most már sokkal szerencsésebb körülmények között, mint első napi szereplésénél s ha meg nem is nyeri a versenyt, mindenesetre szerepet fog játszani benne. Azonkívül ott van *Matschaker*, a Császár-díj másodikia, melynek eminens esélye van indulása esetén, azonkívül *Fabelhaft* és *Mátka* is nem megvetendő ellenfelek.

A *Kaiserbrunn akadályverseny-handicap* 320 méter távu s nagy mezony indulása várható benne. Kiemelkedő esélvvel látjuk e bírálva *Hatton's Lovet*, míg mellette *Venus* súlyozása tetszik legjobban *Bon Garcon* előtt.

Jelöltjük:

- I. *Oboe*—Krouzil lov. Tu.
- II. *Maillart*—*Dictator* *Selma*.
- III. *junger*—*Isis*—*Bellaadonna*.
- IV. *Balaton* *Trafalgar*—*Cynthia*.
- V. (*Matschaker*)—*Mátka* *Feuerlärm*
- VI. *Hatton's Love*—*Venus*—*Bon Garcon*
- VII. *Davia* ist. *Bouquet* *Ovid us*.

KÖZGAZDASÁG.

Mészáros-iparunk 1908-ban.

Budapest, július 31.

A mai rendkívül nagy husrágaság mellett nem lesz érdektelen a mészáros-ipar helyzetének ismertetése. A lefolyt 1908 ik esztendő a budapesti mészárosiparra nézve hosszú évek óta a számottevőleg kedvezőbbek közé tartozik, bár a husvizsgálat rendezéséről szóló 1908-ik év 54.300. számú földmívelésügyi miniszteri rendelet, ott, ahol az országban rendszeres husvizsgálat eddig nem volt és némely vonatkozásokban Budapesten is, szakköri jelentés szerint némi tekintetben benitólóg hatolt a forgalomra. A helyzet javulását egyfelől az állatállomány növekvése, másfelől a takarmánység következtében beállott kényszer-eladások, végül és talán legjelentékenyebb mértékben a marha állati melékterményeinek — a bőrnek és különösen a faggyunak — jó árai idézték elő. Az 1905-ik évi állományhoz viszonyítva, a szarvasmarhaállomány az 1908-ik évi összeírás adatai szerint 1,113.000 darabbal emelkedett, ami három év alatt 21%-nak felel meg. A takarmánység annyira köztudomásu dolog s a vásárookra főlhaitott állapot mennyiségében és minőségében annyira kifejezésre jutott, hogy adatszerűen igazolni fölszlesgesnek látszik. A nyersbőr-árak, melyek az év kezdetéig alacsony színvonalon mozogtak, a Balkán háboru híre emelkedni kezdtek és szilárdságukat ez évben is megtartották, évi átlaguk azonban a marha áráhc viszonyítva kielégítőnek mondható. Végül a nyers-faggyu-árak évi átlagban oly színvonalat értek el, aminőre öt esztendő óta, még az 1905-ik és 1906-ik évi husrágaságos esztendőket is beleértve, nem tudtak emelkedni. A nyers faggyu évi átlagára 59-78-65-78 korona volt métermázsánként, de október havában 72-78 koronát is fizettek érte.

Nagyobb árhanatlás a szarvasmarha árában csak a válogatott minőségeknél mutatkozott. A prima minőségű szarvasmarha árvesztésege első fokon 6-10%, silányabb minőségeknél 10-15%. Ez természetesen a husárakban is kifejezésre jutott, úgy, hogy a budapesti vásárcsarnokok igazgatója már az őszre konstatalta, hogy a marha-husár ára kilónként 26 fillérral olcsóbb. A luxus-husfelét szolgáltató borju ára is 5-5%-kal hanyatlott, míg a rugott borjuknál, melyek az olcsó növendékmarhahust szolgáltatták, 20-30%-os ár-csökkenés és juhoknál is 10-20%-os áremeléssel találkozunk. Mindez állatfaják árainak hanyatlása husuk árában is kifejezésre jutott.

A budapesti marhavásár fölhajtása az előző évhez képest emelkedést mutatott. Szarv. marhaból 14.000 darabbal, borjuból 30.000 darabbal volt nagyobb a kínálat, mint az előző esztendőben. Sőt az aprómarha (juh, bárány és kecske) felhozatala is 18.000 darabbal emelkedett. Mind a három mi őség kínálata az előző 1906-ik éveket is tulszárvalta. A szarvasmarha és aprómarha-kínálat növekvését szívesen látjuk, de a növendék és borju kínálat uj hiányok és drágaságos esztendők árnyékát veti előre. Ehhez járul még az is, hogy nemcsak Magyarország vá-ódkör-kivitele emelkedett mintegy 25.000 darabbal, hanem tinó-, üsző- és borjukivitelünk is mintegy 50.000 darabban emelkedést mutat, melyből egyedül Olaszország körülbélül 34.000 darabot és vágóbika- és vágótehén-kivitelünk emelkedésének öt illető részét is id számítva, körülbélül 47.000 darabot fogyasztott. A szerbiai behozatallal, mely szeptember óta szabad volt, Magyarország ugyszólván semmit sem nyert. Az 1908-ik év négy utolsó havában szakköri becslés szerint mindössze 235.00 kilogramm szerb marhahus érkezett hozzánk, ami körülbélül 1.700 darab marha husának felel meg. A szerb husok melegebb időben oly alapotban érkeztek ide, hogy kényszer-eladásuk vált szükségessé.

Az 1908-ik év folyamán a budapesti marhalközvárdádon levadásra került 8.275 darab bika, 5.804 darab ökör, 2.189 darab bivaly, 21.241 da-

rab ténén, 136.367 darab borju és 44.383 darab aprómarha (juh, bárány, kecske, gida). A szarvasmarhavágás tehát 91.508 darabot tett ki, tehát még mindig nem érte el azt a mértéket, amit az 1898—1905-ik évek közt megszoktunk, bár az 1906-ik és 1907-ik éveket fölülmuta. Épp úgy az aprómarhavágás is az 1904-ik évet megelőző esztendőké mögött marad. Ellenben a borjívágás 12 éven belül egyetlen évben sem volt olyan nagy, mint 1908-ban. Az 1908-ik évi marhavágás növekedése sem jelenti tulajdonképpen a marhahús-fogyasztásnak emelkedését. Először azért nem, mert az 1908-ban levágott marhák átlagsúlya nem érte el a közvetlen előző évek átlagsúlyát. Másodszor meg azért nem, mert 1908-ban a háborus készülődésekre való tekintettel, nemcsak a tél végén, februárban és márciusban, hanem az őszi hónapokban és tél elején is, közel kétszer akkora volt (mintegy 6.000 darab) a kényszervágás, mint más rendes esztendőben. A borjívágások növekedése azonban, ami elég különös, mert a borjúhús luxushus, a helyi fogyasztás emelkedését jelenti. Épp úgy a központi vásárcsarnok idegen husbehozatala is, mely a szerb (marha- és sertéshús) hozatal folytán 4.653 tonnáról 6.113 tonnára szökött föl.

Nagy hátrányok a budapesti mészárosoknak az, hogy a katonai és közintézmények husszükségeit centralizálva biztosították. Ma csaknem az egész helyőrség szükségletét egy mészáros szállítja, a városi kórházak husszükségletéről pedig szintén egy vállalkozó gondoskodik. Ez nemcsak a fejlődésnek nagy akadálya, hanem a magánfogyasztó közönség husellátását is megnehezíti. Különösen a helyőrség számára való husszállításnak módjáról lehet ezt elmondani. A helyőrség az új szállítási feltételekben ahhoz köti magát, hogy az állatok egész husát be kell szállítani a kazármányi mészárszékekbe, ahonnan csak a legszorgosabban vett pecsenyehusok egy részét engedik visszahozni. A katonaság ilyképen az ugynevezett vastag husokat is elfogyasztja, pedig azoknak tápláló értéke drágább voltuk mellett kevesebb, de a városi fogyasztó közönség, melynek jórészt foglalkozása természeténél fogva a leveshusok nem igen kellenek, pecsenyefélékkel a téli hónapokban ki nem elégíthető. Ez az oka azután annak, hogy az állattenyésztő Magyarországnak fővárosába Ausztriából, amelyet nagyrészt mi látunk el hús szolgáltató állatokkal, kell a pecsenye és vastaghus-félék egy részét hozatni, viszont a mészárosok a vékony zsírosabb és ezért több több táperőt tartalmazó leveshusokat értékesíteni alig tudják és az így előálló veszteségeket is a vastag- és pecsenyehusok árában kénytelenek megvenni. A katonai és közintézmények husszükségeinek biztosítására irányuló szerződések ezenfelül rendszerint hosszulejártúak is, nem mint Franciaországban és Németországban félévre vagy rövidebb időre szólók, így tehát a tömegesebb szállításokra versenyezni is ritkán lehet.

A munkásokkal való bajok nem szűntek meg, de csökkentek. A vágóhídi munkások egy része, a vágólegények, kiléptek a szakszervezetből, a széki munkások pedig soha sem tartoztak ennek kötelekébe. Sztrájkmozgalmat munkásaink a múlt évben is többször kíséreltek meg, de a sertésközvágóhídi munkások május havi véres sztrájkja, mely emberéletbe került, általában tartózkodóbbá tette munkásainkat.

A legfőbb sztrájkmozgalom május havára esett. Vágóhídi munkásaink közül a vágólegényekkel, akik tulajdonképpen munkavállalkozók, fennállott kollektív szerződés az 1908-ik év végén lejárt. A szerződés az év során ők maguk sem tartották meg, mert a darabmunka értékét a munkakínálat növekedése leszállította. 1908-ik év december havában e vágóhídi munkásokkal új megállapodásra léptek az iparosok. Képviselőikkel munka-

szokványokat állapítottak meg, melyek azonban csak akkor mértékadóak, ha szabad egyezkedés után a munkáltató mester és a munkavállalkozó vágólegény között más megállapodások létre nem jöttek. A mesterek egyébként helyzetüknek javulását az országos szervezkedéstől várják, amelyen most dolgoznak.

A pozsony-bécsi villamos. Ismeretes, hogy az osztrák hatóságok a még meg sem épült pozsony-bécsi villamossal már most terrorizálni akarják a magyar hatóságokat. Tudvalevőleg Tauber József, a pozsony-bécsi villamos vasút tervezője ismeretes nyilatkozatában a pozsonyi polgármesternél kötelezte magát, hogy a magyar vonalrész részvénysaság megalakításához szükséges 1,396.000 korona értékű részvények átvételére nézve a nyilatkozatot megszerzi. A városi tanács az augusztus 2-ára egybehívott közgyűlésnek indítványozza, hogy mindaddig érdemben ne foglalkozzék a vasút ügyével, amíg a belügyminiszter nem dönt az engedélyokiratnak a Ganz és Társa cégnek való kiadása ellen benyújtott felelősség tárgyában. A tanácsi javaslatról értesülve, Tauber József táviratot intézett Broly Tivadar polgármesterhez, hogy ha a közgyűlés hétfőn nem határoz nyilatkozata felett, ő ajánlatát kedden visszavonja. Az alsó-ausztriai Landesausschuss átiratban közölte a várossal július 24-én hozott határozatát, mely szerint az osztrák vonalrész tervezésével és építésével a Redlich testvérek és Berger, továbbá az Union-céget végérvényesen megbizta. A polgármester tegnap erről hivatalosan értesítette a Ganz és Társa céget, megkérdezvén, hogy hajlandó-e a magyar vonalrész építése érdekében az említett osztrák cégekkel megegyezni.

Az értéktőzsdéről. Teljesen üzletelen előtűzsdé után a déli tőzsdén kedvező bécsi hírekre és bécsi számlára történt vásárlásokra élénk árfolyamemelkedés állott be. Elsősorban a két hitelrészvény szilárdult meg, melyek közül az állandó bécsi vásárlásokra az Osztrák hitel negyedfél koronával, a Magyar hitel pedig két koronával emelkedett. A többi nemzetközi értékek is követték a hitelrészvényeket az árujavulásban, de ezeknél az áremelkedés lényegesen csekélyebb volt. A helyi értékek piacán továbbra is a Danubius-részvények voltak az érdeklődés előterében, melyek mellett a téglárterékek és a Beocsini részvényekben is volt kereslet. A járadékpiacra is volt egy-két kötés változatlan árfolyamok mellett.

Az 1909—1910-ik évi szeszkontingens. Az 1909—1910-iki termelő időszakra érvényes szeszkontingens megállapítása tárgyában a pénzügyminiszter a következő hirdetményt teszi közzé: Az 1909—1910-iki termelő időszak szeszkontingensét, vagyis azt az alkoholemennyiséget, mely az 1909. évi szeptember 1-től 1910. évi augusztus 31-ig terjedő egy évi időtartama alatt a fogyasztási adó alá eső szeszfőzőben termelhető és a fogyasztási adó ki-sebbiti tételének alkalmazása mellett elszállítható, az 1908. évi XXVIII. törvénycikk 78. szakaszának második bekezdése alapján 808.701 hektoliterben állapítom meg. Budapest, 1909. július 26-án. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott magyar királyi miniszterelnök helyett: Déry s. k. államtitkár.

Nem lesz általános bányásztrájk Angliában. Az angol bányamunkások sztrájkja, amely az angol királyság bányauzemét nagy veszedelemmel fenyegette — elmarad. A bányamunkások azért akartak sztrájkolni, mert a skót bányatulajdonosok nem voltak hajlandók munkásaiknak hat shilling bérminimumot fizetni. A munkásszervezetek által rendezett népszavazás a sztrájk mellett döntött, időközben azonban a skót bányakerületekben az a megállapodás jött létre, mely szerint a munkások minimális napszáma a következő három évben hat shilling, így aztán az angol bányamunkások elálltak a sztrájktól. A munkások megbízottai követeléseik győzelmének tekintik ezt a megállapodást.

Folyóvízeinkről. A földmivelésügyi minisztérium vizrajzi osztályába érkezett jelentések szerint a Duna közepes vízállással apadó jellegű. Budapesten a vízállás ma 280 csm., tegnap óta változatlan. A Tisza alacsony vízállású, Tekeházától Városnaményig emelkedik, lejjebb apad. A Dráva vízállása közepes, Zákányig emelkedik, lejjebb apad. A Száva alacsony vízállással apad.

A tizforintos bankjegyek elértéktelenedése. Az Osztrák-Magyar Bank 1901. szeptember 2-iki hirdetményével bevont, 1880. május elseji kelettel ellátott „Tizforint”-os o. é. bankjegyeit, amelyeket a bank főintézetei és fiókjai ez idő szerint még becsérélnek, ez évi augusztus 31-ike után sem beváltásra, sem becserélésre el nem fogadják és e nap után a banknak az említett bankjegyekkel szemben való minden kötelezettsége megszűnik.

Pénzügyminiszter országos nyugdíjintézete. A pénzügyminiszter tisztviselői évtizedes óhaja, hogy jövőjük a nyugdíjbiztosítás szilárdabb alapjára helyezessék, testet ölteni készül abban a nyugdíjintézményben, melyet a hazai pénzügyminiszter a Magyarországi Pénzügyminiszter Országos Szövetsége egysége alatt létesíteni szándékozik. Az új intézetbe, melynek előmunkálatai serényen folynak, már számos intézet jelentette be tisztviselőit, míg mások alapító részjegyek jegyzésével veszik ki részüket ezen humánus alapításból. Alapítókul beléptek: Szászvárosi Takarékpénztár, Monorkerületi Takarékpénztár 2000—2000 koronával, Békésszentandrás Takarékpénztár, Debreczeni I. Takarékpénztár, Forgalmi Bank (Debreczen), Dévai Takarékpénztár, Losonci Takarékpénztár és Hitelbank, Monorkerületi Hitelbank, Szabolcsmegyei Takarékpénztár (Nagykálló), Biharmegyei Takarékpénztár (Nagyvárad), Nagyvárad Takarékpénztár, Somorjai I. Takarékpénztár, Szombathelyi Takarékpénztár, Gál Antal cégvezető (Monor) 1000—1000 koronával, Balmazújvárosi Takarékpénztár 800 koronával, Balassagyarmati Takarékpénztár, Várpalotai Takarékpénztár 600—600 koronával, Beregszászi Hitelintézet, Beregszászi Kereskedelmi- és Iparbank, Dévai Iparosok Hitelszövetkezete, Biharkörösvölgy Takarékpénztár (Élesd), Hajduböszörményi Városi Takarékpénztár, Jászapati Kölcspénztár, Jászvidéki Takarékpénztár (Jász Kisér), Plugarui Részvénytársaság (Kakova), Kecskeméti Közgazdasági Bank, Nógrádmegyei Népbank (Losoncz), Módosi Takarékpénztár, Osztragonác János cégvezető (Kecskemét) 400—400 koronával, Albertirsai Takarékpénztár, Bártvidéki Takarékpénztár, Hajdumegyei Népbank (Debreczen), Mezőgazdasági Bank (Debreczen), Polgári Bank (Dés), Facseti Népbank, Izséki Népbank, Jászladányi Takarékpénztár, Első Karánsebesi Takarékpénztár, Munteana Takarékpénztár (Kornyaréva), Kunszentmiklós—Dabas—Szabadszállási Takarékpénztár, Lengyelóti Járasi Takarékpénztár, Lévai Takarékpénztár, Krassói Takarékpénztár, Délmagyarországi Bank, Közgazdasági Bank, Concordia Takarékpénztár (Lugos), Kerületi Takarékpénztár (Marosillye), Módosi Népbank, Módosi Polgári Takarékpénztár, Ungvályi Takarékpénztár (Nagyberezna), Ócsői Takarékpénztár, Petrosényi Takarékpénztár, Resiczai Népbank, Resiczai Takarékpénztár, Sátoraljai helyi Takarékpénztár, Sátoraljai helyi Polgári Takarékpénztár, Dácia Takarékpénztár és Hitelintézet (Szászváros), Ujvidéki Takarékpénztár, Gábor Zsigmond főkönyvelő (Ujvidék), Hazai Lajos vezérigazgató (Kecskemét), Stern Jenő vezérigazgató (Gáttája) stb. 200—200 koronával.

Jegyzések az alapítók címére Budapest, Tükör-u. 2. küldendők.

Nehézségek egy szálloda építésénél. Megemlékeztünk arról, hogy gróf Szapáry Pál vezetése alatt egy érdekcsoport alakult, melynek az volt a célja, hogy a Duna-parton, a M. F. T. R. palotájának helyén egy hatalmas és modern szállodát építsen. A vállalat arra számított, hogy a híres Rietz cég támogatja őket. Meg is vették ezért a MFTR házat. Most azután hirtelen nehézségek támadtak, mert a Rietz-cég — hir szerint — visszaakar vonulni a vállalatól, mely így egyedül maradna. A tárgyalások az ellentétek elsimítása végett most folynak.

Sorsolás. A Magyar Jelzőlog-Hitelbank 4%-os községi kötelezőinek 1909. július 31-én történt kisorsolása alkalmával a következő számok huzattak ki: 1 darab 5000 forintos 56 száma; 9 darab 1000 forintos 604 923 2714 2775 2864

TÉL KABÁT 35, selyem vagy angol bélyessel **45,** prima ölt. vagy átmeneti kabát **30 frt**

Csakis mérték szerint, első-rangu kivitelben
Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-utca mellett.
Angol készpénzrendszerű uriszabótermek
ZÉLINGER SAMU
Budapest, IV., Belváros.
— Telefon 118—59.

3342 5317 5434 5913 számokra; 5 darab 500 forintos 21 197 407 624 841 számokra; 16 darab 100 forintos 444 463 539 1537 1831 1853 1914 2153 2192 2222 2286 2318 2322 2337 2511 2617 számokra.

A miskolci sörpavaszár. A Borsodmegyei Gazdasági Egyesület Miskolcon országos sörpavaszárt rendez. A vásár 1909 évi augusztus hó 24-én, kedden a vármegyeháza nagy tanácstermében fog megtartatni.

Magyar lexikon a kereskedelmi szokványokról. A magyar kereskedelmi életben — a tőzsdén folyó ügyektől eltekintve — nincsenek ugynevezett szokványok, amelyek teljesen átmentek volna a gyakorlatba. A magyar kereskedelem erősen nélkülözi ezeket a szokványokat és már többször történt is kezdeményezés arra nézve, hogy a kereskedelmi üzanszok ügye nálunk is rendezessék. A terv azonban mindeddig a kezdeményezés stádiumában megfeneklett, míg most Fürst Bertalan, a Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesületének elnöke vetette fel az eszmét az egyesületben, ahol ezt részletesen megbeszélték. Az egyesület igazgatósága a megbeszélésből kifolyólag egy öt tagú bizottságot küldött ki, amelyet a következő teendők elintézésével bízott meg: 1. Összegyűjteni a nálunk, Ausztriában, Németországban és esetleg más országokban fennálló általános és szakmabeli üzleti szokásokat. 2. Lefordítani az általános jellegű és a textil-szakmába vágó fontosabb idegen szokványokat magyarra, azokat egy füzetben ki nyomtatni, az egyesület tagjainak megküldeni és véleményüket bekérni. Kereskedelmi körökben igen életrevalónak találják az üzansz-lexikon tervét, amely bizonyára nagy szolgálatot fog tenni a magyar kereskedelmi életnek.

TŐZSDÉK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDÉ.

Gabonatőzsdé.

Budapest, július 31.

A készáru piacon ma is kifejezetten lanyha volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak ugyan, de még a tegnapiaknál is rosszabb árakat ígértek és így, mivel az árubirtokosok kissé tartózkodók voltak, csak közepes forgalom fejlődött ki. Elkelt mint egy 30.000 q buza, felerészben román áru, a tegnapiaknál 20—30 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 29.60 korona volt 79.5 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 27.80 korona 75.3 kilós bántási buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs változatlan, a zab ártartó, a tengeri lanyha. Forgalmomba került: 3000 q uj-rozs 19.00 19.40 koronás áron és 300 q uj-zab 17.75 koronás áron.

A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán, amely ma különben sem öltött nagyobb arányokat, csendes volt az irányzat, mi mellett előbb szűk keretben ingadoztak, később pedig mérsékeltlen gyöngültek, zárlat felé újra valamivel javultak az árfolyamok. Az októberi buza 8 fillérrel a tegnapi zárlatnál alul, 27.12 koronán indult, előbb 27.02-ig tovább gyöngült, aztán 27.20 koronára javult és zárlatkor 27.16 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen az októberi buza négy fillérrel, az áprilisi buza hat fillérrel, az októberi rozs nyolcz fillérrel, az októberi zab két fillérrel, az augusztusi tengeri husz fillérrel, az új tengeri tizenhat fillérrel gyöngült.

Eladatott:

Buza: Tiszavidéki: 150 q 81 k, 500 q 80 k, 150 k 80 k, 30 k 79.5 k 29.50 K, 800 q 79.5 k 29.66 K, 100 q 79.5 k 29.40 K, 200 q 76.5 k 28.40 K.
Pestvidéki: 300 q 81 k 29.50 K, 250 q 78 k 29.— K, 100 q 78 k 28.90 K, 200 q 77.5 k 28.50 K, 200 q 77 k 28.50 K.
Román: 5000 q 80 k 29.— K, 6000 q 79 k 28.80 K aug.

Bántási: 800 q 80 k 29.40 K, 100 q 80 k 29.80 K, 100 q 78.5 k 29.— K, 100 78.5 k 29.— K, 500 q 78 k 28.90 K, 100 q 78 k 28.90 K, 100 q 77 k 28.40 K, 100 q 76.5 k, 100 q 77.3 k 28.20 K, 100 q 75.3 k, 27.80 K, 100 q 75 k 27.80 K.
Bántási: 100 q 78.5 k 29.30 K.
Tolnai: 100 q 79 k 29.10 K, 100 q 76 k 28.40 K.
Fejérmegyei: 200 q 79 k 29.10 K, 600 q 79.5 k 29.20 K, 1000 q 79 k 29.30 K, 8000 q 74 k 27.50 K.
Dunai: 2400 p 75 k 28.— K, 200 q 76 k 28.50 K, 300 q 75 k, 100 q 76 k 27.80 K.
Bihari: 200 q 77.5 k 29.10 K.
Pancsovai: 200 q 79 k 29.20 K.
Szerémségi: 100 q 78.5 k 29.10 K.
Rozs: 600 q 19.40 K, kp. ab Budapest, 500 q 19.50 K kp. par., 300 q 19.40 K kp. par., 100 q 19.— K kp. par., 100 q 19.30 K kp. par., 100 q 19.20 K kp. par., 600 q 19.40 K kp. par., 500 q 19.20 K kp. par., 200 q 19.30 K kp. par.
Ujzab: 250 q 17.75 K kp. par.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ara 100 kg.	kilós	Ara 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.55—29.05
"	76	—	80	28.85—29.35
"	77	28.35—28.75	81	—
"	78	28.35—28.75	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.35—28.65
"	76	—	80	28.45—28.85
"	78	27.85—28.15	81	—
"	79	28.05—28.45	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.60—28.95
"	76	—	80	28.75—29.15
"	77	27.95—28.10	81	—
"	78	28.10—28.55	82	—
Bántási	75	—	79	28.45—28.95
"	76	—	80	28.75—29.25
"	77	28.05—28.35	81	—
"	78	28.15—28.65	82	—
Bácskai	75	—	79	28.45—28.95
"	76	27.05—28.15	80	28.75—29.25
"	77	28.05—28.55	81	—
"	78	28.25—28.75	82	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	19.40—19.55
" középminőségű uj	—	—	—	19.30—19.55
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	15.40—15.80
Köles	—	—	—	20.30—20.80
Zab I-rendű	—	—	—	19.90—20.20
" II-rendű	—	—	—	15.65—15.85
Tengeri belföldi uj	—	—	—	—
Korpa	—	—	—	—

A határidőpiacon elkelt:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:
 Buza októberre 27.12—27.16—27.02—27.20—27.16—
 Buza áprilisra 27.60—27.64—27.48—27.66—
 Rozs októberre 19.6—19.64—19.48—19.76—
 Tengeri augusztusra: 15.46—15.50—15.36—
 Újtengeri májusra 14.02—13.88—13.96—18.90.
 Zab októberre 15.—15.08—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	27.16—27.18
Buza áprilisra	27.62—27.64
Rozs októberre	19.72—19.74
Tengeri augusztusra	15.38—15.40
Újtengeri májusra	13.92—13.94
Zab októberre	15.06—15.08
Repce augusztusra	27.80—28.—

Budapesti gabonaforgalom.

1909 július 29-től 1909 július 30-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	35300	—
Rozs	459	—
Arpa	612	—
Zab	1234	1
Tengeri	3688	9002
Liszt	100	13061
Korpa	—	1991

Értéktőzsdé.

Az értéktőzsdén ma valamivel barátságosabb volt az irányzat, mint az utóbbi napokban, ami az árfolyamok mérsékelt javulásában kifejezésre is jutott, a forgalom azonban sehogysem tudott megélni, ellenkezőleg, igen szűk keretben mozgott és különösen a nemzetközi értékek iránt rendkívül csekély érdeklődés mutatkozott. A helyi értékek piacza valamivel élénkebb volt, de ez is csak igen rövid ideig tartott. A külföldi tőzsdékről ma reggelre beérkezett tudósítások elég kielégítőek voltak, ezért barátságos hangulattal s a tegnapi zárlatnál csekélységgel magasabb jegyzésekkel nyílt meg az előtőzsdé, amelynek a folyamán azon-

ban az osztrák hitelen, a Rimán és a Danubiuson kívül, egyéb értékben egyáltalán nem fordult elő üzletkötés. A déli tőzsdén magasabb Berlinre kifejezetten szilárd volt ugyan az irányzat, a forgalom azonban itt is nagyon szűkarányu maradt és csak szórványosan fordultak elő üzletkötések.

Forgalomba került a mai üzlet folyamán: Osztrák hitel 642.—644.25 koronán, a Magyar hitel 753.25 753.75 koronán, Leszámitolóbank 478 koronán, Rima 583.—583.25 koronán, Magyar koronajáradék 92.70 koronán, Salgó 569 koronán, Danubius 326.75 327.50—326 koronán, Drasche 540 koronán, Magyar villamossági 338 koronán.

A előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 642.—, Rimamurányi 583.—583.25 koronán,

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 643—643.25—644.75, Magyar hitel 753.25—753.75—454 koronán, Leszámitolóbank 478, Jelzálogbank 441.—, Rimamurányi 583.—, Magyar koronajáradék 92.70 koronán.

Díjbiztosítások Osztrák hitelrészvényre: holnapra 3—4 korona, nyolcz napra 6—8 korona, hónap végére 18—20 korona.

Utőtőzsdé délután 4 órakor.

Osztrák hitel 644.25, Magyar hitel 753.50, Államvasut 723.—, Jelzálogbank 441.50, Rimamurányi 583.—, Városi vasut 286.75.—, Közuti v. 569.50, Leszámitolóbank 478.

Bécsi gabonatőzsdé.

Bécs, július 31. (Saját tudósítónktól.) A csehországi piacz meglehetősen erőteljesen lépett fel s ennek köszönhető, hogy buzában aránylag nagyobb üzlet fejlődött ki. A helyi nagyobb malmok különösen romániai buzát vásároltak, amelyből 80 kg. augusztus 15-éig 14.70 koronán kelt el bécsi malmból és kötetelt 79.5—80 kg., tiszavidéki 14.10—14.20 koronán Szarvasról. A rendszertelen árképződések mellett átlag 10 fillérnyi hanyatlást lehetett megállapítani. Rozs lanyha volt és 10—15 fillérrel olcsóbb lett. Marchfeldi 10.10 koronán kelt, Kecskemétről pedig egy tétel eladott 9.35—9.40 koronán. Árpában nagy volt a kínálat, különösen tótfelvidéki áruban és jobb minőségekben Angolszámára nagyobb kötések fordultak elő. Elsőrendű urasági áruért 9.60 koronát fizettek tótfelvidéki állomásokról. Tengeri alig változott, zab ára maradt a régi.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 15.20—15.60, bánáti 14.75—15.—, déli vasuti 14.50—15.80, romániai 14.80—12.20.

Rozs: tótfelvidéki 10.15—10.35, csepeli 10.10—10.25, pestmegyei 10.20—10.35, déli vasuti 10.15—10.30, külföldi magyar 10.10—10.25, osztrák 10.—10.30.

Arpa: maláta 9—9.30, takarmány 8.75—9.10. Magyar tengeri 8.35—8.55. Cinquantin 10.20—10.45. Magyar zab 10—10.40, válogatott 10.40—10.60.

Csekély volt e héten a forgalom lisztben és az árak hanyatlottak. Takarmányliszt és korpa el volt hanyagolva.

Bécsi értéktőzsdé.

Bécs, július 31. A newyorki tőzsdé emelkedett árfolyamokat jelentett s ennek hatása alatt alpesi részvényekben vásárlások állottak be. Egyébként is jól tartottak az árfolyamok. Korlátértékek közül simmeringi gépgyár és csehországi cukorgyár részvényei javultak, ugyszintén emelkedtek keleti vasutársaság részvényei is.

A déli tőzsdén hitelrészvények berlini arbitrase-vásárlásokra lényegesen javultak, egyébként a piacz nyugodt volt. Később az irányzat barátságos lett, mert Berlin szilárd magatartást követett, miután a bochumi aczéllöntő-gyárak szövetsége 12 százalékos osztaletket fog fizetni. Korlátok közt köszénbányaértékek emelkedtek.

11 órakor zárult:

Osztrák hitel 642.—, Laenderbank 451.25, Államvasut 722.50, Déli vasut 109.—, Keleti vasut 584.—, Alpesi 647.25, Rimamurányi 583.—, simmeringi 305.50, csehországi 212 korona.

1 óra 30 perczkor jegyeztek:

Osztrák hitel 643.75, Magyar hitel 753, Anglo 299, Union 551.50, Laenderbank 451.50., Bankegye-

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használd azonnal Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmákosabb migraint és fejfájást elmulasztja. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesztén.

Ára 1 korona 20 fillér. Orvosok által ajánlva.

Kapható minden gyógyszerárban. Három doboznál ingyen postai szállítás.

sület 529.—, Államvasut 723.—, Déli vasut 109.50, Dunagőzhajózás 966, Alpesi 648, májusi járadék 95.95. Töröksorsjegy 186, Márka 117.35, nyugatcehországi kőszénbánya 464, tarifaftali 316 K.

Bécs, július 31. (Magyar értékek zárata). 4 százalékos arany-járadék 113.25, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 142.85, Magyar hitelbank részvény 752.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 583.—, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.70, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 92.55, Magyar nyerm.-kötv. sorsjegy 199.25, Kassa-Oderbergi Vasut részvény 364.—, Magyar Jelzálogbank 441.50 Magyar kereskedelmi bank —.

Bécs, július 31. (Osztrák értékek zárata). 4.2 százalékos papír-járadék 95.95, 4 százalékos osztrák arany-járadék 117.25, 1860-as sorsjegy 160.75, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 299.95, Bécsi Bankverein 525.—, Osztrák magyar bank 1769, Déli vasut 108.75, Dunagőzhajózási társ. 963.—, Dohány részv. 370.50, Cs. k. arany (vert) 11.34, Német bankv. 117.36, Osztr. Lloyd 492.—, 4.2 száz. ezüst jár. 95.85, Osztr. koronajáradék 95.85, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 644.—, Union-Bank 552.—, Osztrák Länderbank 451.35, Osztrák-magyar államvasut 723.—, Elbevélyei vasut —, Alpesi részvény 647.75 20 frankos 19.06, Londoni váltóár 239.85, Lipótkohó 465.—, Török sorsjegyek 135.25 K. Szilárd.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, július 31. (Értéktözsde.) A newyorki tözsde tartós szilárdasága és a jó vélemény, amely bochumi részvények iránt megnyilvánult, létrehozta, hogy a tözsde ma megnyitáskor szilárd irányzatú volt. A legfőbb érdekeltté váló természetesen kohóértékek felé fordult, amelyek közül különösen bochumiak váratlanul magas osztalék fizetésére 4 százalékkal magasabbak voltak. A többi érték is többnyire a százalék tört részével emelkedett. Ezzel szemben bányarészvények a skót bányamunkássztrájk eljöttéig terjedő árfolyamjavulások mellett szilárd irányzatot követett. Gyarmatértékek is ma emelkedő árfolyamok mellett élénk kereslet tárgyai voltak, amivel szemben a vasutértékek piaca általában ismét barátságosan irányzatú volt. Gőzhajórészvények részben magasabbak voltak és villamosági részvények is ártartóak voltak. A járadékpiac az állandó irányzatú volt. A további folyamatban a szilárd alpirányzat tovább tartott, az összforgalom azonban nyugodtabb volt. Kohórészvények árfolyama újból javult. Zárhat szilárd. Bányarészvények visszavásárlásokra magasabbak voltak. Német értékek részben 0.10 %-kal emelkedtek. A készpénzpiac ipari értékei túlnyomó részt szilárd irányzatot követtek. Pénz hitimón tulra 3 3/4%, magánleszámitolási kamatláb 2 1/4%.

Berlin, (Zárlat) július 31. (Saját tudósítónktól.) Zárhatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.80 osztrák hitelrészvény 202.—, Déli vasut 20.60, orosz bankjegyek 216.20, 4 százalékos új orosz kölcsön 85.50, Disconto Commandit 168.70, Dinamitüszet 195.70, Harpeni 196.—, Unifikált török járadék —, 4.2 százalékos ezüst jár. —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 95.50, Magyar koronajáradék 99.—, Osztrák-magyar Államvasut —, Bécsi váltóár 851.75, Olasz járadék —, Alf villamosági Edison 223.50, Gelsenkirchen 185.10, Laurakohó 186.50, Szilárd.

Frankfurt. (Zárlat) jul. 31. 4.2 száz.-os papírjáradék —, 4 száz.-os osztrák ar.-jár. 100.10, Magy. ar.-jár. 95.46, Osztrák hitelint. részv. 202.50, Osztrák-magyar államvasut 154.60, Északnyugati vasut —, Bústieli-radi vasut —, Londoni váltóár 204.17, Bécsi Bankverein 133.70, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 79.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.40, Osztrák koronajáradék 96.50, Magyar koronajáradék 95.—, Osztrák-magyar bank 126.40, Déli vasut részvény 20.70, Elbevélyei vasut —, Bécsi váltóár 85.83 Párisi váltóár 811.6, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) július 31. 4.2 százalékos ezüst járadék 98.90, 1860. sorsjegy —, Déli vasut 20.50, 4 százalékos aranyjáradék 100.20, Osztrák hitelrészvény 203.—, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 104.75, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.60, Szilárd.

London, július 31. Angol consol —.

Páris, (Zárlat) július 31. 3 százalékos francia járadék 97.90, Osztr. aranyjáradék 101.10, Magyar aranyjáradék 96.65, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 509.95, 3 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 281.—, 5 százalékos marokkói járadék 512.—, 4 százalékos 1890. román kölcsön

—, 4 százalékos kons. amort. román jár. 92.75, 4 százalékos amort. román járadék 94.10, 5 százalékos orosz járadék 102.45, 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 96.17, 4 százalékos spanyol jár. 95.87 4 százalékos unifikált török jár. 93.90, Török sorsjegy 175.75, Török dohányrészvény 398 — Osztrák földhitelintézet 1198, Osztr Länderbank 486.—, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 16.38, Banque Ottomane 715.— Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 114.—, Meridionalvasut —, Hartmann gépgyár 355.—, Rio Tinto —, Sucrerie d'Égypte —, Tula 329, Urikányi kőszén 162.10 Chartered 41.—, De Beers 387.50 East Rand 183.50, Jagersfontein 173.—, Trans. Land Cop 80.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 123.25, Váltó Bécsre (rövid) 104.93, Váltó Belgiumra (rövid) 9/16, Olasz aranyváltó (rövid) 2/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csekk Londonra 252.—, Magánkamatláb 1/4. Szilárd.

Uzleti tudósítások.

Sertéskonzumvárosi jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizottság igazgatósága.) Julius 31-én. Előző eladatok maradvány 475 drb sertés, — drb süldő, — drb malacz. Pótfelhajtás 51 drb. sertés, — drb süldő, — drb malacz. Mai felhajtás 20 drb sertés, 39 drb süldő, 2 drb malacz, összesen 546 drb sertés, 39 drb süldő, 2 drb malacz. Eladott 222 drb sertés, 3 drb süldő, 0 drb malacz. Mai maradvány 324 drb sertés, 36 drb süldő, 2 drb malacz.

Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg 1. rendű 350 kilogrammon felül ételsúlyban — fill., ételsúlyvonással — fillér. II-odrendű 280—350 kilogrammig 100 — fill., ételsúlyvonással — fillér, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül első. — fillérig, ételsúlyvonással 134 — fillérig, fiatal közép 220—300 klg.-ig — fill. ételsúlyvonással 128—146 fill.-ig, fiatal könnyű 120 kilogrammig — fillérig, levonással 134—146, Hússertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogrammig 128 fill.-ig, ételsúlyvonással — fillérig, beföldi süldő 128 — fill.-ig, külföldi süldő — fillér, malacz — fillérig Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értendők. A vásár irányzata lnyha. Az árak változatlanok.

Köbányai sertéspiac.

Budapest, július 31. Hízott sertésárak. Magyar elsőrendű: fiatal nehéz (páronként 320 klgon felül) — fillér, fiatal közép (páronként 251—320 klg.) 140—142 fillér. Magyar szedett: Közép (páronként 240—280 klg.) — fillér, könnyű (páronként 240 klg.) 143—144 fillér. Sertésiszám: 1909. július 29. napján volt készlet 29820 darab sertés, 30-án felhajtott 341 darab sertés, 30-án elszállított 282 darab sertés, július 31. napjára maradt készlet 26899. darab sertés. A hízott sertésüzlet irányzata nyugodt.

Felőlő szerkesztő:

FURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Dr. HÖNIG IZSÓ VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE Elektromágneses gyógyítás. Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. 311 Telefon 102-39.

Gyógytényezők: Fényszűrő lámpa fűrdő szivárgó és veredényelmezés ellen. Elektromágnesesgyógyítás. Röntgen sugarakkal való kezelés. Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio). Kék fénnyel való kezelés. Villamos hőfürdők (Elektrotherm). Villamos fényfürdők. Villamos masszázs (Vibratio). Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés. Villamos vízfürdők. Szénsavas fürdők. — Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. — Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus.

Szerkesztői üzenetek.

Előzetes. A spanyol-amerikai háború 1898-ban volt. Az amerikaiak San-Jago de Cuba alatt szálltak partra és megkezdtek az előnyomulást a város ellen, melyet Linars tábornok védett. A spanyol flotta Cervera tengernagy vezénylete alatt az öbölbe volt bezárva. Mikor az amerikai csapatok sikeresen előnyomultak, Cervera kirohanást intézett, de az amerikai flotta az öböl bejárata előtt tönkretette az egész spanyol flottát. Ezután nemsokára a város is megadta magát.

F. László. D-e. 1. A bizonyítványokat az osztálytanító és az igazgató írja alá. Az igazgatónak jogában áll a vezetésre bízott iskola osztályainak bármely tanítási óráján megjelenni. 2. Az állami kezelésbe átvett iskolák tanítói akkor lépnek elő az 1400 K-s fokozatra, ha az államnál töltött szolgálat a megelőző szolgálattal együtt 5 évet tesz ki. 3. A kath. iskolák rendtartási szabályzata most készül. Az ingyenes népoktatásról szóló törvény felekezeti iskoláknál csak 1910-ben lép életbe. Az iskolaszék megbízása nélkül nem szedheti a beíratási díjakat. 4. A rendelet minden egyes esetben azt is megállapítja, mely naptól fogva folyósítandó. Ha a tanító 10. szolgálati évének betöltése előtt hal el, özvegye — a félévi fizetést és lakást kivéve — semmiféle végellátásban sem részesül. 5. A gyermekek, a körülményekhez képest, kaphatnak némi segílyt, ha az apa 10 évnél kevesebb, de 5 évnél hosszabb ideig szolgált. Az összeg nagysága nincs kifejezetten megállapítva.

R. D-6. Az illető gazdasági főiskolába való felvétel iránt legkésőbb a félév első 6 hetében kell jelentkezni a főiskola igazgatóságánál. A téli félév okt. ber hó közepén kezdődik és tart márczius hó közepéig, a nyári félév kezdődik április hó közepén és végződik augusztus közepén. A tanulmányokat célszerűbb a téli félévvel kezdeni és külföldinek ajánlatos már a félév kezdete előtt jelentkezni. — Z. I. A mérnöki munkának, a Magyar Mérnök-és Építész Egyesület által megállapított díjszabása szerint a tervező mérnök az egyszerűbb gazdasági építkezések tervrajzáért az építési összeg 0.7 százalékát a költségvetésért 0.6 százalékát, vagyis összesen 1.3 százalékát számíthatja fel.

K. Károly. Az új mértékitelesítési törvény szerint kihágást követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, ha utolsó büntetésének kiállása óta két év nem telt el, 8 napig terjedhető elzárással és 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntendő az:

aki a közforgalomban a törvény értelmében meg nem engedett mértékű vagy mérőszelvényt használ; aki oly mértékű vagy mérőszelvényt használ, amely a jelen törvény értelmében hitelesítendő, vagy időszakos hitelesítési kötelezettség alá esett, szabályszerű hitelesítés nélkül forgalomba bocsát, vagy a közforgalomban használ, vagy ilyen mértékű, illetőleg mérőszelvényt iparüzletében, raktárában, boltjában, habár használatlanul, de az első hitelesítés helyéigével el nem látva, eladásra készen tart; aki vendéglőben, korcsmában, kávéházban vagy más nyilvános helyiségben bort, sört vagy egyéb szeszes italokat a törvény rendelkezéseinek meg nem felelő palackokban vagy ivóedényekben szolgáltat ki fogyasztásra; aki meghatározott kivételes eseteken kívül szabályszerű jelzéssel el nem látott hordóban bort, sört vagy egyéb szeszes italokat forgalomba hoz.

E. F. Anyakönyvi kivonat. Ha van helyegyetlen kivonata, akkor mint kérvénye mellékelte 30 filléres helyegyet kell tenni. Új keresztlevelet kell kérni. Oly okmányokat kell mellékelni, amelyek kérelmét megalloják. Mi nem tudjuk, miért kívánja az áthelyezést, azért nem is tudjuk megmondani.

B. L. I. Ha folyamodásához hiteles orvosi bizonyítványt esatol, esetleg 4 félévet beszámítanak. 2. Philológiai szakok kivételével bármelyik szakra mehet. 3. Minden szakon sokan vannak. A természetrajzin kívül a háromszáznyolcvanban 4. Czegeket elvből nem ajánljuk. 5. Jelenleg nincs Budapestben. Nyári szabadságidejét vidéken tölti. Hogy személyesen mikor találkozhatna vele, azt mi sem tudjuk. 6. Ebben a kérdésben tessék a rektori hivatalhoz fordulni, ott szívesen megmondják.

S. I. Olyan könyv, mely polgári iskolai tanítóképzőintézeti növendékek részére polgári iskolában előadható, kidolgozott mintatanításokat tartalmazna, nincs. 2. Tessék egy ésszeresztől megkérdezni. 3. Miniszteri rendelet nincs, de esetről-esetre az illetékes iskolaszék megadhatja. Ebben az esetben is, ha az iskolatartó nem hajlandó helyettesít állítani, a szabadságotnak saját költségén kell helyettesről gondoskodni.

P. K. A hadvezetőség olyan orvosoknak, akik a tényleges szolgálatba óhajtanak belépni, 6000 koronás tanulmányi segélyt ad. A tanulmányi segély első felét a próbaidő eltelte után, másik felét pedig kinevezésükkor kapják meg. Az önkéntesi év második felét tisztelhetési rangban szolgáló orvosoknak ezt az utóbbi felétet beszámíthatják. A próbaszolgálatot végzők a tisztelhetési fizetésen kívül heti 70 korona pótléket kapnak. A tanulmányi segélyért a közös hadügyminisztériumhoz kell folyamodni szolgálati úton.

H. U. Paks. A Fehérkereszt-egylet tényleg vesz fel csecsemőket, de csak olyanokat, akiket szülőik elhagytak. Legcélszerűbb, ha megbízható emberekhez dajkaságba adja. Mássalkülben a Fehérkeresztnél is próbálhat szerencsét.

S. P. S. Legokosabban cselekszik, ha a Szabadalmi Újságot kísérő figyelemmel. Abban többi kérdéseire is meg fogja találni a kellő felvilágosítást.

Reggelizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle használatra valódi áldás gyomorbetegségeknek és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

etek.

1908-ban volt. álltak partra en, melyet Cervera ten- árva Mikor k, Cervera öböl bejá- át. Ezután az osz- atónak jo- vainak bár- i kezelésbe 1400 K-s a megelőző h. iskolák yenes nép- knál csak isa nélkül let minden től minden től fogva nek betöl- t és lakást esül. 5. A tnak némi 5 évnél ága nincs

való felvé- ell jelent- s október közepéig, a végződik ább a félv munkák- által meg- az egy- építési százelé- a fel. ny szerint e sulyo- terjedhető a utolsó 8 napig tő pénz-

ben meg- zni; aki törvény itelítési s nélkül használ, iparüzle- nálatlanul, an látva, an, kávé- sőt vagy nek meg- szolgál- es esete- at hordó-

lyegtelen filléres rni. Oly meg- helyezési, osi bizo- tanak. 2. a mehet. szajin kö- ből nem szabad- or talá- kérdé- szívesen

ökéző- előad- nics. niszteri iskola- iskola- abadsá- sköndni. akik a koronás s felét a észükkor thelyet- felévet elyettesi A ta- noz kell

vesz fel elhagy- dajka- próbál- adalmi eire is

Vasárnap, augusztus 1.

K. Zs Későbbben arra is rá fog kerülni a sor.
P. K Pusztakengyel. Legcélszerűbb megoldás az lenne, ha valamelyik fővárosi elektrotechnikai vagy műszergyárba beadja. Méltóztatásuk a kiszemelt gyár igazgatóságához vagy művezetőségéhez fordulni.
K. D Budapest. A B. K. V. T. Lipót-körút 22. sz. alatt van. A B. V. V. Kertész-utca 10.; A B. L. V. V. ugyanitt. A beklüdtött költeményekről külön külön kritikát nem mondhatunk, egyrészt helyszüke miatt, másrészt mivel ily nagy fáradságot nem érdemelnek meg.
A. B. C. Szentés. Semmit sem tehet mást, mint hogy jelentést tesz a postai igazgatóságnál. Így azután nem lehetetlen, hogy figyelemmel fogják kísérni az ügyet s esetleg elcsipik azt, a leveleket esikkasztja, ha ugyan elikkasztják egyáltalában.
S. J. Nagyvárád. Ilyen ösztöndíjak minden fakultáson vannak, de azokat csak később lehet megfolyamodni.
H. J. S. Csakis azokat veszik fel, akik teljesen elhagyottak és akiktől mások nem gondoskodnak.
P. Ilonka. Ha az a fiatal ember okos, akkor ilyen körülmények között fölszedi a sátorfáját és úgy odább áll, hogy soha többé nem is találkozik vele. Az e fajta terminusoknak ilyen körülmények között semmi értelmük sincsen, vagy hozzá megy, vagy nem megy hozzá.
Városi get Mi sem tartjuk helyesnek, hogy leány léteire ilyen alkalmazást foglaljon el, mert bizony könnyen megeshetik, hogy azok, kik később el akarnak venni, megakadnának ezen.
H. J. Brassó. Annál a rabbinál kell jelentkeznie, akinek hitközségéhez tartozik.
Szolnoki. Ebben a kedvezményben csakis azok részesülnek, akik a gimnázium vagy realskola nyolczadik osztályának beirt növendékei. Önnek ha a sorozás dejére nem szerezte meg a kereskedelmi iskolai érettségét vagy ha az önkéntességre jogosító vizgát addigra nem teszi le, három esztendőig kell szolgálnia.
P. H. Kaposvár. A központi névmagyarosító egyesület helyisége Atilla-utca 85. sz. alatt van. Diktalanul adnak felvilágosítást.
K. T. Arad. Mi sem tudunk többet, mint amennyi a közleményben foglaltatott.

Sorsjegyekről.

Régi előzető. 7461—080 és 7538—055 számú sorsjegyet 13, illetve 12 koronával huzták ki.
S. B. P. 194—87 számú sorsjegyet 15 koronával huzták ki.
 Nem huzták ki a következők sorsjegyeit: **B. J. Bácska; V. G. Föth; G. H. Kecskemét; P. I. Újsóvár; T. L. Nagykőrös; H. J. Akasztó; K. B. Dunavecse; Cs. H. Mármarosvísk; K. J. Mád; M. J. Hajós; K. A. Nagyenyed.**
Sz. M. Rákospalva. Kérdésével forduljon egy anti-kváriushoz. Vass Józsefhez, Adorján Sándorhoz az Er-

EGYETÉRIES

zsebet körton vagy Ruzicska Árminhoz a Muzeum körton.
R. J. Csobaj. Ebben a kérdésben már elmondtuk a véleményünket Bővebb értesítést bármilyen orvostól kaphat.
Dr. Arad. Méltóztatásuk kérdést intézni a Marschalko szerkesztésében megjelenő "Igazságügyi Köz- löny" szerkesztőségéhez az igazságügyminiszteriumban.
V. A. Zsáink. Kérdéseire nagy sajnálatunkra nem tudunk válaszolni.

OKL. MÉRNÖKÖK BUDAPEST, V. MADOR-U. 2.

SIRIOS Leggaz, ac tylen- és brikett-fűtészto készülékek, magánvilágítási berendezések és központi telepei Árnyegzők és termék ártalannal

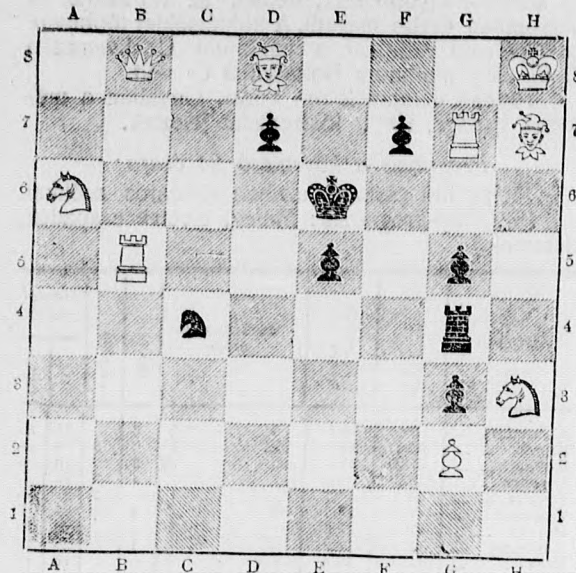
VIZÁLLÁS.

m é t e r		m é t e r	
Jul. 31. jul. 30.	Jul. 31. jul. 30.	Jul. 31. jul. 30.	Jul. 31. jul. 30.
Inn Scháring 2 27 2 55	Tisza M.-Sziget 0 4 1 16	Arad Tekeháza 0 12 1 15	Arad V.-Námény 0 6 1 70
Duna Pasu 3 29 3 55	Tisza Tekeháza 0 12 1 15	Arad V.-Námény 0 6 1 70	Arad Tokaj 0 30 0 02
Linz 0 98 1 07	Tisza V.-Námény 0 22 0 16	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Tisz-füred 0 22 0 16
Bécs 0 89 0 92	Tisza Szolnok 0 12 0 24	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Csongrád 0 44 0 05
Pozsony 2 84 2 8	Tisza Szeged 0 37 0 89	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad T.-Becso 1 66 1 92
Komárom 3 46 3 4	Tisza Tittel 3 54 3 70	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Óndava 1 10 1 04
Budapest 2 80 2 80	Tisza Tapoly 0 49 0 42	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Bodroz 0 18 0 29
Páks 4 73 4 98	Tisza Ladmócz 1 50 1 55	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Sajó 0 23 0 2
Mohács 3 73 3 72	Tisza Zsolca 0 05 0 14	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad H.-Nemoti 0 23 0 2
Tombois 4 23 4 98	Tisza Honad 0 05 0 14	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Mar-gitta 0 23 0 2
Ujvidék 2 41 2 51	Tisza Borettyó 0 26 0 23	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad B.-U falu 0 26 0 23
Pancsova 2 85 2 91	Tisza Csucs 0 24 0 28	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad N.-Várd 0 24 0 28
Orsova 1 19 1 0	Tisza Belényes 0 22 0 20	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Tenke 0 12 0 8
Morva Morvafalu 1 19 1 0	Tisza Gurahonc 0 20 0 38	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Borosjenő 0 60 0 54
Vág Zsolca 0 28 0 36	Tisza Boretyó 0 34 0 26	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Békes 0 34 0 26
Trencsén 0 50 0 20	Tisza Gyoma 0 22 0 14	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Gy.-Fehérvár 0 32 0 16
Szered 0 53 0 51	Tisza Branyicska 0 08 0 10	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Soborsin 1 14 0 94
Szl.-Góthard 0 65 0 50	Tisza Arad 0 06 1 02	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Máty 0 30 0 03
Sarvar 2 71 0 8	Tisza K.-Kostály 0 02 0 30	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Kiszető 0 52 0 50
Győr 2 56 0 58	Tisza Temesvár 0 83 0 74	Arad Tokaj 0 30 0 02	Arad Beeskerek 1 14 1 20
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0 12 0 2			
Bárcs 6 66 0 73			
Eszék 2 10 2 32			
V.-Zerdah 0 46 0 3			
Száva Zsárik 0 15 0 16			
Zágráb 0 45 0 50			
Szl.-Góthard 0 65 0 50			
Sarvar 2 71 0 8			
Győr 2 56 0 58			
Várasd 1 82 1 72			
Zákány 0			

SAKK.

25. számú feladvány.

Gaurilow K., Ismail.

Matját a második lépésre.

264. számú játszma.

Játszották Breslauban, a Kelet-Német sakk szövetség főturnáján 1909 június 3-án.

Vezérgyalogjáték.

Világos:	Sötét:
Lasker Ede	Dr. Goering
1. d2-d4	e7-e6
2. Fc1-f4	.....

Mint csakhamar kitűnik, mindkét fél szemé előtt egy jól ismert változat elérése lebeg, de mindketten más lépéssorrendben akarják azt előidézni.

2.	Hg8-f6
3. Hg1-f3	c7-c5
4. e2-e3	Hb8-c6
5. c2-e4	d7-d5
6. Hb1-c3	a7-a6
7. Ba1-c1	d5xc4
8. Ff1xc4	b7-b5
9. Fc4-d3	c5-c4

Számításba jön 9... c5xd4, vagy azonnal 9... Fc8-b7.

10. Fd3-b1	Fc8-b7
11. 0-0	Hf6-h5

Egyszerűbb volt a királysárnyon bontakozni.

12. Ff4-g5	f7-f6
13. Hh5-f6	g7-g6

Most is jobb volt 12... Ff8-e7, vagy akár 12... Hh5-f6.

Ez még inkább gyöngíti sötét királysárnyát; de fenyegetett 14. g2-g4, ami ellen 13... g7-g5 nem védelem 14. Hf3xg5 miatt.

14. d4-d5!

Világos kihasználja helyzetét előnyét.

14.	e6xd5
15. Hc3xd5	Ff8-e7
16. Fb1-e4!	f6-f5

Sötét nem látja az erre fenyegető veszélyt. Helyesebb volt 16... 0-0.

17. Hd5xe7	f5xe4
18. He7xc6	Vd8xd1
19. Bf1xd1	Fb7xc6

Valamivel jobb volt 19... e4xf3

20. Hf3-e5	Fc6-b7
21. Bd1-d7	g6-g5

Sötét a tisztvesztést nem kerülheti el, a megtámadott futárt 21... Ba8-b8 nem védheti 22. Bd7-e7 s utána huszársakk miatt, ami tiszta bástyát nyer.

22. Fh4xg5 sötét feladja; következhetik 22... Bh8-g8, mire világos öt lépésben mattot ad.

265. számú játszma.

Játszották az oxfordi versenyen 1909-ben.

Szabálytalan megnyitás.

Világos:	Sötét:
Lob	Biggs
1. Hg1-f3	d7-d5
2. e2-e4	.....

Eredeti újítás, mely először az idei skót és észak-angol mérkőzésben fordult elő. E cseljátékban több érdekes csapda áll, de helyes játékkal sötét mindent szépen kikerülhet.

2.	d5xe4
3. Hf3-g5	Fa8-f5
Az említett mérkőzésben Richmond 3... Vd8-d5 védelemmel folytatta.	
4. Vd1-e2	e7-e6
4.	Hg8-f6-ra előnyösebben következhetnék 5. Ve2-b5 s utána Vb5xb7.
5. Hg5xe4	Hb8-c6
6. c2-c3	Hg8-f6
7. He4-g3	.....
Vagy 7. He4xf6, Vd8xf6 és sötét a hosszú sánczolás után jól áll.	
7.	Ff5xb1
8. Ba1xb1	Vd8-d5
9. b2-b3	0-0-0
10. Ve2-c4	h7-h5
11. Vc4xd5	e6xd5
12. d2-d4	Bd8-c8
13. Fc1-e3	h5-h4
14. Hg3-e2	Ff8-d6
15. h2-h3	Hc6-e7
16. Ke1-d2	He7-f5
17. He2-f4	Hf5xe3

Sokkal erősebb volt itt 17... Hf6-e4, s ha arra 18. Kd2-c2, vagy Kd2-d3, ugy 18... He4xf7 stb. gyalognyeréssel. Ha pedig 18. Kd2-e1, ugy 18... Fd6xf4 19. Fe3xf4, Hc4-g3 stb.

Most is erősebb volt 18... Hf6xe4 stb. 19. e3xf4 Be8-e4

Ezzel sötét minden nyerési esélyt kiad a kezéből, míg a helyesebb 19... Hf6-e4 után még jó kilátásai volnának.

20. Ff1-d3	Be4xf4
21. Bh1-f1	Hf6-e4
Számításba jön 21... Bfxf1, 22. Bb1xf7, Kc8-d7 stb.	
22. Fd3xe4	Bf4xe8
23. Bf1-f4	Bh8-g7
24. Bf7-f2	remis.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 31. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter, a volt kassai városi muzeum, újabban felsőmagyarországi Rákóczi-muzeum államtitkása során Varju Elemér dr. magyar nemzeti muzeumi segédőt, a kassai muzeumnak jelenlegi miniszteri biztosát e muzeum igazgatójává, s ugyanczen muzumba Rösler Elemért, a volt városi muzeum tisztjét töltnökké és Kulhanek Jánost, a volt városi muzeum szolgáját szolgávvá, továbbá Móri János miniszteri rendes hivatalosolgát a vezetője alatt álló minisztérium altiszti létszámába kapussá;

az igazságügyminiszter Bardócz Gyula dr. tordai gyakorló-orvost a tordai kir. törvényszékhez törvényszéki orvossá;

a belügyminiszter Darányi Kálmán dr. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei közigazgatási gyórnokot a belügyminisztériumhoz fizetés nélküli miniszteri segédgalmazóvá;

a hunei és a magyar-horvát tengerparti kir. kormányzó, mint a m. kir. tengerészeti hatóság elnöke, Jvancic Imre tartalékos cs. és kir. 1. oszt. tengerész, Matkovic Ferenc tartalékos cs. és kir. IV. oszt. tengerész, Benzia Simon tartalékos cs. és kir. IV. oszt. tengerész és Balfo János tartalékos cs. és kir. hadi-tengerészeti altisztet m. kir. revszolgákká, Vojvodic Miklós m. kir. kormányzósági hivatalosolgát a portási szolgálattal megbízott szolgávvá nevezte ki.

Nemmagyarosítások. A belügyminiszter Kohn János temesvári lakos, Balint-ra, Kratkí Ödön komáromi lakos, Jvancsoszki-ra, Luka (keresztnevele szerint Luca) Gedeon marosvásárhelyi lakos, Lukács-ra, kiskoru Saltler László, Jenő s József nagykanizsai lakosok, Szegő-re, Kupic György püspökbgadi lakos, Szalai-ra, kiskoru Kohn Mór buda pesti lakos, Kövesi-re, Hautkam Atór buda pesti lakos saját, valamint László és Jenő nevű kiskoru gyermekei, Takács-ra, kiskoru Zidov István ragylaki lakos, Gyulainá-ra Szrdos Ignác pozsonyi lakos, Szigeti-re, Andrásevits Mátyás szabadkai lakos saját, valamint kiskoru Irén nevű gyermeke, Andrási-ra, kiskoru Reichmann Abraham tornosnémeti lakos, Róná-ra, Lindenfeld Albert buda pesti lakos, Kis-re, Morgenstern Károly máramaroszigeti lakos, Kalmár-ra, Elfenbein Salamon bethlentfalvi lakos saját, valamint József nevű kiskoru fia, Erős-re, Matics Mihály kiskunfélegyházi lakos saját, valamint Erzsébet, Irén és Margit nevű kiskoru gyermekei, Munkácsi-ra, Holecz Mátyás medgyesházi lakos, Horvát-ra, Rumppler József fiemei lakos, Lenkei-re, kiskoru Kohn Károly temesvári lakos, Korányi-ra, Sztruk Bernát (a közéletben Béla) szikszói lakos, Székely-re, Riesz Ödön pécsi lakos, Róná-ra, Jónás Pál buda pesti lakos, Farkasdi-ra, Prettzer Rozália soproni lakos, Horvát-ra, Kohn Flóra, Zseni és Terézia pécsi lakosok, Kertész-re, Deiches Jakab buda pesti lakos, Delmár-ra, Abramovits Tódor egri lakos, Aldor-ra, kiskoru Lichtenstein Ernő buda pesti lakos, Loránt-ra, Ekker József buda pesti lakos családi nevének, Erdélyi-re kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A kassai m. kir. pénzügyigazgatóság az abaujszántói m. kir. adóhivatalnál betöltendő ellenőri állásra két hét alatt; a debreczeni m. kir. állami gyermekmenhely igazgató-főorvosához másodorvosi állásra augusztus hó 18-áig nyújtandók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Legajánlhatóbb beszerzési források Budapestben.

Előmezejési cikkek.

Wilms Tátra tejcsokoládé gyára Budapesten, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bombongvár, teasztémény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Pfolschmann Lípót számai és fűstőlthasáru gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export. Értékelés naponta 17.000 pár. Állandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Triesti) ált. biztosító társaság. Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 346.151.371,42 korona. Budapest, Dorottya-utca 10. az intvzet saját házában. Előbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátást és leánykiképzési biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, belőrosn-lopás elleni és üveg biztosítások. — Jegybiztosítás a Magyar jeg- és visonbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 346.151.371,42 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjviszátérítéssel is) az Bhs o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.)

Elő Leánykiképzési Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek- és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Ed- dig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték felőrsütő helye: VI., Andrássy-út 5. Kézi zálogüzletek: IV., Mátyás-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányít- nca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. kor., Jézus- körút 2., VIII., Ulói-út 6. sz.

Gazdasági gép

Legnépesebb újkorú találmány a szabadalm. kaszkázó (kalapáló) gép, mely a kaszát 5 perez alatt a leg- tökéletesebben kidozi. Munkája gyors, egyenetlen, a kaszát kíméli s kivált nagyobb gazdaságokban jelen- tekeny pénz- és időbeli megtakarítást jelent. Árs 40 korona. Egyedüli előrsütő: Reichmann Sándor Budapest, VII., Dembinszky-utca 40. szám.

Víz- és légszuszkezeték és csatornázás.

Piszurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. esaternázási vállalata, építéshadogó műhelye és horgany díszítmenyek gyára. Légszusz- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízledek, minden- nemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegviz- gyógymintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő- tüzhely összekötéssel vagy saját fűzhelyvel. Am- bergi légszuszkezetítő gépek, világítási, fűtési és mű- szakai célokra. Saját légszuszkezetítő minden ház- ban. Telefon 20-33.

Magyar-Siemens-Schuckert-művek

Villamosági részvénytársaság Budapest, V., Lípót- körút 5. Gyár: Pozsonyban. Telefonszám 211. és 212. Táviratcím: Siemenschuckert. Készít: Villam- osvilágítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, villamos vasutakat, hányavasmu- generátorokat és motorokat, vezetéklanyagot, kábe- leket, iv- és izzólámpákat, kapcsolószekületeket, biztosítókat, wattórászámlálókat (Schuckert-rend- szer), vezetéklberendezéseket központi telepekhöz való bekapcsolásra. Világító testeket, lámpa- szekületeket. Különlegességek: Felvonók, ventilátorek, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos banya fűrógépek, villamos berendezések, mezőgazda- sági és ipari eszközök.

Készletáruak.

Ez/ál. Készletáruak Bachrach A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstáru gyára, IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám 1906. évi december 1-én, gyári épületben a kicsinyben való árusítás számára is pa- zar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüstáru (asztaldísz, tá- lak, fenyűzési c/kek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdaság választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon látha- tóan föl vannak tüntetve.

Selyemáruak.

Szénágy, Hoffmann és Társa selyemáruház IV., Bécsi- utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választék- ban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szénágy cég van, tisztelttel kérjük, selyemáruházunknak szö- lö b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives ki- írását. Szénágy, Hoffmann és Társa selyemáruház* Kiszárolag IV., Bécsi-utca 4.

KÜLÖNFÉLÉK.

Fecskéket se látni.

Máskor vigan csicseregtek
Eresz alatt karcsu fecskék;
Üzenetet délről hoztak,
Üzenetünk délre vitték.

Árnyl alól pálmafáknak
Ellátogatnak mihozzánk,
Szép volt nekik, tetszett nekik
Ez a kicsi, meleg ország.

Jött a tavasz, hideg dérről
S ők szegénykék elmaradtak.
S belementünk már a nyárba
Hogy eljöttek, fészket raktak.

S mintha készülnének máris,
Nincs melege itt a napnak
Nincs itt már nyár, nem csoda, hogy
A fecskék is idehagynak.

A virágos, kis országból
Bus ország lett, hideg ország,
S ha elmennek a kis fecskék
Délre, csak rossz hírünk hordják.

Elmondják, nincs már itt kék ég,
Nincs itt egyéb szürkeségnél,
Nincs itt egyéb bubánatnál,
Nincs itt egyéb nyári télnél...

Vértessy Gyula.

(Svéd nemzeti táncok.) Minden nemzet egyéni sajátja visszautkrözdök táncában. A magyar például tüzzel lejt nemzeti táncait, a csárdást, toborzót, körmagyart. A déli népek közül az olasz és spanyol oly szenvedélyvel forog és ugrál, hogy látásába szinte beleszédül az ember. Már az orosz leguggolásokkal, összefüggéstelen ugrálással járja nemzeti táncát, mely temperamentum dolgában elűgy a magyar, mint az olasz vagy spanyol nemzeti táncoktól. A skandináviai félsziget lakói higgadt természetüknek megfelelően jóformán minden szenvedély nélkül járják nemzeti táncukat és csak most kezdenek náluk nagyobb tért hódítani a francia táncok, melyek finomságuk folytán egész Európában elterjedtek. Maga az amerikai nép is kedveli a francia táncokat, melyek mintájára készíti saját táncait. Így az Amerikából eredő boston könnyedségével, grációzitásával elterjed az egész művelt világon, míg az egyidőben felkapott

kék-vok amerikai néger tánc a tánctermekben nem birt meghonosodni és megmaradt varietés látványos táncnak.

A svéd nemzeti táncok bár évszázadosak, igen szépek és nagyon grációzusak és a múlt század elejéig csak ezeket ismerték. Ekkor kezdtek kiszorítani a francia táncok, noha a svéd nép egyéniségének jobban megfelel a nemzeti, mint az idegen tánc.

Ugy mint nálunk Magyarországon, Svédországban is a városokban és falvakban tánc-helyek állottak az ifjuság rendelkezésére, de a lakosság nagy zene kedvelői hajlama folytán majdnem minden házban volt hegedű és így ha táncolni akartak, hamar került hozzá a zenész is. A papok azonban elkezdtek irtó hadjáratukat a tánc ellen és a bigott nép elfordult a tánctól és a tánchelyiségek helyett a templomokat látogatta.

Az idő teltével azonban a papság engedett merev állásponjtábol és a nép újból felkereste elhagyott tánchelyeit, visszatért régi nemzeti táncaihoz, melyek feleléstése a svéd deákok érdeme. A nemzeti táncokat ugyanis kezdtek kiszorítani a francia táncok, a deákok tehát ennek ellensúlyozására országos mozgalmat indítottak, melynek meg is lett a kívánt eredménye. A régi kiszoruló, feledésbe menő nemzeti táncokat az öregektől eltanulták az ifjak és ma a harmonika hangjai mellett nagy szeretettel járják.

E táncok közül igen érdekes a sortánc. Szemközt áll a nők sora a férfiakéval, így forognak, táncolnak.

Közben a nők egyszerre térdre esnek, meghajlítják fejüket és a férfiak átugornak rajtuk. Jelképezése akar lenni e tánc a nő meghódolásának a férfi előtt.

(Az állatok és a gondolat.) Egy francia tábornok, F. H. Tyrrel, a Spectator legutóbbi számában az állatok és a gondolat czimmel igen érdekes cikket irt a majom és a papagály intelligenciájáról és gondolkodó képességéről. A tábornok hosszabb időn át Indiában tartózkodott s hogy unalmát elűzze, egy majmot meg egy papagályt szerzett be, amelyeknek idomításával foglalkozott. Egy alkalommal tükröt állított a majom elébe és megfigyelte, hogyan viselkedik a saját kép-másával szemben. A majom, amely azt hitte, hogy egy másik állat néz rá a tükörből, dühösen rá morgott kép-mására, azután megforgatta a tükröt s minden oldalról kereste társát. Amikor nem találta, ismét a tükör elé állott és hogy meggyőződjék arról, eleven állattal van-e dolga, ezt csinálta: Mereven nézett a tükörbe egy darabig, azután lassan, óvatosan kinyújtotta az egyik karját s a tükör mögé nyult, hogy nincs-e

mögötte a képzelt majom. Mikor meggyőződött arról, hogy nincs, ugrálni kezdett örömeiben s a tükör előtt mindenféle grimaszokat vágott, amelyben nagy gyönyörűségét találta. Végül fölkapta a tükröt és gazdája elébe állította, azután figyelmesen belenézett ő is a tükörbe. Amint megpillantotta maga mellett gazdája tükörképét is, széles jóhedvében bukfenetet kezdett hányni. Más alkalommal a tábornok a verandáján ült és hivatalos jelentést olvasott. A majom eközben a veranda végében levő oszlophoz volt lánczolva. A katona, aki a jelentést hozta, fegyverét lábához állítva várta a tábornok parancsát. A majomnak megtetszett a fegyver s utána nyult, a lánc azonban rövid volt, ekkor körül nézett s fölkapott egy mellette heverő nádpálczát, amelynek segítségével maga felé piszkálta a fegyvert, amíg elérte, azután megtapogatta s a legnagyobb meglepődés jelének kifejezésével visszakullogott a sarokba. A papagályal eleinte sehogyan sem tudott megbarátkozni a majom s ahol csak lehetett, bosszantotta. A papagály, ha már messziről meglátta ellenségét, éktelen lármát csapott. Egy napon azonban hirtelen megváltozott a két állat ellenséges viszonya: a papagály véletlenül leejtett egy darab piskótát, amelyet a majom fölkapott és elszaladt vele. Ettől a naptól fogva valahányszor a papagály a majmot megpillantotta, mindig ledobott neki valamit. Végre is meleg barátságot kötöttek egymással.

Czikkével azt akarta bizonyítani Tyrrel tábornok, hogy az állatok is képesek az önálló gondolkodásra s nem cselekszenek mindig ösztön-szerűen.

(A száműzött ló.) Londonban érdekes mozgalom indult meg már hetekkel ezelőtt. Előkelő társadalmi osztályokba tartozó férfiak összefogtak, hogy közös erővel száműzessék London utcáiról a lovat. Sokfejtű bizottság fíradozik mostanában azon, hogy első lépésnek kipróbálja a „lónélküli vasárnap” ujítását. A bizottságnak már sikerült kijárnia az engedelmet arra, hogy London egyik kerületének utcáiról egy vasárnap tartamára kizárassék a lóval való közlekedés. Így akarják a mozgalom intézői bebizonyítani, hogy mennyivel tisztábbak lennének London utcái, ha ló nem járna rajtuk, hanem csakis motor hajtotta alkalmatlóság. Bizonyos, hogy kevés kisérlet szolgált feleslegesebb czét. Mert kell azt bizonyítani, hogy ló nélkül tisztábbak volnának utcáink? De hát a dolog nem ezen az egy körülményen fordul meg. A ló még számos foglalkozási ág számára nélkülözhetetlen, s belátható ideig az is lesz. Csupán a tisztaság követelményeinek aligha lesz egyhamar lehetséges feláldozni derék négy lábú barátunkat.

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

IRTA: DÉRI GYULA.

33

Az ajtó bezárult, Du Charras gondolatokba merülve haladt a kiszabott uton. Menetközben futó pillantásokat vetett a terebélyes fákra, melyek két-három emberöltő óta árnyékozzák be a tágas palotakeretet s a hosszú uton, mely bokrokkal szegélyezett tarka virágágyak közt és egyenesre nyesett levél falak homoru fülkéiben őrt álló fehér szobrok előtt vitt el, alkalma volt a kertet körítő magas esőverte falakat is szemügyre vehetni, melyek tetején fű és moha nőtt s úgy néztek ki, mint valami várkastély ódon bástyái.

A kerti lak olasz renaissance stilben tartott csinos épület volt, alacsony terraszokkal, négy szobával és szines felső ablakokkal.

Helén állva várt Kamillra s egyedül.

— Föltétlen bizalmam van önben, azért hívtam. Bocsásson meg, hogy ilyen kéréssel fordultam önhöz, én tudom, mit tesz az, ha ön az én atyám házába jön.

— Kegyed oly nemes érzelmekkel viseltetik irántunk — válaszolt Kamil, — s jóakaratáról annyira meg vagyok győződve, hogy bármit követelne tőlünk, teljesíteniök, anélkül, hogy magyarázatot kénnénk.

— Mégis azt hiszem, hogy ön kockáztatott lépésnek és áldozatnak tartja ezt a látogatást. A felelősség egész sulya én rám nehezedik ezért, s úgy érzem, hogy szükségem is van némi megnyugtásra. Vajon szívesen hajlott-e a kérésemre?

— Nem szívesen, mert attól tartok, hogy tiába jöttem, válaszolt Du Charras.

— Greppo ur tehát megmondta önnek, hogy mire akarom kérni?

— Meg.

— S önnek nincs más válasza, mint az, hogy nem szívesen jött?

— Mondhatok-e egyebet?

— Igaza lehet, de mégis, ha meg nem hallgatja kéréseim, azt kellene mondanom, hogy csalódtam önben. Mert én vágyva vártam érkezését s e találkozástól sokat reméltem.

— Ha azt tehetném, amit őhajtanék, s nem azt, amire kényszerítve vagyok, nem hígnám kérni önt.

Helén lecsüggeszté fejét egy pillanatra. Aztán hirtelen föl nézett és elhaló hangon kérdé:

— Nemde, nagyon szereti ezt a nőt?

Du Charras keserű mosollyal tekintett reá.

— Nem a csalódás bánt engem s nem is boszura vágyom.

— Akkor engedni fog! — válaszolt Helén új erőt merítve e szavakból. Engedni fog, és előítéletből nem tesz kockára két életet!

Kamilra nézve kinossá vált a helyzet. Érezte azt is, hogy a fiatal leányt sem megcsalnia nem szabad, sem hiu reményekben ringatni. Kötelességének tartotta tehát a leplezetlen őszinteséget.

— Nagy hitba volt, mondá ekkor székéről felállva, hogy önt e szomorú dolgok titkába beavatták. Ha azonban megtörtént, én sem tehetek másképen, mint hogy azt, ami a helyzetet földeritheti, őszintén elmondjam. Nem tagadom, volt bennem egy szemernyi boszuvágy is, mikor vérében láttam feküdni a nőt, de ami Laroche századossal összetűzni kényszerített, az tisztán az emberi érzés fölháborodása volt, s én így tettem volna, nem ha Moulinsné, de bármely ismeretlen nő lett volna is az áldozat, kit csábította a legiszonyosabb órában cserben

hagyni készült. Ebben lehet némi megfontatlanság, de vannak helyzetek, melyeknek átkuk az, hogy megoldásuknál a becsületesség és a megfontolás egymást kölcsönösen kizárják. Én nem akartam gondolkodni s úgy jártam el, mint helyzetemben minden becsületos ember tett volna. Fájdalom, ezen nincs mit változtatni, bármennyire méltányoljam is az ön aggodalmát mit rokona miatt érez, s bármily hálával tartozzam is a bizalomért, melyre érdemesített.

Helén fölemelkedett székéről, s Du Charrashoz lépve megragadta kezét.

— Tehát ön is előítéletek rabja volna? Szégyennek tartaná odalépni egy férfi elé s így szólani hozzá: „Uram, én megbántottalak, mert azt hittem oka vagy egy szerencsétlenségnek, de ma belátom, hogy tévedtem és elhiszem neked, hogy csak a látszat szól ellened — tehát bocsásson meg.” Azt hiszi ön, hogy akadhatna olyan nyomorult, aki ezt gyáva-ságnak magyarázná? Gyáva-ságnak Du Charras Kamiltól? Aki négy sebből vérzett, mikor Lajos Fülöpöt üzték el trónjáról és ott volt a Szent Antal-utcai torlaszon, mikor Bonaparte Lajos hadat üzent a törvényes nemzetgyűlésnek. Vagy nem emlékszik már ön ama napok történetére s elfeledte, hogy azt a véres babért, amit ön akkor szerzett az alkotmány védelmében, nem tépheti le semmi rágalom s gyanu az ön homlokáról? Nem tudja már, kik voltak?

De Flotte, Dulac, Mlaardier, Brillier és Maigne?

Du Charras bámulva tekintett a lelkesedéssel beszélő leányra, ki néhány szavával az emlékek egész raját kelté föl élete legválságosabb s legdicsebb napjaiból, s e dicőség tanuiról, a hét képviselőről, kik ama nevezetes december másodikán az első torlaszt emelték,

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK

Vasárnapon, 1909 augusztus 1-én
Főv. Városligeti Színház Főv. nyári színház

Délután fél 4 órákor
Az erdészleány.
Operett három felvonásban.

Este fél 8 órákor
Ugyanaz.

Műsor:
Hétfő: Az erdészleány.
Kedd: Az erdészleány.
Szerda: Az erdészleány.
Csütörtök: Az erdészleány.
Péntek: Az erdészleány.
Szombat: Az erdészleány.
Vasárnap d. u.: Az erdész. any.
Este: Az erdészleány.

Délután 3 órákor
Rip van Winkle.

Este fél 8 órákor
Színészvér.

Műsor:
Hétfő: A nők kedvence.
Kedd: A dollárkirálynő.
Szerda: A kis boszorkány.
Csütörtök: Tosca.
Péntek: Színészvér.
Szombat: Színészvér.
Vasárnap d. u.: Rip van Winkle
Este: Színészvér.

Dr. Balizialvy I. Z. fővárosi legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

Áthelyezve: Károly-körut 3. sz. alá.
Félszázalékos meggyógyítása
Tartós fogtömések,
Foghúzások (altatásban is)
Szépadás nélküli műfogak
aranyhidak, koronák,
Jól használható fogszűrők ol-
késztése és behelyezése.

Állás mellett mérsékelt szabott áron.
Videkiek félnap alatt megkapják műfogalkat

CIRKUSZ BEKETOW

Városliget. Telefon 107-46.
Ma, vasárnap, 1909 aug. 1-én
2-ünnepi Dísz Előadás

teljesen új műsorral.
Délután 4 és este 8 órákor.
Mindkét előadásban a teljes
új műsor. Gyermeknek a délutáni
előadásban, félrat
fizetnek.

AMERIKAI PARK

Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 4-49.

Nyitva délután 3 órától reggel 4 óráig.
Ma vasárnap, augusztus 1-én a gyönyörűen feldíszített területen

nagy souvenír-ünnepély.

Konfetti esete. A helyesnél minden látogató egy csomag kon-
fetti kap. Különböző szórakozások, tréfa előadások.
Délután nagy gyermekünnepély.

A nagy variété színpadon d. u. 5-8-ig gyermek előadás.
Uj műsor! Uj műsor! Uj műsor!

A délutáni előadásban fellépnek a nagy Variété és a Moulin-Rouge
összes világhíri művészei. Este 10 órákor ünnepi előadás.
A Tabarin Moulin Rougeban:

Meghosszabbított vendégszerelése ADRÁA és a teljesen új
művészet a meztelenségben.
A honvédeknek hangverseny BACHO karmester vezetésével.

Fontaine lumineuse! Fontaine lumineuse!
Az előadások kedvezőtlen időben is meg tartatnak.
A területre szóló belépőjegy ára 60 fill, 0 óra után 1 korona. Kedvez
ményes jegyek az összes dohánytösdékben kaphatók.
A Tabarin Moulin Rougeba és a Nagy Variétébe váltott
jegyek a területre is érvényesek

JARDIN de PARIS

Városliget, Erzsébet királyné-ut 1. Telefon 167-25
Kezdeté 9 órákor. Kezdeté 9 órákor.

Teljesen új augusztusi műsor.

Bodizna Bratski, Claire Waldoff,
(Chat noir Berlin) Németh Juliska,
Wata von Lessen Willy Prager,
Ferenczy Károly, Felix Felden stb.

A «TABARIN BAL MABILLE»-ban
12 órákor kezdődik!! 12 órákor kezdődik!!

!! szintén teljesen új műsor !!
Jegyet délután 4 óráig Zipsor és Königsól válthatók
Andrást ut 4. Telefon: 27-68

FELTALALOK

Utmutatóját
A lap olvasóinak díjtalanul megküldi:
Aron és Molnár gépészműnöki iro-
dája Epest, VIII., József-körut 9/a.
Telefon 104-10. Telefon 104-10.

CZIMBALKOK!

Hangtökésző piano-pedálú czimbalmok a
világban legtekélyesebb czimbalmok!
Leírás és árjegyzékét ingyen
és bérmentve küldönök a fol-
tatók és egyedül készítőik
Komáromi M. és Társai

első magyarországi m. kir. szab. hang
fokozó piano-pedálú czimbalmoglyár
SZOLNOK
(csalótt: Nagymaros-Visegrád.)

Azonnal jogos tulajdona!
A zongora vagy pianó
ha REMÉNYI MIHALY

Legújabb rendszerű hitelosztályból
veszi azt meg. Nem béri a
részfizetés lepte alatt, ha-
nem azonnal sajátja a megvett
hangszer. Ugyanazon árák mintha
készpénzért venné.
Előleg nem kell
10 frt havi részfizetés mellett
a legjobb zongorát v.
pianót. Részletes árjegyzék és
prospektus díjtalanul küldetik
Budapestről, Király-u. 58.

Nemcsak Budapesten, de vidéken is
bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem létezőt alkal-
lom ily könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszer-
t vásárolni. Zongorák hangolása és javítása a leg-
képzettebb szakmunkások által.

„Átretos“ Societa Anonyme cég Romában,
a 38001 számú

»Általukaszthatatlan simulékony vé-
dőanyag p. matból«

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának
gyakorlatbavétele céljából belöldi gyárosokkal össze-
kötést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy
gyártási engedélyt ad.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálnak
Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly
hites szabadalmi ügyvivők,
Budapest, V. kerület, Váci-körut 78. szám.

Brown Horace Fowler kohómérnök Chicagoba.
a 36777 számú

„Eljárás ércek kohósítására“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának
gyakorlatbavétele céljából belöldi gyárosokkal össze-
kötést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy
gyártási engedélyt ad.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálnak
Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly
hites szabadalmi ügyvivők,
Budapest, V. kerület, Váci-körut 78. szám.

Maschinenfabrik St. Georgen C. St. Gallen Comm. Ges.
Ludwig von Süskind cég St. Gallen mellett St. Georgenben.
a 37868 számú

»Berendezés áruk különösen mac-
caroni szárítására«

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának
gyakorlatbavétele céljából belöldi gyárosokkal össze-
kötést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy
gyártási engedélyt ad.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálnak
Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly
hites szabadalmi ügyvivők,
Budapest, V. kerület, Váci-körut 78. szám.

Gayley James gyáros New-Yorkban.
a 32333 számú

»Eljárás nagyolvasztókba, bessemerkörtékbe stb.
fújtatózó levegő nedvességének eltávolítására«

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának
gyakorlatbavétele céljából belöldi gyárosokkal össze-
kötést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy
gyártási engedélyt ad.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálnak
Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly
hites szabadalmi ügyvivők,
Budapest, V. kerület, Váci-körut 78. szám.

Gyorsan a célhoz

jutott a hang tökéletes visszaadásában, legyen az
próza, dal vagy zene, a legkényesebb neimes mű-ései
zenei igényeket kielégítő, az

EUFON

egyetlen szabadalmazott, valóban tölcsernékülü be-
szélőgép (grammofon), mely mentes minden fé-
receségtől, nem fűsértő, a tölcser hiánya folytán
disze az otthonnak és művészi szórakoztatója min-
den családnak.

Nyáralóban élvezetes mulattató.
Bővebb leírás, árjegyzékét és minden grammofonra
alkalmas művésziemezekről jegyzékét kívánatra küld

„MUSICA“ részvényiársaság

Igazgató: Sternberg Dezső.
Zongora-telep: Bpest, Teréz-körut 1. Telefon 4-81.

Legrégibb hazai gyár kizárólag
TRANSMISSIÓK
gyártására.

Schlesinger Alajos
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 30. SZÁM.

Transmissió-teagelyok I. rendű Bessemer-aczból. Ten-
gelykapcsolók a legkülönbözőbb rendszerekben. Szilke-
rekek igen könnyű modellek szerint. Csapágyak gyűrű-
kenesű és minden más rendszerben. Fogaskerekek egy-
és kétrésű kivitelben. Kötélkerekek kender- és sodrony-
kötél számarra.

Kitűnő és pontos kivittel
Rendkívül olcsó árak:
Prospektusok díjmentesen!

Alkalmi Butoráruház

Legolcsóbb bevásárlási forrás buto-
rok, garnitúrák és szőnyegekben!

BALASSA és RÓNA

butoráruháza
Budapest, VI., Eötvös-utca 17. sz.
(Andrássy-ut sarok.)

Alkalmi vételt

ajánl szép és finom
butorok,
szőnyegek,
csillárok-ban

a legnagyobb alkalmi lakásberendezési
áruház
VI., Lázár-utca 3.
(DAZILIKA KÖZELÉBEN.)

Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nél-
kül mindenkinek megtekinteni ajánlatos.

Allami felügyelet alatt. Alapítva 1892. évben.

Gerő Ferencz

katonai előkészítő intézete az
egyéves önkéntességi képe-
sítő vizsgára

Budapest, VII., Rózsa-utca 33. Telefon 79-34.

Ezen iskola előkészít 6 és 10 hónapokra terjedő tan-
tolyamon az önkéntességi vizsgára olyan ifjakat,
akik az önkéntességre jogosító bizonyítvánnyal nem
birnak. Az újabb tanfolyam 1909 szeptember 2-án
veszi kezdetét, melyre naponként 4-7-ig lehet be-
iratkozni.

Részletes ismertető és vezérfonal a tanuláshoz az
igazgatóságánál kapható.

Ezen vezérfonal, melyet az intézetben előadó kiváló
tanárok állítottak össze, nagy gondnal és tömör rö-
vidséggel tárgyalja az egyévi önkéntességre képesítő
vizsgálatának összes tantárgyait. A könyvnek ára 12.—
korona. Vidékre utánvétellel rendelhető.

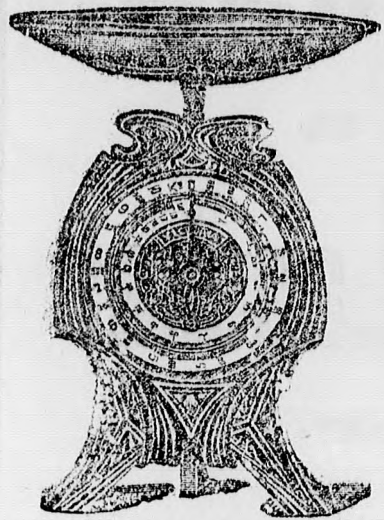
CIMBALKOK,

legújabb szabadalmazott acé-
beiső szerkezettel, melynek
hangja, hangtartalma rendkívül
jónak bizonyult, részletes leírás
és legmegszébbmő díjtalanul
kaphatók. Fonográfok, grammofonok,
hegedők, furvók, citerák, szaridők
stb. olcsón legjobbak. Kitűnő zene
olismert jó munkáért.

Arjegyzékét ingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalm. hangszorgyvá-
nyos, Bpest, VIII., Rákóczi-ut 22.
Telefon 68-68.

PARISI NAGY ÁRUHAZ

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT 38.

Amerikai
konyhamérleg

Ara:
2 korona 80

Aranyozott öntött vasból 10 kg. erejéig, megbízható pontos szerkezettel.

Képes nagy árjegyzék az összes létező árucikkekről ingyen és bérmentve.

Egyik üzlethelyiségünk felhagyása folytán a drágább minőségű vadászfegyvereket, míg a készletünk tart,

leszállított árban szállítjuk.

Ezre vonatkozó jegyzékünk most megjelent a kitéjezetten

leszállított ár vadászfegyver-jegyzék kérendő, mely bérmentve küldetik.

Aufrecht és Goldschmied

1. évi augusztus havától kizárólag csakis

Bpest, VII., Rákóczi-ut 30.

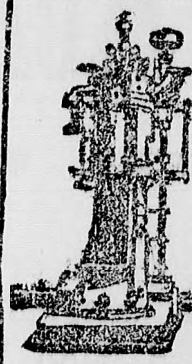
Tan- és Nevelőintézet

nyilvánossági joggal

Budapest, V., Hold-utca 19.

Az intézet 32 év óta áll fenn.

Dr. László Mihály nyilvános főgymnáziumában és nevelőintézetében, mely állam-érvényes osztály- és érettségi bizonyítványokat állít ki, a beiratások szeptember 1-én kezdődnek. Azonban már most is lehet előjegyezteni. — A növendékek lehetnek honlapok, felkészítők és bejárók, Ertesítővel kívánatra ingyen szolgál az igazgatóság.
Dr. László Mihály igazgató.

DIESEL-motorral

a tényleges lóerő

óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségtérítéssel készségesen szolgál a

Fegyver- és Gépgyár R.-t. BUDAPESTEN.

Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K. 2.80.

Az udvari istállóknak, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban. Nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képezi a lovat a legnagyobb munkabírása trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi, ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, ozmikép és gőnyölés törvényesen védve.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrássy-ut 28. szám.

A Budapesti Kereskedelmi Testülettől fontartott

Budapesti Kereskedelmi Akadémia

1900/1910. éven ötvenharmadik évfolyamát nyitja meg. Az intézet két tagozatra oszlik: a) A Budapesti Kereskedelmi Akadémia felső kereskedelmi iskolájára, melybe a közép- vagy polgári iskolák négy osztályának elvégzése után szeptember 1-én jeles és jó bizonyítványu, 2-án és 3-án a fennmaradó helyek irányában egyéb jelentkezők napóránként a délelőtti órákban iratkozhatnak be, b) A Budapesti Kereskedelmi Akadémia akadémiái (iskolái) tanfolyamára, mely két évfolyamra terjed és melynek haladási a második éven a banküzlet, az export- és import-üzlet, a biztosítási üzlet és a fakereskedelem szakirányai között választhatnak. E felsőiskolai tanfolyamra rendes hallgatóknak csak érettségi bizonyítvánnyal rendelkező, rendkívüli hallgatóknak a gyakorlatban már alkalmazott tisztviselők is iratkozhatnak be szeptember 6-9-ig. Az egész intézet szervezetét, fülvé elj. feltételeit, tanulmányi és tandíjmentes helyeit, ösztöndíjait stb. tárgyazó tudósításokat budapestiek az intézet kapusánál kaphatnak, vidékieknek kívánatra postán megküldi a

Budapesti Kereskedelmi Akadémia igazgatósága.
(7., Alkotmány-utca 11. szám).

Hollandi

életbiztosító részvénytársaság

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

Amsterdam.

Magyarországi igazgatóság: **Budapest, VIII., Rákóczi-ut 1. szám.**

Legelőcsőbb díjak.

Az 1908-ik év végen a biztosítások összege **344 millió** koronát meghaladta.

A tartalékok összege: **102 millió 420,280 k. 80 fill.**

Eddigi kifizetések: **85 millió 818,215 k. 10 fill.**

Az intézet saját palotája:

Budapest, Calvin-tér, Baross-utca 1., Üllői-ut 2-4. szám.

Déli vasút.

(Menetdíjkezdmények a déli vasúton Budapestre és vissza Szent István-ünnepe alkalmából)

Szent István-ünnepe alkalmából a déli vasút magyar állomásairól fűvő évi augusztus hó 17-étől kezdődően Budapest déli vasútra mérsékelt árú menetdíjti jegyek adatkak ki és pedig o y módon, hogy az utasok az I. kocsiosztályban két II. osztályu, a II. kocsiosztályban két III. osztályu egész jeggyel, a III. osztályban pedig egy II. osztályu rendes menetjeggyel utazhatnak Budapest déli vasútra és vissza. A szomszédos forgalom ezen menetdíj kedvezményéből ki van zárva.

Gyorsvonatok a megfelelő gyorsvonati jegyek váltása mellett használhatók. Oly menetdíj helyre nevez, melyek rendes menetdíjgyaladással nem bírnak, ezen menet kedvezmény ki nem terjed.

Ezen kedvezmény s je vek fűvő évi augusztus hó 17-20 n pjain, az utóbbi napon azonban a legkésőbb a délelőtti órákban Budapestre érkező vasmennyi menetrendszertől valóhoz adatkak ki.

A vissz utazásnak augusztus hó 20-án és 21-én kell megtörténie és pedig olykép, hogy augusztus hó 20-án legkésőbb a Budapest déli vasú állomásról ugyanazon délián induló el 6 vonat, azonban augusztus hó 21-én legkésőbb a Budapest déli vasút állomására ugya az az este induló utolsó vonat használható. Utazás kitás sem az oda, sem a visszautazásnak nincs megengedve.

Gyermeknek részére külön kedvezmény nem engedélyeztetik. A váltott menetjegyek Budapest déli vasútra való érkezés alkalmával nem adandók le, minthogy azokat a visszautazás alkalmával is fel kell mutatni.

Budapest, 1909. évi július hó 27-én. **Az üzletigazgatóság.**

Előfizetési felhívás!

Járassa és olvassa a

Biztosítási és Közgazdasági Lapokat

minden szakember.

E lap 14 évi fennállása alatt fényesen beigazolta szükséges és nélkülözhetetlen voltát és méltán rászolgált arra a hatalmas pártfogásra, melyben a szakkörök részesítették és hivatalból is ajánlották. — A lapot egy szerkesztő-bizottság vezeti s így a lap a monarchia összes lapjai között

a legjobban értesült szakszűz,

amely pontosan beszámol a biztosító-intézetek működéséről, közli a kinevezéseket, előléptetéseket, fontosabb **biztosítási pereket**, híreket, belföldi eseményeket. „Külföld“ rovatában beszámol az idegen országokban történekről. A lap mindig friss, mindig változatos s hasznos,

mert aki állást és tisztviselőt keres,

az leghamarább e lapnál érhet célját. — A lap rendes, állandó rovatái:

Üzleti szemle: az összes intézetek forgalmának, mérlegeinek ismertetését, meg-bíralását foglalja magában.

Törvénykezés: a biztosítási és pénzügyi judicatura, külföldi államok törvény-hozási mozgalmái és egyéb idevágó szakkérdések megvitatása.

Napihírek: az összes bel- és külföldi fontosabb események ismertetése.

Közgazdaság: az elmúlt hét közgazdasági eseményeinek bőséges ismertetése és megbeszélése.

Külföld: rovata páratlan a maga nemében s úgy értesülések, valamint a külföldi biztosító intézetek eseményei ismertetésében még a leg-régibb külföldi lapokat is tulszárnyalja.

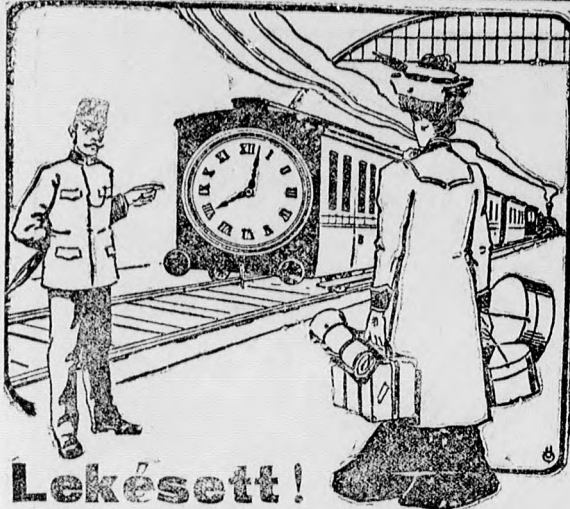
Minden számban aktuális, önálló cikkek vannak a **szakma összes ágazataiból** s ezenkívül a lapot még egy külön rovat, „Tisztviselők ügyei“ teszi nélkülözhetlenné.

A lap mindig pártatlan, magas színvonalu.

Előfizetési ára: Egy évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól:

Budapest, VI., Vörösmarty-utca 43.

Lekésott!

mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járasu órá

POLGÁR KÁLMÁN

műorásnál
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám
részletfizetésre is vásárolhat szigorúan szabott áron.
Javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem!
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik

**Füredi és uti olvasmányok.
MAGYAR KÖNYVTÁR**

Szerkesztő RADÓ ANTAL

Külföldi elbeszélők:

- Amerikai elbeszélések. (Bret Harle, Mark Twain, Stockton) Ford. Szappanos A. (247. sz.) 30 f.
- Berkeley: A kivárák. Regény. Ford. Sándor Tivadar. (229. sz.) 30 f.
- Bourget Paul: Három elbeszélés. Ford. Hevesi Sándor. (33. sz.) 30 f.
- Butti E. A.: Az erköletelen. Elbeszélés. Ford. Tóth Béla. (48. sz.) 30 f.
- Olasz elbeszélők tára. (Capuana, Castellanovo). Fordította Tóth Béla. (99. sz.) 30 f.
- Collins Wilkie: Párhaj az erdőben. Ford. Mikes Lajos. (403. sz.) 30 f.
- A jóslat. Ford. Mikes Lajos. (403. sz.) 38 f.
- Conan Doyle: Doktor Holmes kalandjai. (Detektív-történetek.) (189., 222., 273., 320., 417., 437., 510. és 523. sz.) 30 f.
- Egy-egy füzet 30 f.
- Az Agra kincse. Ford. Mikes Lajos. (378-379. sz.) 60 f.
- Coppée: Henriette. Ford. Bottlikné Tölgyessy M. (82. sz.) 30 f.
- Adós, fizess! Regény. Ford. Tóth Béla. (124. sz.) 30 f.
- Csehov: Falusi asszonyok és egyéb elbeszélések. Fordította Szabó E. (60. sz.) 30 f.
- Daudet Alfonz: Az utolsó leckeóra és egyéb történetek. (A Contes du Lundi-ből). Ford. Marquis Géza. (438. sz.) 30 f.
- De Amicis Edmondo: A bor és egyéb apróságok. Ford. Tóth B. (7. sz.) 30 f.
- Dosztojevszkij: A játékos naplója. Regény. Fordította Szabó E. (169-170. sz.) 60 f.
- Farina Salvatore: Erősebb a szerelemnél. Regény. Fordította Tóth B. (119. sz.) 30 f.
- Flaubert Gustave: Heródiás. Ford. Gábor Andor. (509. sz.) 30 f.
- Egy jó lélek. Ford. Gábor Andor. (318. sz.) 30 f.
- France Anatole: Régi dolgok. Ford. Ambrus Zoltán. (140. sz.) 30 f.
- Gallio. Elbeszélés. Ford. Gábor Andor. (421. sz.) 30 f.
- A kyméi énekes. Ford. Nyitrai I. (330. sz.) 30 f.
- Crainquebille. — Putois. Ford. Gábor Andor. (399. sz.) 30 f.
- Elbeszélések. Ford. Molnár Ferencz. (513. sz.) 30 f.
- Gorkij Maxim: Csudra Makar és egyéb elbeszélések. Ford. Ambruzovics D. (252. sz.) 30 f.
- Malva. Ford. Yartin. (269. sz.) 30 f.
- Huszonhat és egy. Ford. Isák Márta. (399. sz.) 30 f.
- A tévedés. — A khán és fia. — Dal a sólyomról. Ford. Ambruzovics Dezső. (354. sz.) 30 f.
- Habberton John: Helen fiacská. Fordította Gábor A. (362-363. sz.) 60 f.
- Kjelland: Elbeszélések. Norvégból fordította Ritoók Emma. (92. sz.) 30 f.
- Kipling Rudyard: Indiai történetek. I. és II. sorozat. Ford. Mikes L. és Marquis G. (66. és 184. sz.) Egy-egy füzet 30 f.
- A Dsungel könyve. 2 füzetben. Illusztrálva. Ford. Mikes Lajos. (149., 191. és 251. sz.) Egy-egy füzet 30 f.
- Újabb Dsungel-történetek. Ford. Békési Gyula. (451. sz.) 30 f.
- Lagerlöf Selma: Egy udvarház története. Svéd elbeszélés. (454-455. sz.) 60 f.
- Loti Pierre: Tüno képek. Ford. Marquis G. (325. sz.) 30 f.
- Maupassant: Apró elbeszélések. Ford. Tóth B. (2. sz.) 30 f.
- Gyöngy kisasszony. Ford. Ambrus Zoltán. (405. sz.) 30 f.
- Az ékszerék. Ford. Tóth B. (487. sz.) 30 f.
- Multatuli: Szaida és egyéb történetek. Ford. Gábor L. (213. sz.) 30 f.
- Olasz elbeszélők tára: I.-II. sorozat. (Farina, Verga, Serao, De Amicis) Ford. Radó Antal és Tóth Béla. (13. és 99. sz.) Egy-egy füzet 30 f.
- Patapenko: Egy vén diák elbeszéléseiből. Oroszból ford. Ambruzovics D. (187. sz.) 30 f.
- Serao Matild: Leányok. Elbeszélések. Ford. Tóth Béla. (82. sz.) 30 f.
- Wells: Világok harca. (Mars-lakók a földön.) Ford. Mikes L. (93-94. sz.) 60 f.
- Az idögép. Regény. Ford. Mikes Lajos. (157. sz.) 30 f.
- Dr. Mareau szigete. Regény. Ford. Mikes L. (207-208. sz.) 60 f.
- Közza lelkek. — Két esodlatos történet. Ford. Farkas Klára. (303. sz.) 30 f.
- Viko: Ujjászületés. Amerikai regény. Ford. Sz. E. (62. sz.) 30 f.
- Zangwill: Egy matrac-sír. Ford. Gábor A. (318. sz.) 30 f.

Minden füzet külön is kapható a kiadónál.

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság
Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben és vasuti állomáson.

Mit ér a vagyon

ha egészség nincs. Nem egészséges és így nem boldog, a ki folytonosan vagy ritka megszakításokkal gyengeségről, rosszulétről, hátfájdalmakról, törődöttségről, kedvetlenségről panaszokodik, a ki bátorságát és erejét vesztve önmagában nem bizik s így az élet kínálkozó örömeit s gyönyöreit élvezni képtelen. Szervezetéből, idegrendszeréből hiányzik a szükséges éltető elem, a villamosság. Csak azok a férfiak felelhetnek meg teljességgel, a kik teljes idegeregük birtokában erősek és egészségesek. A kik az idegeregüket tuleröltették és ifjúkori mértéktelen élvezetek hajhászása folytán erejükben megfogyatkoztak, életerejük biztos visszaszerzése céljából alkalmazzák az Elektro-Vitalizert. Ez a létező legtökéletesebb, tudományos szakferfiak által szerkesztett villamos készülék, mely állandó villamosságot fejlesztő száraz telepekkel van felszerelve. Az a körülmény, hogy minden télep meghatározott villamennyiséget tartalmaz, melyet a szükség szerint fokozva vagy csökkentve vezethetünk a test azon részébe, a hol a bántalom székel, a vagy a hol erősíteni kell és a számtalan kiváló gyogyeredményről szóló hiteles nyilatkozat folytán méltán sorolható a legtudományosabb alapon álló készülékek sorába.

A „Modern Villamos Gyógyászatról” szóló értekezés, melyet a lapra való hivatkozással készítséggel adunk látogatóinknak vagy küldünk zárt borítékban **díjtalanul és portómentesen** azoknak, a kik hozzánk fordulnak, kimerítő felvilágosítást ad ezen készülék jelentőségéről és használatáról.

Az ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet Budapest, Károly-körut 2. felzm. 10.

**Szólvény egy ingyen könyvre.
Elektro-Vitalizer orv. rend. int.**

Budapest, Károly-körut 2. felzm. 10. kerom részemre díjtalanul, bérmentesen, zárt borítékban elküldeni a „Modern villamos gyógyászatról” szóló művet (férfiak) részére. (A nem kívánt kötet név) részére. (töröndő.)
Név: .....
Cím: .....

Elismerő-levél.

Brückner Jakab, Kiskér, Fő-utca 128. B. B. m. 1909. jun. 20. Igen tisztelt Doktor Ur! Örömmel értesítem, hogy állapotom nagyon lényegesen megjavult, mióta az ELEKTRO VITALIZER készüléket használtam, melylyel ennél fogva nagyon meg vagyok elégedve. A készülék kitünően működik és minthogy javulásom folyton fokozódó, joggal remélhetem, hogy egészségem rövid idő alatt teljesen helyre fog állani. Fogadjon igen tisztelt Doktor Ur hálás köszönetem.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK
Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asztalok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők, kárpitozott butor, paplan, matracok stb. nagy választékban készpénzért, valamint részletfizetésre is kapható.

Pfeffermann Imre utóda
GYÁRÁBÓL
Budapest, VII., Kertész-utca 18.
Árjegyzéket bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Gyermekkoscsik nagy választékban.
Betegtolókoscsik.
Bodronyos koscsik minden méretben.
Összeszerelhető vaságynak legjobb minőségben.
Bodrony-ágybetétek bármely nagyságban.
Solettak, Jaulonsinok és nédrölettek minden méretben kaphatók.

WÄGNER MANO
Tánc- és nevelőintézet
nyilvánossági joggal RÁKOSPALOTÁN.
(Vasuti-, posta-, táviráda- és telefonállomás.)
Az intézet 8 osztályu főgimnázium és 4 oszt. polgári fiúiskolából áll.
Az osztály- és értekezési biznólványok államérvényesek.
Az intézet egy 5 holdnyi kiterjedésű parkban fekszik.
Alapos oktatás és jó ellátás.
Növendékek lehetnek bennlakók és bejárók.
Értesítővel készségesen szolgál az igazgatóság.

Az Én Ujságom
előfizetési ára:
egyedévre 2.50, félévre 5.—, egész éve 10.— kor Singer és Wolfner, Andrassy-ut 10. szám.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 33 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajt, sebeket, bajkört (gyphilist), bőrbajokat, elgyengült fertőzést, idősöbéknel is, önterőzést és annak utóbjait, ideg- és hátrgincsbajt, valamint minden női bajokat.
Rendel d. o. 9 órától d. n. 4-ig és este 7-8-ig
Budapest, VIII., József-körut 2. szám.
Levelekre válaszol, gyogyász rekről gondoskodik. — Levél után is biztos gyógyítást.

Gyönyörű ház- és villatelkek GÖDÖLLŐN 200-400 □-l nagyságban: 2, 3 korona és feljebb, 5 évi kényelmes leltetésre kaphatók. Országut, vasuti állomás és 2 épülő villamos vasút mellett. Villamosvilágítási kábel a telepen. Bővebbet Budapest, Königs és Révész. Ingatlanforgalmi iroda, József-körút 68. sz. és Gödöllőn, a helyszínen. Telefon 167-08.

Most jelent meg!

Tátrakalauz

Utmutató a Magas Tátrába és a tátravidéki fürdőkhöz. — A Magyarországi Kárpátgyógyászati közreműködésével szerkesztette dr. Szontagh Miklós. Átnézte dr. Jármai László. Térképpel. Negyedik kiadás, ára 2 kor. 40 fill. Singer és Wolfner kiadása Bpsten, VI. Andrassy-ut 10.

Ugyanott jelent meg a Kassa-Oderbergi Vasúti személyszállító vonatának

Zsebmenetrendje

Érvényes 1909. május 1-től. — Ára 12 fillér, minden könyvkereskedésben kapható.

Biztos gyógyulást

keresőknek, ki bármily nemi betegségben szenvednek, mint húgyvese és hólyagbajok, húgyvese-szűkítések, vizeletlét zavarak, éjjeli magömlések, sebek és bujakóros bántalmak (syphilis), az öntörfőzés utóbajjal, férfi-gyengeség (impotentia) makkas borbetegségek stb. Női nemi bajok fehérhólyas alapas, gyors és gyökeres gyógyítására, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül

DR. GARAI szakorvos

Budapest, VI., Andrassy-ut 24. lelkiismeretes gyógymódjánál fogva legjobban ajánlható.

Rendelés naponta d. e. 10-4-ig és 7-8-ig este Vidékiek levelekre kimerítő választ és szak-szerű tanácsot nyerne. Gyógyszerről gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

MOST JELENT MEG!

A MAGYAR BÜNTETŐ TÖRVÉNYKÖNYV

a büntettekről és vétségekről. (1878: V. és 1879: XL. t.-cz.) Kiegészítve az 1908. évi XXXVI. törvénycikkel,

Ára 1 kor. 60 fillér.

Külön is kapható az eme törvény-könyvet kiegészítő

FÜGGELÉK

a magyar büntető törvénykönyvekhez, amely az 1908: XXXVI. t.-cikket és a m. kir. igazságügy-miniszter 20.003/1908. ezümi rendeletét tartalmazza.

Ára 80 f. Megjelent az Athenaeum Irodalmi és nyomdai r.-t. könyvkiadóhivatalában (VII., Rákóczi-ut 54.) és kapható egy ott, mint minden könyvkereskedésben.

Kényelmes havi részlet-fizetésre

szállítjuk a legmodernebb és legjobb készítményű

Vadász-fegyvereket Ismétlő-pisztolyokat Madarászó és céllövő fegyvereket stb.

Páratlanul gazdag, legjobb árjegyzék kívánatra INGYEN és BERMENTVE beküldetk.

ELEK és TÁRSA BUDAPEST, IV., Károly körút 10.

Óra, lánczsa! 24 K. helyett csak K. 7.50

Pompás, remontolt Phoenix-patent ezüst uról óra, 3 erős gyönyörűen vésett fedéllel és ugró fedéllel, finom horgonyművel, kőbe ágyazva, egyszerű járásu; hozzá egy valódi arany-doblél páncél láncz szép függővel és háromévi irásos jótállással. Utánvétel csak K. 7.50 vámentesen.

L. Schaechter kivitelező üzlete. 97668 Wien XVI/2. Lerchenfeldgürtel 5/4. B.

Rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratok Budapest-Vác és Nagymaros között.

Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. é. augusztus hó 1-én azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart tenn Budapest-Vác-Nagymaros között. Indulás Budapest-Petőfi-térről 8 óra délelőtt és 2.30 óra délután; Budapest-Batthány-térről 8.05 óra délelőtt és 4.30 óra délután; Óbudáról 8.20 óra délelőtt és 2.50 óra délután. — Erkezés Vácra 10 óra délelőtt és 4.30 óra délután; Nagymarosra 11 óra délelőtt és 5.30 óra délután. — Indulás vissza Nagymarosról 11.30 óra délelőtt és 8 óra este; Vácra 12.15 óra délután és 8.45 óra este. — Erkezés Budapest-Óbudára 1.10 óra délután és 9.40 óra este; Batthány-térré 1.25 óra délután és 9.55 óra este; Petőfi-térré 1.30 óra délután és 10 óra este. — Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai a következők: Budapestről Vácra vagy megfordítva: I. hely 60 fillér, II. hely 50 fillér; Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva: I. hely 1 korona 20 fillér, II. hely 80 fillér; Vácra Nagymarosra vagy megfordítva: I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér. — Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron; a m. kir. állam- és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon II. osztályú jeggyel utazhatnak.

Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térjegyek adatkak ki és pedig: Budapestről Nagymarosra és vissza: I. hely 1 korona 80 fillér, II. hely 1 korona 20 fillér; Vácra Nagymarosra és vissza: I. hely 1 korona 10 fillér, II. hely 75 fillér. Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gőzös közlekedik, melyen a közönség eső ellen is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árákkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között esavargós közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha e járatokat bármily okból abban kellene hagyni, ugyerről a társulat idejekorán hírdetést fog közzétenni. A forgalmi igazgatóság.

Megszűnnek fájdalmi és megszabadul sok bajától, ha a

Brázay

Menthol - Szeszt

használja, mert e páratlan háziszere

Egészségének Üdeségének és Testi erejének

fenntartásában utolérhetlen hatása. Mint üdítő ital versenyen kívül áll.

Asszonyok, lányok, férfiak, gyermekek, ifjak és öregek, munkás, gazda, iparos és hivatalnok, városban, falun, erdőn, mezőn, szárazon és vizen, télen-nyáron egyaránt mindenütt és mindenkor biztos sikerrel használhatják a könnyen megszereshető és mindig kéznél levő

Brázay

Menthol - Szeszt

Legbiztosabb háziszere az élet ezerféle bajában.

Igazi házi áldás!

- Egy próbáüveg . . . 40 fillér
- Nagyobb üveg . . . 1 korona
- Legnagyobb üveg . . . 2 korona

Kapható mindenütt!!

Utra!

A legújabb angol bőszabású „Skech“-kabátot vegyünk 38-60 koronáig.

KOCH Testvérek
Budapest, IV., Károly-körút 26. sz.

BORSZÉKI FÖKÜT

4 SZÉNSÁVYAS ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA
KIVÁLÓAN KÖSZÉNYELLEN
PÖLDISSAR-KÜT
IDŐLT GYOMORBAJOKELLEN
KOSSUTH-KÜT
VÉRSEGENYSÉG ELLEN.
TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK.
FÜLERAKAT!
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

Hol vásároljunk

Porcellán-háznál

Bpest Baross-tér 4.

Araim: mutatós oltók

Legújabb és asztali tálca, porcellán lámpa, románcz edény egész konyhaberendezések, mennyezeti kefények, nax-ajándékok. Minden vidéki megrendelőnek fogában áll az árak kicsomagolni és nem tetszés esetén saját költségemre visszaküldeni.

- Étkezőkészlet 6 személyre, rokokó, finom porcellán, csak 3.50
- Étkezőkészlet 6 személyre, teljesen modern tálca, festve és aranyozással beégetve 6.50
- Étkezőkészlet teljesen 6 személyre, rokokó stílus, díszes festés, elsőrendű minőség 7.95
- Étkezőkészlet 6 személyre, rondkivül díszes rokokó stílus, pecsenyétál, elegáns festéssel 10.-

Legolcsóbb és legnagyobb választék csak kis elsőrendű 12 személyes étkező-készletben díszesen festve, dús aranyozott rokokó tálca kétszer égetve, finom minőségű porcellán. Árak:

- 2 ovál levestál 2 mártás tálca
- 2 nagy pecsenyétál 2 nagykanál
- 2 kis pecsenyétál 2 kiskanál
- 2 nagy tésztátál 2 sórtartó
- 2 kis tésztátál 19 mély tányér
- 2 főzeléktál 36 lapos tányér
- 2 salátátál 12 kis tányér
- 2 mártástál

25

Azonkívül vannak készletek egészen 100 forintig.

- Étkező 12 személyre, rokokó stílus, kisebb összeállítás, 42 db., díszes festéssel a beégetve 12.50
- Tea vagy kávékészlet festve és beégetve aranyozással, rokokó stílus 3.25
- Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetve ós aranyozással, rokokó stílus szép festéssel 7.50
- 6 személyes likőrkészlet, festett és beégetve aranyozással 1.75
- 6 személyes boros-, sörös-, vagy vizes készlet festett és beégetve aranyozással 4.50
- 1 teljes angol díszes, nagy, valódi majolika mosdókészlet 1.50
- Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mály, lapos 8 és 10 1.50
- Vizes vagy boros pohár 5 és 6 1.50
- 1 asztali lámpa aranyóval, díszes 1.50

- 6 személyes finom üveggészlet 6.50
- 6 vizes pohár 6 pezsgős pohár
- 6 boros pohár 1 vizes kanonó
- 6 likőrös pohár 1 boros botale
- 6 sörös pohár 1 likőr-üveg

1 románczozott kávédaráló csak 2.50

Vidékre ingyen láda, csomagolás, vasúti szállítás.

Takács Ferencz

Budapest, VIII., Baross-tér 4.

Isméri ön már a RICHTER VINCZE-féle haj- és szakállnövesztő = kenőcsöt? =

Utalárberetlen hatású hajhullás és korpaképződés ellen és erőteljes hajszőrvés előidézésére. Egy tégely ára használati utasítással 3 kor.

Shampón (hajmosó por) a legjobb fej tisztító szer. Egy csomagára 50 fillér. — 70 fillérlevélbélyeg ellen bérmentve küldetik. — Elismert legjobb készítmények. — Naponta szétkúrdés a világ minden részébe. Ausztria és Magyarországra utánvétellel, a többi államokba készpénz ellenében.

Legmagasabb kitüntetés Párisban.
den részébe. Ausztria és Magyarországra utánvétellel, a többi államokba készpénz ellenében.
RICHTER VINCZE
specialista hajápoló szerekben
:: WIEN 9/4. Sobieskygasse No. 22. ::
Bécsi raktár: MOLL A. gyógyszerháza, L. Tuchlauben No. 9.

KÁSZONI FÖKÜT (SALUTARIS) JÓD ÉS LITHIUM TARTALMÚ KIVÁLÓ GYÖGYVIZ

TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK.
FÜLERAKAT!
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK. HÁZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-ÉS MŰVÉSZ-
üzletében szereshetik meg.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKNE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Nálam BUTOR

minden hitelképes, tisztességesen gondolkodó egyén.
Izükségletét a következő fizetési feltételekkel szeresheti meg: 100 koronáig havi részlet 6 korona, 200 koronáig 10 korona, 300 koronáig 15 kor., 500 koronáig 20 kor., 600 koronáig 25 korona, 800 koronáig 30 korona, 1000 koronáig 40 kor. stb. Előlegül 20 százalék fizetendő.
SÁNDOR IGNÁCZ
butorkereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétány-utca), Bazilika-templom közelében, Váci-körút mellett. — Butoralkönyv 1 korona, bélyeg ellenében küldök. — Telefon 104-94.

Házlerombolás miatt

az üzlet teljesen feloszlik.
* * *

Perzsa és keleti szőnyegek
mélyen leszállított árban.

Polgár Hugó
V., Dorottya-utca 6. sz.

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban Budapest, V. Bálvány-utca 5-C. 28

Pólvizsgálatra

javítóra, póterefésítésre, bármilyen vizsgálatra előkészít: Szűndel Tanfolyam-Garay-utca 5. II. 12/a.

Magántanulókat

a gymnasium alsó 4. osztályából havi 60 korona fizetéssel teljes ellátásra és tanításra elfogad egy reformatus pap. Czím a kiadóhivatalban. 5795

Egyedüli pontos teljes levélzime összes hirdetésemnek

Kállai Lajos

motorgyára
BUDAPEST,
Gyár-utca 28. sz.
Legújabb rendszerű benzínmotorokról tessék díszirjegyzéket kérni!

Szűndel gyártmányú fűrdőkádak 14 kor-tól feljebb, fűtő kádak 60 kor-tól feljebb. Elváltatok mindenféle kutszavattok és házi vízvezeték-berendezések legolcsóbb áron.

LEFKOVICS ADOLF

Budapest, VII., Wesselényi-utca 51/A. Telefon 115-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Réz és vasbutor gyári áron, rez hálószerberendezések a leghitelesebb amerikai módszer szerint készíttve és féregmentessé tételének egyedüli gyárosa, legolcsóbb gyári áron ajánl Weisz Jakab, Budapest, Andrássy utca 77. (bejárat Rózsa-utca-ban.) 27644

URAK

főlölesleges a gummi **VIRGO** az ideális **ÖVSZER** háromdobozossal 3 koronáért portómentesen és díszkréten küld:

Markbreit, gyógyszerész,

Budapest, Dohány-utca 84.

BUTOROK

áló-, ebédő-, szalonherendezések, továbbá nriszoba, iroda-berendezések, rez- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol börgarnitúrák eladása s vétele

Wechsler Karolyné

VII., Király-utca 23. I. em. Kasinó-utca sarok.

Tokaji hegyi bor

(Szemerodni), 1909. évi kiváló zamatos, 5 literes csomag-üveggel és bérmentve 6 korona 50 fillér. Nagyobb vételnél megtehető engedmény. Glittner Lajos. Tokaj. 27678

Pénzszekrények

és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Ne fogadjon

el pemetéfu cukorkát Rethy név nélkül. Ára 60 fill.

Káposztának száza

hatal 8 forintig, görög-dinnye hatól 10 forintig, ezekordinye tiztől 15 forintig mindannyi nemes fajok, paprikának, uorkának száza harminctől 60 krajczáig, paradicsom mászása 6 forint Almának, körtének, szilvának nyolctől 12 forintig, bármelyikből postakosaránként 1 forintjával előleg beküldéssel. Gyümölcsirítél Csongrádról.

Ingyenes gépirás-tanítás.

Kedvezményes magyar, német gyorsírás-oktatás. A „Stenografia” Országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró- és gépiráskönyvben okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai tanárok vezetése alatt harminckét új gyorsírás, gépirás és sokszorosító tanfolyamok nyitnak. Kereskedelmi tanfolyamok: egyszerű és kettős könyvvitel kereskedelmi számtan, levelezés, fogalmazás, helyesírás és szépírás. Díjtalan és biztos áhasközvetítés. Tanórák reggel 8 és este 9 óra között. A gyorsírás sárpás esetében egy hónap alatt is megtanulható. Kélműn órák. Sokszorosító és másféle iroda. Irásmunkák leírása és sokszorosítása a legkedvezményesebb feltételek mellett. Beiratások naponta vannak az intézet helyiségeiben kizárólag: Rákóczi-ut 60. I. em. Az intézet ismert elnevezéseit újabb megtevésztő módon utánozzák. Tájékoztatót szívesen küld az igazgatóság.

Légszusz és villamos csillárok

legelőnyösebben szerelhetők be Kulesár Sándor bronzáru- és csillárgyárában. Budapest, VI. ker., Dessozly-u. 9-11.

Szülészno

több évi klinikai gyakorlattal tanácsot, segélyt nyújt kényelmes lakásban helybeli valamint vidéki szülésznoiket fogad titoktartással özv. Bárdosné VI., Dálnok-utca 27. I. 26. Nyugatipályaudvar közelében. 5790

Kézimunka

hímzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Pászománygyár, Nagymező-utca 9. szám.

Ingóságokat

értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpenzöléggel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszervi raktárba csokely díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110-08. 9984

Pénzt rögtön

butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségekbe bizományba beraktározza.

TAUBER és TÁRSA

csakis VI., Nagymező-u. 42. Telefon 103-57. 27477

Parlamentari

gyorsírók áltai vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantervek. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1888-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógépezégtől s más hirdetésünket utazó újabb tanfolyamoktól függetlenül. Ingóntantást nem hirdetünk. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

BUTOR

30% megtakarítás!

Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3 lételemet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, uralisobák, angol börgarnitúrák és szalonbutorok, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-13

Pénzkölcsönt

4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földirtokra, földelmozó, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III., helyen 15-60 évig törleszthető. Személykötött tisztviselőknél gyorsan eszközöltetik.

HOFFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Budapest, Terezkört 1/a.

Gőzszuszók:

1 drb. kornwall kazán 97 m² tüzfűtellet 6 1/2 Atm. 1 drb. kornwall kazán 48 m² tüzfűtellet 6 Atm. 1 drb. kornwall kazán 41 m² tüzfűtellet 7 Atm. 1 drb. kornwall kazán 31 m² tüzfűtellet 6 Atm. 1 drb. kornwall kazán 28 m² tüzfűtellet 6 Atm. 1 drb. kornwall kazán 27 m² tüzfűtellet 6 Atm. 1 drb. Fairbairn kazán 170 m² tüzfűtellet 7 Atm. 1 drb. Tischbein kazán 166 m² tüzfűtellet 10 Atm. 3 drb. Tischbein kazán 83 m² tüzfűtellet 7 1/2 Atm. 1 drb. Tischbein-kazán 80 m² tüzfűtellet 10 Atm. 1 drb. csöves-kazán 66 m² tüzfűtellet 6 1/2 Atm. 1 drb. csöves-kazán 33 m² tüzfűtellet 8 Atm. 1 drb. csöves-kazán álló 13 m² tüzfűtellet 7 Atm. 1 drb. nouilleur-kazán 23 m² tüzfűtellet 5 Atm. Továbbá több kisebb és nagyobb álló és fekvő kazán használt, de nagyon jó állapotban olcsón kapható. Abbeles Emilnél Budapest, V. Váci-ut 14. Telefon 24-41. és 98-37.

Neu Samu és Fia

szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintezet

VÁCZ.

Gyárt: mindenféle fa- és vastalicskát, kő- és kőzkoecsit, szerszámokat, emelőgépeket, kettős áttétellel, fűzifafűrészesztrakokat kertű és locomobilfeeszkendőket stb. stb.

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23. Telefon: 161-27. Kérjen árajánlatot!

Brilliantot!

aranyat, ezüstöt, ékszert és rőpéngét veszek és eladok. Kérész ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95-43.—

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédő-, szalon, nri szoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktári szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rezbutorokban.

GROSZ SANDOR és Társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-08.

Kocsi árnesarnok

VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarország legnaggyobb kocsi raktára Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

bankhitel

úján kizárólag csakis

REMÉNYI

nagy magyar hangszertelepén Prospektus és árjegyzék ingyen. 640

Budapest, Király-u. 53.

+ Soványság +

Az egyedüli eredménytől kísért háziszere a dr. William Hartley tanár amerikai erőtá-pora. Soványság tartós, szép tett testidomokat nyerne. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóllálist. Verszegőnyesség, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszere. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Készönő levelek minden országból. Dobozonként 1 ftt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, B/L.

Vasbutor.

Rézagy 35 ftt, györök-agy 11, összecsuksukható vas-agy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakeretű 3.50, rözgarnis 2.50. Összecsuksukható tábori ágy aczélsodronnyal 8.—, sodronnyonát kerítést, vaskaput legolcsóbban szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/B. Telefon 22-66. 26975

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igaz olcsón kaphatók.

Wiener Á. utodánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736

SCHILLER IZIDOR

ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 3. szám.

Technikum Wittweida.

tanár. Legnagyobb technikai tantervet elektro- és gépészeti részre. Képzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépipari laboratóriumok. Gyári tanuló műhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronára költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarokán. 27553

„Hungária” beszélő-gépek

kizárólag eredeti első rangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa

Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen árjegyzéket

!! Olcsó kölcsönök !!

Tisztviselő kölcsön

6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és előbiztosítók nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Biztosított költség nines! Díjazás utólagos! Felzálogkölcsönt 4-4 1/2%-ra 4-62-5.00%-os annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Övadákokra az érték 75%-ig katonaisztereknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Terezhitelt, Váltókölcsönt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok, erdők, bányák adósvétel. Cs. Helysorsjegyek hivatalos árán. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmaztatunk! Kun és Társa bankbizományi és kereskedelmi iroda, Budapest, Rózsa-u. 29. III. 5. sz. Válaszbélyeg.

Előrendővadászat

Singer női varrógépét

27 forintért hájost 40 forintért. Cezárba mint 45 forintért. Iparosgépeket igen olcsón 6 évi jótállással szállított, vidékre árjegyzék ingyen. Erancz Henrik varrógépgyári raktára Budapest, IV., Veress Pál-utca 40. fűsz. 6. Viszonteladóknek árendára.

Bouvet-Ladubay

legjobb és legolcsóbb **francia pezsgő.**

Vezérképviseletőség: **PRÁGA, Soukenicka 30.**

Magyar harzi kanári tenveszde Debrecenben.

Aki egy órákban harzi kanári tenveszt, eleiben soha nem jöhet nem tezesen, mert előzőlt ott a bu és vég lez a ház, hol gyűlven-argu tollu kanadaiármar. Forduljon tehát bukolommal hozzon mindenké, a ki a szép, kes kanarit szeret. 1 megmondani a rimetli, hogy könnyen megjelölnek: Debrecenben lakom és kanarit nevellek. Agoston István a nevem Magyarország a hazam. 26. szám alatt lakom a Peterfia-utczán, onces kanarik darabja 7, 8, 10, 12 forint. Tenvesztésre alkalmas nösterek darabja 2 ftt. Szállítás a legnagyobb hidegben is gondosan csomagolva történik. Árjegyzék és ápolási utasítás ingyen. A legnagyobb tenvesztde és széküldési intézet.

Parkett- és asztalosgyári berendezés

2 gatterrel, fűzifa aprító berendezéssel, összes szilakkal, transmissiókkal, még rövid ideig felszerelve látható, nagyon olcsó kapható. Felvilágosítással szívesen szolgát Abbeles Emil Budapest, V., Váci-ut 14. Telefon 24-41, és 98-32. 23665

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácsokat, kerthékesek, keramitlapok, kehilhoim lapok olcsón kaphatók.

Kelemen Mór

épület-bontás vállalkozónál Budapest, Nador-u. 72-74. Fióküzlet Visegrád-u. 27.

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

HETI MELLÉKLETE AZ „EGYETÉRTÉS”-NEK

A „szegény Beöthy Laci“-ról.

Irta: TÓTH KÁLMÁN.

Tulajdonképen én nem is tudom, hogy miért hívtuk mi őt „szegény Beöthy Laci“ nak. De úgy hívtuk.

- Hová mész?
- Fölkeresem a szegény Beöthy Lacit.
- Hol voltál?
- A szegény Beöthy Lacit látogattam meg.

Pedig hát akkor, az ötvenes évek elején mi magyar írók mind szegények voltunk s Laci még a legelegánsabban járt közöttünk. Aztán ügyes is volt; a fakó ruhához is úgy tudta ő felkötni a nyakkendő, hogy az neki diszt, vagy ha ezt talán nem is, de mindig valami előkelőséget kölcsönzött.

Mintha most is látnám szegényt (no már megint szegény!) Kis termetével, tisztesen fésült szőke hajával s azokkal a parányi hunyorgó szemekkel, melyeket, mikor nevetett, egészen behunyott.

Beh nagyon tehetséges, szivgazdag és becsületos író volt ez a mi szegény Beöthy Laci!

A világ mindig valami nagy korhelynek tartotta, mert így írta le magát, pedig hát nem is volt miből korhelykednie s szervezetileg oly gyenge alkattal bírt, hogy egy meszely borocska tántorgóvá tette; aztán humorisztikus művei után valami gunyolódó, örökké nevető, csupakévd embernek gondolták; pedig érzelmesebb embert, nála soha nem ismertem; a városligetben néha egész délutánokon át csak édes anyjáról beszélt nekem és sirt, mint egy gyermek; az érzelmeket általában csak a végső lépcsőn szerette s a szerelemről csak haldokolva tudott beszélni; szörnyen szeretten Heinenak ezt a versét:

Die Blumen sterben ohne Regen,
Und ich sterbe deinetwegen.

Előbb elmondta lassan, aztán elmondta szivve tett kézzel, páthosszal, aztán kiabálva, furioso s végre nagyot nevetett sajátmagán; általában az érzelmesség és szatira különös vegyülékéből állott.

Szeretett arról is írni, hogy ő milyen nagy adósságinál s egyszer egy humoreszkjében lerajzoltatta saját temetését: ott ül csibukozva a koporsóban s hitelezői sírnak, jajgatnak utána. Ezzel csekély hitelét is eljárszotta.

Különösen szabója — egy kis barna, sovány, epés ember — vette rossz néven a dolgot.

— Nem fizetni s még vicceket csinálni. Egy gombot sem varrok fel többé az urnak.
— Így fogadta legelső alkalommal a szegény Lacit.

Nagyobb méltósággal tűrte a paskillt Kiss Ignác csizmadia mester. Nekem is ő dolgozott, jól ismertem. Talpig becsületos ember volt, mint általában a magyar csizmadia. Szegény Laci elbeszélte nekem, hogy mikor a kép megjelenése után találkozott vele, csak ennyit mondott neki Kiss Ignác:

— Bőjtűr, nem célirányos a becsületos embereket megcáfolni.

Aztán hitelezett neki sirjáig. Általában bizonyos magasabb nemű hóbortt kívántatott ahhoz, hogy valaki abban az időben íróvá lett legyen; a hírlapirodalom, a mi biztos existenciát nyújt, nem létezett; most száznál több időszaki vállalat jelenik meg a fővárosban, akkor volt kettő: az „egyetlen“ politikai, s az „egyetlen“ szépirodalmi lap. A könyvirodalom iránt nagy részvét és érdeklődés volt, de az írók a kiadók martalékai voltak s én jelen voltam, mikor „közkezdességű humoristánk“, a szegény Beöthy Laci egyik regényét harminckét forintot adta el; azért is

Bleriot.

Képünk Bleriot francia mérnököt ábrázolja repülőgépjén. Bleriot tudvalevőleg e napokban a francia partról az angolországi Dover kikötővárosba szállt.

kézpénzben csak tizenyolc forintot kapott, a többi régebbi adósságok fejében húzta le a kiadót.

— Körülbelül engem is úgy fizetnek, mint Miltont az „Elvesztett paradicsom“-ért, — kacagott szegény Laci, mikor a boltból kiléptünk.

— Általában mi tart fenn téged, Laci? — kérdelem tőle.

— Barátom, a lelkesedés és a dunaparti szilva.

Ebben az időben történt, hogy engem egyszer tanuképen felhívtak a rendőrséghez.

- Mi az ur?
- Író, — feleltem
- H á t m é g ?

Pedig én nagy ur valék az akkori írók közt; segédszerkesztője voltam annak az „egyetlen szépirodalmi lap“-nak; irtam bele újdonságokat, színházi kritikát, verseket, humoreszkeket, külföldet és vegyest és kaptam azért havonként harminc forintot. Nagy dolog volt ez akkor! A fiatal írók úgy néztek, mint valami Krózus s a legtitkosabb irigységek tárgyát képeztem.

Ott ültem egy nap „irodámban“, a mi akkor egy kis hónapos szoba volt. Szegény Beöthy Laci lépett be.

— Hajh, barátom — ma kétségbeesett vagyok; fáj az élet, mondd el nekem a legszomorúbb versedet.

Melyik huszonkétéves poéta az, a ki el

Bleriot aeroplánjával repülés közben.
A repülő aeroplánt „Escopette” torpedó kíséri a tengeren. Miután azonban a torpedó csak 42 kilométernyi gyorsasággal tudott haladni, messziről visszamaradt a repülőgéptől, a mely 68 kilométer sebességgel 27 perc és 21 másodperc alatt átszelte a szorosot.

ne mondja egy szomorú versét, ha szépen kérik. Én is mondtam egyet.

— Még szomorubbát, azt, hogy:

„Sir kell nekem, olyan sötét, fekete
A milyenre szívem” a bú festette.”

Elmondtam ezt is.

Igy tartott alkonyatig; lubickoltunk a szomorú poézisban. Egyszerre csak szegény Laci veszi a kalapját, menni készül s így szól hozzám:

— Nem adhatsz te nekem kölcsön öt pengőt?

— Barátom . . . megvallom . . . a hónap végén járunk . . .

— Micsoda? hát én hiába hallgattam egész délután a te verseidet?

S ezzel egy székre vetette magát s kacagott a könnyezésig.

Tán agyon hahotázza magát, ha az ajtó nem nyílik.

Egy kis sötétkék köpenyeg lépett be; valami kis ember-féle is volt benne, de a köpenyegből csak a feje bubja látszott ki.

— Itt csinálják kérem a verseket? — Így kezdte.

— Micsoda verseket; itt nem csinálják, hanem kiadják azokat. Mit akar? — kértem én.

— Hát kérem, annak a gazdag Bébauernek a neje meghalt, — szólott a kék köpenyeg.

— Kitegyem az ujságba?

— Nem kérem, hanem ide küldtek, hogy csináljanak a sírjára verset, a miért a Bébauer ur két aranyat fog fizetni.

— Azt itten nem csinálnak.

Laci méltósággal fölállt:

— Ez az ur — mondá hidegen rám mutatva, — csak az én segédem, még nem érti egészen a mesterséget. Azokat a sirverseket én szoktam csinálni. Hát derék asszonyság volt az a Bébauerne, ugy-e?

— Derék. Kilenc gyermeket hagyott hátra.

— Az a sirvers holnap reggelig meglesz; csak jöjjön kilenc óra után lakásomra, szarka-utca hetedik szám, mert itt csak segédem lakik, én pedig amott tartózkodom s átveheti az epithapiumot; a négy aranyat azonban el ne feledje.

— Kérem, csak kettőt mondtak.

— Rosszat kettőért is lehet csinálni, de a jónak négy arany az ára.

— No hát csak jót tessék csinálni, mert a Bébauer ur gazdag ember, s bizonyára örömmel megadja.

A kék köpenyeg még egy kicsit fölebb huzta a köpenyegét s az ajtón kiköpenyegezett.

Nem tudtam, kacagjak-e vagy bosszankodjam. Csak legalább azt tudnám, hogy ki uszította rám ezt a verskeresőt.

A szegény Lacira pedig a felsőség egész megvetésével néztem.

— Te, engem ilyen izékkal ne kompromittálj; csak nem fogok én sirverseket irni.

— Nem is te írod, hanem én.

— Nincs semmi önérzeted?

— Hazafiságból teszem. Örüljünk, mikor ilyen időben, mint a mostani, a Bébauerek magyar verset kívánnak a sirkeresztekre. Aztán mért ne írhatna akárki is epithapiumot egy olyan derék asszonyságra, minő Bébauerne volt

— Hiszen nem ismerted.

— Mindegy. Kilenc gyermeke volt s tudod mit mondott első Napoleon madame Stäelnek: hogy az a legderakabb asszony, a kinek legtöbb gyermeke van.

— Csinálj a mit akarsz, de nevetem ne keverd e dologba. Isten áldjon meg.

— Hiába küldesz; itt nálad fogom megírni a verset, most épen inspirálva érzem magamat.

De már erre hahotára fakadtam, tudva, hogy soha életében verset nem irt.

Aztán oda ült az íróasztalhoz, felborzolva haját, sohajtozott s ebben a helyzetben maradt jó félóraig. Én csak mosolyogtam küzködésén.

— Hát irtál-e már valamit? — kértem a hosszu csend után.

— Egy sort:

„Itten nyugszik a halott.”

— Csinálj rá valami kadenciát — folytatta mérgesen, mert mindjárt elragom ezt az acé kalamust.

— No csak ne rágd el, kiségitlek:

„Mennybe vigyék angyalok.”

— Rossz rím, te mindig ilyeneket szoktál csinálni; *t* és *k* a végén.

— Nem érted te azt; úgy hijják, hogy: assonance; az *a* és *l* csinálják a hangzatosságot.

— Hát jól van . . . most folytassuk.

— De mit akarsz kifejezni? — kértem én.

— Folytasd a logikát, hogy legyen ő is angyal, gyermekei angyala . . .

— No ird:

„Legyen ő is az, maga,
Gyermekeinek angyala.”

— Hiszen ez pompás; egészen elérzékenyülök. Még csak két sor kellene, hogy oltalmazza ezután is a gyermekeket s a tulvilágban egykor viszontlássza őket.

— Hát ird:

Védte őket mindenütt,
S találkozzék majd velük.

— No hát már most lássuk az egészet. — Stentorral olvasta:

„Itten nyugszik a halott
Mennybe vigyék angyalok,
Legyen ő is az, maga,
Gyermekeinek angyala,
Védje őket mindenütt
S találkozzék majd velük!”

A meglegedés sugárzott arcán.

— Azt nem is gondoltam, hogy ily kitudó költő vagyok. Elvégre is az eszmét én adtam, te csak a rossz rimeket csináltad. Holnap látjuk egymást a „Primusz“-nál. — S a verssel elvágatott.

Ennél a furcsanevű urnál, a „Primusz“-nál vacsorálgattunk akkor mi fiatal írók. Ott volt egy kis vendéglője a megyeház utcában. Szörnyű bőkezű, igazi magyar vendéglős volt, elviselhetetlen nagy porciókat osztogatott s a kenyeret úgy hordta körül, hogy vágjon belőle kiki magának, a mennyi tetszik. Meg is bukott nemsokára.

Szegény Laci már ott ült nagy vendégeskedés közt, elköltötte a meszely bort is s fel volt puskaporozva.

— Hogy vagy, Laci? — kértem.

— Ugy barátom, mint az olyan ember, a ki aranyakkal fizet. Nem írok többé regényt, hanem holnap megnyitom az „első magyar sirversíró-intézetet.” Barátom, tort ülünk. Éljenek a halottak!

Nem tudta szegény Laci, hogy pár év múlva ő is azok társaságába megy, kikért poharat emelt.

Oda ment csakhamar, ki nem fejlődött szép tehetségével, a méltatás, a siker minden élvezete nélkül.

Szegény Laci!

Villamos szerelem.

— Vigjáték egy felvonásban. —

SZEMÉLYEK:

Árpád.

Rózsika.

(Falusi kis szalon. — Jobbra és a háttérben ajtó. — Balra ablak. — Fiókos asztal, az asztalon csengetyű.)

ELSŐ JELENÉS.

(A függöny felgördülésekor a színpad üres. Kivülről csengetés hallatszik. Árpád törülközővel a nyaka körül és beretvéval a kezében, jobbról belép.)
 Árpád. Hé? Mintha csengettek volna?... (Ujabb csengetés.) Ugy-e mondtam? A kertajtón csengettek. Látogatás! Most, mikor vulkánon ülök... az angol borotvával! (Borotválkozást jelez.) Tessék! Megvágtam magamat! Így van az, mikor vulkánon borotválkozik az ember. (Újra csengetek.) Ismét. Ez valami vén, süket harangozó lehet. (Kínéz az ablakon.) Egy ismeretlen nő. (Kíált.) Nagysád! Nem fogadok! Nem érek rá! Borotválkozom! (Rendes hangján.) Nem lát; nem hall... Kinyitja a rácsajtót... jön! (A közönséghez.) Kérem, mondják meg neki, hogy nem vagyok idehaza... mert...

lőnek! (Észreveszi a csengetyűt.) Ah, csengetyű! (Alá és feljárva csenget.)

HARMADIK JELENÉS.

Árpád. Rózsika.

Árpád. (Frakköltözetben.) Teringette! Ennek véget kell vetni... Nagysád...
 Rózsika. Major Árpád ur?

Árpád. Nem én vagyok. Én Mór vagyok.
 Rózsika. Mór? Soh'se láttam fehér arcu né-

gert.
 Árpád. Fehér?... A rizsportól! Különböztetést akartam mondani, hogy én az inasom vagyok.

Rózsika. (Hangsúlyozva.) Inasom?... Érzí a vágást?

Árpád. Csakugyan! Megvágtam magamat az angol borotvával. Kérem, soh'se használjon angol borotvát.

Rózsika. Törjünk át a tárgyra. Uram, én valódi amerikai nő vagyok...

Árpád. Ah, amerikai? Hatalmas nép, nagysád! És milyen kitünő borotvákat gyárt!

Rózsika. (Folytatja.) Apám hajóskapitány. Most is Amerikában van. Én pedig három órát ültem futárvonaton, hogy önnel csevegjek.

Árpád. Három óra alatt jött ide Amerikából.

Árpád. Én?... A házasságát?...
 Rózsika. És én eljöttem felszólítani önt, hogy azt most újra rendbehozza.

Árpád. De teringetét, nagysád! Rögtön az enyém lesz semmivé ön miatt! Négy órára várnak lánykérőbe... és ime már négy óra tiz perc.

Rózsika. Az ön órája siet.
 Árpád. Oh, nem! Tizennyolcz hónap előtt igazítottam meg az órámat Budapesten... a gázóra szerint. (Kalapját veszi.) Van szerencsém...

Rózsika. (Utjába áll.) Egy pillanatra. Én amerikai nő vagyok, uram!

Árpád. Igen!
 Rózsika. Miskolcra... És felszólítom önt, hogy tüstént kövessen oda és jelentse ki nyilvánosan...

Árpád. Ah, tudom már!... áprilist akar velem járni. Ma április elseje van!

Rózsika. Márczius harminczegyediké... Nemcsak az órája, de még a kalendáriuma is siet.

Árpád. Szép dolog! Egy miskolci amerikai nő!... Hát a neve, nagysád? A neve?...
 Rózsika. A nevem? A nevemet kérdezi... az az ember, a ki nekem fölafánlotta az övét!... Mit is beszélek... A ki minden reggel szívét és lelkét ajánlotta föl nekem... A ki imádott angyalának

1. Rüdel H. tamár, Berlin. 2. Leffler-Burghardt M. kamaranékesnő, Wiesbaden. 3. Gulbranson E. kamaranékesnő, Christiánia. 4. Vogelstrom Fr. udvari operanékes, Mannheim. 5. Eismann A. udvari karmester, Weimar. 6. Corvius L. udvari operanékes, Wien. 7. Schlitzendorf-Bollwitt A. operanékes. 8. Schulz-Fürstenberg M. gordonkaművész. 9. Dehmlow H. operanékesnő, Berlin. 10. Gehwald B. királyi kamarazeneső, Berlin. 11. L. Neubeck karmester, Görlitz. 12. Wollgandt E. handversenymester, Leipzig. 13. Rother A. karmester, Wiesbaden. 14. Leonhardt K. szőlőismető, Hannover. 15. Dr. Zulauf E. karmester, Kassel. 16. Hesslöhl E. udvari operanékesnő, Wiesbaden. 17. Kranich Fr. főgépmeister, Darmstadt. 18. Landau Moritz karmester, Hamburg. 19. Dawson Miksa operanékes, Lippese. 20. Müller karmester, Bayreuth. 21. Braun C. udvari operanékes, Wiesbaden. 22. Hafgren-Waag L. udvari operanékesnő, Mannheim. 23. Hartung A. hangversenyénekese, Lippese. 24. Soomer G. asszony, Lippese. 25. Salden J. udvari operanékesnő, Darmstadt. 26. Alten B. operanékesnő, Hamburg. 27. Dr. Bräsemeister O. kamaranékes, Berlin. 28. Hermann A. operanékesnő, Strassburg. 29. Agloda O. operanékesnő, Halle. 30. Hardt A. hangversenyénekese, Hamburg. 31. Geisse-Winkel udvari operanékes, Wiesbaden. 32. Lehnert J. udvari karmester, Wien. 33. Kittel C. udvari karmester, Darmstadt. 34. Schmidpeter R. karmester, München. 35. Raven Ch. főrendező, Halle. 36. Soomer W. kamaranékes, Leipzig.

Az idei bayreuthi Wagner-előadások közreműködő művészeinek csoportképe.

Nem! Ezt majd máskor magyarázom meg önöknek... nem érek rá. Mondják csak, hogy nem vagyok idehaza! (Jobbra elmenekül.)

MÁSODIK JELENÉS.

Rózsika. (Középről jön, utiasan öltözve, kis táskával a kezében.) Major ur?... Senki! Pedig jó helyen járok. A táviróhivatalban utbaigazitottak. A rácsajtót nyitva találtam, tehát itthon van. (Hangsúlyozva.) Major Árpád ur?... Semmi felelet! Lám! ennek az urnak milyen kemény a füle és milyen lágy a szíve! Majd kigyógyítom ebből a két fogyatkozásából. Ah, nem hiában nevelkedtem Amerikában. Én Miss Schmidt Rachel növendéke vagyok, aki nem enged tréfálkozni a női méltósággal! És ha belőlem gunyt üznek, s ha engem kompromittálnak, a futárvonattal sietek... kergetve a boszuszomj által... Ah! Meglátom hát azt az uracsát!... Meg vagyok győződve, hogy vén és rut, s kezdem himni, hogy hozzá még süket is. Ez lenne a második siketség, melylyel e förtelmes környéken megismerkedém... De hát nem jön?... Hátha eltörnék valamit! Hátha

Ha mindig ilyen gyorsan halad, úgy husz másodperc alatt megmagyarázza látogatásának célját... ennek örülnék.

Rózsika. Hiszen ön fog magyarázni, uram! Önnel kell magát igazolnia.

Árpád. Én istenem, nagyságos asszonyom...
 Rózsika. (Helyreigazítva.) Kisasszony.

Árpád. Én istenem, nagysád, az ön társalgása olyan bájos, mint... a személye. (Félre.) A mint igaz is!

Rózsika. (Félre.) Én még azt hittem, hogy vén és rut!

Árpád. De nem titkolhatom el, hogy távoznom kell.

Rózsika. Így fogad ön?... Ön az imádóm!
 Árpád. (Meglepetve.) Én?... Az imádója?

Rózsika. Ön, a ki egy hónap óta szüntelenül ostromol a... villamoson!

Árpád. Ostromlom?... Villamoson?
 Rózsika. Egy szóval ön, a ki tönkretette házasságomat!

nevezett... a ki rózsaszín nyuszikájának keresztelt el!

Árpád. Rózsaszín nyuszikám! Elég, nagysád... Ezt a gyöngéd nevet csak egy nőnek adtam ezen a világon... És nem ön ez a nő!

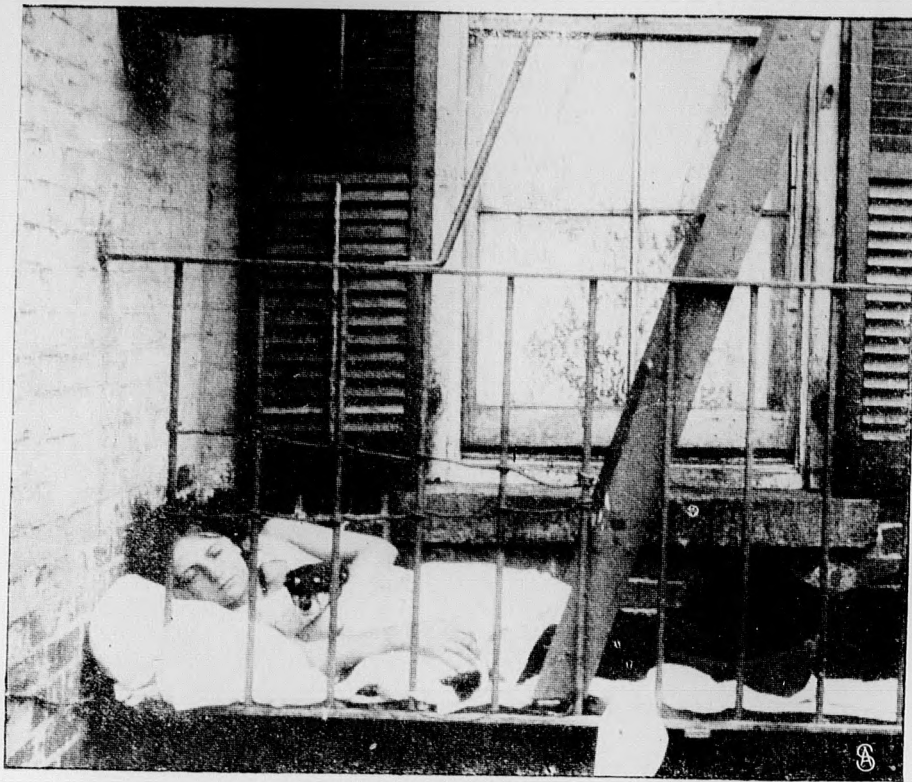
Rózsika. Szentelen!
 Árpád. Rám nézve az ég alatt, rám nézve az egész természetben csak egyetlen rózsaszín nyuszika van... és azt Rózsának hívják... Sietek megkérni a lábát... Nem, nem... a kezét! (Indul.)

Rózsika. Nem távozik! (Bezárja a középjajtót és zsebredugia a kulcsot.)
 Árpád. (Félre.) Ezer ördög!... Nyugtalan-kodni kezdek!... Vitriolszagot érzek... (Fenn.) A kulcsot kérem!

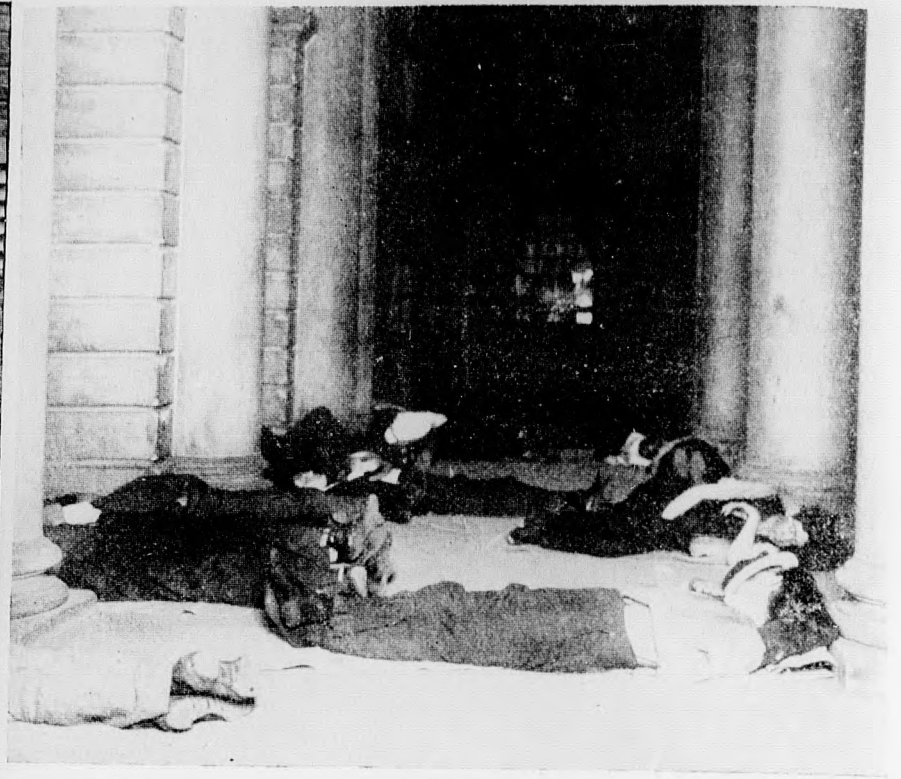
Rózsika. Addig nem adom oda, amíg nem magyarázza, hogyan udvarolhat egyszerre egy dobosi Rózsának és egy miskolci Rózsának?

Árpád. Hát úgy, hogy Róza és Rózsika egy és ugyanaz a kis leány.

Rózsika. Nem értem.

Amerikában egy háztetőn alvó nő.

Éjjeli fekhely a new-yorki városháza előtt.

New-Yorkban ez idő szerint olyan óriási hőség van, hogy a szegényebb néposztályra nézve a lakások melege tűrhetetlenné válik és ezért különféle helyekre menekülnek a tarthatatlan hőség elől.

Árpád. Mit érdekelheti az önt? (Óráját nézi.) Négy óra husz percz. Nyomorult szélhámosnak fog-nak tartani!

Rózsika. Nos uram? Magyarazatát kérem... Ez a kulcs ára.

Árpád. Az igaz; egy kis elbeszélés rövidebb... Elmondom hát! (Állásba vágja magát.) A legsötétebb ókorban Dobos mezővárosának, édes szülőhelyemnek, nem volt táviróhivatala... Megengedi, hogy a jelenkorra térjek át?

Rózsika. (Leül.) Kérem.

Árpád. (Leül.) Végre két hónap előtt kap-tunk táviróhivatalt... s minthogy a táv nem ír ma-gától... a mindig atyailag gondoskodó kormány küldött egy távirót is... ki a szeretetreméltó nem-hez tartozik.

Rózsika. Egy vén asszonyt... láttam.

Árpád. Boesánat! A vén asszony, a mama! Az Argus, a Cerberus!... A kít én imádok, tiatal, Róza, az egyetlen leánya!... Egy valódi rózsza, akít még senki se szagolt meg... csak a hivatal rács-lalán keresztül.

Rózsika. (Félre.) Istenem, mennyire szereti. Árpád. Megláttam és imádtam... egy vil-lamos ütésre. Ismeri a villamos ütést? Ugy tesz, hogy zzz! és a karja... vagy a szive... össze van zúzva. Igazán mámorító! Hát ez az én Rózám!... Kérem a kulcsot!

Rózsika. (Félre.) Oh, akít így szeretnek!... akít így szeretnek!... (Fölkel, szórakozottan kezé-be veszi a csengetyűt és csenget.)

Árpád. (Fölkel.) Nagysád csenget valakinek?

Rózsika. (Leteszi a csengetyűt.) A történet folytatását kérem. (Leül.)

Árpád. (Leül.) Imádtam hát Rózsikát, de hogvan mondjam meg neki? Sohse megy el hazulról és anyja — egy szent, de nagyon kellemetlen asz-sony — egy örködik mellette, mintha valaha a ka-tonaságnál szokta volna meg. Ha a postán írok, min-dent koczára teszek. Ekkor egy vakmerő, de pom-pás ötletem támadt. (Az óráját nézi.) Négy óra hu-szonöt percz.

Rózsika. Ha még egyszer az óráját nézi, ki-dobom a kulcsot az ablakon! A vakmerő, de pompás ötletnél maradtunk.

Árpád. (A homlokát töröli.) Elmentem a táv-iróhivatalba. Fogtam egy blankettát, a mit az atyás-kodó kormány a közönség kényelmére tétet oda és bátor szívvél s kézzel ezt írtam rá: „Láttam. Imá-dom. Soha mást nem szerettem. Mondja, imádatért nem nehezted. Aláírás: Árpád.” A tolóablakhoz lép-tem, Rózához fordultam és sugva mondtam: „Sze-relem és titok! Távirat önnek szól!”

Rózsika. (Fölkel.) Oh, milyen guny!... milyen guny!... (Ujra kezébe veszi a csengetyűt és csenget.)

Árpád. (Fölkel.) Csenget valakinek?

Rózsika. (Leül.) A folytatást uram!... A folytatást!

Árpád. (Leül.) Róza mosolygott... ártatlan arczczal mosolygott, mint aki moindent tud, de nem árulja el. Mert hát az anyja volt ott, mint mindig! Aztán nagyon hangosan kérdezte: Kinek szól ez a

távirat? — A szabályzat minden táviratnál megki-vánja a czimzést, szólt ő nagyon hangosan. — Ah, nagyon jól van, mondtam én, ravasz mosolylyal. S minthogy őt Deutsch Rózának hívják, ezt a nevet eszeltem ki: Német Rózsika. Róza annyi mint Rózsika... és Deutsch annyi mint Német. Tehát Deutsch Róza annyi, mint Német Rózsika. Így jobban megér-tettem magamat, a nélkül, hogy kompromittálnám magamat. Végre egy város nevet kerestem... vé-letlenül éppen Miskolez jutott eszembe. Azt mond-tam hát: Német Rózsikának, Miskolezon... Erre ő még bájosabban így szólt: Negyven krajczár, uram!

Rózsika. Sajnálja talán?

Árpád. A pénzt? Isten ments! A szerelem mindig költséggel jár! E pillanattól a jég meg volt törve. Másnap ismét elmentem a táviróhivatalba. Róza szintugy ragyogott, a mikor meglátott. Világos, hogy az imádat nem vette rossz néven! Ezt a má-sik táviratot sóhajtottam papírra: „Elhervadok. Ves-sen szánakozó pillantást imádóra.” Két pillantást vet-tet rám. Két pillantást kaptam huszonegy kraj-czárért.

Rózsika. Potom ár.

Árpád. És azóta napról-napra sürgönyöztem neki. Néha kétszer is napjában. Egyszer meg — egy hétfői, nem ... egy keddi napon — verset is intéz-tem hozzá.

Rózsika. Sürgönyileg?

Árpád. Bizony. Egy szóval: versben, mint

prózában derekasan csaptam a levét! A társalgás ugyan kissé korlátolt volt... a mama miatt... En papíron beszéltem, Róza pedig a szemével... De ezek a pillantások végre olyan bátorítók, hogy ma reggel ezt sürgönyöztem: „Ma délután táviró csukás után megkérem paesit mamuczitól.”

Rózsika. Mamuczitól?

Árpád. Igen. Valamivel hosszabb ugyan, mint „mama”, de azért így is csak egy szó. (Fölkel.) Most pedig négy óra régen elmúlt, a távirót bezár-ták, az ut nyitva áll... vagyis kell, hogy nyitva álljon. Kérem a kulcsot.

Rózsika. (Hevesen feláll.) Itt van!

Árpád. Végre.

Rózsika. Menjen. Kérje meg a Rózsika kezét. Aztán majd meglátjuk.

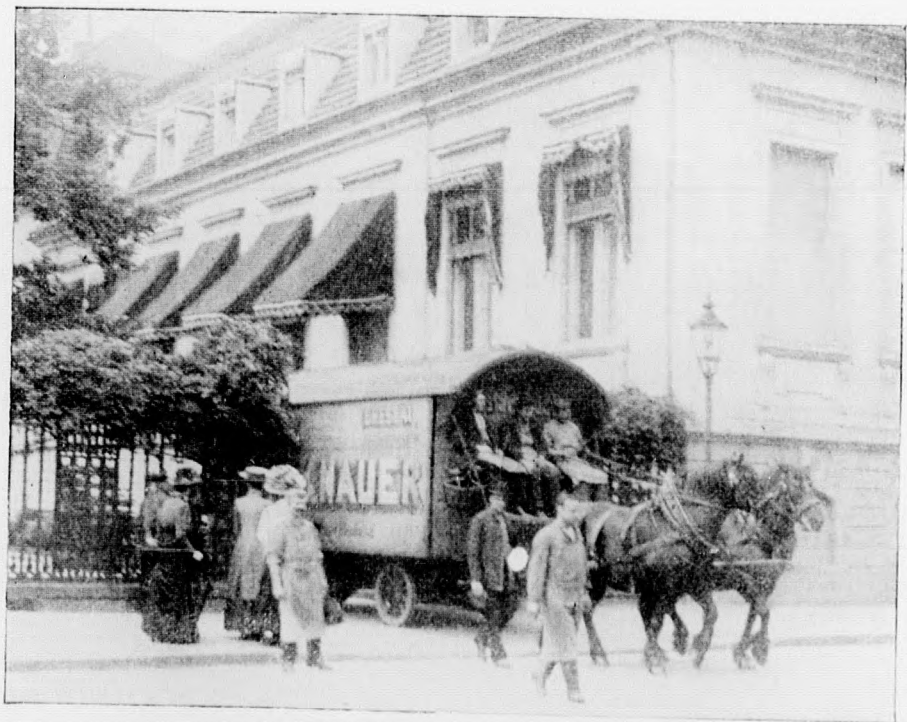
Árpád. Boldogság! Mámor! Diadal! (Ajtó nyit.)

Rózsika. Oh, ne ujjongjon. Nem tudja, mi vár itt önmre... Különbben én se tudom... De iszonyu lesz, annyit mondhatok!

Árpád. Amint tetszik! Én csak Rózára gondolok. Repülök, eltűnök! A villamos ütés: zzz... Ro-hanok megkérni a paesit a mamuczitól... (Középen elrohan.)

NEGVEDIK JELENTÉS.

Rózsika. (Egyedül.) Csak meg kellett volna neveznem magamat: „Én vagyok Német Rózsika...” De minek? Semmi se tartotta volna vissza.

A német kancellárválság történetéhez. Bülow volt kancellár butorait a kancellári palotából elszállítják.

Egyszerűen azt felelte volna: „Nagysád, sajnálom, hamis címre mentek a sürgönyök... van szerencsém... magamat ajánlom”. Nem akartam ezt az új botrányt! Jól tettem, hogy még nem neveztem meg magamat. Furesa véletlen! Egy szeleburdi kieszel egy nevet. És ennek a névnek csakugyan van tulajdonosa abban a városban, ahol ő elképzelve... És ő, az esztelen, se meg nem értette, se nem iparkodott megérteni a dolgot. Oh, de majd megtanítom őt, neveteket kieszelgetni! Ha csak rá nem bízom a sorsára! Ez az ember zavarta meg az egész jövőmet. Tegnap sürgönye a völegényem keze közé jutott. Ez lármát csapott, szakított velem és füstbe ment a házasság, melyet apám már olyan régen tervezget. A völegényemmel nem törődöm, de a jó hírrel... ezer sürgöny és távirat!... Miss Rachel tanácsára ide utaztam... Egyedül, mert amerikaiais nevelést kaptam. Megérkezve, a táviróhivatalba siettem. A telegráfos kisasszonytól — savószőke teremfés — megkérdeztem mindennapi látogatójának lakását. A leány mosolyog és valami zöldet felel. — „Bocsánat, mondja egy öreg asszonyság, leányom kissé nagyot hall. Ami pedig Major Árpád urat illeti, az községi jegyző és a szemközti házban lakik!” Ide szaladok, hogy megmondjam ennek a semmiházinak: „Uram, ön most tüstént elkísér Miskolcra és ott kijelenti az egész város előtt, hogy én nem vagyok az ön rózsaszín nyuszija!” De ime, egy vén majom helyett egy fiatal... költőt találok! Menyire szereti az ő Rózáját! Mig én Német Rózsika, csak tartózkodó érzelmeket keltek Miskolcon. Az én amerikai modorom megrémíti azokat a sápadt arezu kis gigerliket! Csak olyan kőrökre számíthatok, kiket apám küld. Tengeri lókákra!... Szeretnék boszut állni az egész világon! Völegényemet, aki kételkedett bennem, ott hagytam, mint szent Pál az oláhjait. Bolondítomat?... Oh, ezt... aki szemembe merete mondani, hogy egy másikat imád... majd úgy megrétfálok, hogy megkeserül. Már van is egy eszmém... de még milyen eszmém! A fiatal bolondnak lehitésre van szüksége. Csak szolgálatot teszek neki, ha a villamosságára és a házasságára egy kis zuhanást éreztek rá. Később talán megkegyelmezek neki! Az majd elválik! Hol találok írószereket? (Jobb felé mutat.) Talán ebben a szobában... Oh, miss Rachel! Meg lesz velem elégedve! (Jobbra el.)

ÖTÖDIK JELENTÉS.

Árpád. (Magánkiül, dühösen, rendetlen ötletben, közepben berohan): Csalódás! Kárhozat!... Kosár! Ez borzasztó. Róza mamáját odahaza találtam. Éppen „Az akasztott hóhér” százhetvenharmadik füzetét olvasta. Összeszedtem bátorságomat... Megsimogattam vajszin keztyűimet... és előadtam a megkérést. Először kinyitotta a szemét... aztán a karjait... Azt hittem, meg akar ölelni. Dehogy! Átokra emelte a karjait. Megátkozott. És mikor az anyai átok oka után tudakozódtam, így kiáltott föl: „Arasztólanság! Szép legény, aki amerikaias modoru hölgyeket fogad a lakásán és ide jön, megkérni a leányom kezét.” — Tessék? — „Ne tagadja! Most is magánál van az a hölgyecske. Tőnük kérdezte meg a lakását. Az én lányom nem ilyen szoknyahősöknek való!”... Aztán az orrom előtt esapta be az ajtót! (Kábultan egy székre hanyatlik.) Oh álmaim! ábrándjaim!... (Hirtelen felugrik. És mindezt kiért? E miskolci yankee-doodle miatt...? Ki az? Nem is ismerem... Bolond, valóságos bolond! Már nincs itt! Elment... de még el lehet eszni! Oh, Doboson vannak ám esendőrök... de nem, nincsenek. Csak bakter van!... De nem baj, kisasszony! Árpád hallatt még magáról! (Az asztalfiókból irómappát és írószereket vesz elő. Leül és ír.) „Tekintetes szolgabíró ur!... Egy fiatal hölgy, kinek magaviselete az elmezavar tüneteit árulja el... (Beszélve.) Negyvennyolcz óra mulva már a Lipótmezőn... vagy — hogy kevésbé érezze magát megsértve — az Angyal földön lesz...” (Tovább ír.)

HATODIK JELENTÉS.

Árpád, Rózsika (papírral a kezében, jobbról jön.)

Rózsika. Megvan! (Olvas.) „Tekintetes szolgabíró ur... Egy fiatal ember, ki az én rovásomra örült meg, gondos megfigyelést és ápolást igényel!” (Beszélve.) Holnap már a Rökusban lesz.

Árpád. (Észreveszi.) Ó!

Rózsika. (Észreveszi.) Ó!

Árpád. Boszu! (Bezárja a középajtót.)

Rózsika. Mit csinál, uram?

Árpád. Bezárom magunkat. Most rajtam a sor!

Rózsika. (Rémülten.) Oh, istenem!...

Árpád. Oh... itt most valami borzasztó... egy rémdráma fog lefolyni! (Felkapja a esengtyűt és hevesen rázza.)

Rózsika. Uram! Gyávaság egy gyöngé nőt lenyegetni!

Árpád. Gyöngé nőt? Ugyan, ugyan!... Egy amerikai, emancipált nő!... Ah, ha egy szegény félénk és remegő gyermek lenne előttem, a minő Róza, nem mondom... de egy nőroszlán... aki

A fővárosban, a Külső vácsi-uton lévő Schlick-féle vasöntöde és gépgyár égése.

Gránith Sándor amateur felvétele

jegyzőket kompromittál és még csak a nevét se mondja meg!

Rózsika. Nevem! Német Rózsika.

Árpád. Azt másnak mondja! Német Rózsika nem létezik.

Rózsika. Ebben téved ön.

Árpád. Talán csak tudom? Hiszen én találtam ki ezt a hölgyet.

Rózsika. Ön előtt áll.

Árpád. Thüj! A leleményességem — ugyancsak megjárta velem!... De hihetem-e?

Rózsika. (Zsebéből egy esomó táviratot vesz elő.) Ismeri ezeket?

Árpád. (Átvesz egy táviratot és olvassa.) „Látam. Imádom. Soha más szerettem. Mondja imádatért nem neheztesse! Aláírás: Árpád.”... (Beszélve.) Az én stílusom... ez az én stílusom!...

Rózsika. (Egy másikat olvas.) Hát ez itt: „Elhervadok. Vessen szánakozó pillantást imádomra.”...

Árpád. (Félre.) Rám tekintett!

Rózsika. (A levegőben szétszórja a sürgönyöket.) És itt az egész gyűjtemény!

Árpád. Baj! Baj! De hogyan?...

Rózsika. Hát csak úgy, hogy a végzet azt akarta, hogy Miskolcon csakugyan legyen egy Német Rózsika... kinek házassága tönkre menjen az ön távirataim miatt.

Árpád. De hiszen akkor ön... nem bolond?

Rózsika. Bolond? Hogyis ne!

Árpád. De hiszen, ha nem bolond, akkor... imádandó! (Széttépi a levelét.)

Rózsika. (Félre.) Lám, visszanyeri az esztét! (Eltépi a levelét.)

Árpád. Hát Róza?... Miért küldte el Önnek a táviratokat, holott megsugtam neki, hogy neki szólnak?

Rózsika. Róza?... Süket.

Árpád. Süket?

Rózsika. Süket, mint a fazék! Az anyjától tudom.

Árpád. Azért beszélt hát olyan hangosan? És én mindig csak suttogtam!... Oh, álmaim! Oh, ábrándjaim! (Megsemmisülten egy székre rogy.) Jaj!

Rózsika. Ah, Istenem! Rosszul van!... Híjjak valakit? De akkor végképen kompromittálom magamat... Árpád ur!... Árpád ur!... (Árpád a tenyerébe paskol.)

Árpád. (Felszökik.) zzzzz! A villamos ütést!

Rózsika. Még él!

Árpád. Oh igen, még élek! Szeretem fuvallata csapott meg!... Láttam. Imádom. Soha más szerettem. Mondja imádatért nem neheztesse! Lám, távirati stílusban beszélnek.

Rózsika. De uram... ilyen vallomás...

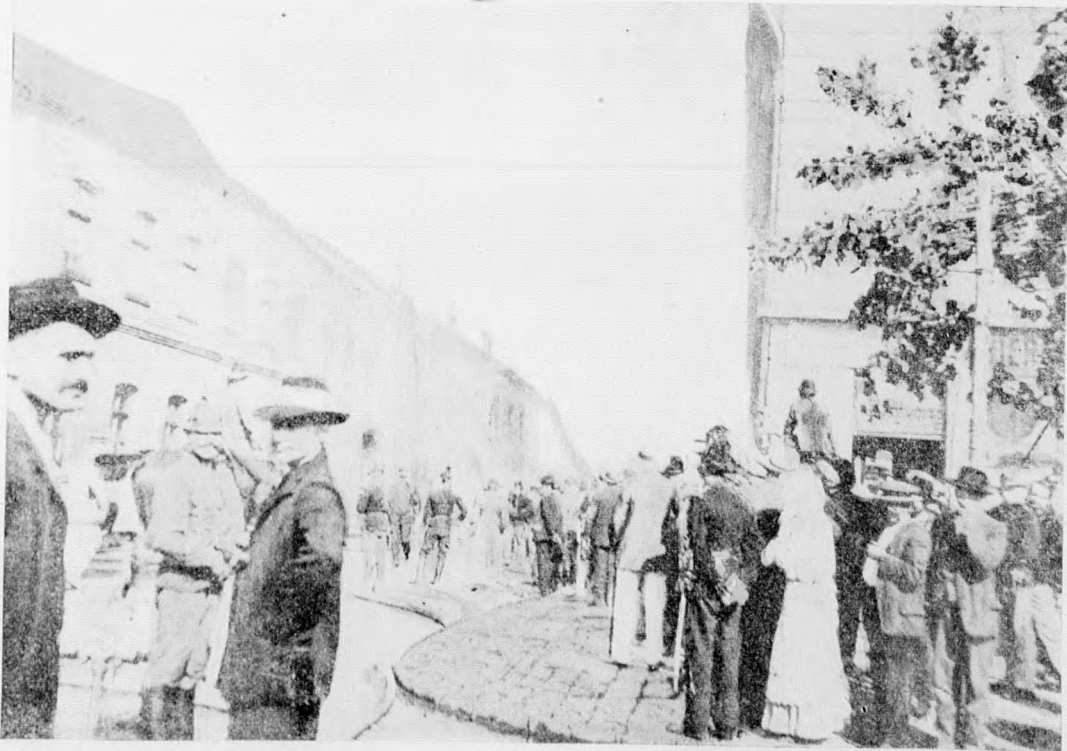
Árpád. Igen, kissé amerikaias! Legyünk higgadtabbak. (Keztyűt huz.) Nagysád... Még fiatal vagyok... és árva... de pénzem van.

Rózsika. Azt hittem, hogy jegyző.

Árpád. Jegyző is vagyok... de csak tiszteletbeli. Azért vállaltam el ezt a szerény állást, hogy legyen valami címem. Dolgom nincs... pedig szeretnék dolgozni...

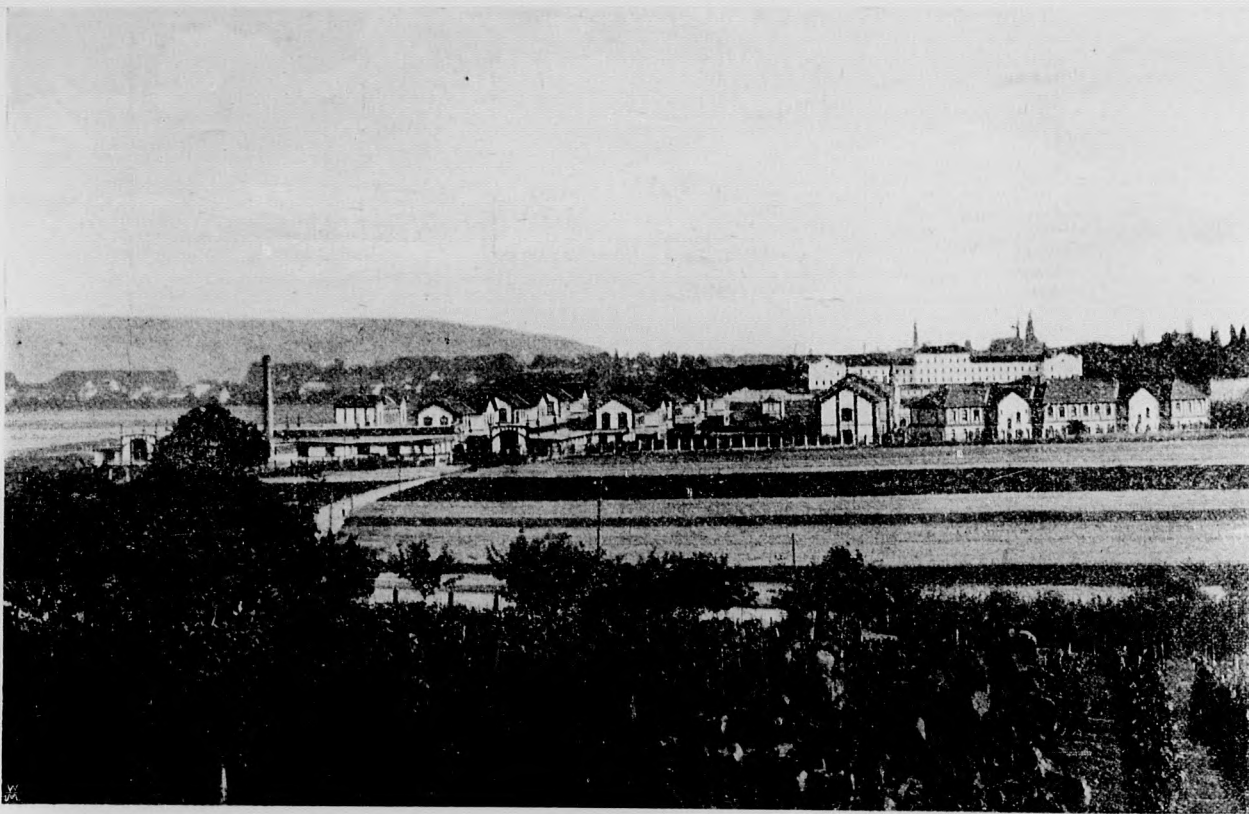
Rózsika. Tevékeny természetű?

Árpád. Lázás tevékenységre születtem. Elhízi, ugy-e, hogy egy jegyzői állás, amelyben nem lehet jegyezni, üresen hagyja a szívet!

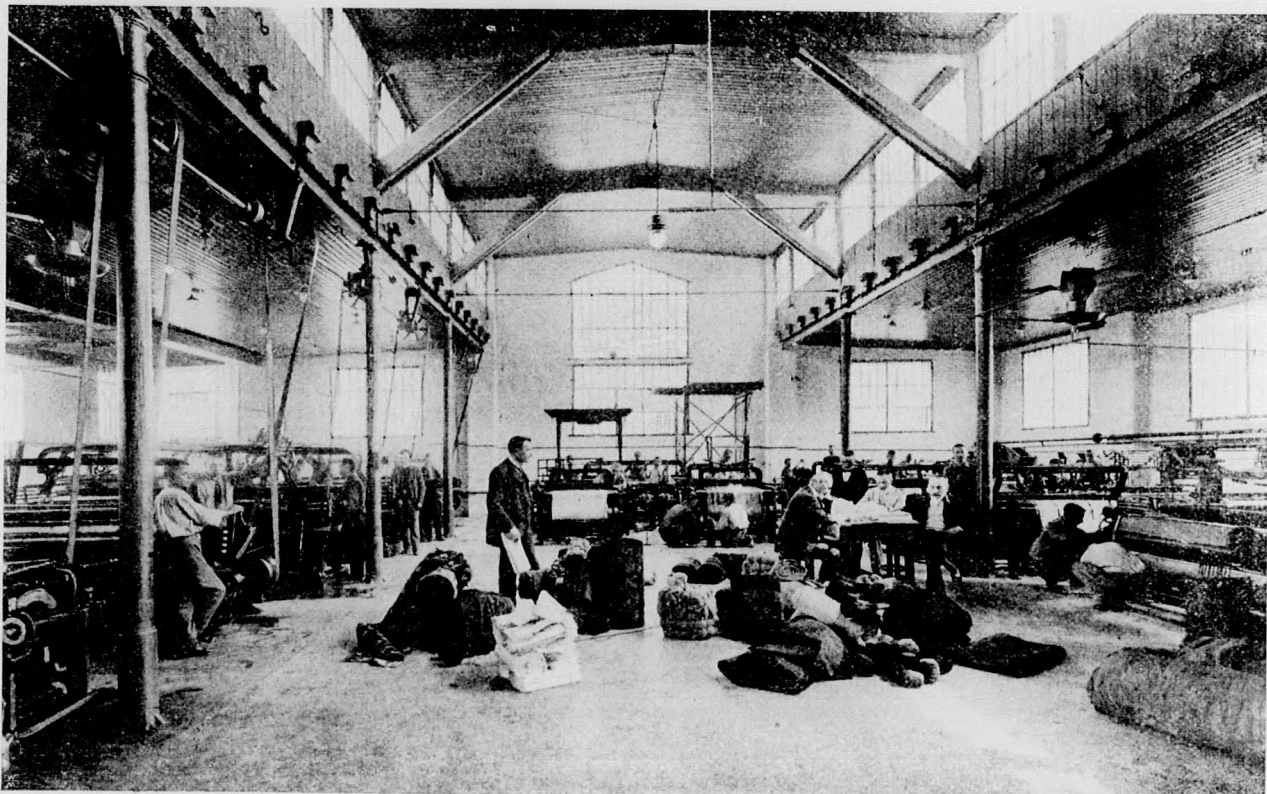

A fővárosban, a Külső vácsi-uton lévő Schlick-féle vasöntöde és gépgyár égése.

Gránith Sándor amateur felvétele.

A kassai királyi javítóintézet.

A kassai királyi javítóintézet szövőműhelye.

Igazgatói ebédlőszoba a kassai királyi javítóintézetben.

Az aszói királyi javítóintézet lakói a felügyelő vezetése mellett szőlőmunkálatokra mennek.

Rózsika. (Félre.) Szegény fiu! Milyen szenvedélyes!

Árpád. Nagysád! Van szerencsém megkérni a kezét!

Rózsika. (Zavartan. Meglepetve.) Gondolközi időt. Várjon hétig... Lám, én is táviratilag fejezem kimagamat!

Árpád. Láthatja, hogy lelkeink egy nyelven beszélnek, hogy a gondviselésnek terve van velünk!... Megyek és sürgönyözök az ura atyjának.

Rózsika. Amerikában van.

Árpád. Mire való a tengeralatti táviró? Szerelmem az oceánon is átúszik! Addig is engedje meg, hogy elkísérem Miskolcra.

Rózsika. Soha, uram, soha!... (Hangot váltotta.) Legalább most még nem!...

Árpád. Hogy udvarolhassak?

Rózsika. Mire való a táviró?

Árpád. Talán bizony házasodni is táviró útján fogunk?

Rózsika. Ah... ami azt illeti... Majd meglátjuk. (Kezet nyújt.) A viszontlátásig. Árpád ur.

Árpád. Egy pillanatra!... Követem a világ végéig... a vaspályáig!... Én... (Rózsika kisurran és az orra előtt csapja be az ajtót. — Előre jön.) Majd betörte az orromat!... Angyal. Ez egy angyal!... És én egy angyal vőlegénye vagyok... És ez az angyal nem is süket!... Szaladok... irok hozzá egy verset... sz az verset... (A jobboldali ajtó küszöbén.) Lám, ilyen a villamos szerelem!

(A függöny legördül.)

Vincenza.

Vincenza csinos és kedves parasztleány volt s Albanából, ahol lakott, be-bejárta Rómába, hogy modellt álljon a festőknek. Egyszer Guerlain nevű francia művész atelierébe került s halálisan beleszeretett a szép arcú, athléta természetű fiatalemberbe, Guerlain, akinek hízelt a leány naiv szerelme s akit meghatott a tiszta gyermek ártatlansága, lassankint szintén viszonozni kezdte ezt az érzelmet. És most már, hogy mindig együtt lehessenek, Vincenza otthagya az albanói tavat, az albanói hegyeket, hogy Rómába jöjjön lakni, egy kézműves nejének kicsi szobájába. Mindent odaadott volna érte, hogy egy levegőt szivhasson az ő „bello Francese”-jével.

Egy ideig nagyon boldogok voltak együtt, de később féltékenység tört ki közöttük. Vincenzát megrágalmazták a festő előtt, s e perctől fogva zárva maradt előtte a tája. Vincenzát kétségbeesítette a festő kegyetlensége, annál inkább, mert érezte, hogy ártatlan. Napokig iött-ment ott, amerre a festőnek kellett elhaladnia, hogy találkozzék vele, éltlen-szomján, de hiába. A festőnek egy barátja, N. Alfréd, már többször megkísérelte Guerlaint kibékíteni a leánnyal. De a festő hallani sem akart erről.

Egy napon a Tiberis partján látta a leányt, amint az izgatott léptekkel haladt le egy meredek lépcsőn.

— Jó napot Vincenza! — szólott hozzá. — Hová mégy? Nem is válaszolsz? Nem engedlek tovább egy tapodtat sem, mert érzem, hogy valami ostobaságot akarsz elkövetni.

— Hagyjon el uram, ne állja utamat!

— De hát mit csinálsz itt egyedül?

— Nem tudná ön, hogy ő már engem többé

fiu! Milyen szen-
nesém megkérni a
petve.) Gondolko-
is táviratilag feje-
eink egy nyelven
tervei vannak ve-
ura atyjának.

atti táviró? Szerel-
g is engedje meg,
!... (Hangot vál-
!...
?

dni is táviró utján

ti... Majd meglát-
Árpád ur.
Követem a világ
Rózsika kísúrran és
— Előre jön.) Majd
z egy angyall...
gyok... És ez az
... írok hozzá egy
lali aító küszöbén.)

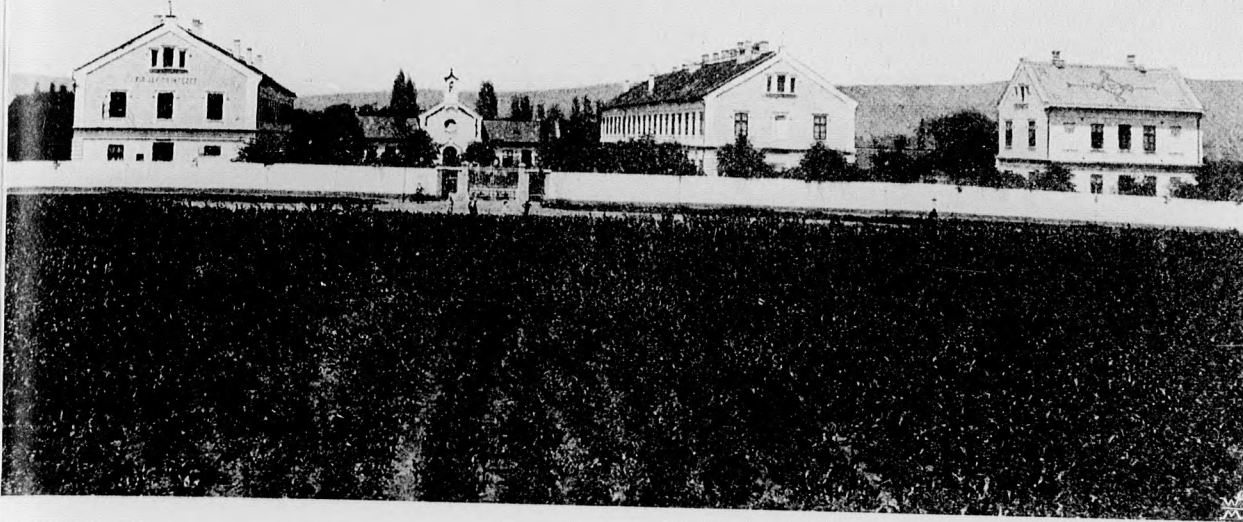
il.)

es parasztleány
-bejár Rómába.
Egyszer Guer-
jébe került s ha-
reu, athléta ter-
kinek hízeltett a
eghatott a tiszta
t szintén viszo-
És most már,
Vincenza ott-
panói hegyeket.
kéműves nejlé-
odaadott volna
nem az ő „bello

voltak együtt,
közöttük. Vin-
előtt, s e perctől
Vincenzát két-
annál inkább,
apokig jött-ment
elhaladnia, hogy
de hiába. A fes-
r többször meg-
leánnyal. De a

latta a leányt,
dt le egy mere-

szólott hozzá. —
? Nem engedlek
Érzem, hogy va-
ni.
a utamat!
yedül?
ár engem többé

A kolozsvári királyi javítóintézet.

nem kíván látni; hogy már nem szeret; hogy hamisnak és hűtlennek tart? Hogy éljek így még tovább?

Szivettépő zokogásban tört ki, a földre vetette magát, tépte a haját s átkozta azt, aki meg-rágalmazta. Midőn kissé lecsillapodott, a festő barátja kicsikarta tőle azon ígéretet, hogy a következő nap ugyanezen órájáig nem követ el öngyilkosságot.

— Még ma este találkozom veled és elmondok neki mindent — szólott. — Elbeszélem, hogy halni kívánsz, hogy kétségbe vagy esve, hogy lesoványodtál a bűntől és beteg vagy. Meg-lásd, hogy kibékítek veled. Jöjj el hozzám hol-nap jókor és én megmondom neked, mit kell tenned arra, hogy szíved egészen meglágyítsd. Ha pedig nem sikerül a dolog, — a Tiberis nem apad ki egy éjszaka alatt.

Akkor este csakugyan találkozott a két jó barát, s a festő végighallgatta barátja elbeszélését.

— Tudakozódiál még egyszer — fejezte be figyelmeztetését. — A fejemet teszem reá, hogy a szegény gyermek végzetes tévedés áldozata.

— Lehet, hogy igazad van, édes hirnököm. Még ma este felkeresek valakit, aki engem vég-legesen felvilágosíthat. Ha tévedtem, úgy még ma este beszélhet velem. A kulcsot a zárban hagyom. Ha ellenben a kulcs nem lesz az ajtóban, úgy gyanum alaposnak bizonyult s akkor többé nem akarom látni soha. De beszéljünk egyébről: hogy tetszik neked az atelier-m?

— Sokkal tágasabb a réginél, de a kilátás távolról sínes oly szép.

Még néhány szót váltottak egymással, aztán mindketten különböző irányban távoztak. Más-nap reggel Vincenza már jókor elment N. Alfréd-

hez. Mikor benyitott hozzá, az még aludt. Előbb nem merte fölkelteni, de végre oly nagy lett iz-gatottsága, hogy a falról levette a gitárt s ját-szani kezdett rajta, hogy fölébreszse. Az első akkordnál már kinyitotta amaz szeméit s tekin-tete Vincenzára esett.

Mily szép volt így! Meleg, barna bőrére pi-ros rózsákat festett a szenvedély, sötét szeméi különös fényben csillogtak.

Alfréd gyönyörködve legettette rajta sze-meit:

— Vincenza, azt hiszem, hogy ő jól fog fo-gadni. Ha ajtójában benne a kulcs, akkor meg-bocsátott neked és...

A szegény leány örömkialtással rogyott térdre előtte s csókokkal halmozta el a fiatal ember lecsüngő kezét. Azután anélkül, hogy egyet-len szót is tudott volna szólni, kirohant a szo-bából.

Néhány óra mulva ezután Guerlain meglá-togatta barátját s komoly arccal szólott:

— Igazad volt. Én tévedtem. De hát miért nem jött el hozzám? Hiszen annyira vártam...

— Nem ment el? Hiszen félőriült volt a bol-dogságtól, midőn tölem elrohant. Félóra alatt hozzád kellett volna érnie.

— Én nem láttam. Pedig a kulcsot benne hagyom a zárban.

Alfréd a fejéhez kapott.

— Jóságos Isten! Elfelejtettem neki meg-mondani, hogy leköltöztél az első emeletre. Ó bizonyosan a másodikon kerestett...

— Gyorsan, utánna!

Előbb abba a házba mentek, ahol a festő la-kott — a második emeletre.

Ott, az ajtóba becsuszva egy kis ezüsttört találtak, melyet Vincenza a hajában szokott vi-

selni s mely Guerlain ajándéka volt. Ijedten fu-tottak tovább a leány lakására, a Tiberis partián végig minden járókelőt kivallattak — senkik se tudott róla semmit. Egy helyen két ember ve-szekedett együtt. Feléjük közeledve, látták, hogy az egyenetlenség egy hosszú fehér selyem fátyol miatt tört ki közöttük, mely valamikor Vincenza tulajdona volt.

Ott találták a parton. A szerencsétlen al-bániai leány a fejről tépte azt le, mikor a vízbe ugrott.

BUCSU A NYÁRTÓL.

Ugy érzem, hogy sohasem felejtém
A veled töltött szép nyarat,
Amíg csak élek, életemnek
Legdrágább emléke marad.

Jöhet az ősz s téli zord fagy
S őszbe borulhat a hajam,
Vigan megyek a tél elébe,
Mert volt egy édes, szép nyaram.

S ha jön a halál, hideg perce
Az sem busít el engemet,
Rád gondolok s az édes nyárra,
És ajkamon hal meg neved.

Rád gondolok és esőköjaidra
S lehunyom lágyan a szemem
S végigrezeg még egyszer, ujra
Ama nyár képe lelkemen.

Fényét, hevét és lángolását
Még egyszer átálérezem,
Mielőtt lelkem befogadná
A mérhetetlen végtelen.

S örök utjára úgy repül ki
Emlékkel, fényvel gazdagon —
Ugy mint mikor egymástól váltunk
Azon az őszi napon.

Vértesy Gyula.

The 7 Grunathos.

A Beketow cirkuszban ismét nagy műsor-változás van. Az agilis igazgató egész sereg új számot hozott, mindig azzal az elhatározás-sal, hogy jobbat szerződött az eddiginél. Cso-dálatosképen Beketownak ez a törekvése min-dig sikerül és a Glinszeretti Okabe, Metzetti csoportok után elhozta most a **The Grunathos** akrobata csoportot, hat nőt, egy férfit, kiknek mutatványai minden eddig látottat fölül-mulnak. Az ügyes, vakmerő és szép akrobata-nőket itt bemutatjuk olvasóinknak.

A kolozsvári királyi javítóintézet kertje.

TARKA MOZAIK.

Olaszos vegyes zöldség. Egy fej karfiolt, egy fej kelkáposztát, egy szál sárgarépát, egy darab fiatal tököt, egy zellert, néhány spárgafejet, egy marék zöldborsót, zöld babot bő vajban megpárolunk. Csibemáját, zuzát és borjuvesét külön párolunk, valamint 15 deka rizst is, aztán az egészet összekeverjük, kis huslevest és paradicsomot adunk hozzá és együtt főzzük, majd tálaláskor bőven meghintjük reszelt pármaj sajttal.

Diórium A dióriumot (dió-pálinka) kétféle módon is készíthetjük. A nyers zöld dióból — melyet étvágygerjesztőnek mondanak — következő módon készítsük a diópálinkát: Egy literes palackba adunk ¼ liter összevágott zöld diót, 4 fillér áru darabos fahéjt, ½ citrom s egy narancsnak levagdalt héját, 2 fillér áru szöges s 2 fillér áru gömbölyű szegfűborot és ¼ kilogram tört u. n. fehér sargacukrot. A palackot megtöltjük jó szilvóriummal s 5-6 héig napos helyen tartva, napközben 1-2-szer fölrázzuk, ekkorra már használható lesz. Cukorbafojt dióval készítve még finomabb íze van a dióriumnak. Így készítve fél literrel tölteni a palackot felszeletelt befőtt dióval s az előbbihez vett fűszernek és cukornak csak a felét adjuk ehhez s szilvórium helyett rumot adjunk hozzá.

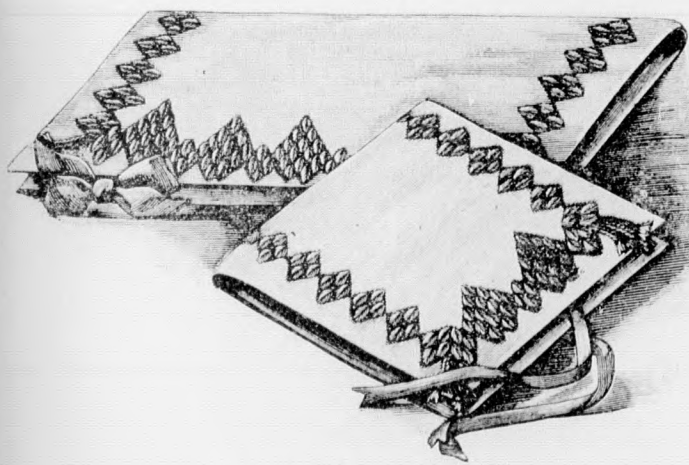
Mandula-torta Tizenhét deka abált és törött mandulát ugyanannyi porcukorral, 5 tojás sárgájával, fél citrom levélével össze kell keverni, az öt tojás habját hozzáadjuk és három részben megsütjük. A következő krémmel töltjük meg: 8 tojás sárgáját elegendő cukorral kikeverve, fél liter tejszinnel és 3 lap zselatinnal

Mandul.torta.

felforralunk, kihűtjük, apróra vagdalt cukros-gyümölcsöt, bírsalmasajtót és citonátot hozzá keverünk és ha teljesen kihűlt, fél liter tejszinnel vert habot is adunk bele. Ezzel megtöltjük a lapok közeit s a tetejét is bekenjük vele. Aztán jég közé tesszük. Épen így lehet e tölteleket piskótatortában is használni, s a torta tetejét ízletesen cukrosgyümölcsöccsel fölkesíteni.

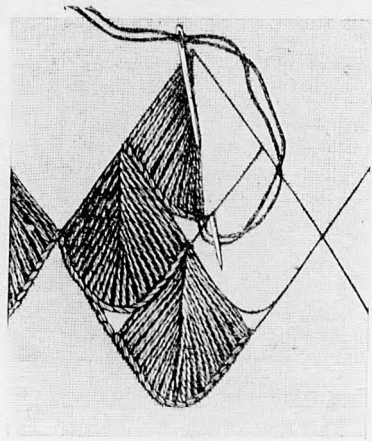
Zsebkendő- és keztyűtartó hurkolással (képpel). A hurkolt himzésnek különös szépsége, hogy a különl özö szálfevés által a fényhatás eredeti módon érvényesül. A zsebkendőtartó 60-30 cm. nagyságu világoskék vászondarab és a himzés aransárga filofloss-

Zsebkendő és keztyűtartó hurkolással.

selyemmel történik. A pikkelyszerű mintát kerek hurkoljuk balról jobbra, hogy esetleg hézag ne maradjon és a himzés ki legyen töltve, itt-ott egy segédöltést kell alkalmazni. A nagyobb

cakk körvonalát száröltéssel kell kihimezni. A sarkokba apró bojtokat alkalmazunk; a kötő szalag és a bélés sárga selyemből való. A 20-49 cm. nagyságu keztyűtartó épen így készül. Ha ajándéknak van a munka szánva, akkor selyemből vagy atlaszból szabhatnak a tartók. A bélés és felső szövet közé egy réteg vattát teszünk és azt kissé meglocsoljuk illatszerrel.

A himzés mintája.

Mosdószér. A felhevült arcot jótékonyan hűti és semmit sem ártalmas. Egy liter közönséges pálinkába 20 fillér ára kámfort és négy citrom kifacsart levét adjuk. Fél kiló rizst sütőben annyira megszáritunk, hogy meglehessen törni. A rizslisztet — mely különben készen is vehető — a citromos pálinkába teszszük és palackba töltve jól bedugjuk és erősen meg-rázzuk. Kis szivacscaal bekenjük vele az arcot, de meg nem töröljük. A forróságot kiszívja.

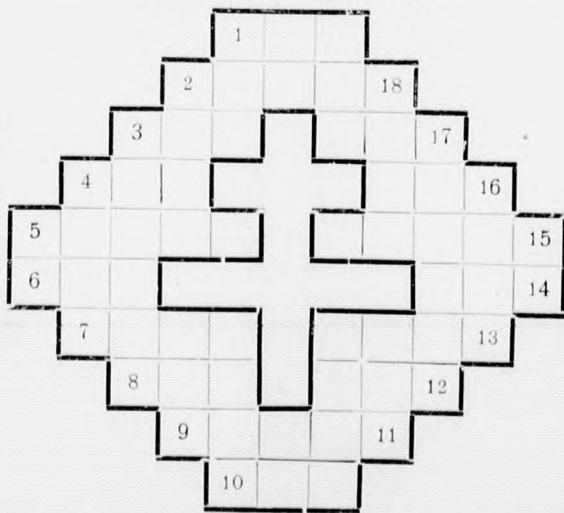
Krónikás adomák.

A különbség. Morin francia régész az 1876-ban Budapesten tartott régészeti kongresszusról hazatérve, a magyar vendégszeretetet a következő szellemes összehasonlításban fejezte ki:

— Németországba utazván, mindenek fölött e szót kellett megtanulnom: k é r e m, Magyarországon pedig azt, hogy k ö s z ö n ő m.

Deák és Deáky. Deáky Lajosról írják, hogy képviselő beszédkeít a gyorsiróknál mindig átnézegette s egyszer a Deák Ferencét adván oda neki tévedésből, azt is javíttatta, mint a magát s csak vége felé tette a megjegyzést: — Ördög tudja!, de nekem úgy tetszik, mintha én mást beszéltem volna.

Koszorurejtvény.

a, a, a, á, csi, di, e, e, é, er, fű, há, i, ka, ke, ky, le, lék, na, nész, nyak, ó, per, rac, só, szár, szí, va, val.

E 30 szótagból a fenti idomba alkotandók olyan szavak, melyek az alábbi fogalmaknak megfelelnek, s melyeknek a fent 1-18. számokkal jelzett betű egy népszerű darab címét és a főszereplő nevét adják.

1. Egy szép királyné. — 2-18. Egy magyar juhfej. — 3. Őszi gyümölcs. — 4. A leghíresebb asszony. — 5. A múzsák kegyeltje. — 6. Bibliai női név. — 7. Tavasz gyümölcs. — 8. Kerti szerszám. — 9-11. Mezei virág. — 10. Délafrikai folyó. — 12. A növény egy része. — 13. Magyar színműirő. 14. — A hajók réme. — 15. Orosz város. — 16. Csufondáros felkiáltás. — 17. Az egyik elem latin neve.

Megfejtési határidő augusztus 12-ike. — A megfejtők közt érdekes könyvet sorsolunk ki.

A **jul. 18-iki** számában közölt **csere-rejtvény** megfejtése: „**Tátrafüred**“ (Egyes szavas: Takács, Ákos, tanya, rák, álom, foka, üreg, rét, egy, dér.)

Megfejtették: Kádár Endre, Hell Jánosné, Kluzek Nándorné, László Károly, Takács Márton, Fekete Boriska, Drozsi Adorján, Soós Henriette, Oláh István, Kiss Renée és Gusztai, Dobó Lajos, Grecsek Boldizsár, Scheidl testvérek, Molnár Árpád, Szücs Aladár, Halmi Aladár, Lepár Margit, Simon Imréné, Balog Tibor, Platner Rudolf, Vesszősi Béla, Rácz Jánosné, Paulus Mária, Tóth Antalné, Kopasz József, Steiner testvérek, Kárdány Olga, Práger Ernő, Pálos Teréz, Fekete János, Nikolovics István, Steinhübel Lajos, Pap Elemér, Barna Miklós, Veress Dénes, Singer Ernő, Kiss Ákos, Lavszky Gyula, Ács Béla, Sztanyi Mariska, Schulz Mihály, Timár Gusztáv, Horváth András, Kovács Bandi, Kovács Márta, Kovács Zoltai, Kovács Lenke, Koós István, Böhm Károly, Tatai Imre, Schöffel Márton, Lenz Ottó, Tarczal Richárd, Ófalussy Lenke, Fehér nővérek, Wedel Béla, Tóth Keresztély, Dóka Péter, Koncz Abris, Dömötör Jónás, Panin Hilda, Magyar Mártha, Tóvárosy Róbert, Kerekes Lajos, Vakurka Jánosné, Régi Kálmáné, Lichter Géza, Meyer István, Huszár Aurél, Temesi Ambrus, Szantics Antal, Hruska Mór, Mikós Györgyné, Győri Emil, Csillag Zoltán, Bérczi Gező, Sántha Bódog, Ukovics Tihamér, Fái Mária, Szele Rezső, Répási Juszti, Tornya Miksa és Jenő, Vida Ernőné, Vondrasek József, Berger Tóni, Gacsell Gáspár, Weck Iluska, Egyeti Bálint, Farkas László, Máté Jenő, Boldizsár Pál, Hajnal Artúr, Baum Karolina, Evva Pálné, Molnár Béla, Nagy Antal, Lenhorn Miklós, Árkossy István, Grossinger Miklós, Tusa Eszti, Lengyel Gyula, Ransburg Lajos, Lakos Antal, Letkó Lajosné, Iványi László, Pollner Gábor és Miklós, Pelikán Jánosné, ifj. Saskó Gyula, Záborszky Jolán, Rauhofer Mátyás, ifj. Francia Kiss László, Wertheimer Andor és Jolán, Győry Gusztáv, Kulka Hugó, Enessey Zoltán, Kerégyártó Eugenia és Emma, Nagy István, Rimai Lajos, Kardoss Istvánné, Kovács Bálint, Krewa Benőné, Fellner Árpádné, Könyves Kálmán, Zsindely Margit, Buú Rózsi, Vajda János, Treszler László, Péczel Annus, Ötvöskonyi-i Polgári Olvasókör, Toarniczky József, Biró Kálmán, Kohn Géza, Lengyel Béláné, Diósi Matild, Biró Károly, Szarka István, Schön Henrik, Fonyi Árpád, Tóth Ferenc, Záborszky Imréné, Pálmai Háróly, Frisch Berta, Náday Ferenc, Orosz Bálint, Kovács Gusztáv, Krausz Hermanné, Fábry Gyula, Miklós Lajos, Veress Miklós, Kádár Lajos, Bolla István, ifj. Ladeckzy János.

A sorsolás megejtetvén, a kitűzött díjat az „**Atlasz család**“ című regényt Csiky Gergelytől **Kopasz József** kántortanító, **Miaván** nyerte el.